Bundel van de Commissie Begroting en Rekening van 4 november 2021

1 19:30 - Opening

2 19:33 - Vaststellen agenda d.d. 4 november 2021

Concept Agenda Commissie Begroting en Rekening 4 november 2021.docx

3 19:35 - Adviezenlijst vergadering commissie Begroting & Rekening d.d. 2 september 2021

Status: vaststellen

Concept-adviezenlijst commissie Begroting en Rekening 2 september 2021.pdf

Bijlage 1 Toezeggingen commissie Begroting en Rekening d.d. 2 september 2021.pdf

4 19:40 - Lijst ingekomen stukken

Status: bespreken

Ingekomen_stukken 24092021-20102021.docx

5 19:45 - Programmabegroting 2022

Status: ter advies
Portefeuillehouder: G.J.M. Wienhoven

Dossier 1628 voorblad

RV Programmabegroting 2022 (versie raad 2021-11-11) getekend.pdf

RB Programmabegroting 2022 (versie raad 2021-11-11).pdf

Programmabegroting 2022-2025 (versie raad 2021-11-11).pdf

Format vragen fracties Programmabegroting 2022 (versie raad 2021-11-11).docx

Antwoorden Programmabegroting 2022 (versie raad 2021-11-11).pdf

Errata Programmabegroting 2022 (versie raad 2021-11-11).pdf

(Landscape - niet ondertekend) Antwoorden Programmabegroting 2022 (versie raad 2021-11-11).docx

6 20:45 - Rondvraag

7 20:50 - Sluiting

Gemeente Mook en Middelaar

Agenda Commissie Begroting en Rekening

Datum 04-11-2021
Tijd 19:30 - 20:50
Locatie Raadzaal
Voorzitter S.H. Brinkhoff

1	19:30	**Opening**
2	19:33	**Vaststellen agenda d.d. 4 november 2021**
3	19:35	**Adviezenlijst vergadering commissie Begroting & Rekening d.d. 2 september 2021** Status: vaststellen
4	19:40	**Lijst ingekomen stukken** Status: bespreken
5	19:45	**Programmabegroting 2022** Status: ter advies Portefeuillehouder: G.J.M. Wienhoven
6	20:45	**Rondvraag**
7	20:50	**Sluiting**

Gemeente Mook en Middelaar

Adviezenlijst

Commissie Begroting en Rekening 2 september 2021

Presentielijst

Commissieleden:	de heer drs. F.M.M. Jongen (CDA) de heer P.H.J.A. Leenders (CDA) de heer L.G. van der Linden (DGP) de heer A.F. Herings (DGP) de heer drs. F.R. van Santwijk (GroenLinks) mevrouw H. Roozendaal (GroenLinks) de heer P.M. Heisen (PvdA) de heer N.Th.J.M. van Kessel (PvdA) mevrouw C.A.M. van den Bergh (VVD) mevrouw S.M.S. De Vito – van den Bouwhuijsen (VVD)
Afwezig:	de heer S.H. Brinkhoff (VVD) (voorzitter)
Voorzitter:	de heer F.J. Dillerop (PvdA)
Commissiegriffier:	de heer B.J. Zoodsma MSc
Griffier:	mevrouw mr. M.A.M. van Arensbergen
Portefeuillehouders:	de heer W. Gradisen (burgemeester) de heer P.D. Baneke (PB) (wethouder) de heer G.J.M. Wienhoven (GW) (wethouder) mevrouw drs. C.G.P.M. Peters (KP) (wethouder)
Gemeentesecretaris:	mevrouw A. Smits-de Kinkelder
Overige genodigden:	de heer Bosch (ambtelijke ondersteuning, agendapunt 5)

Aanvangstijd: 19.30 uur Sluitingstijd: 21.11 uur

Geluidsopnamen

Geluidsfragmenten van de vergadering zijn per agendapunt terug te luisteren op
https://ris2.ibabs.eu/Calendar/Index/MookenMiddelaar

Adviezenlijst

1 Opening

- De voorzitter opent de digitale vergadering die plaatsvindt via MS Teams, heet allen welkom ook de volgers via TV van GL8 en luisteraars via de website.
- De voorzitter deelt mede dat hij de heer Brinkhoff (VVD) vervangt als voorzitter.
- De voorzitter geeft het woord aan de nieuwe commissiegriffier de heer Zoodsma om zichzelf voor te stellen.
- In een digitale vergadering verifieert de voorzitter de aanwezigheid door de namen in de presentielijst te noemen en de aanwezigheid (beeld en geluid) vast te stellen.

2 Vaststellen agenda d.d. 2 september

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3 Adviezenlijst vergadering commissie B&R d.d. 3 juni 2021

Nav:

- De heer Van Santwijk (GroenLinks) inzake toezegging maaibeleid. Reactie GW betreft toezegging 114 in commissie Grondgebied dd 2 juni.
- De heer Van Santwijk (GroenLinks) inzake toezegging over rapportage reststroken *opm. griffier: toezegging wordt nagegaan.*

De adviezenlijst wordt ongewijzigd vastgesteld.

4 Lijst ingekomen stukken

De heer Van Santwijk (GroenLinks) inzake stand van zaken ingekomen stuk 1884 (Locatie onderzoek tiny houses); reactie GW.
Voor het overige geen vragen bij dit agendapunt.

5 Zomerrapportage 2021

Behandeling van de antwoorden op vragen fracties bij Zomerrapportage 2021.

Technische vragen zijn gesteld bij:

Vraag 16 - dhr. Leenders (CDA); dhr. van Kessel (PvdA); dhr. van Santwijk (GL)
Vraag 27 - dhr. Herings (DGP)
Vraag 28 - dhr. Herings (DGP)
Vraag 53 - mevr. Roozendaal (GL)
Vraag 57 - dhr. van Kessel (PvdA) Toezegging (PB) bijlage 1
Vraag 41 - dhr. van Santwijk (GL)
Vraag 56 - dhr. van Santwijk (GL)
Vraag 55 - dhr. Jongen (CDA)
Vraag 61 - dhr. van Santwijk (GL) & dhr. Jongen (CDA) Toezegging (GW) bijlage 1
Vraag 62 - dhr. Herings (DGP)
Vraag 64 - dhr. van Santwijk (GL)
Vraag 65 - dhr. van Santwijk (GL)
Vraag 66 - dhr. Herings (DGP) & van Kessel (PvdA)

Aanvullende vraag:
Vragen mbt daadwerkelijke bezuinigingen – mevrouw van den Bergh (VVD)

Advies: Bespreekstuk voor de raad van 9 september.

6 Rondvraag

Mevrouw van den Bergh (VVD) inzake afvalstoffenplan. (gestelde vragen over bomenkap en speeltuin behoren tot andere commissie)

7 **Sluiting**

De voorzitter dankt iedereen voor zijn of haar aanwezigheid en sluit de digitale vergadering om 21.11 uur.

Bijlage: Toezeggingen commissievergadering B&R 2 september 2021

Aldus [gewijzigd/ongewijzigd] vastgesteld door de commissie B&R op 4 november 2021.

ID	Titel	Agendapunt	Toezegging	Portefeuillehouder
129	Antwoorden op vragen - vraag 66	Commissie Begroting en Rekening 02-09-2021 5. Zomerrapportage 2021	Aanvullende vraag bij vraag 61 van de heer van Santwijk: een deel van het advieswerk van IKL valt weg, welk deel? Toezegging: wordt uitgezocht en schriftelijk gemeld aan de raad	G.J.M. Wienhoven
128	Antwoorden op vragen - vraag 57	Commissie Begroting en Rekening 02-09-2021 5. Zomerrapportage 2021	Aanvullende vraag bij vraag 57 van de heer van Kessel (PvdA): hoeveel mensen maken gebruik van de drie pakketten/varianten van de collectieve ziektekostenverzekering. Toezegging: het college komt hier in een schriftelijke reactie op terug.	P.D. Baneke

Gemeente Mook en Middelaar

ID	Datum	Onderwerp	Afzender	Toelichting	Advies afdoening	Rubriek
2023	19-10-2021	Brief en notitie gemeenteraadsverkiezingen 2022	Per Saldo		V.K.A.	
2018	19-10-2021	Motie vreemd aan de orden van de Dag - CDA - Borstonderzoek	Gemeente Simpelveld		V.K.A.	
2013	19-10-2021	Aangenomen motie Borstonderzoek vrouwen	Gemeente Vught		V.K.A.	
2021	19-10-2021	Nieuwsbrief relaties - oktober 2021	GGD Gelderland-Zuid		V.K.A.	Nieuwsbrieven
2015	19-10-2021	Motie namens HOOP D66 GL en WPH inzake Periodiek borstonderzoek	Gemeente Harlingen		V.K.A.	
2022	19-10-2021	Nieuwsbrief oktober 2021	The Economic Board		V.K.A.	Nieuwsbrieven
2020	19-10-2021	Kaderbrief 2023	GGD GZ		V.K.A.	
2025	19-10-2021	Uitnodiging sessie Volksvertegenwoordiging NML - RES NML november en december	RES NML		V.K.A.	Uitnodigingen
2014	19-10-2021	Hiaat waarnemers in Gemeentewet moet worden gedicht	Binnenlands Bestuur		V.K.A.	Nieuwsbrieven
2011	19-10-2021	Brief naar lokale politieke partijen	Schooldakrevolutie		V.K.A.	
2016	19-10-2021	Motie Borstonderzoek vrouwen	Gemeente Maasgouw		V.K.A.	
2017	19-10-2021	Motie vreemd CDA GL Preventief borstonderzoek	Gemeente Oostzaan		V.K.A.	
2012	19-10-2021	Managementrapportage t/m juni 2021 en jaarkalender 2022	GGD		V.K.A.	
2024	19-10-2021	Digitale Raad op Zaterdag op 6 november 2021	VNG		V.K.A.	Uitnodigingen
2010	19-10-2021	Motie vreemd Borstonderzoek vrouwen	Raad Druten		V.K.A.	

Gemeente Mook en Middelaar

2019	19-10-2021	Handreiking 'Omgaan met armoede in de Jeugdgezondheid'	Nederlands Centrum Jeugdgezondheid		V.K.A.	
2007	13-10-2021	Eindrapport	MARN		V.K.A.	Gemeenschappelijke regelingen
2004	13-10-2021	Openbare Besluitenlijst Collegevergadering 2021-10-05	College van B&W		V.K.A.	Besluitenlijst B&W
2003	13-10-2021	Nieuwsbrief week 41 2021	Nederlandse Vereniging voor Raadsleden		V.K.A.	Nieuwsbrieven
2005	13-10-2021	Rekenkamer Nijmegen rapport Afval of grondstof	Gemeente Nijmegen		V.K.A.	
2006	13-10-2021	Streep door herindeling Barneveld-Scherpenzeel	Binnenlands Bestuur		V.K.A.	Nieuwsbrieven
2009	13-10-2021	Begrotingswijziging 2021 en 2022	Veiligheidsregio Limburg-Noord		V.K.A.	
1999	13-10-2021	#MijnStemTelt gaat lokaal	VNG		V.K.A.	
2008	13-10-2021	Vergadering algemeen bestuur	MGR		V.K.A.	Gemeenschappelijke regelingen
2001	13-10-2021	18 oktober voorbereidende raad bestemmingsplan Verbindingsweg	Gemeente Gennep		V.K.A.	
2002	13-10-2021	Nieuw bod voor cao gemeenteambtenaren	Binnenlands Bestuur		V.K.A.	Nieuwsbrieven
2000	13-10-2021	Programma voor de aankomende gemeenteraadsverkiezingen	Vereniging Kleine Kernen Limburg		V.K.A.	
1998	12-10-2021	Programma Regionale Raadsbijeenkomst Jeugd	Projectleider contractering WMO en Jeugdhulp Rijk van Nijmegen		V.K.A.	Uitnodigingen
1991	12-10-2021	Digitaal vergaderen in raden en Staten permanent in wet	Binnenlands Bestuur		V.K.A.	Nieuwsbrieven

Gemeente Mook en Middelaar

1995	12-10-2021	Nieuwsbrief week 40	Nederlandse Vereniging voor Raadsleden		V.K.A.	Nieuwsbrieven
1993	12-10-2021	Meld je nu aan voor het Toiletsymposium 2021	Directeur Maag Lever Darm Stichting		V.K.A.	
1996	12-10-2021	Nieuwsbrief oktober 2021	PPD Limburg		V.K.A.	Nieuwsbrieven
1992	12-10-2021	Het blijft bij gemeenten vacatures regenen	Binnenlands Bestuur		V.K.A.	Nieuwsbrieven
1994	12-10-2021	Nieuwsbrief leeromgeving oktober 2021	Raadsleden.nl		V.K.A.	Nieuwsbrieven
1997	12-10-2021	Openbare Besluitenlijst Collegevergadering 2021-09-28	College van B&W		V.K.A.	Besluitenlijst B&W
1990	06-10-2021	Programma regionale raadsbijeenkomst jeugd	Rijk van Nijmegen		V.K.A.	Uitnodigingen
1987	05-10-2021	Reactie op de Rijksbegroting 2022	VNG		V.K.A.	
1989	05-10-2021	Suggesties gemeenteraadsverkiezingen 202	NL Connect		V.K.A.	
1988	05-10-2021	Limburgse Land- en Tuinbouwbond visie Noord-Limburg	LLTB		V.K.A.	
1986	05-10-2021	Wijziging VNG Model Erfgoedverordening 2016 i.v.m. Omgevingswet	VNG		V.K.A.	
1985	05-10-2021	Informatiebrief afsteken siervuurwerk.	Het Vuurwerkverbond		V.K.A.	
1984	05-10-2021	Opmerkingen VVD over quick wins	VVD		V.K.A.	
1983	30-09-2021	Brief aan college n.a.v. mogelijk vuurwerkverbod	Vuurwerk Liefhebbers Verbond		V.K.A.	Inwoners
1974	29-09-2021	Transitievisie Warmte	Arianne Veenstra		V.K.A.	Uitnodigingen
1982	29-09-2021	Landelijk PlattelandsParlement	Provincie Overijssel		V.K.A.	Uitnodigingen

Gemeente Mook en Middelaar

1979	29-09-2021	Raadspresentatie Molenhoek-Zuid 23092021	Mark van der Poll - CB5		V.K.A.	
1978	29-09-2021	Raadspresentatie Financieel toezicht	Gemeente Mook en Middenaar/BMC		V.K.A.	
1975	29-09-2021	Motie Bevolkingsonderzoek borstkanker	Raad Heerhugowaard		V.K.A.	
1977	29-09-2021	Openbare besluitenlijst Collegevergadering 2021-09-21	College van B&W		V.K.A.	Besluitenlijst B&W
1972	29-09-2021	Mook en Middelaar informatiebrief siervuurwerk	Stichting vuurwerkcheck		V.K.A.	
1973	29-09-2021	Prinsjesdag Special	Binnenlands Bestuur		V.K.A.	Nieuwsbrieven
1971	29-09-2021	Oproep tot wetswijziging afschaffing 6-maandentgermijn toetsing huur	Fracties Nissewaard		V.K.A.	
1981	29-09-2021	Schat jouw werkgever de kracht van senioriteit goed in	Binnenlands Bestuur		V.K.A.	Nieuwsbrieven
1976	29-09-2021	Nieuwsledenbrief coronacrisis nr 35	VNG		V.K.A.	Nieuwsbrieven
1980	29-09-2021	Limburgse Bestuurdersdag	Gemeente Roermond		V.K.A.	Uitnodigingen
1969	28-09-2021	Informatiebrief siervuurwerk	Vuurwerkcheck		V.K.A.	
1960	28-09-2021	Nieuwsbrief september 2021	The Economic Board		V.K.A.	Nieuwsbrieven
1966	28-09-2021	Nieuwsledenbrief coronacrisis nr 35	VNG		V.K.A.	Nieuwsbrieven
1965	28-09-2021	Nieuwsbrief week 39	Nederlandse Vereniging voor Raadsleden		V.K.A.	Nieuwsbrieven
1961	28-09-2021	Zienswijze op Actualisatieplan Omgevingsverordening provincie Gelderland	Gemeente Wijchen		V.K.A.	
1959	28-09-2021	Motie Borstonderzoek iedere twee jaar CDA, AKT, ABZ, VVD en PvdA	Gem. Woensdrecht		V.K.A.	

Gemeente Mook en Middelaar

1968	28-09-2021	Afvalverwerking	Werkgroep afvalbeleid Mook en Middelaar		V.K.A.	Inwoners
1970	28-09-2021	Verzoek aanhouden bezwaarschrift	Kennisnetwerk Arnhem - Nijmegen	Over een besluit van het gemeentebestuur waartegen bezwaar of beroep op de rechter openstaat of heeft opengestaan kan niet worden ingesproken.	V.K.A.	
1964	28-09-2021	Podcast Binnenlands Bestuur Herstart	Binnenlands Bestuur		V.K.A.	Nieuwsbrieven
1963	28-09-2021	Woningcrisis los je niet alleen op met stenen	Binnenlands Bestuur		V.K.A.	Nieuwsbrieven
1962	28-09-2021	Raadsledennieuwsbrief - september 2021	VNG		V.K.A.	Nieuwsbrieven
1967	28-09-2021	Nieuwsbrief september 2021	Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen		V.K.A.	Nieuwsbrieven

Commissie Begroting en Rekening

Dossiernummer	1628
Extern Zaak ID	ZM21.00059
Vertrouwelijk	Ja
Vergaderdatum	4 november 2021
Agendapunt	5
Omschrijving	Programmabegroting 2022

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Begroting en Rekening	**4 november 2021**

Toelichting

De Programmabegroting 2022 wordt vrijdag 8 oktober 2021 nagezonden (t.b.v. collegeleden).

Raadsvoorstel

Gemeente Mook en Middelaar

Documentnummer	
Onderwerp	**Programmabegroting 2022**
Datum raadsvergadering	**11 november 2021**
Raadscommissie	Begroting & Rekening
Datum raadscommissie	4 november 2021
Programma	**n.v.t.**
Portefeuillehouder	G. Wienhoven

Programmabegroting 2022

Inleiding

Op grond van artikel 190 van de Gemeentewet biedt het college uw raad een ontwerpbegroting aan voor het komende begrotingsjaar inclusief een meerjarenraming en toelichtingen.
Op grond van artikel 191 Gemeentewet wordt aan u gevraagd om de begroting 2022 voor de gemeente Mook en Middelaar, al dan niet gewijzigd, vast te stellen.

Voorstel

1. De begroting 2022 vast te stellen conform de ontwerpbegroting;
2. Het investeringsplan 2022 vast te stellen conform de ontwerpbegroting;
3. Het dekkingsplan 2022 vast te stellen conform de ontwerpbegroting zijnde:
    a. de inzet van de ‘quick wins en potentiële besparingen’ vanuit het ZBB-traject;
    b. de opname van een stelpost voor Jeugd vanaf 2023;
    c. het in één keer ongedaan maken van de ozb-verhoging van vorig jaar;
    d. het toepassen van een inflatiecorrectie van 1,5% op de belastingen;
4. De meerjarenraming 2023-2025 voor kennisgeving aan te nemen.

Beoogd effect

1. Uw raad in staat te stellen om de begroting vast te stellen, conform het gestelde in artikel 191 van de Gemeentewet;
2. Uw raad in staat te stellen om het budgetrecht uit te oefenen, inclusief het autoriseren van de nagekomen wijzigingen, het dekkingsplan, het investeringsplan en (indien van toepassing) de mutaties op de reserves.

Argumenten

1.1 De raad is het bevoegde gremium.
De raad heeft het budgetrecht. De voorgestelde verdeling van de budgetten in de programma's, de nagekomen wijzigingen in de programmabegroting en het dekkingsplan moeten geautoriseerd worden door de raad. Ook eventuele mutaties op reserves (ten opzichte van de reeds vastgestelde mutaties) moeten specifiek besloten worden. Voorafgaand aan de besluitvorming vindt een raadsinformatie-avond en een commissievergadering plaats.

Kanttekeningen

1.1 Geen sluitende meerjarenraming
De Programmabegroting 2022 sluit met positief begrotingssaldo voor het jaar 2022 (zie hiervoor onderdeel 1.5 in de Programmabegroting). In de meerjarenraming zijn echter niet alle jaren sluitend. In de Programmabegroting 2022 is, naast de nagekomen ontwikkelingen (uitzettingen budgetten en septembercirculaire), ook een (begin van een) dekkingsvoorstel opgenomen. Opgemerkt wordt dat er nog een p.m.-post wordt vermeld met betrekking tot de herijking van het gemeentefonds. Het is vanuit het toezicht van de provincie niet toegestaan om een verwacht voordeel bij voorbaat in te boeken, gezien de nog grote onzekerheden en de actualisatie per 1 januari 2023. Een eventueel nadeel bij de herijking zou wel meegenomen mogen worden.

Duurzaamheid

Duurzaamheid speelt heden ten dage een belangrijke rol. Niet alleen moet de begroting financieel reëel en structureel sluitend zijn (hetgeen ook het geval is voor het begrotingsjaar 2022), ook is in de Programmabegroting 2022 op verzoek van de raad een paragraaf Verduurzamen opgenomen.

Financiën

In onderstaande tabel vindt u een samenvatting van de opbouw van de begrotingssaldi. Een specificatie en toelichting van de onderliggende posten vindt u terug in de Programmabegroting 2022.

Opbouw begrotingssaldo	2022	2023	2024	2025
01. Meerjarenraming vanuit primitieve begroting 2021	26 V	8 V	26 V	45 N
02. Structurele doorwerking Zomerrapportage 2021	398 V	216 V	138 V	141 V
Saldo stand na Zomerrapportage	***424 V***	***223 V***	***164 V***	***96 V***
03. Eliminatie stelposten Programmabegroting 2021	553 N	598 N	593 N	583 N
Saldo opgeschoond resultaat	***129 N***	***375 N***	***429 N***	***487 N***
04 Nagekomen mutaties en correcties	335 N	227 N	201 N	176 N
05 Effect septembercirculaire (netto)	651 V	176 V	231 V	112 V
Subtotaal nagekomen mutaties	*316 V*	*51 N*	*30 V*	*64 N*
Saldo na nagekomen mutaties	***187 V***	***426 N***	***399 N***	***551 N***
06 Dekkingsplan inzet ZBB	76 V	76 V	140 V	140 V
07 Stelpost Jeugd vanaf 2023		300 V	285 V	260 V
08 Verhoging ozb 2021 in één keer ongedaan maken	143 N	95 N	48 N	0 V
09 Inflatiecorrectie belastingen	30 V	30 V	30 V	30 V
10 Stelpost herijking gemeentefonds vanaf 2023		p.m. V	p.m. V	p.m. V
Subtotaal dekkingsmiddelen	*37 N*	*311 V*	*407 V*	*430 V*

Raadsvoorstel

Opbouw begrotingssaldo	2022	2023	2024	2025
Begrotingssaldo na dekkingsplan	150 V	115 N	8 V	121 N

Ofschoon 2023 en 2025 niet sluitend zijn, merken wij op dat er nog een p.m.-post staat met betrekking tot de herijking van het gemeentefonds. De verwachting is dat Mook en Middelaar een voordeelgemeente is. Dit voordeel mag echter nog niet ingeboekt worden van de provincie, gezien de mate van onzekerheid en de actualisatie naar peildatum 1 januari 2023. Wettelijk bezien moet in ieder geval begrotingsjaar 2022 reëel en structureel sluitend zijn. Dat is het geval. Hierdoor blijft het meerjarig repressief toezicht (lichtste vorm van toezicht) door de provincie van kracht en blijven we verschoond van preventief toezicht. De volgende programmabegroting over 2023 zal door de provincie onderworpen worden aan een verdiepingsonderzoek voor een hernieuwde uitspraak met betrekking tot wel of niet meerjarig repressief toezicht.

Communicatie

De Programmabegroting 2022 moet op grond van artikel 191, lid 2 Gemeentewet vóór 15 november 2021 aan Gedeputeerde Staten worden gezonden. Enkele gegevens, zoals Informatie voor derden (IV3) en het EMU-saldo worden verstrekt aan het CBS. Voor de inwoners wordt later in het jaar een infographic gemaakt (begroting in één oogopslag).

Uitvoering

14 t/m 27 oktober : Vragenronde;
20 oktober : Raadsinformatieavond programmabegroting;
27 oktober : Inleveren schriftelijke vragen door fracties;
2 november : Antwoorden van college van b&w op schriftelijke vragen;
4 november : Behandeling in commissie B&R (inclusief technische vragen);
11 november : Behandeling en vaststelling door raad (inclusief algemene beschouwingen);
vóór 15 november : Vastgestelde Programmabegroting 2022 versturen naar Provincie en CBS.

Bijlage(n)

- Programmabegroting 2022;
- Concept raadsbesluit;
- Format vragen fracties.

Mook, 12 oktober 2021

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,

De gemeentesecretaris
J.M.G. Smits- de Kinkelder

De burgemeester
mr. drs. W. Gradisen

Raadsbesluit

Gemeente Mook en Middelaar

Documentnummer
Onderwerp **Programmabegroting 2022**

De raad van de gemeente Mook en Middelaar,

Gelezen het voorstel van het College van burgemeester en wethouders d.d. 12 oktober 2021

Gelet op het advies van de raadscommissie d.d. 4 november 2021

Besluit:

1. De begroting 2022 vast te stellen conform de ontwerpbegroting;
2. Het investeringsplan 2022 vast te stellen conform de ontwerpbegroting;
3. Het dekkingsplan 2022 vast te stellen conform de ontwerpbegroting zijnde:
    a. de inzet van de ‘quick wins en potentiële besparingen’ vanuit het ZBB-traject;
    b. de opname van een stelpost voor Jeugd vanaf 2023;
    c. het in één keer ongedaan maken van de ozb-verhoging van vorig jaar;
    d. het toepassen van een inflatiecorrectie van 1,5% op de belastingen;
4. De meerjarenraming 2023-2025 voor kennisgeving aan te nemen.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering d.d. 11 november 2021

De raad voornoemd,

De griffier
mr. M.A.M. van Arensbergen

De voorzitter
mr. drs. W. Gradisen

Gemeente Mook en Middelaar

PROGRAMMABEGROTING 2022

Meerjarenraming 2023 t/m 2025

'Alle zeilen bijzetten'

Versie Raad 11 november 2021

Raadhuisplein 6 - Postbus 200 - 6585 ZK MOOK
gemeente@mookenmiddelaar.nl - (024) 69 69 111 - www.mookenmiddelaar.nl

Gemeente Mook en Middelaar

PROGRAMMABEGROTING 2022

Meerjarenraming 2023-2025

foto's voorzijde: Sloep op de Mookerplas, winterwedstrijden polyvalken, Clipper Stad Amsterdam

Inhoudsopgave

ALGEMEEN 5

1.1. Voorwoord 6
1.2. Leeswijzer 7
1.3. Uitgangspunten begroting 9
1.4. Kerngegevens 12
1.5. Begrotingsuitkomsten 14
1.6. Gemeenteraad en college 21
1.7. Afkortingen 22

BEGROTING 25

2.1. BELEIDSBEGROTING 26

Programmaplan 27
2.1.2. Programma Besturen 28
2.1.3. Programma Beschermen 31
2.1.4. Programma Verplaatsen 34
2.1.5. Programma Werken 37
2.1.6. Programma Leren 41
2.1.7. Programma Recreëren 44
2.1.8. Programma Samenleven en zorgen 47
2.1.9. Programma Gezond leven 51
2.1.10. Programma Wonen 54
2.1.11. Overzicht van de algemene dekkingsmiddelen 57
2.1.12. Overzicht van de kosten van overhead 59
2.1.13. Bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting 60
2.1.14. Bedrag voor onvoorzien 62

Paragrafen 63
2.1.15. Paragraaf Lokale heffingen 64
2.1.16. Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing 73
2.1.17. Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen 83
2.1.18. Paragraaf Financiering 91
2.1.19. Paragraaf Bedrijfsvoering 94
2.1.20. Paragraaf Verbonden partijen 97
2.1.21. Paragraaf Grondbeleid 115
2.1.22. Paragraaf Informatieveiligheid 117
2.1.23. Paragraaf Verduurzamen 118

2.2. FINANCIËLE BEGROTING (INCLUSIEF MEERJARENRAMING) 120

Overzicht van baten en lasten en toelichting 121
2.2.1. Overzicht van baten en lasten 122
2.2.2. Toelichting op de baten en lasten 123
2.2.2.1. Financieel overzicht 124
2.2.2.2. Uitgangspunten en analyse ramingen 134
2.2.2.3. Overzicht incidentele baten en lasten 135
2.2.2.4. Overzicht structurele mutaties reserves 137
2.2.2.5. Begrotingsevenwicht 138

Uiteenzetting van de financiële positie en toelichting 141
2.2.3. Uiteenzetting financiële positie 142
2.2.3.1. Financiële gevolgen bestaand en nieuw beleid 143
2.2.3.2. Geprognosticeerde balans 144

2.2.3.3. Emu-saldo 145
2.2.3.4. Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen 146
2.2.3.5. Investeringen 148
2.2.3.6. Financiering 150
2.2.3.7. Stand en verloop reserves 151
2.2.3.8. Stand en verloop voorzieningen 154
2.2.4. Toelichting op de uiteenzetting financiële positie 156
2.2.4.1. Uitgangspunten en analyse financiële positie 157
Overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld 158
2.2.5. Overzicht van baten en lasten per taakveld 159

VASTSTELLINGSBESLUIT 162
3.1. Vaststellingsbesluit 163

BIJLAGEN 164
Bijlage 1 Financiële vertaling Collegeprogramma 165
Bijlage 2 Algemene uitkering 167
Bijlage 3 Beleidsindicatoren 171
Bijlage 4 Begrippenlijst 175
Bijlage 5 Invulling ZBB 178

ALGEMEEN

1.1. Voorwoord

Deze Programmabegroting 2022 is een uitwerking van de besluiten die genomen zijn bij de Zomerrapportage 2021, aangevuld met nagekomen wijzigingen, de actuele gegevens uit de septembercirculaire 2021 en enkele bezuinigingen ('quick wins en potentiële besparingen' uit het ZBB-traject die geen nadelig effect hebben voor onze inwoners). Uiteraard weten we nog niet hoe de corona-pandemie zich de komende tijd gaat ontwikkelen. Ook is niet duidelijk welke keuzes het rijk maakt, bijvoorbeeld bij de structurele financiële middelen voor het klimaatakkoord, opschalingskorting, de middelen voor Jeugdhulp, het Wmo-abonnementstarief en het woonplaatsbeginsel. Verder lijkt bij de herijking van het gemeentefonds Mook en Middelaar een voordeelgemeente te zijn. Dit voordeel mag nog niet (van de provincie) ingeboekt worden, omdat de onzekerheid te groot is en er nog een actualisatie plaatsvindt naar de stand per 1 januari 2023. We zijn van mening dat de lokale autonomie van gemeenten behoort te drijven op een heldere, evenwichtige en stabiele financiële relatie tussen rijksoverheid en gemeenten. Ofschoon daar nog geen sprake van is, zijn er voor 2022 wel extra middelen toegekend door het rijk, waardoor er voor 2022 een sluitende begroting is.

Begrotingssaldo
De Programmabegroting 2022 sluit voor het begrotingsjaar 2022 positief af. Meerjarig zijn er, na wijzigingen, begrotingstekorten. Middels het voorgestelde dekkingsplan zijn, met de inzet van 'quick wins en potentiële besparingen' en een stelpost voor de uitkering Jeugd, de tekorten verminderd en voor 2024 omgebogen naar een klein voordeel. De nadelen in de meerjarenraming zullen te zijner tijd opgevangen kunnen worden door de herijking van het gemeentefonds en/of door bezuinigingen uit het ZBB-traject.

Bedragen x € 1.000

Begrotingsresultaat na dekkingsplan	2022	2023	2024	2025
Begrotingsresultaat na wijzigingen	187 V	426 N	399 N	551 N
Dekkingsplan (voorstel)	37 N	311 V	407 V	430 V
Begrotingssaldo	**150 V**	**115 N**	**8 V**	**121 N**

Het dekkingsplan is verwerkt in de primitieve begroting. Eventuele wijzigingen bij de definitieve besluitvorming leiden tot een eerste begrotingswijziging op de begroting.

Zero Based Budgeting
In de Zomerrapportage 2021 zijn de resultaten van het traject van Zero Based Budgeting gepresenteerd. In een vrij laat stadium heeft het rijk extra middelen toegezegd. Hierdoor blijken achteraf de echt pijnlijke bezuinigingen niet nodig om voor 2022 een reële en structureel sluitende begroting te kunnen aanbieden. In de Zomerrapportage zijn meerdere 'knoppen waaraan gedraaid kan worden' vermeld. In deze Programmabegroting 2022 is alleen gebruik gemaakt van een deel van de 'quick wins en potentiële besparingen'. Aan de overige knoppen is nog niet gedraaid. Met een beperkte inzet van alle mogelijkheden naar aanleiding van het ZBB-traject is begrotingsjaar 2022 reëel en structureel sluitend.

1.2. Leeswijzer

Indeling
De hoofdindeling van deze Programmabegroting 2022 bestaat uit de volgende hoofdstukken:
- Algemeen;
- Begroting, inclusief meerjarenraming*);
- Vaststellingsbesluit;
- Bijlagen.

*) De cijfers van de meerjarenraming zijn gecombineerd weergegeven met de cijfers van het begrotingsjaar 2022. De cijfers over 2022 moeten wettelijk (al dan niet gewijzigd) worden vastgesteld. De cijfers over de meerjarenraming (2023 t/m 2025) kunt u voor kennisgeving aannemen.

Wijzigingen
Ten opzichte van de vorige Programmabegroting is een kleine wijziging doorgevoerd in de structuur van het document. De informatie over de raad en het college van b&w staat op de gemeentelijke website en is beperkter vermeld in deze Programmabegroting. Ook is het organigram verwijderd.

Bedragen
Factor € 1.000 en afrondingsverschillen
Omdat de bedragen in deze Programmabegroting in duizenden euro's worden gepresenteerd, is het mogelijk dat in de tellingen schijnbaar afrondingsverschillen ontstaan. Dit komt omdat zowel de afzonderlijke bedragen als de eindtellingen onafhankelijk van elkaar worden afgerond.
Voorbeeld: € 1.300 + € 1.400 = € 2.700, dit wordt dan € 1k + € 1k = € 3k.

Weergave
De bedragen in deze programmabegroting zijn op de volgende wijze weergegeven:
- Lasten worden weergegeven als positief getal en baten worden weergegeven als negatief getal;
- Bedragen worden positief weergegeven, waarbij tevens wordt aangegeven welke bedragen lasten en welke bedragen baten zijn;
- Bedragen kunnen aangevuld zijn met de letter N (nadeel) of V (voordeel).

Beleidsindicatoren
De beleidsindicatoren zijn overeenkomstig de laatst geldende 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. Dit betreft een ministeriële regeling waarin voorgeschreven is welke beleidsindicatoren minimaal vermeld moeten worden en wie de wettelijke bronhouder is van een beleidsindicator. Een gemeente is wettelijk verplicht om de gerealiseerde gegevens van deze bronhouders te vermelden. Dit houdt in dat bij de begroting over 2022 nog geen gerealiseerde gegevens van de bronhouders beschikbaar zijn voor de jaren 2021 (jaar nog niet voorbij) en 2022 (jaar moet nog beginnen). De kolommen van deze twee jaren zijn dan ook 'grijs'. Voor 2022 is in voorkomende gevallen wel een gemeentelijke streefwaarde ingevuld in de kolom '2022 Gemeente'.

Als de gegevens (later) bij de Jaarstukken (nog) niet beschikbaar zijn gesteld, wordt dit aangeduid met 'N/b' (Gegevens niet beschikbaar) en worden, indien aanwezig, gemeentelijke gegevens verstrekt. Daarnaast worden enkele beleidsindicatoren niet jaarlijks maar periodiek bijgewerkt door de bronhouders, bijvoorbeeld de periodieke onderzoeken van Verwey Jonker Instituut.
Informatie van de bronhouder wordt ontsloten middels de website 'waarstaatjegemeente.nl', waarbij voor dit doel een afzonderlijke tegel 'Besluit Begroting en Verantwoording' is toegevoegd. Op deze website wordt ook informatie verstrekt met betrekking tot eventuele wijzigingen van de

beleidsindicatoren. Daar waar wijzigingen zijn doorgevoerd, is dit vermeld bij de desbetreffende indicator in de diverse programma's.

De peildatum van de vermelde gegevens is 30 september 2021. Gegevens van voorgaande jaren kunnen sporadisch afwijken ten opzichte van de vermelde gegevens in vorige begrotingen.
Een meerjarenverloop van de beleidsindicatoren is vermeld in bijlage 3 van deze Programmabegroting 2022.

1.3. Uitgangspunten begroting

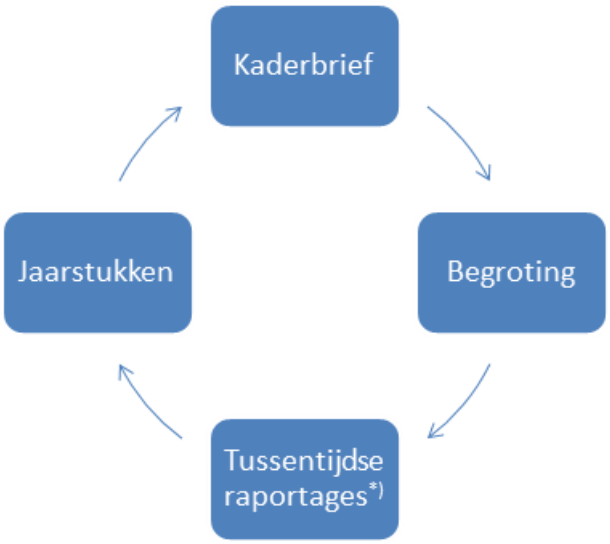
Wettelijk kader

Gemeentewet
Het college biedt jaarlijks, vóór aanvang van het nieuwe begrotingsjaar, de raad een ontwerp aan voor de begroting en meerjarenraming (art. 190, lid 1 Gw). Uw raad stelt de begroting vast voorafgaande aan het begrotingsjaar vóór 15 november (art. 191 Gw).

Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
De begroting wordt ingericht overeenkomstig bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te geven regels. Deze regels zijn vermeld in het BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten). Deze Programmabegroting 2022 met meerjarenraming 2023-2025 sluit aan bij de regels van het BBV met dien verstande dat de meerjarenraming gecombineerd is vermeld met het begrotingsjaar (zie ook de leeswijzer).

Plaats in de planning- en controlcyclus

Deze programmabegroting maakt onderdeel uit van de planning- en controlcyclus (p&c-cyclus).

*) Zomerrapportage en Eindejaarsrapportage.

Hieronder ziet u schematisch de plaats van dit document in de gehele cyclus.

Tabel 1: P&C-cyclus

P&C-cyclus	Kaderbrief	Programma-begroting	Morap-1	Zomer-rapportage	Eindejaars-rapportage	Jaarstukken
2020	*vastgesteld 4 juli 2019*	*vastgesteld 7 nov. 2019*	*vastgesteld 12 mrt. 2020*	*vastgesteld 16 sept. 2020*	*vastgesteld 17 dec. 2020*	*vastgesteld 15 juli 2021*
2021	*vastgesteld 9 juli 2020*	*vastgesteld 12 nov. 2020*	*n.v.t. *)*	*vastgesteld 9 sept. 2021*	**16 dec. 2021**	**juni 2022**
2022	*vastgesteld 15 juli 2021*	**11 nov. 2021**	**n.v.t. *)**	**juli 2022**	**dec. 2022**	**juni 2023**

*) De Morap-1 is met ingang van begrotingsjaar 2021 vervallen.

Uitgangspunten lokaal bestuur

Politiek-bestuurlijke uitgangspunten
Op basis van het 'Coalitieakkoord 2018-2022' (raadsvergadering 24 april 2018) heeft het college van burgemeester en wethouders het 'Collegeprogramma 2018-2022' opgesteld. Hierin staat een meer concrete vertaling van het coalitieakkoord. In het collegeprogramma zijn per programma doelstellingen, aandachtspunten en/of actiepunten bepaald. De doelstellingen zijn daar waar mogelijk financieel vertaald in de begroting. Dit kan middels beschikbare middelen in de bestaande begroting, dan wel via extra beschikbaar te stellen middelen. Het (nieuwe) beleid voor 2022 dat voortvloeit uit het collegeprogramma is vertaald in deze Programmabegroting 2022.

Kaderbrief en Zomerrapportage
In de Kaderbrief 2022, door u op 15 juli 2021 vastgesteld, zijn diverse financiële uitgangspunten opgenomen ten behoeve van het opstellen van de Programmabegroting 2022-2025. Deze uitgangspunten zijn toegepast in deze programmabegroting.
In de Zomerrapportage 2021, door u op 9 september 2021 vastgesteld, zijn diverse financiële bijstellingen opgenomen die doorwerken naar 2022 en volgende jaren en vormen de basis voor de Programmabegroting 2022. Ook de uitkomsten van het ZBB-traject zijn vermeld in de Zomerrapportage 2021 en zijn meegenomen in de Programmabegroting 2022 (zie dekkingsplan).

Uitgangspunten provincie

Aandachtspunten Provincie
Jaarlijks brengt de Provincie een begrotingsbrief uit met aandachtspunten die zij aan het einde van het jaar zal gebruiken bij de beoordeling van de dan door u vastgestelde Programmabegroting 2022. Aandachtspunten hierbij zijn dat er geen opschuivend sluitend meerjarenperspectief is en dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is.

In de brief die aan uw raad is gericht, worden zowel jaarlijks terugkerende algemene onderwerpen als specifieke onderwerpen vermeld. Sommige onderwerpen zijn financieel-technisch van aard. Om die reden is een afschrift van de brief aan het college van b&w verzonden.
De volgende onderwerpen zijn in de brief vermeld:
- Covid-19;
- Agenda toekomst van het (interbestuurlijk) toezicht;

- Ontwikkelingen Besluit Begroting en Verantwoording (BBV);
- Inzicht in de structurele begrotingspositie;
- Herijking gemeentefonds / verdelingssystematiek;
- Sociaal Domein;
- Duurzaamheid / Energietransitie / Klimaat;
- Gemeenschappelijke regelingen;
- BTW-compensatiefonds;
- Omgevingswet;
- Lokale heffingen;
- Dividendadvies Enexis en BNG;

De richtlijnen van de provincie die bij de desbetreffende onderwerpen zijn vermeld, zijn, voor zover concreet van toepassing, meegenomen in deze Programmabegroting 2022.

Financieel toezicht Provincie
Wettelijk moet de begroting 2022 structureel en reëel in evenwicht zijn. Als dit niet het geval is, moet in de meerjarenraming aannemelijk worden gemaakt dat dit evenwicht uiterlijk in 2025 (laatste jaar meerjarenplanning) tot stand zal worden gebracht, met als extra aandachtspunt dat er geen sprake mag zijn van een opschuivend sluitend meerjarenperspectief. De Provincie Limburg houdt hierop financieel toezicht bij elke Limburgse gemeente. Standaard is dit repressief toezicht. Een zwaardere vorm van toezicht is preventief toezicht. Hierbij moeten de begroting en begrotingswijzigingen vooraf worden goedgekeurd door de Provincie voordat tot uitvoering overgegaan kan worden.

Daarnaast verricht de Provincie een vierjaarlijks verdiepingsonderzoek, waarbij het mogelijk is om meerjarig repressief toezicht te krijgen. De gemeente Mook en Middelaar heeft op basis van de Programmabegroting 2019-2022 meerjarig repressief toezicht gekregen. De voorwaarde die hierbij was gesteld, was dat na vaststelling van de begroting 2020 zowel het begrotingsjaar 2020 als de jaren 2021 en 2022 van de meerjarenraming een structureel en reëel evenwicht of overschot laten zien. Dit werkt in beginsel door naar de voorliggende Programmabegroting 2022, waarbij rekening gehouden wordt met de meest recente financiële ontwikkelingen.

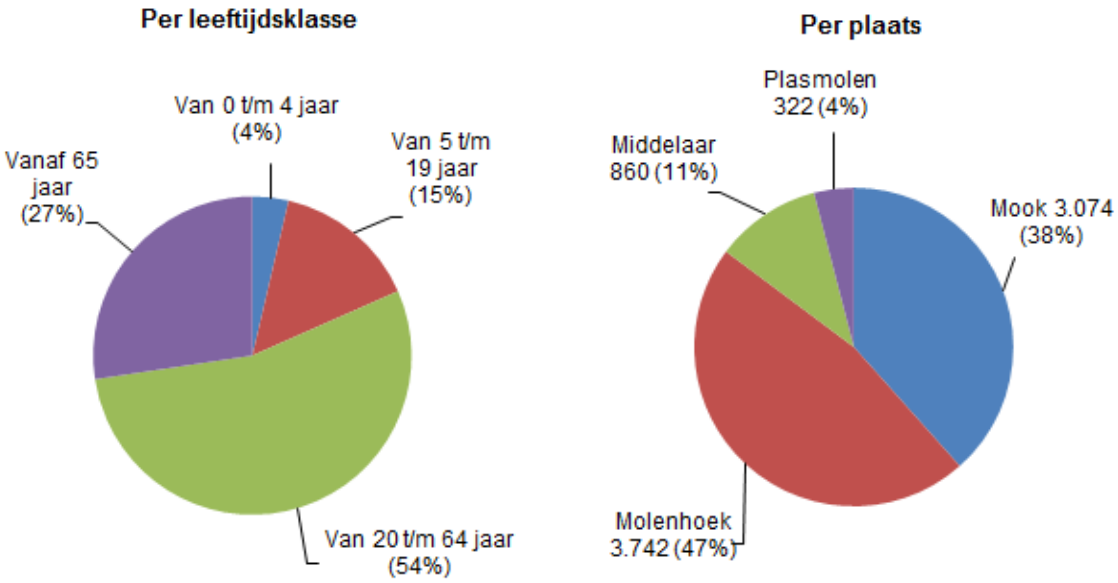
1.4. Kerngegevens

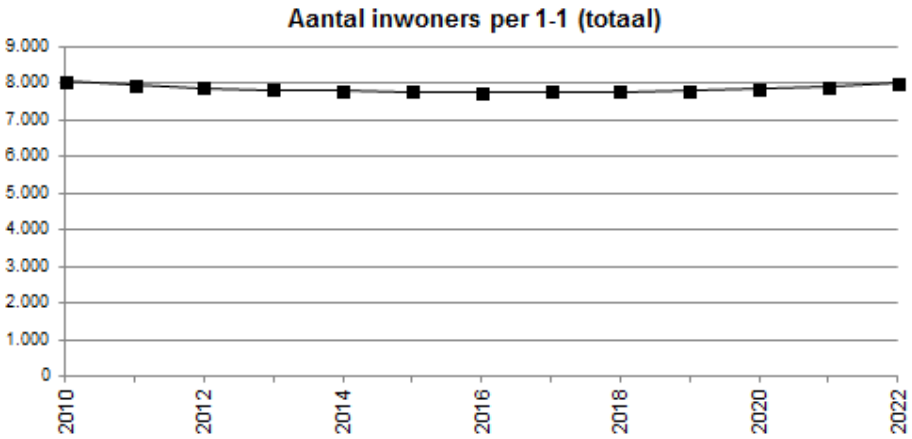
SOCIALE STRUCTUUR

Inwoners per leeftijdsklasse	Werkelijk 1-1-2019	Werkelijk 1-1-2020	Werkelijk 1-1-2021	Raming 1-1-2022	Aandeel 2022
van 0-4 jaar	246	259	275	292	4%
van 5-19 jaar	1.265	1.249	1.187	1.178	15%
van 20-64 jaar	4.215	4.216	4.282	4.338	54%
van 65 jaar en ouder	2.080	2.123	2.165	2.190	27%
Totaal	**7.806**	**7.847**	**7.909**	**7.998**	**100%**

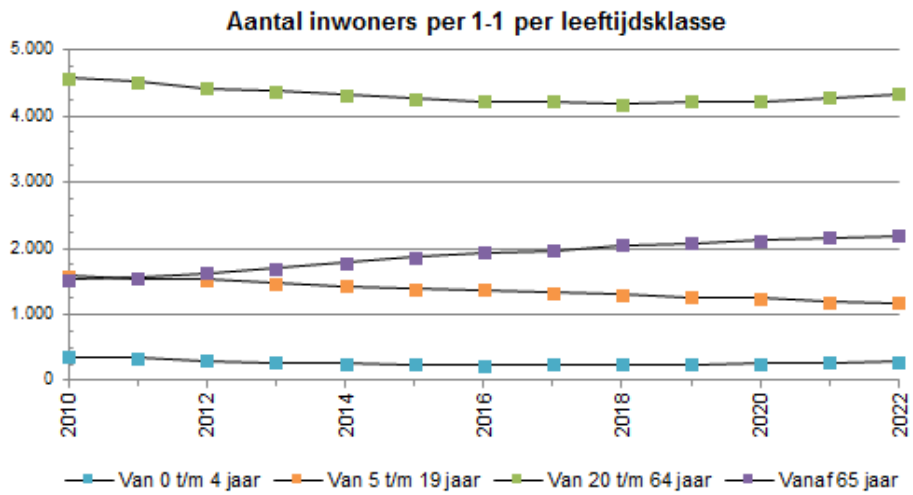
Bron: CBS (werkelijk) en BRP Mook en Middelaar (raming)

Raming aantal inwoners per 1 januari 2022

Bron: CBS (2010 t/m 2021) en BRP (raming 2022)

Bron: CBS (2010 t/m 2021) en BRP (raming 2022)

FYSIEKE STRUCTUUR

Omschrijving	Eenheid	Aantal
Land:		
Oppervlakte land	hectare	1.739
Oppervlakte bebouwing kernen	hectare	46
Oppervlakte bebouwing buitengebied	hectare	9
Oppervlakte bebouwing totaal	hectare	55
Percentage bebouwing land	%	3,2%
Woonruimten*)	aantal	3.738
Water:		
Oppervlakte binnenwater	hectare	142
Oeverlengte	kilometer	26,0

*) inclusief logiesfunctie en uitwonende studenten

Bron: Verzamelstaat uitkering gemeentefonds september 2021

1.5. Begrotingsuitkomsten

Hieronder treft u een overzicht op hoofdlijnen aan met betrekking tot de ontwikkeling en saldi van de (financiële) begroting.

Nieuw beleid
In maart 2018 zijn gemeenteraadsverkiezingen gehouden, waarna een Coalitieakkoord 2018-2022 ('Op weg naar Mook en Middelaar in 2030') en een Collegeprogramma 2018-2022 ('Op weg naar een duurzaam en samenredzaam Mook en Middelaar') zijn opgesteld. Het (nieuwe) beleid voor 2022 dat voortvloeit uit dit Collegeprogramma, is reeds financieel vertaald in deze Programmabegroting 2022. Beleidsmatige ontwikkelingen zijn vermeld bij de diverse programma's bij het onderdeel 'Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?'.

Effecten Kaderbrief
De Kaderbrief 2022 heeft niet geleid tot bijstelling van de begrotingssaldi. De Kaderbrief bevat de uitgangspunten die gebruikt zijn voor het opstellen van deze Programmabegroting 2022.

Effecten Zomerrapportage
Op basis van de in de Zomerrapportage 2021 voorgestelde, en door de raad vastgestelde bijstellingen van de ramingen (raad 9 september 2021), ontstaat het volgende financiële beeld:

Bedragen x € 1.000

Begrotingsresultaat (initieel)	2022	2023	2024	2025
01. Primitieve begroting 2021	26 V	8 V	26 V	45 N
02. Structurele doorwerking Zomerrapportage 2021	398 V	216 V	138 V	141 V
03. Overige bijstellingen primitieve begroting	0 V	0 V	0 V	0 V
Begrotingssaldo na Zomerrapportage	**424 V**	**223 V**	**164 V**	**96 V**

Toelichting begrotingsresultaat (initieel)

1 Primitieve begroting : Betreft de begrotingssaldi conform de meerjarenraming van de vastgestelde Programmabegroting 2021, zijnde de drie jaren 2022 t/m 2024. De meerjarenraming van de vorige begroting is altijd de start voor de begrotingssaldi van de nieuwe begroting. Het laatste jaar 2025 is niet vermeld in de meerjarenraming 2022-2024 van de vorige begroting, maar is wel administratief geactualiseerd.

2. Zomerrapportage 2021 : Betreft de structurele doorwerkingen van de vastgestelde Zomerrapportage 2021. Het netto voordeel is met name te danken aan de positieve effecten van de meicirculaire 2021. Een specificatie van alle bijstellingen vindt u terug in de Zomerrapportage 2021.

3. Overige bijstellingen : Eventuele overige begrotingswijzigingen hebben niet geleid tot een mutatie in het begrotingssaldo.

Nagekomen mutaties
De Programmabegroting 2022 (inclusief meerjarenraming 2023-2025) is samengesteld op basis van de uitgangspunten zoals vermeld in de Kaderbrief 2022 en op basis van de financiële bijstellingen op grond van de vastgestelde Zomerrapportage 2021. Naast de mutaties in de Zomerrapportage 2021 (die doorwerken naar 2022 en volgende jaren), zijn er nog enkele aanvullende (nagekomen) mutaties geweest. Dit betreft als eerste de eliminatie van de stelposten uit de Programmabegrotingen 2020 en 2021. Hierdoor ontstaat een opgeschoond begrotingsresultaat. Voor alle jaren leidt dat tot een tekort.

Daarnaast zijn enkele budgetten bijgesteld. Ook is de septembercirculaire 2021 verwerkt in deze Programmabegroting 2022, waardoor begrotingsjaar 2022 positief sluit. Bovenvermelde mutaties leiden tot de volgende begrotingssaldi voor de jaren 2022 tot en met 2025:

Bedragen x € 1.000

Begrotingsresultaat (nagekomen wijzigingen)	2022	2023	2024	2025
Begrotingsresultaat o.b.v. Zomerrapportage 2021	**424 V**	**223 V**	**164 V**	**96 V**
Eliminatie stelposten:				
Restant uit Programmabegroting 2020:				
04 ID 03: Stelpost programma Samenleven en zorgen	60 N	60 N	60 N	60 N
Uit Programmabegroting 2021:				
05 ID 01: Stelpost bezuinigingen SD (deels)	117 N	117 N	117 N	117 N
06 ID 20: Stelpost ruimte onder plafond BCF	20 N	15 N	10 N	0 V
07 ID 21: Stelpost ZBB	220 N	270 N	270 N	270 N
08 ID 22: Stelpost opschalingskorting	55 N	55 N	55 N	55 N
09 ID 23 Stelpost extra uitkering Jeugd	81 N	81 N	81 N	81 N
Subtotaal eliminatie stelposten	*553 N*	*598 N*	*593 N*	*583 N*
Opgeschoond begrotingsresultaat	**129 N**	**375 N**	**429 N**	**487 N**
Nagekomen mutaties:				
10 Vervallen doorbelasting salarissen naar kredieten	100 N	100 N	100 N	100 N
11 Bijstelling kapitaallasten	84 N	77 N	79 N	79 N
12 Bijstelling budgetten Sociaal Domein	41 V	92 V	95 V	95 V
12a Af: Invulling stelpost bezuiniging ID 01 SD (deels)	83 N	83 N	83 N	83 N
13 Intensivering inzet burgerparticipatie/communicatie	30 N	30 N	30 N	30 N
14 Groene Metropoolregio / Verbonden regio	17 N			
15 Bruto bijstelling uitkering gemeentefonds	847 V	358 V	413 V	294 V
15a Af: Bijstelling salariskosten (CAO / premies)	182 N	182 N	182 N	182 N
15b Af: Coronacompensatie	14 N			
16 Kostendekkendheid rioolheffing	78 N	82 N	82 N	82 N
17 Kostendekkendheid reinigingsheffingen	15 V	15 V	15 V	15 V
18 Lagere kapitaallasten i.v.m. latere investering recreatie & toerisme	33 V			
19 Lagere toeristenbelasting i.v.m. latere investering	33 N			
20 Bijstelling budget Flexibele Schil	0 V	38 V	63 V	88 V
21 Luierinzameling (meer kosten en meer baten)	0 V	0 V	0 V	0 V
Subtotaal nagekomen mutaties	*316 V*	*51 N*	*30 V*	*64 N*
Begrotingsresultaat na nagekomen mutaties	**187 V**	**426 N**	**399 N**	**551 N**

Toelichting eliminatie stelposten

4 t/m 9 Stelposten : Betreft het tegenboeken van de diverse (voorlopige) stelposten zoals vermeld in de Programmabegrotingen 2020 en 2021. Door deze stelposten ongedaan te maken, ontstaat een zuiver (opgeschoond) begrotingssaldo. In dit geval voor alle jaren een tekort, oplopend naar bijna een half miljoen euro. Dit tekort wordt deels ingevuld bij

het onderdeel dekkingsplan, maar nadat de nagekomen mutaties hierop gecorrigeerd zijn.

Toelichting nagekomen mutaties

10. Vervallen doorbelasting : In de exploitatie was op begrotingsbasis rekening gehouden met een structurele doorbelasting van salarissen naar kredieten. Dit kan echter alleen gedurende de looptijd van een project. De structurele salarislasten moeten ook structureel opgenomen worden in de exploitatie en kunnen alleen incidenteel (bij de Eindejaarsrapportage en in de Jaarstukken) doorbelast worden naar kredieten.

11. Bijstelling kapitaallasten : De kapitaallasten zijn voor het nieuwe begrotingsjaar en de meerjarenramingen opnieuw berekend. Deze bleken te laag geraamd en worden bijgesteld. Als geplande investeringen worden uitgesteld, leidt dit tot een incidenteel voordeel.

12. Bijstelling Sociaal Domein : Met name binnen programma Samenleven en zorgen zijn diverse budgetten naar beneden bijgesteld, hetgeen tot een structureel voordeel leidt. Er stond echter ook nog een structurele bezuiniging open van € 83k vanuit het dekkingsplan van de Programmabegroting 2021. Deze bezuiniging was voor 2021 incidenteel ingevuld en is hiermee nu structureel gerealiseerd.

13. Burgerparticipatie : De inzet van burgerparticipatie wordt geïntensiveerd. Dit leidt tot extra (communicatie)kosten. Zie verder de toelichting bij programma Besturen.

14. Groene Metropoolregio : Voor uitvoering van diverse projecten (opgave Verbonden regio) is budget nodig. Een deel is in 2020 beschikbaar gesteld en is bij de Jaarstukken 2020 overgeheveld naar 2021. Het overschot per eind 2021 zal overgeheveld worden naar 2022 (middels voorstel bij de Jaarstukken 2021). Daarnaast is een aanvullend budget nodig voor uitvoering van alle opgaven, waaraan Mook en Middelaar zich heeft verbonden. Bij de volgende Programmabegroting 2023 wordt bezien in hoeverre structureel middelen nodig zijn.

15. Uitkering gemeentefonds : Dit betreft de uitkomst van de septembercirculaire 2021. De voordelen betreffen met name een toename van het accres (principe van samen trap op - samen trap af). Voor 2022 zit hierin ook een bijdrage voor het onderdeel Jeugd. Een deel van de extra baten is nodig voor de compensatie van de gestegen salariskosten en voor compensatie van corona-gerelateerde kosten. De kosten van Jeugd zijn reeds geraamd in programma Samenleven en zorgen.

16 t/m 17. Kostendekkendheid : De opbrengsten van de rioolheffing en de reinigingsheffingen zijn bijgesteld om te komen tot een 100% kostendekkendheid. Voor rioolheffing was met name het aandeel salarislasten en overhead te hoog gecalculeerd. Dit is in deze Programmabegroting gecorrigeerd. Zowel op het gebied van riolering als op het gebied van afvalstoffenheffing vinden nog ontwikkelingen plaats, zijnde een te actualiseren GRP en de implementatie van het Grondstoffenplan. Dit kan leiden tot andere kosten en opbrengsten en hiermee andere tarieven. De belastingtarieven worden in de raadsvergadering van

december 2021 vastgesteld op basis van de dan meest recente informatie.

18 en 19. Toeristenbelasting : De investeringen die gepland stonden voor 2021 zijn uitgesteld naar 2022. Dit betekent dat de kapitaallasten van de investeringen zich voordoen vanaf 2023. De reeds geraamde kapitaallasten en de bijbehorende verhoging van de toeristenbelasting wordt hiermee ongedaan gemaakt voor 2022. Vanaf 2023 zal, als gevolg van investeringen in 2022 op het gebied van recreatie en toerisme, de toeristenbelasting toenemen.

20. Flexibele Schil : Het afgelopen jaar zijn diverse vacatures ingevuld door vast personeel. Daar waar dit nog niet mogelijk is, worden de kosten van inhuur gedekt door vacaturegelden (onderuitputting salariskosten). De Flexibele Schil is primair bedoeld als knelpuntenpot en kan, voor zover nu voorzien, in tranches afgebouwd worden naar structureel € 100k.

21. Luierinzameling : De afzonderlijke luierinzameling leidt tot extra kosten van € 14k, maar deze worden verhaald middels de afvalstoffenheffing. Per saldo verloopt deze post budgettair-neutraal.

Dekkingsplan

Wettelijk

Op basis van de structurele doorwerking van de Zomerrapportage 2021 en de nagekomen posten, is er voor 2022 sprake van een begrotingsoverschot en voor de jaren 2023 t/m 2025 een begrotingstekort. Wettelijk gezien moet het begrotingsjaar 2022 sluitend zijn. Als dit niet het geval is, moet aannemelijk worden gemaakt dat dit in de meerjarenraming wordt bereikt. Het begrotingsjaar 2022 is met de huidige nagekomen mutaties sluitend.

Verdiepingsonderzoek Provincie

De Provincie Limburg voert vierjaarlijks een verdiepingsonderzoek uit bij alle Limburgse gemeenten met betrekking tot de programmabegrotingen. In 2019 is het verdiepingsonderzoek van Mook en Middelaar uitgevoerd. Op basis van dit onderzoek is meerjarig repressief toezicht verleend (lichtste vorm van toezicht). Voorwaarde voor dit meerjarig repressief toezicht is een sluitende begroting tot en met het jaar 2022. Hieraan wordt voldaan. Hierdoor blijft het meerjarig repressief toezicht door de provincie van kracht en blijven we verschoond van preventief toezicht. De volgende programmabegroting over 2023 zal weer door de provincie onderworpen worden aan een verdiepingsonderzoek voor een hernieuwde uitspraak met betrekking tot wel of niet meerjarig repressief toezicht.

Dekkingsplan

Omdat op basis van de huidige voorstellen in de Zomerrapportage 2021 en de nagekomen wijzigingen de meerjarenramingen 2023 t/m 2025 niet sluitend zijn, is een (begin van een) aanvullend dekkingsplan wenselijk. In onderstaande tabel is een opsomming gegeven van een mogelijk dekkingsplan. Hierbij is tevens in het achterhoofd gehouden dat er met name nog onduidelijkheden dan wel onzekerheden zijn met betrekking tot de financiële effecten van de herijking van het gemeentefonds.

Bedragen x € 1.000

Begrotingsresultaat (dekkingsplan)	2022	2023	2024	2025
Begrotingssaldo incl. bijstellingen	**187 V**	**426 N**	**399 N**	**551 N**
ZBB en stelposten				
22 Inzet ZBB	76 V	76 V	140 V	140 V
23 Stelpost Jeugd vanaf 2023		300 V	285 V	260 V
24 Herijking Algemene uitkering Gemeentefonds		p.m. V	p.m. V	p.m. V
Subtotaal ZBB en stelposten	*76 V*	*376 V*	*425 V*	*400 V*
Belastingen				
25 Ongedaan maken verhoging ozb uit 2021	143 N	95 N	48 N	0 V
26 Inflatiecorrectie ozb woningen en niet-woningen	29 V	29 V	29 V	29 V
27 Inflatiecorrectie forensenbelasting	0 V	0 V	0 V	0 V
28 Inflatiecorrectie hondenbelasting	1 V	1 V	1 V	1 V
Subtotaal belastingen	*113 N*	*65 N*	*18 N*	*30 V*
Subtotaal dekkingsmiddelen	**37 N**	**311 V**	**407 V**	**430 V**
Begrotingsresultaat na dekkingsplan	**150 V**	**115 N**	**8 V**	**121 N**
Waarvan incidenteel	*37 N*	*14 V*	*0 V*	*0 V*
Waarvan structureel	*187 V*	*129 N*	*8 V*	*121 N*

Toelichting dekkingsplan

ZBB en stelposten

22. Inzet ZBB : In de Zomerrapportage is aangegeven om vanaf 2022 € 75k en vanaf 2024 € 125k concrete invulling te geven aan het ZBB-traject. Door het concretiseren zijn de bedragen iets hoger uitgevallen, resp. € 76k en € 140k. Hierbij is een keuze gemaakt uit één van de knoppen waaraan gedraaid kon worden, namelijk de 'quick wins en potentiële bezuinigingen'. De lijst van gemaakte keuzes vindt u terug in bijlage 5.

23. Stelpost Jeugd (vanaf 2023) : In de Zomerrapportage 2021 was voor 2022 een inschatting gemaakt van € 365k. In de septembercirculaire 2021 is een uitkering voor Jeugd opgenomen van € 358k. Vanaf 2023 wordt dit aan het nieuwe kabinet overgelaten. Vooralsnog zijn hier de bedragen vermeld, zoals ook opgenomen in de Zomerrapportage 2021. Zodra de omvang van de extra middelen bekend is, worden de bedragen geactualiseerd.

24. Herijking gemeentefonds : Het gemeentefonds wordt herverdeeld tussen de gemeenten. Naar alle waarschijnlijkheid vindt dit plaats vanaf 2023. Hierbij ontstaan zowel voordeel- als nadeelgemeenten. Volgens de meest recente informatie is Mook en Middelaar een (beperkte)

voordeelgemeente. Het uiteindelijke bedrag is echter nog niet bekend. Gezien de grote onzekerheid en het feit dat er per 1 januari 2023 nog een actualisatie plaats vindt, is het (van de provincie) niet toegestaan om op voorhand eventuele voordelen te vermelden, maar wel eventuele nadelen. Zodra er meer zekerheid is óf en zo ja, voor welk bedrag wij een voordeel kunnen inboeken, wordt dit meegenomen in de dan eerstvolgende rapportagemogelijkheid.

Belastingen

25. Ongedaan maken verhoging ozb : In de Programmabegroting 2021 is een stijging van de ozb doorgevoerd van € 190k. Deze verhoging zou in vier jaar weer afgebouwd worden tot een lager niveau van de ozb (gelijk aan het niveau van 2020). Naar aanleiding van de mei- en septembercirculaire gemeentefonds 2021 (waarbij we meer inkomsten van het rijk krijgen), bleek achteraf bezien de extra verhoging niet meer nodig. Daarom wordt voorgesteld om de verhoging niet verspreid over vier jaar af te bouwen, maar in één keer ongedaan te maken.

26 t/m 28. Inflatie belastingen : Voor deze belastingen is een inflatiecorrectie van 1,5% toegepast op de opbrengsten. De tarieven worden hiervan afgeleid (middels de geraamde opbrengst te delen door de grondslag). Afhankelijk van de ontwikkeling van de grondslag leidt dit tot een lastenverzwaring of lastenverlichting.

Risico's

Gelet op de omvang van de Algemene Reserve en het weerstandsvermogen zijn wij van mening dat de buffer voor genoemde risico's op basis van de huidige gegevens meer dan goed is. De ratio valt in de klasse 'B - Ruim voldoende'. Meer informatie over het weerstandsvermogen vindt u terug in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing'.

Vrij besteedbare reserve

De VBR wordt per eind 2022 geraamd op € 1,0 miljoen. Dit betreft ongeveer 20% van het totale geraamde eigen vermogen en 6% van het geraamde totale vermogen.

Uitkeringen gemeentefonds

In deze Programmabegroting 2022 is de septembercirculaire 2021 verwerkt. Naar aanleiding van deze septembercirculaire bedragen de totale uitkeringen uit het gemeentefonds € 11,5 miljoen (inclusief integratie- en decentralisatie-uitkeringen). Dit betreft voor 2022 een bruto stijging van € 847k ten opzichte van wat reeds geraamd was op basis van de meicirculaire 2021. Voor het jaar 2022 is ook rekening gehouden met een extra uitkering voor de kosten van Jeugdzorg. Naast deze hogere uitkeringen uit het gemeentefonds moeten ook budgetten gereserveerd worden voor stijging salariskosten en uit te voeren taakmutaties. Het netto voordeel is hierdoor structureel ongeveer twee ton lager. Zie hiervoor onderdeel '2.1.10 Overzicht van de algemene dekkingsmiddelen' in de beleidsbegroting.

Formatie

De formatie per 1-1-2022 is geraamd op (afgerond) 71 fte. De formatie wordt gewaardeerd tegen de maximale functionele schaal. De hieraan gerelateerde salarislasten (inclusief loonheffing en andere werkgeverslasten, exclusief raad) bedragen over 2022 € 5,6 miljoen. Hiervan is grofweg de ene helft de bruto salarissen en de andere helft betreft de loonheffing en werkgeverslasten.

Sociaal Domein
Het Sociaal Domein neemt een belangrijk deel van de lasten voor zijn rekening. Eventuele mee- en tegenvallers worden zo veel mogelijk binnen het Sociaal Domein met elkaar verrekend. Voor wat betreft re-integratie zijn de werkzaamheden ondergebracht bij het Werkbedrijf als onderdeel van de MGR (Modulaire Gemeenschappelijk regeling) Regio Rijk van Nijmegen.

Beheerplannen
Een totaaloverzicht van de beheerplannen en de bijbehorende voorzieningen treft u aan in de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen. Een actualisatie van de diverse beheerplannen kan gevolgen hebben voor de hoogte van de dotatie aan de onderhoudsvoorzieningen. Dit wordt verwerkt middels deze begroting, middels de Zomerrapportage of middels het afzonderlijk vaststellen van de beheerplannen.

Belastingen / inflatiecorrectie
In deze begroting gaan wij uit van een inflatiecorrectie op de belastingtarieven van 1,50% (ruim een half procent lager dan 2021). Deze inflatiecorrectie is, conform vigerend beleid, afgeleid van de loon- en prijsstijgingen zoals vermeld in de meicirculaire 2021. De voorlopige opbrengsten en tarieven worden vermeld in deze Programmabegroting. Het vaststellen van de definitieve tarieven gebeurt middels het vaststellen van de belastingverordeningen in de raad van december 2021.

1.6. Gemeenteraad en college

Gemeenteraad
Aan het hoofd van de gemeente staat de gemeenteraad. De raad controleert het college van burgemeester en wethouders en de burgemeester op de wijze waarop zij de gemeente besturen. Ook stelt de raad de formele en financiële kaders vast. Daarnaast is de raad bij uitstek de volksvertegenwoordiging en vertolkt hij dus ook de mening van de bevolking en zet deze om in beleid. De gemeente Mook en Middelaar heeft dertien raadsleden (en een voorzitter en een griffier).
Op de gemeentelijke website www.mookenmiddelaar.nl vindt u meer informatie over de raad en de raadsleden.

College van burgemeester en wethouders
Het college van burgemeester en wethouders (b&w) vormt het dagelijkse bestuur van de gemeente. Bij de gemeente Mook en Middelaar bestaat het college uit de burgemeester en drie wethouders. Daarnaast is de gemeentesecretaris de schakel tussen het bestuur en de ambtelijke organisatie.
Op de gemeentelijke website www.mookenmiddelaar.nl vindt u meer informatie over het college van b&w en de collegeleden.

1.7. Afkortingen

Afkorting	Voluit
A	
AMvB	Algemene maatregel van bestuur
B	
B2022	Begroot/begrotingsjaar 2022 (idem B2021 en B2023 t/m B2025)
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBP	Bruto Binnenlands Product
Bbz	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BCF	Btw-compensatiefonds
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BRP	Basisregistratie personen
BsGW	Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BV	Besloten vennootschap
BVO	Bedrijfsvoeringsorganisatie
BW	Beschermd Wonen / Burgerlijk wetboek
b&w	burgemeester en wethouders
C	
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal bureau voor de Statistiek
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
D	
DU	Decentralisatie-uitkering
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
E	
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
F	
Fte	Fulltime-equivalent (voor gemeente volledige werkweek van 36 uur)
G	
GFT	Groente-, Fruit- en Tuinafval
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GMSD	Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
Gw	Gemeentewet
I	
ICT	Informatie- en Communicatie Technologie
iRvN	ICT Rijk van Nijmegen
IU	Integratie-uitkering

IV3	Informatie voor Derden
IWGM	Intergemeentelijke Werkvoorziening Gennep en Mook en Middelaar
J	
jo.	juncto (in samenhang met)
K	
KCA	Klein Chemisch Afval
Kg	Kilogram
L	
LISA	Landelijk informatiesysteem van Arbeidsplaatsen
M	
MARN	Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen
MGR	Modulaire Gemeenschappelijke regeling
MJOP	Meerjarig Onderhoudsplan
MT	Management Team
MBO	Middelbaar Beroepsonderwijs
N	
N/b	(Gegevens) niet beschikbaar
NV	Naamloze vennootschap
n.v.t.	niet van toepassing
O	
ozb	onroerende zaakbelastingen
P	
PBE	Publiek Belang Elektriciteitsproductie
PIJOFACH	Personeel, Informatisering/Inkoop, Juridische Zaken, Organisatie, Financiën/Facilitaire Zaken, Automatisering, Communicatie en Huisvesting
p.m.	pro memorie / ter herinnering
p.p.p.n.	Per persoon per nacht
p&c	planning en control
R	
RES	Regionale Energie Strategie
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RMO	Regionaal mobiliteitsoverleg
RRE	Regeling Reductie Energiegebruik
RREW	Regeling Reductie Energiegebruik Woningen
RWS	Rijkswaterstaat
RUD	Regionale Uitvoeringsdiensten
RUD-LN	Regionale Uitvoeringsdiensten Limburg Noord
rzb	belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten ('roerende zaakbelastingen')
S	
SFR	snelfietsroute
SKB	Schatkistbankieren ('s Rijks Schatkist)
T	
t/m	tot en met

TVW	Transitievisie Warmte

U

UPW	Uitkering Participatiewet
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen

V

VBR	Vrij besteedbare reserve
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
Vpb	Vennootschapsbelasting
VRLN	Veiligheidsregio Limburg-Noord
Vsv	Voortijdig schoolverlater

W

W2020	Werkelijk (gerealiseerd) 2020
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WML	Waterleidingmaatschappij Limburg
(Wet) woz	(Wet) waardering onroerende zaken
WSW	Wet sociale werkvoorziening

Z

ZBB	Zero Based Budgeting

BEGROTING

2.1. BELEIDSBEGROTING

Wettelijk kader: artikel 7 BBV

Programmaplan

Wettelijk kader
Artikel 8 BBV.

Programmaplan
Gedurende een raadsperiode blijft de programma-indeling in principe gelijk.
In deze programmabegroting zijn de volgende negen programma's opgenomen:

- Besturen;
- Beschermen;
- Verplaatsen;
- Werken;
- Leren;
- Recreëren;
- Samenleven en Zorgen;
- Gezond leven;
- Wonen.

Een programma bestaat uit de onderdelen:

- De visie voor de raadsperiode 2018-2022;
- De vragen 'Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?';
- De relatie met de verbonden partijen;
- De (wettelijk verplichte) beleidsindicatoren die betrekking hebben op het desbetreffende programma;
- Het financiële overzicht 'Wat mag het kosten?'.

De financiële analyse is niet bij de programma's vermeld, maar in de Financiële begroting (onderdeel 2.2).

Naast de programma's bevat het programmaplan de volgende wettelijke onderdelen:

- een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen;
- een overzicht van de kosten van overhead;
- het bedrag voor de heffing van de vennootschapsbelasting;
- het bedrag voor onvoorzien.

2.1.2. Programma Besturen

Alternatieve naam : Bestuur en ondersteuning

Portefeuillehouders : Burgemeester Gradisen, wethouders Wienhoven, Peters en Baneke

Visie 2018 - 2022
Wij vinden het belangrijk dat onze inwoners en bedrijven weten dat wij er voor ze zijn. Wij stellen ons open voor de meningen en ideeën van onze inwoners en betrekken deze bij de besluitvorming. Ook zijn we transparant in onze keuzes en onze manier van werken. Wij willen een betrouwbare partner zijn voor inwoners, bedrijven en onze samenwerkingspartners.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

1. Een zichtbare en benaderbare gemeente zijn

Inwoners, verenigingen en bedrijven zijn op verschillende terreinen afhankelijk van de gemeente. Wij dienen zichtbaar te maken wat de gemeente en de gemeentelijke organen (Gemeenteraad, College, Burgemeester en ambtelijke organisatie) doen, maar ook waarom wij zaken op een bepaalde manier doen. Onze besluitvorming en gemeentelijke processen zijn transparant en worden in de openbaarheid genomen. De mening van de belanghebbenden betrekken wij via participatie bij dit proces.

'Avond van de toekomst'
Al enige tijd geleden heeft de 'Avond van de toekomst' plaatsgevonden. Dit was een groot succes. Op basis van de ervaringen van de tweede avond was het voornemen om de 'Avond van de toekomst' voortaan te koppelen aan een concrete aanleiding of ontwikkeling, zodat de attractiviteit van zo'n avond wordt vergroot. Door Covid'19 waren publieksbijeenkomsten in de afgelopen periode helaas niet mogelijk. Wij hopen hier in 2022 weer een vervolg aan te kunnen geven.

Gemeentelijke informatie wordt digitaal ontsloten
De gemeente heeft informatie beschikbaar die voor inwoners, bedrijven, verenigingen en (overheids)partners nuttig en noodzakelijk is. Daarnaast genereert de gemeente veel gegevens die als basis dienen voor dienstverlening van andere (overheids)partijen. Ook worden Europese en Nationale wet- en regelgeving dwingender in het beschikbaar hebben en houden van informatie en de manier waarop communicatie met de gemeente kan plaatsvinden via digitale instrumenten. Wij zullen op het gebied van digitale gegevensontsluiting en digitale communicatie stappen vooruit moeten zetten om mee te kunnen in deze ontwikkelingen, maar ook om te voldoen aan geldende regels op het gebied van overheidsdienstverlening. Met deze wettelijke ontwikkeling nemen wij de kans op om onze dienstverlening nog verder te verbeteren.

2. Investeren in inwonerparticipatie

Reguliere en lopende activiteiten op basis van het bestaand beleid worden voortgezet in 2022. Op basis van sec het collegeprogramma 2018-2022 zijn er voor het begrotingsjaar 2022 geen aanvullende activiteiten gepland. Naast het collegeprogramma wordt voor intensivering van communicatie een extra budget gevraagd van € 30k:

Mondige burgers, hoge verwachtingen, laag vertrouwen, polarisatie, meer online. We hebben er als gemeente meer en meer mee te maken. Met communicatie en participatie kunnen we een brug slaan naar onze inwoners. Niet alleen naar ontevreden burgers, maar juist ook naar inwoners die niet of minder van zich laten horen. Door onze inwoners beter te betrekken bij wat we bedenken en doen, creëren we draagvlak en krijgen we betere oplossingen. Er is ook veel expertise bij inwoners. Samen kunnen we meer. Dit komt ook terug in de Toekomstvisie 2030. Met verbeterde (externe) communicatie en meer participatie kunnen we hierin stappen zetten. Denk aan: met regelmaat proactief communiceren over speerpunten uit het coalitieprogramma, het betrekken van een meer diverse groep meedenkers en inwoners beter meenemen in processen en ingrijpende dossiers. Met als gewenst resultaat: meer draagvlak, beter begrip voor elkaars werkwijze en standpunten en betere oplossingen.

Relatie met verbonden partijen

Programma Besturen heeft geen specifieke relatie met een verbonden partij. Onder dit programma valt wel de (regionale) bestuurlijke afstemming in zijn algemeenheid. De diverse verbonden partijen zijn primair gericht op het verrichten van uitvoeringstaken die verband houden met de overige programma's.

Indicatoren

Onderstaande wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn vermeld op grond van de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. De waarden zijn vermeld zoals aangegeven door de wettelijke bronhouders. Zie ook de 'Leeswijzer' voor meer informatie.

Nr.	Omschrijving	Bron *)	2019 Waarde	2020 Waarde	2021 Waarde	2022 Waarde	2022 Gemeente
1	Formatie: Fte per 1.000 inwoners	1	8,81	8,88	N/b	N/b	-
2	Bezetting: Fte per 1.000 inwoners	1	8,72	8,48	N/b	N/b	-
3	Apparaatskosten: Kosten per inwoner (x € 1.000) (incl. overhead)	2	0,77	0,83	0,82	0,86	-
4	Externe inhuur: Kosten als % van totale loonsom	2	4%	0%	0%	0%	-
5	Externe inhuur: Totale kosten inhuur externen (x € 1.000)	2	183	0	0	0	-
6	Overhead: % van totale lasten	2	26%	27%	25%	22%	-

*) wettelijke bronhouder
1 Eigen gegevens (jaarstukken)
2 Eigen begroting (primitief)

N/b = Gegevens niet beschikbaar / nog niet beschikbaar gesteld.

Onder overhead valt ook een deel van de salarislasten die niet functioneel toegerekend zijn aan de diverse programma's.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Totaal lasten	2.109	1.514	1.542	1.495	1.497	1.493
Totaal baten	-169	-190	-210	-210	-193	-193
Saldo baten en lasten	**1.940**	**1.324**	**1.332**	**1.285**	**1.304**	**1.300**
Toevoegingen aan reserves	2	1.423	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	-460	-1.627	-5	-5	-5	-5
Geraamd resultaat	**1.481**	**1.119**	**1.327**	**1.280**	**1.299**	**1.295**

Voor een analyse van de cijfers tussen verschillende jaren verwijzen wij u naar onderdeel 2.2.2.1 'Financieel overzicht' in de Financiële begroting.

2.1.3. Programma Beschermen

Alternatieve naam : Veiligheid

Portefeuillehouder : Burgemeester Gradisen

Visie 2018 - 2022
Veiligheid kun je niet garanderen, maar samen met onze ketenpartners op het gebied van veiligheid en zorg werken we aan een zo goed mogelijke bescherming van onze inwoners. Door nieuwe taken en krappere capaciteit bij politie en justitie vormt dit een bijzondere uitdaging voor onze gemeente. Veiligheid houdt iedereen bezig en wij willen de komende periode dan ook inzetten op het versterken van het veiligheidsgevoel. Daarvoor zetten we meer toezicht en handhaving in en laten we de veiligheidsketen zo optimaal mogelijk functioneren.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

1. Het naleefgedrag vergroten

Bewoners en ondernemers van de gemeente Mook en Middelaar mogen van ons verwachten dat er actief en daadkrachtig wordt opgetreden tegen overtredingen, maar ook tegen onwenselijke situaties. We versterken het toezicht en voeren handhavingsactiviteiten uit met als doelstelling een afname van de criminaliteit en ongewenst gedrag. Daarnaast brengen we een professionaliseringsslag aan in de aanpak van ondermijning. Middels een betere inzet van bestuursrechtelijke instrumenten en handhavingsactiviteiten willen we één weerbare en georganiseerde overheid tegen (georganiseerde) criminaliteit vormen. Zowel door structurele en intensieve samenwerkingen binnen de gemeente als met ketenpartners. De Regio Deal tussen het Rijk en de regio Limburg-Noord biedt een integrale en gezamenlijke aanpak met bijbehorende financiering in het aanpakken van ondermijning door de samenwerkende ketenpartners.

Dit is een lopend proces. Reguliere en lopende activiteiten op basis van het bestaand beleid worden voortgezet in 2022. Op basis van het collegeprogramma 2018-2022 zijn er voor het begrotingsjaar 2022 geen aanvullende activiteiten gepland.

2. Een veilige gemeente creëren

Inwoners moeten zich in onze gemeente veilig kunnen voelen. Het gevoel van veiligheid verschilt van mens tot mens, maar vaak komt dit tot uitdrukking over de mate waarin mensen zich ’s avonds veilig voelen op straat. In onze gemeente kun je ’s avonds veilig over straat lopen, maar er zijn wel aandachtspunten. Zo zijn er gebieden waar inwoners vragen om aandacht voor hangjeugd, slecht verlichte plaatsen, rommel en verloedering. Maar ook parkeeroverlast en verkeersveiligheid zijn regelmatig terugkerende aandachtspunten die wij willen aanpakken.

Een nieuw aspect vormt de sociale veiligheid in dit verhaal. Met de decentralisatie van Rijkstaken naar de gemeente heeft de gemeente ook de problematiek rondom ‘verwarde personen’ en beschermd wonen op het bordje gekregen. Een thema dat met een minimale politiecapaciteit in onze regio bijzondere aandacht vraagt van onze gemeente, gezien ook onze ligging ten opzichte van onze veiligheidspartners (Politie, Veiligheidsregio en Openbaar Ministerie) in Limburg Noord en onze

zorgpartners in het Rijk van Nijmegen. Dit vraagt om verdere versterking van ketenregie en aanpak van zorg en veiligheidsthema's, zowel binnen de gemeente over vakgebieden heen als met de ketenpartners.

Dit is een lopend proces. Reguliere en lopende activiteiten op basis van het bestaand beleid worden voortgezet in 2022. Op basis van het collegeprogramma 2018-2022 zijn er voor het begrotingsjaar 2022 geen aanvullende activiteiten gepland.

Relatie met verbonden partijen

De volgende verbonden partijen hebben een relatie met dit programma:

- Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Limburg-Noord:
  het bevorderen van een zo optimaal mogelijke dienstverlening op het terrein van de veiligheid aan burgers;
- Gemeenschappelijke regeling Regionale Uitvoeringsdienst Limburg Noord (RUD LN):
  waarborgen goede kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Indicatoren

Onderstaande wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn vermeld op grond van de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. De waarden zijn vermeld zoals aangegeven door de wettelijke bronhouders. Zie ook de 'Leeswijzer' voor meer informatie.

Nr.	Omschrijving	Bron *)	2019 Waarde	2020 Waarde	2021 Waarde	2022 Waarde	2022 Gemeente
1	Verwijzingen Halt: Aantal per 10.000 jongeren	1	67	50	N/b	N/b	50
2	Winkeldiefstallen: Aantal per 1.000 inwoners	2	0	N/b	N/b	N/b	-
3	Geweldsmisdrijven: Aantal per 1.000 inwoners	2	3,2	1,9	N/b	N/b	-
4	Diefstallen uit woning: Aantal per 1.000 inwoners	2	3,2	N/b	N/b	N/b	-
5	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte): Aantal per 1.000 inwoners	2	3,8	5,7	N/b	N/b	-

*) wettelijke bronhouder
1 Stichting Halt
2 CBS

N/b = Gegevens niet beschikbaar / nog niet beschikbaar gesteld.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Totaal lasten	761	724	857	859	859	859
Totaal baten	-218	-83	-83	-83	-83	-83
Saldo baten en lasten	**543**	**641**	**774**	**776**	**776**	**776**
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat	**543**	**641**	**774**	**776**	**776**	**776**

Voor een analyse van de cijfers tussen verschillende jaren verwijzen wij u naar onderdeel 2.2.2.1 'Financieel overzicht' in de Financiële begroting.

2.1.4. Programma Verplaatsen

Alternatieve naam : Verkeer, vervoer en waterstaat

Portefeuillehouder : Wethouder Wienhoven

Visie 2018 - 2022
Aandacht voor het bevorderen van mobiliteit en bereikbaarheid is van groot belang. Dit alles in een veilige en goed ingerichte omgeving, terwijl de leefbaarheid wordt geborgd. In de kernen moeten alle voorzieningen bereikbaar zijn voor hun inwoners. Dat betekent zorgen voor goede verbindingen tussen de kernen onderling en de kernen en de omliggende gemeenten. Naast verbindingen voor fiets en auto streven wij naar een goede verbinding met het openbaar vervoer.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

1. Openbaar vervoer

Openbaar vervoer vervult een belangrijke taak in de leefbaarheid van onze gemeente. Wij beschikken over een trein- en busverbinding met Nijmegen en Venlo, waarbij de trein ook de regio Land van Cuijk aandoet. Vanaf het station Mook-Molenhoek is er een (buurt)busverbinding met Groesbeek. Wij streven ernaar dat zo veel mogelijk inwoners (en kernen) gebruik kunnen maken van openbaar vervoer.

In stand houden en uitbreiden vormen van openbaar vervoer
Wij zetten ons in voor het in stand houden en zo mogelijk verbeteren van bestaand openbaar vervoer binnen de gemeente, specifiek buslijn 83, buurtbuslijnen 564 en 569 en de Maaslijn. Wij doen dit door actief te participeren in het werkproces van de aanbesteding OV-concessie provincie Gelderland, aangaande het busvervoer.

2. In stand houden en uitbreiden veiligheid en leefbaarheid

Mobiliteit, verkeersveiligheid en leefbaarheid zijn belangrijke thema's voor ons. Op het gebied van mobiliteit staat er veel te veranderen door de technologische ontwikkelingen. E-bikes, elektrische zelfrijdende auto's, bussen en treinen op waterstof en drones beïnvloeden de manier waarop wij naar mobiliteit en de openbare ruimte moeten kijken.

Verkeersveiligheid en leefbaarheid gaan hand in hand. De provinciale weg N271, de spoorlijn en rivier de Maas door onze gemeente bieden kansen, maar kunnen ook een bedreiging vormen voor de leefbaarheid en verkeersveiligheid. De ontsluiting van en naar Groesbeek vormt in onze gemeente een bijzonder aandachtspunt voor de leefbaarheid van Molenhoek en Mook.

Onze gemeente ligt op een verbindingenknooppunt naar Limburg, Gelderland en Noord Brabant. Vooral op het gebied van fietsverbindingen biedt Mook en Middelaar een uitstekend netwerk. Dit is niet alleen goed voor het woon-werkverkeer en terugdringen van de CO_2 uitstoot, maar is ook van toegevoegde waarde op het toeristisch-recreatieve profiel van onze gemeente.

Wij willen dat inwoners en bezoekers zich kunnen verplaatsen in een veilige en goed ingerichte omgeving.

Regionaal en lokaal schaalniveau
In 2018 zijn de visie en doelen vastgesteld voor de regionale mobiliteitsvisie van Trendsportal. Trendsportal is een initiatief van de acht gemeenten van het RMO Noord-Limburg en staat open voor iedereen die wil bijdragen aan duurzame, veilige en slimme mobiliteit voor morgen. De afgelopen periode is verder invulling gegeven aan de visie, samenwerking en de uitvoering van projecten. Gelet op het gemeentelijk en regionale belang willen wij ambtelijk en bestuurlijk blijven deelnemen aan Trendsportal. Hierbij willen wij ook aandacht houden voor de 'verbindingen' met de Gelderse en Noord-Brabantse (buur)gemeenten, dit niet alleen fysiek maar ook op de thema's mobiliteit en openbaar vervoer.

Vandaar dat we ook de samenwerking willen voortzetten in de regio Arnhem Nijmegen op het gebied van ‘duurzame mobiliteit en bereikbaarheid’. Sinds januari 2021 onder de noemer de ‘Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen’ en de bijbehorende opgave de ‘Verbonden regio’. Voor uitvoering van projecten wordt voor 2022 een incidenteel budget gevraagd van € 17k.

Op lokaal niveau is in maart 2021 het ‘Mobiliteitsplan Mook en Middelaar 2021’ vastgesteld. Met de vaststelling geven wij nu verder invulling aan het Uitvoeringsprogramma 2021-2024. Dat doen we in samenwerking met inwoners en betrokkenen.

Onderhoud
Er wordt invulling gegeven aan het dagelijkse en planmatig onderhoud aan de wegen, paden en bruggen binnen de gemeente. Zo ook aan de openbare verlichting.

3. Integraliteit en verkeersveiligheid

Bij infrastructurele werken streven we naar maximale integraliteit en synergie. Dit zowel op het terrein van onderhoud en herinrichting als bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Werken aan een optimale inrichting van openbare ruimte
Bij ontwikkelingen en herinrichtingen krijgen onderstaande onderwerpen nadrukkelijk de aandacht:
- Wegen inrichten overeenkomstig de ter plaatse geldende verkeersregels en rijsnelheid, dus herkenbaar;
- Aandacht voor de voetganger en fietser, streven naar logische en veilige routes, speciaal bij een schoolomgeving, winkelcentra en andere publieksfuncties;
- Het belang van de kwetsbare verkeersdeelnemers voorop stellen, overwegen toepassen van een fietsstraat en/of (woon)erf;
- aandachtspunten en maatregelen die voorkomen uit de gehouden Klimaatstresstest en in samenhang daarbij aandacht voor klimaatadaptatie en klimaat.

Relatie met verbonden partijen

De volgende verbonden partij heeft een relatie met dit programma:

- GR Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen:
  De regeling is getroffen om de positie van de Regio Arnhem-Nijmegen te versterken en een kwalitatieve groei van de regio – met behoud van de typische balans tussen levendige verstedelijking en ontspannen leefkwaliteit – te bewerkstelligen op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling (waaronder wonen, landschap, verkeer en *mobiliteit*) en sociaaleconomische ontwikkeling (waaronder werkgelegenheid, bedrijvigheid, recreatie, toerisme,

leefbaarheid en cultuur) op de schaal van de regio, en waarbij integraliteit, innovatie, duurzaamheid en circulariteit belangrijke uitgangspunten zijn.

Indicatoren

Onderstaande wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn vermeld op grond van de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. De waarden zijn vermeld zoals aangegeven door de wettelijke bronhouders. Zie ook de 'Leeswijzer' voor meer informatie.

Nr.	Omschrijving	Bron *)	2019 Waarde	2020 Waarde	2021 Waarde	2022 Waarde	2022 Gemeente
1	N.v.t.	-	-	-	-	-	-

*) wettelijke bronhouder

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Totaal lasten	650	612	775	775	775	775
Totaal baten	-134	-23	-23	-23	-23	-23
Saldo baten en lasten	**516**	**590**	**752**	**752**	**752**	**752**
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	-25	-13	0	0	0	0
Geraamd resultaat	**492**	**576**	**752**	**752**	**752**	**752**

Voor een analyse van de cijfers tussen verschillende jaren verwijzen wij u naar onderdeel 2.2.2.1 'Financieel overzicht' in de Financiële begroting.

2.1.5. Programma Werken

Alternatieve naam : Economie

Portefeuillehouder : Wethouder Peters

Visie 2018 - 2022
Werken is belangrijk, voor zowel inwoners als bedrijven. Voor inwoners biedt werken een bron van inkomen en sociale netwerken. Voor bedrijven een productiemiddel om hun activiteiten en doelen te realiseren. De gemeente heeft binnen dit thema een verbindende rol.

Wij zien het als onze opdracht om zoveel mogelijk inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt te ondersteunen naar passend werk. Dit ondersteunen gaat in de vorm van begeleiding, het openstellen en vinden van werkervaringsplekken en een bijdrage leveren aan het creëren van werkgelegenheid.

Voor de bedrijven in onze gemeente moet er een gunstig vestigingsklimaat worden gecreëerd. Dat moet de huidige bedrijven de mogelijkheid bieden om hun bedrijfsactiviteiten binnen onze gemeente te houden en uit te breiden. Maar het vestigingsklimaat moet ook voor nieuwe bedrijven aantrekkelijk zijn om zich hier te komen vestigen. Dat is niet alleen goed voor de economie van onze gemeente, maar levert ook een bijdrage aan de leefbaarheid in onze gemeente.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

1. Creëren van een gunstig vestigingsklimaat

Een gunstig vestigingsklimaat is een situatie waarin het voor bedrijven aantrekkelijk is en blijft om zich met hun activiteiten te vestigen in onze gemeente. Het creëren van een gunstig vestigingsklimaat doen we samen met ons bedrijfsleven en hun vertegenwoordigende organen en begint met het wegnemen van barrières om te kunnen ondernemen. Aan de hand van de in 2021 vastgestelde economische agenda wordt de samenwerking met ondernemers verder voortgezet.

Leegstand voorkomen
Leegstand op bedrijfslocaties willen we voorkomen. Daar waar mogelijk en wenselijk laten wij werklocaties herontwikkelen naar woningbouwlocaties voor zover passend binnen onze woonvisie. Om dreigende leegstand in beeld te hebben, ontwikkelen we de volgende activiteiten:
- Aanhalen van contacten met ondernemers door naar buiten treden van bedrijfscontactfunctionaris;
- Bedrijven worden actief gevolgd of benaderd om ze vast te houden binnen de gemeente;
- Bedrijven worden waar mogelijk begeleid en/of gefaciliteerd waar het bedrijfsvastgoed betreft.

2. Participatie (door werk) vergroten

Wij willen de participatie van inwoners vergroten, zo mogelijk door werk. Hierbij passen wij maatwerk toe en kijken we altijd naar de hele persoonlijke of gezinssituatie.
De arbeidsbemiddeling wordt uitgevoerd door WerkBedrijf in Nijmegen en daarvoor betalen wij het re-integratiebudget van de Participatiewet geheel door. De dienstverlening heeft als basis het meerjarig arbeidsmarktbeleid. WerkBedrijf houdt rekening met de gevolgen van de coronacrisis voor de arbeidsmarkt en past de dienstverlening aan kandidaten aan in samenwerking met het UWV. In dat

kader is het regionaal Mobiliteitsteam Rijk van Nijmegen in het leven geroepen waarin dat zeven regiogemeenten, WerkBedrijf Rijk van Nijmegen, UWV, vakbonden (CNV, FNV, VCP/de Unie), werkgeversorganisatie VNO-NCW, Leerwerkloket en onderwijsinstellingen ROC Nijmegen en HAN hun krachten bundelen om samen te werken aan werk voor iedereen.

Ondersteunen bij het vinden en behouden van werk
Inwoners die dat nodig hebben, worden ondersteund bij het vinden en behouden van werk. Wij werken daarvoor samen met de gemeenten in de regio Nijmegen in MGR-verband. De uitvoeringsorganisatie is WerkBedrijf Rijk van Nijmegen. Wij zetten deze samenwerking voort en houden toezicht op beleid en uitvoering via bestuurlijke en ambtelijke weg. Uitgangspunt is dat WerkBedrijf mensen helpt naar loonvormende arbeid inclusief beschut werk.

De WSW bestendigen
De WSW voeren wij gezamenlijk met de gemeente Gennep uit in de GR IWGM. Om dit op lange termijn te bestendigen, treft INTOS maatregelen om de kosten te verlagen en de opbrengsten te verhogen. Daarnaast werken we aan een vereenvoudiging van de bestuursstructuur. Wij houden daarbij alle opties open wat betreft uitbreiding of afstoten van taken of opdrachten, vormen van samenwerking, samenvoeging of uitvoering.

Meer ruimte voor een alternatieve aanpak bieden
Wij willen minder regels om meer inwoners te laten participeren in de samenleving. Dat begint met vertrouwen opbouwen bij uitkeringsgerechtigden en maatwerk leveren. Wij zullen daarbij extra investeren in onze medewerkers opdat zij nog beter in staat zullen zijn om cliënten op juiste en doeltreffende wijze te benaderen. Daarbij betrekken wij de adviezen van de WRR (Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid) zoals die zijn neergelegd in het rapport 'Weten is nog geen doen'.
Wij staan open voor experimenten waarbij het resultaat: "minder mensen afhankelijk van een uitkering" voorop staat. Wij gaan op zoek naar de goede ervaringen van andere gemeenten en onderzoeken of wij deze in onze gemeente ook kunnen toepassen. Samen met WerkBedrijf intensiveren we de dienstverlening vanaf 2022 in het kader van het project 'Doe je mee'.

Sturen op duurzame bedrijvigheid
Waar mogelijk wordt gestuurd op duurzame bedrijvigheid die de werkgelegenheid vergroot, ook voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit sturen doen wij op het moment dat er ontwikkelingen worden gesignaleerd binnen verschillende taakvelden die voor elkaar van meerwaarde kunnen zijn. Wij zullen deze partijen dan met elkaar in verbinding brengen.

3. Aandacht voor bedrijfslocaties geven

In de regio Limburg Noord is er een overaanbod aan bedrijfslocaties waardoor het toevoegen van bedrijfslocaties niet meer is toegestaan. In Mook en Middelaar is er nog ruimte om nieuwvestiging mogelijk te maken, maar ligt het meer in de lijn om incourante bedrijfslocaties te herontwikkelen of te herbestemmen naar andere gebruiksvormen, zoals wonen. We willen ons aanbod van bedrijfslocaties meer laten aansluiten op de huidige behoefte en overcapaciteit van bedrijfslocaties inzetten als wisselgeld in de regio om andere ontwikkelingen mogelijk te maken.

Dit is een lopend proces. Reguliere en lopende activiteiten op basis van het bestaand beleid worden voortgezet in 2022. Op basis van het collegeprogramma 2018-2022 zijn er voor het begrotingsjaar 2022 geen aanvullende activiteiten gepland.

Relatie met verbonden partijen

De volgende verbonden partijen hebben een relatie met dit programma:

- Gemeenschappelijk regeling Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen:
  De regeling is getroffen om de positie van de Regio Arnhem-Nijmegen te versterken en een kwalitatieve groei van de regio – met behoud van de typische balans tussen levendige verstedelijking en ontspannen leefkwaliteit – te bewerkstelligen op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling (waaronder wonen, landschap, verkeer en mobiliteit) en sociaaleconomische ontwikkeling (waaronder *werkgelegenheid*, *bedrijvigheid*, recreatie, toerisme, leefbaarheid en cultuur) op de schaal van de regio, en waarbij integraliteit, innovatie, duurzaamheid en circulariteit belangrijke uitgangspunten zijn;
- Gemeenschappelijke regeling Euregio Rijn-Waal:
  versterken economische, sociale en maatschappelijke positie van de regio, werkvelden ruimtelijke structuur, *economie, technologie en innovatie*, milieu, natuur en landschap, kwalificering en arbeidsmarkt, sociaal-culturele integratie.
- MGR Regio Rijk van Nijmegen:
  behartiging belangen op het gebied van participatie middels het Werkbedrijf en op het gebied van ICT middels de iRvN;
- Bedrijfsvoeringsorganisatie Intergemeentelijke Werkvoorziening Gennep en Mook en Middelaar (IWGM):
  Bepaalde categorie inwoners een beschermde werkplek geven in het kader van de Wet Sociale Werkvoorziening (via uitvoeringsorganisatie INTOS);

Indicatoren

Onderstaande wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn vermeld op grond van de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. De waarden zijn vermeld zoals aangegeven door de wettelijke bronhouders. Zie ook de 'Leeswijzer' voor meer informatie.

Nr.	Omschrijving	Bron *)	2019 Waarde	2020 Waarde	2021 Waarde	2022 Waarde	2022 Gemeente
1	Functiemenging: %	1	36,3	36,8	N/b	N/b	-
2	Vestigingen (van bedrijven): Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	1	175,4	178,9	N/b	N/b	-

*) wettelijke bronhouder
1 LISA

N/b = Gegevens niet beschikbaar / nog niet beschikbaar gesteld.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Totaal lasten	214	195	186	209	209	209
Totaal baten	-66	-70	-70	-70	-70	-70
Saldo baten en lasten	**149**	**125**	**116**	**139**	**139**	**139**
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	-16	-6	-6	-6	-6	-6
Geraamd resultaat	**133**	**119**	**110**	**133**	**133**	**133**

Voor een analyse van de cijfers tussen verschillende jaren verwijzen wij u naar onderdeel 2.2.2.1 'Financieel overzicht' in de Financiële begroting.

2.1.6. Programma Leren

Alternatieve naam : Onderwijs

Portefeuillehouder : Wethouder Baneke

Visie 2018 - 2022
Onderwijs is belangrijk in de ontwikkeling van ieder mens. Het biedt tal van kansen en mogelijkheden om jezelf te ontwikkelen en te groeien. Wij willen dat wat er is behouden voor onze gemeente en waar er kansen zijn om iets toe te voegen dit met beide handen aangrijpen.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

1. Het huidige schoolaanbod behouden

In elke kern is een school voor primair onderwijs aanwezig. Wij spannen ons in om de school voor voortgezet onderwijs in onze gemeente te behouden.

Huisvesting Kandinsky
In 2020 is een haalbaarheidsonderzoek gedaan omtrent de mogelijkheden van vervangende nieuwbouw voor het Kandinsky-college locatie Molenhoek. Op grond van de resultaten van dit haalbaarheidsonderzoek is de conclusie getrokken dat de gemeente de hiervoor benodigde investeringen op dit moment niet kan opbrengen.
Na invoering van de nieuwe wet onderwijshuisvesting in 2023 zal er naar verwachting meer duidelijk zijn omtrent de verantwoordelijkheden van gemeenten en schoolbesturen rondom renovatie en het realiseren van klimaats- en duurzaamheidsdoelstellingen en de financiële inzet van het Rijk. Op dat moment zullen wij opnieuw met het Kandinsky in overleg treden.

Ondersteunen aanwezigheid school in elke kern
Wij ondersteunen lokale initiatieven en initiatieven vanuit het onderwijs die bijdragen aan de instandhouding van de scholen voor primair onderwijs in onze gemeente.

2. Kinderen laten kennismaken met kunst, cultuur en natuur

We willen dat kinderen reeds op jonge leeftijd kennis kunnen maken met (lokale) kunst, cultuur en natuur.

Cultuureducatie subsidiëren
We blijven het huidige aanbod aan cultuureducatie op de scholen subsidiëren.

3. Kinderen opvang of onderwijs garanderen

Alle kinderen vanaf de leeftijd van 2 jaar kunnen een vorm van voorschoolse opvang genieten. Alle kinderen vanaf 4 jaar volgen onderwijs op een school die voor hen geschikt is. Wij gaan ervoor dat ieder kind en iedere jongere in beeld is en zo nodig begeleid wordt om volwaardig te kunnen participeren in de samenleving.

Regionale aanpak ziekteverzuim uitvoeren

Wij voeren regionale aanpak ziekteverzuim binnen het onderwijs uit en hebben daarin specifiek de aandacht voor vroegtijdig schoolverlaters en jongeren zonder startkwalificatie.

VVE en SMI bieden
We houden het huidige aanbod van Vroeg en Voorschoolse Educatie (VVE) en Sociaal Medische Indicatie (SMI) in stand en maken afspraken met partners over de toeleiding.

Aanpak passen onderwijs uitvoeren
We voeren de regionale en lokale aanpak passend onderwijs uit. Hiertoe versterken we de samenwerking tussen jeugdbeleid, jeugdzorg en onderwijs.

Relatie met verbonden partijen

De volgende verbonden partij heeft een relatie met dit programma:

- Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen:
  samenwerking op het gebied van doelgroepenvervoer (zoals *leerlingenvervoer* en Wmo-vervoer).

Indicatoren

Onderstaande wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn vermeld op grond van de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. De waarden zijn vermeld zoals aangegeven door de wettelijke bronhouders. Zie ook de 'Leeswijzer' voor meer informatie.

Nr.	Omschrijving	Bron *)	2019 Waarde	2020 Waarde	2021 Waarde	2022 Waarde	2022 Gemeente
1	Absoluut verzuim: Aantal per 1.000 leerlingen	1	0	N/b	N/b	N/b	-
2	Relatief verzuim: Aantal per 1.000 leerlingen	1	15	N/b	N/b	N/b	-
3	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers): % deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	2	0,7	0,6	N/b	N/b	0,5

*) wettelijke bronhouder
1 DUO
2 Ingrado

N/b = Gegevens niet beschikbaar / nog niet beschikbaar gesteld.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Totaal lasten	382	440	340	349	354	361
Totaal baten	-64	-63	-2	-2	-2	-2
Saldo baten en lasten	**318**	**377**	**338**	**347**	**352**	**359**
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat	**318**	**377**	**338**	**347**	**352**	**359**

Voor een analyse van de cijfers tussen verschillende jaren verwijzen wij u naar onderdeel 2.2.2.1 'Financieel overzicht' in de Financiële begroting.

2.1.7. Programma Recreëren

Alternatieve naam : Sport, cultuur en recreatie

Portefeuillehouder : Wethouders Peters en Baneke

Visie 2018 - 2022
Onder recreëren wordt verstaan het ontspannen en besteden van vrijetijd van de inwoners van onze eigen gemeente alsook de dag- en verblijfstoeristen van buiten onze gemeente.
Overkoepelend binnen het thema recreëren zijn de samenwerkingsverbanden binnen de regio Noord-Limburg waar uitvoering wordt gegeven aan het Actieprogramma vrijetijdseconomie. Binnen dit actieprogramma wordt ingezet op vijf actielijnen: Vitale verblijfsrecreatie, Vitale dagrecreatie, Vrijetijdslandschap, Cross-overs en Regiomarketing.

We werken hierbij samen met Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen (TVAN) en toeristische platformen in Limburg. Op kleinere schaal wordt er samengewerkt aan de economische ontwikkeling in de regio Bergen, Gennep en Mook en Middelaar (BGMM). Het gebiedsprogramma en uitvoeringsprogramma is meerjarig, en beschikbaar voor de raden. Er wordt hierin rekening gehouden met het actieprogramma 2018-2025 uit de regio Noord-Limburg zodat er verbinding gelegd kan worden. De acties en projecten die voortkomen uit deze samenwerkingsverbanden zullen bijdragen in de uitwerking van onderstaande thema's.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

1. De kwaliteit van onze leefomgeving versterken

Wanneer de kwaliteit van de leefomgeving wordt versterkt, zal dit zorgen voor zowel meer woongenot voor onze inwoners als het versterken van de toeristische positie van de gemeente. Hiervan zullen ook de ondernemers binnen onze gemeente voordeel ervaren.

In 2022 zetten we het project 'Proef Plasmolen' verder voort.

2. Onze cultuurhistorie en identiteit uitdragen

Door onze cultuurhistorie en daarbij behorende identiteit meer uit te dragen zal dit, mede door onze bijzondere ligging, bijdragen aan een unieke locatie voor dag- en verblijfsrecreatie. Door het uitdragen van onze eigen historie zullen ook onze eigen inwoners zich meer verbonden voelen met de gemeente.

Op basis van het collegeprogramma 2018-2022 zijn er voor het begrotingsjaar 2022 geen aanvullende activiteiten gepland.

Relatie met verbonden partijen

De volgende verbonden partij heeft een relatie met dit programma:

- GR Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen:
  De regeling is getroffen om de positie van de Regio Arnhem-Nijmegen te versterken en een kwalitatieve groei van de regio – met behoud van de typische balans tussen levendige verstedelijking en *ontspannen leefkwaliteit* – te bewerkstelligen op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling (waaronder wonen, landschap, verkeer en mobiliteit) en sociaaleconomische ontwikkeling (waaronder werkgelegenheid, bedrijvigheid, *recreatie, toerisme, leefbaarheid en cultuur*) op de schaal van de regio, en waarbij integraliteit, innovatie, duurzaamheid en circulariteit belangrijke uitgangspunten zijn;
- Leisurelands B.V.:
  het ontwikkelen, aanleggen, faciliteren, exploiteren en beheren van recreatieve producten, verbeteren en verduurzamen van de leefomgeving.

Indicatoren

Onderstaande wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn vermeld op grond van de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. De waarden zijn vermeld zoals aangegeven door de wettelijke bronhouders. Zie ook de 'Leeswijzer' voor meer informatie.

Nr.	Omschrijving	Bron *)	2019 Waarde	2020 Waarde	2021 Waarde	2022 Waarde	2022 Gemeente
1	Niet-sporters: %	1	N/b	N/b	N/b	N/b	-

*) wettelijke bronhouder
1 Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)

N/b = Gegevens niet beschikbaar / nog niet beschikbaar gesteld.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Totaal lasten	695	724	892	895	895	895
Totaal baten	-41	-39	-15	-15	-15	-15
Saldo baten en lasten	**654**	**686**	**877**	**879**	**879**	**879**
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	-11	-4	0	0	0	0
Geraamd resultaat	**643**	**681**	**877**	**879**	**879**	**879**

Voor een analyse van de cijfers tussen verschillende jaren verwijzen wij u naar onderdeel 2.2.2.1 'Financieel overzicht' in de Financiële begroting.

2.1.8. Programma Samenleven en zorgen

Alternatieve naam : Sociaal domein

Portefeuillehouder : Wethouder Baneke

Visie 2018 - 2022
De gemeente is er voor de inwoners en de gemeenschappen. Wij richten onze inspanningen en middelen op het leefbaar houden van de kernen. We vinden het belangrijk om mensen die niet in staat zijn om te participeren eerder en proactief te benaderen. Wij willen dat mensen elkaar kunnen ontmoeten en verbindingen tot stand brengen. Dat betekent dat we voor de mensen die minder kunnen deelnemen aan deze samenleving de juiste ondersteuning willen bieden.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

1. Gemeenschap versterken

We willen de gemeenschap versterken, onder andere door ontmoeting en verbinding te stimuleren. We bevorderen een zo groot mogelijke toegankelijkheid binnen de gemeente in al haar facetten. Waar inwoners niet in staat zijn om deel te nemen aan het gemeenschappelijke leven, brengen wij de belemmerende factoren in kaart en proberen deze weg te nemen of te compenseren.

Voor 2022 zijn met betrekking tot dit onderdeel geen nieuwe, aanvullende activiteiten gepland.

2. Goede, laagdrempelige en betaalbare ondersteuning bieden

Het is ons doel dat de inwoners van gemeente Mook en Middelaar zoveel mogelijk participeren in de samenleving. Waar mogelijk op eigen kracht of met behulp van hun netwerk. Lukt dit niet voldoende, dan zorgen wij voor ondersteuning. We willen dat de ondersteuning aansluit bij de behoeften die leven onder onze inwoners. Wij richten deze zo in, dat deze zo goed mogelijk toegankelijk, laagdrempelig en betaalbaar is.

Voor 2022 zijn met betrekking tot dit onderdeel geen nieuwe, aanvullende activiteiten gepland.

Ontwikkelingen met financiële impact in 2022 binnen het Sociaal Domein

Wet Inburgering 2021
Per 1 januari 2022 wordt de Wet inburgering 2021 (Wi2021) van kracht. Uw raad stelde daarvoor een regionale beleidsnota vast. Wij ontvangen van het rijk bijdragen voor de voorbereiding en de uitvoering en wij zorgen ervoor dat de uitvoeringskosten binnen dat budget blijven.

Schuldhulpverlening
De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening is per 1 januari 2021 gewijzigd. De belangrijkste verandering is de verplichte vroegsignalering. Daarnaast verwacht de NVVK (brancheorganisatie Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet) als gevolg van de coronacrisis een toename van hulpvragen van circa 30%. Dit vertaalt zich mogelijk in hogere kosten voor de inhuur van professionele schuldhulpverlening.

Ambulantisering GGZ en Beschermd Wonen

Het beleid rondom Beschermd Wonen (BW) en de volwassen GGZ is volop in beweging, met onder andere een doordecentralisatie BW van centrumgemeenten naar gemeenten. Samen met de regio werken we hard om een zachte landing te creëren. Onderdeel van de decentralisatie is transformatie en ambulantisering. Dit betekent dat meer cliënten voor wie dit mogelijk is, zelfstandig blijven of gaan wonen en in de eigen omgeving de nodige ondersteuning ontvangen. Cliënten kunnen hierbij alle ondersteuning ontvangen die ze ook in een intramurale setting ontvangen zouden hebben, zoals 24-uurs beschikbaarheid of bereikbaarheid. De doordecentralisatie met de opgave van ambulantisering gaat gepaard met twee financiële ontwikkelingen: ten eerste dat geleidelijk steeds meer cliënten ambulant blijven of gaan wonen (en daarmee op het lokale budget drukken) en ten tweede wordt er per 2023 een nieuwe verdeelsleutel van het budget gehanteerd waarbij onze regio er naar verwachting fors op achteruit gaat.

Reële tarieven zorg
Voor ondersteuning vanuit de Wmo geldt er een AMvB die bepaalt dat er reële tarieven gehanteerd dienen te worden. Voor ondersteuning vanuit de Jeugdwet is deze regeling per 1 april 2021 van kracht geworden. Dit betekent dat we wettelijk gehouden zijn aan het vaststellen van reële tarieven. In onze Verordening Wmo en Jeugdwet hebben we reeds bekrachtigd dat we reële tarieven zullen hanteren. De AMvB regelt met welke kostprijselementen gemeenten rekening moeten houden bij de bepaling van een tarief bij de inkoop van Wmo-ondersteuning en straks voor Jeugdhulp. Hier vallen onder andere de cao-ontwikkelingen van de betreffende ondernemingstak onder. Dit betekent dat tarieven regelmatig zullen wijzigen en we dat terugzien in de uitgaven. Recent is dat bijvoorbeeld het geval geweest bij Jeugdbescherming en Jeugdreclassering.

Veilig Thuis en aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling
De groei van het aantal meldingen, adviezen, onderzoeken en andere producten en diensten van Veilig Thuis lijkt (tijdelijk) tot stilstand gekomen. Daarom is in de begroting voor 2022 alleen rekening gehouden met indexering en is buiten de indexering geen sprake van een verhoging van de gemeentelijke bijdrage aan Veilig Thuis. In de afgelopen jaren zijn samenwerkingsafspraken gemaakt tussen gemeenten en Veilig Thuis, onder andere om de wachtlijsten, werkdruk en kosten van Veilig Thuis te verlagen. Ook is een producten- en dienstencatalogus ontwikkeld, die nog verder richting geeft aan de samenwerking. Dit heeft wel tot resultaat dat casussen eerder overgedragen worden aan het Sociaal Team dan eerder het geval was. Ook moet het Sociaal Team vaker samen optrekken met Veilig Thuis in de begeleiding van gezinnen waar sprake is van onveiligheid. Dergelijke casussen kosten veel tijd en dit heeft gevolgen voor de werkdruk en benodigde inzet binnen het Sociaal Team. Dit zal in de nog op te stellen Lokale aanpak Huiselijk Geweld verder worden geconcretiseerd.

Verwarde personen
We hebben binnen onze gemeente in toenemende mate te maken met (overlast door) personen met verward gedrag. Dit is een landelijk en regionaal beeld dat waarschijnlijk wordt veroorzaakt door het feit dat inwoners minder snel en minder lang worden opgenomen bij verward gedrag. Dit veroorzaakt maatschappelijke onrust en extra werkdruk, bij onder andere de politie en de gemeente, maar ook bij andere maatschappelijke partners. Op dit moment wordt (regionaal) gekeken naar verschillende mogelijkheden om lokaal meer mogelijkheden te hebben om verward gedrag te begeleiden. Opties die worden onderzocht zijn bijvoorbeeld een wijk-ggz team of een wijk-ggd-er. Bij al deze varianten zal ook een financiële bijdrage van de gemeente nodig zijn om dit te realiseren.

Relatie met verbonden partijen

De volgende verbonden partijen hebben een relatie met dit programma:

- MGR Regio Rijk van Nijmegen:
  behartiging belangen op het gebied van participatie middels het Werkbedrijf en op het gebied van ICT middels de iRvN;
- Gemeenschappelijke regeling Euregio Rijn-Waal:
  versterken economische, sociale en maatschappelijke positie van de regio, werkvelden ruimtelijke structuur, economie, technologie en innovatie, milieu, natuur en landschap, kwalificering en arbeidsmarkt, sociaal-culturele integratie;
- Bedrijfsvoeringsorganisatie Intergemeentelijke Werkvoorziening Gennep en Mook en Middelaar (IWGM):
  Bepaalde categorie inwoners een beschermde werkplek geven in het kader van de Wet Sociale Werkvoorziening;
- Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen:
  samenwerking op het gebied van doelgroepenvervoer (zoals leerlingenvervoer en Wmo-vervoer.

Indicatoren

Onderstaande wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn vermeld op grond van de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. De waarden zijn vermeld zoals aangegeven door de wettelijke bronhouders. Zie ook de 'Leeswijzer' voor meer informatie.

Nr.	Omschrijving	Bron *)	2019 Waarde	2020 Waarde	2021 Waarde	2022 Waarde	2022 Gemeente
1	Banen: Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	1	431,3	440	N/b	N/b	-
2	Jongeren met een delict voor de rechter: % 12- t/m 21-jarigen	2	N/b	N/b	N/b	N/b	-
3	Kinderen in uitkeringsgezin: % kinderen tot 18 jaar	2	3	N/b	N/b	N/b	-
4	Netto arbeidsparticipatie: % van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	3	67,5	67,8	N/b	N/b	-
5	Werkloze jongeren: % 16- t/m 22-jarigen	2	2	N/b	N/b	N/b	-
6	Personen met een bijstandsuitkering: Aantal per 1.000 inwoners	3	184,4	229,3	N/b	N/b	-
7	Lopende re-integratievoorzieningen: Aantal per 10.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar	3	21,1	21,1	N/b	N/b	-
8	Jongeren met jeugdhulp: % van alle jongeren tot 18 jaar	3	11,2	9,6	N/b	N/b	-

Nr.	Omschrijving	Bron	2019	2020	2021	2022	2022
9	Jongeren met jeugdbescherming: % van alle jongeren tot 18 jaar	3	0,8	0,8	N/b	N/b	-
10	Jongeren met jeugdreclassering: % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	3	N/b	N/b	N/b	N/b	-
11	Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo: Aantal per 10.000 inwoners	4	440	500	N/b	N/b	-

*) wettelijke bronhouder
1 LISA
2 Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
3 CBS
4 GMSD

N/b = Gegevens niet beschikbaar / nog niet beschikbaar gesteld.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Totaal lasten	7.225	7.018	6.866	6.882	6.850	6.868
Totaal baten	-2.361	-2.028	-1.641	-1.642	-1.644	-1.636
Saldo baten en lasten	**4.864**	**4.990**	**5.226**	**5.239**	**5.206**	**5.232**
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	-15	-75	0	0	0	0
Geraamd resultaat	**4.849**	**4.915**	**5.226**	**5.239**	**5.206**	**5.232**

Voor een analyse van de cijfers tussen verschillende jaren verwijzen wij u naar onderdeel 2.2.2.1 'Financieel overzicht' in de Financiële begroting.

2.1.9. Programma Gezond leven

Alternatieve naam : Volksgezondheid en milieu

Portefeuillehouders : Wethouders Baneke en Wienhoven

Visie 2018 - 2022
Wij werken aan een energie-neutrale gemeente. Dit willen we bereiken in 2030. Een energie-neutrale gemeente kan alleen bereikt worden door gezamenlijke inspanning van bewoners, bedrijven, instellingen en de gemeente. Ook regionale samenwerking is noodzakelijk.
Voor ons is duurzaamheid meer dan het besparen van energie en duurzame energieopwekking. Duurzaamheid wordt veelal omschreven aan de hand van de drie P's: Planet, People en Profit. Bij duurzame ontwikkeling is sprake van een evenwicht tussen ecologische (planet), sociale (people) en economische belangen (profit).

Duurzaamheid staat niet op zichzelf, maar maakt integraal onderdeel uit van alle gemeentelijke beleidsterreinen. Bij de totstandkoming van nieuw beleid wordt specifieke aandacht besteed aan duurzaamheid. Ook worden college- en raadsvoorstellen voorzien van een duurzaamheidsparagraaf.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

1. Energietransitie

Het streven is om in 2030 100% van de benodigde energie voor de gemeente Mook en Middelaar duurzaam op te wekken.

Gemeente geeft het goede voorbeeld
Wij willen als gemeente zelf het goede voorbeeld geven als het gaat om duurzaamheid. We gaan hiervoor onze bedrijfsvoering doorlichten en onze inkoop- en aanbestedingen zo duurzaam mogelijk insteken.

Verduurzamen gemeentelijk vastgoed
In 2022 zijn alle daken van gemeentelijke gebouwen die hiervoor geschikt zijn voorzien van zonnepanelen.

2. Circulaire economie

Wij ondersteunen de transitie naar een circulaire economie en samenleving.

Op basis van het collegeprogramma 2018-2022 zijn er voor het begrotingsjaar 2022 geen aanvullende activiteiten gepland.

3. Klimaatadaptatie

We houden rekening met de gevolgen van het veranderende klimaat, zoals heftige regenval, hittestress en droogte. Wateroverlast wordt verminderd door het stimuleren van het afkoppelen van

hemelwaterafvoer. Bij de inrichting van de openbare ruimte zal mede worden ingezet op het voorkomen van wateroverlast en hittestress.

In het verleden hebben de gemeenten in de regio Noord-Limburg in samenwerking met het waterschap een klimaatstresstest uitgevoerd. Het waterschap heeft in navolging hiervan het initiatief genomen om te komen tot een 'Regionale en Lokale uitvoeringsagenda klimaatadaptatie Waterpanel-Noord'. Hieruit zal moeten blijken welke knelpunten en kansen de komende jaren gaan spelen en hoe we deze gezamenlijk kunnen gaan aanpakken.

Op basis van het collegeprogramma 2018-2022 zijn er voor het begrotingsjaar 2022 geen aanvullende activiteiten gepland.

4. Een gezonde levensstijl stimuleren

We bevorderen een gezonde leefstijl, onder andere door sporten en bewegen te stimuleren.
We doen dit door waar mogelijk sport- en beweeglocaties in de openbare ruimte te realiseren, bij voorkeur op die momenten dat die gecombineerd kan worden met een geplande aanpassing van de openbare ruimte. Ook bevorderen we beweegactiviteiten door deze financieel te ondersteunen middels subsidie.

In 2022 gaan wij door met de uitvoering van het lokale sportakkoord en het lokale preventieakkoord. Met het budget wat wij hiervoor vanuit het rijk hebben gekregen ondersteunen wij (extra) beweegactiviteiten, de lokale inbedding van de Gecombineerde Leefstijlinterventie en preventieve activiteiten op het gebied van Jeugd- GGZ.

Voor 2022 staan geen nieuwe, aanvullende activiteiten gepland.

Relatie met verbonden partijen

De volgende verbonden partijen hebben een relatie met dit programma:

- GR Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen:
  De regeling is getroffen om de positie van de Regio Arnhem-Nijmegen te versterken en een kwalitatieve groei van de regio – met behoud van de typische balans tussen levendige verstedelijking en *ontspannen leefkwaliteit* – te bewerkstelligen op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling (waaronder wonen, landschap, verkeer en mobiliteit) en sociaaleconomische ontwikkeling (waaronder werkgelegenheid, bedrijvigheid, recreatie, toerisme, leefbaarheid en cultuur) op de schaal van de regio, en waarbij integraliteit, innovatie, duurzaamheid en circulariteit belangrijke uitgangspunten zijn;
- Gemeenschappelijke regeling Euregio Rijn-Waal:
  versterken economische, sociale en maatschappelijke positie van de regio, werkvelden ruimtelijke structuur, economie, technologie en innovatie, *milieu, natuur en landschap*, kwalificering en arbeidsmarkt, sociaal-culturele integratie;
- Gemeenschappelijke regeling Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen (MARN):
  ondersteuning en behartiging belangen gemeente ter bescherming van het milieu, waaronder een doelmatige en milieuhygiënisch verantwoorde verwijdering van afvalstoffen;
- NV Waterleidingmaatschappij Limburg (WML):
  Provincie Limburg voorzien van leidingwater door middel van winnen, zuiveren, opslaan, inkopen, transporteren, distribueren en leveren van water;
- Enexis Holding N.V.:
  beheer energienetwerk in Nederland voor 2,9 miljoen huishoudens, realiseren duurzame energievoorziening, versnellen energietransitie;
- DAR NV:

ondersteuning en inzameling en verwerking van afvalstoffen.

Indicatoren

Onderstaande wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn vermeld op grond van de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. De waarden zijn vermeld zoals aangegeven door de wettelijke bronhouders. Zie ook de 'Leeswijzer' voor meer informatie.

Nr.	Omschrijving	Bron *)	2019 Waarde	2020 Waarde	2021 Waarde	2022 Waarde	2022 Gemeente
1	Omvang huishoudelijk restafval: Kg per inwoner	1	105	N/b	N/b	N/b	Prognose DAR
2	Hernieuwbare elektriciteit: %	2	10,1	N/b	N/b	N/b	-

*) wettelijke bronhouder
1 CBS
2 RWS

N/b = Gegevens niet beschikbaar / nog niet beschikbaar gesteld.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Totaal lasten	1.363	1.682	1.439	1.457	1.457	1.457
Totaal baten	-1.547	-1.681	-1.409	-1.423	-1.423	-1.423
Saldo baten en lasten	**-184**	**1**	**30**	**34**	**34**	**34**
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	-237	-245	0	0	0	0
Geraamd resultaat	**-421**	**-244**	**30**	**34**	**34**	**34**

Voor een analyse van de cijfers tussen verschillende jaren verwijzen wij u naar onderdeel 2.2.2.1 'Financieel overzicht' in de Financiële begroting.

2.1.10. Programma Wonen

Alternatieve naam : Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Portefeuillehouders : Wethouders Peters en Wienhoven

Visie 2018 - 2022
In onze gemeente is er veel vraag naar betaalbare woningen voor verschillende doelgroepen. Naast de opgave om onze woningvoorraad te verduurzamen en de Omgevingswet te implementeren, vormt het realiseren van betaalbare woningen een speerpunt van beleid. We willen hiervoor de juiste conditie creëren en ons voor lopende en komende ontwikkelingen hard maken dit aspect mee te nemen in de realisatie van woningbouw.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

1. Het realiseren van betaalbare woningen

Het realiseren van betaalbare woningen is belangrijk voor tal van doelgroepen. Niet alleen voor jongeren of ouderen, maar ook voor onze inwoners met een lager inkomen. In onze gemeente is er ruimte voor nieuwe initiatieven voor woningbouw. Bij het maken van afspraken over het woningbouwprogramma van nieuwe initiatieven zullen wij ons hard maken voor een gedifferentieerd woningbouwprogramma met betaalbare woningen.

Reguliere en lopende activiteiten op basis van het bestaand beleid worden voortgezet in 2022. Gezien de woningbouwbehoefte in onze gemeente wordt er gewerkt aan een uitbreiding van het woningbouw-programma. De locatie Molenhoek Zuid is nadrukkelijk in beeld als ontwikkellocatie voor woningbouw. Wij hebben de ambitie om hier een gedifferentieerd woningbouwprogramma te realiseren.

2. De gebouwen in de gemeente verduurzamen

Dit is een lopend proces. Reguliere en lopende activiteiten op basis van het bestaand beleid worden voortgezet in 2022. Op basis van het collegeprogramma 2018-2022 zijn er voor het begrotingsjaar 2022 geen aanvullende activiteiten gepland.

3. De Omgevingswet invoeren

Op het gebied van het ruimtelijk domein staat een ingrijpende operatie voor de deur. Een operatie met een nog grotere impact dan de decentralisatie in het sociaal domein. De invoering van de Omgevingswet. Een nieuwe wet waarin talloze verschillende wetten worden ondergebracht onder één wet. Deze Omgevingswet moet het makkelijker maken om veranderingen in de fysieke leefomgeving mogelijk te maken. Deze wet moet ook in onze gemeente worden geïmplementeerd. Niet alleen in technische zin dat er talloze plannen en beleidsdocumenten moeten worden aangepast, maar ook in de manier waarop wij met ruimtelijke ordening omgaan. Niet meer de vraag of een ontwikkeling mogelijk is, maar meer de vraag of een ontwikkeling wenselijk is, zal leidend worden. Deze andere manier van werken zal van gemeenteraad tot organisatie moeten worden omarmd. De beoogde inwerkingtredingsdatum van de Omgevingswet wordt met een half jaar verplaatst naar 1 juli 2022.

Experimenten met verschillende woonvormen mogelijk maken
Met het oog op de Omgevingswet zijn er mogelijkheden om te experimenteren met afwijkende of bijzondere woonvormen. Wij staan open voor plannen die afwijken van het gangbare en wij zullen deze plannen zo goed mogelijk faciliteren door bijvoorbeeld het normenkader aan te passen of gebruik maken van onze afwijkingsbevoegdheden.

4. Gemeentelijke woonvisie

De huidige Woonvisie 2017-2021 gemeente Mook en Middelaar 'kwaliteit van Wonen en Leven', is medio 2017 vastgesteld en heeft een looptijd van vier jaar. De afgelopen vier jaar is er veel veranderd op de woningmarkt. Dit is zichtbaar in de in 2020 vastgestelde “Regionale woonvisie Noord-Limburg 2020-2024” en de afspraken in de “Woondeal Arnhem-Nijmegen”. Het is daarom wenselijk dat de woonvisie wordt herzien. Dit gebeurt in 2022.

Relatie met verbonden partijen

De volgende verbonden partij of partijen hebben een relatie met dit programma:

- GR Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen:
  De regeling is getroffen om de positie van de Regio Arnhem-Nijmegen te versterken en een kwalitatieve groei van de regio – met behoud van de typische balans tussen levendige verstedelijking en ontspannen leefkwaliteit – te bewerkstelligen op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling (waaronder *wonen,* landschap, verkeer en mobiliteit) en sociaaleconomische ontwikkeling (waaronder werkgelegenheid, bedrijvigheid, recreatie, toerisme, leefbaarheid en cultuur) op de schaal van de regio, en waarbij integraliteit, innovatie, duurzaamheid en circulariteit belangrijke uitgangspunten zijn;
- Gemeenschappelijke regeling Euregio Rijn-Waal:
  versterken economische, sociale en maatschappelijke positie van de regio, werkvelden *ruimtelijke structuur*, economie, technologie en innovatie, milieu, natuur en landschap, kwalificering en arbeidsmarkt, sociaal-culturele integratie.

Indicatoren

Onderstaande wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn vermeld op grond van de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. De waarden zijn vermeld zoals aangegeven door de wettelijke bronhouders. Zie ook de 'Leeswijzer' voor meer informatie.

Nr.	Omschrijving	Bron *)	2019 Waarde	2020 Waarde	2021 Waarde	2022 Waarde	2022 Gemeente
1	Gemiddelde woz-waarde: x € 1.000	1	291	308	N/b	N/b	-
2	Nieuw gebouwde woningen: Aantal per 1.000 woningen	2	3,9	10,9	N/b	N/b	-
3	Demografische druk: %	1	85,2	86,1	84,7	N/b	-
4	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden: x € 1	3	792	785	869	N/b	-

Nr.	Omschrijving	Bron	2019	2020	2021	2022	2022
5	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden: x € 1	3	839	834	923	N/b	-

*) wettelijke bronhouder
1 CBS
2 Basisregistratie adressen en gebouwen
3 COELO

N/b = Gegevens niet beschikbaar / nog niet beschikbaar gesteld.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Totaal lasten	493	549	642	642	642	642
Totaal baten	-166	-114	-114	-114	-114	-114
Saldo baten en lasten	**327**	**435**	**528**	**528**	**528**	**528**
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	-73	-162	-127	-127	-127	-127
Geraamd resultaat	**254**	**273**	**402**	**402**	**402**	**402**

Voor een analyse van de cijfers tussen verschillende jaren verwijzen wij u naar onderdeel 2.2.2.1 'Financieel overzicht' in de Financiële begroting.

2.1.11. Overzicht van de algemene dekkingsmiddelen

Wettelijk kader
Artikel 8, lid 1 letter b jo. artikel 8, lid 5 BBV.

Algemeen
In de begroting worden specifieke en algemene dekkingsmiddelen onderscheiden.

Specifieke dekkingsmiddelen
Specifieke dekkingsmiddelen hangen samen met concrete beleidsvelden. Deze zijn opgenomen in de baten bij de desbetreffende programma's. Voorbeelden van specifieke dekkingsmiddelen zijn bepaalde inkomsten van het rijk (bijvoorbeeld een rijksbijdrage in verband met uitvoering van de Wet werk en bijstand), de inkomsten voor concrete gemeentelijke diensten (bijvoorbeeld afvalstoffenheffing voor het ophalen van afval of leges voor het in behandeling nemen van verzoeken tot het verstrekken van vergunningen of het afgeven van reisdocumenten).

Algemene dekkingsmiddelen
De algemene dekkingsmiddelen zijn vrij aanwendbaar. De besteding van deze inkomsten is niet aan een bepaald programma(-doel) gebonden. De algemene dekkingsmiddelen vormen een financiële dekking van de (nadelige) saldi van de programma's omdat daar met name de kosten zijn geraamd.

Algemene dekkingsmiddelen
Voor 2022 bedragen de algemene dekkingsmiddelen, (afgerond) € 14,0 miljoen.

Bedragen x € 1.000

Overzicht algemene dekkingsmiddelen (baten)	R2020	B2021	B2022	B2023	B2024	B2025
Uitkeringen gemeentefonds (inclusief DU/IU)	10.147	10.713	11.465	11.105	11.120	11.045
Belastingen*), waarvan	2.023	2.300	2.165	2.223	2.248	2.248
- Onroerende zaakbelastingen*)	1.863	2.149	2.013	2.038	2.063	2.063
- Toeristenbelasting **)	88	79	79	112	112	112
- Hondenbelasting **)	43	44	44	44	44	44
- Forensenbelasting	29	29	29	29	29	29
Dividend	254	288	288	288	288	288
Saldo van de financieringsfunctie (rentebaten -/- rentelasten)	18	82	22	32	32	32
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0	0
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	**12.442**	**13.383**	**13.941**	**13.649**	**13.689**	**13.614**

*) Inclusief reguliere inflatiecorrectie.
**) Wettelijk bezien worden toeristenbelasting en hondenbelasting toegerekend aan de algemene dekkingsmiddelen en zijn hiermee formeel vrij besteedbaar. In Mook en Middelaar worden deze opbrengsten echter wel ingezet om (mede) de kosten te dekken van toerisme en van hondenaangelegenheden (zoals de aanleg en het onderhoud van hondenuitlaatplaatsen).

Uitkeringen
Het bedrag aan uitkeringen gemeentefonds is gebaseerd op de septembercirculaire 2021. De uitkeringen gemeentefonds betreffen de algemene uitkering, diverse integratie- en decentralisatie-uitkeringen en de integratie-uitkering Sociaal Domein.
Vanaf 2003 is een deel onttrokken uit het gemeentefonds als compensatie van door de gemeenten betaalde btw die niet bij de Belastingdienst teruggevorderd kan worden. Deze uitname is toegevoegd aan het BTW-compensatiefonds. Vanaf 2015 is het plafond van het BTW-compensatiefonds gekoppeld aan het accrespercentage van het gemeentefonds. Wordt het plafond overschreden, dan komt het verschil ten laste van het gemeentefonds. Is er nog ruimte onder het plafond, dan komt het verschil ten gunste aan de algemene uitkering. Het over- of onderschrijden van het plafond geldt op landelijk niveau. Meerjarig wordt in deze Programmabegroting 2022 geen rekening gehouden met een mogelijke overschrijding van of ruimte onder het BCF-plafond.
Vanaf 2019 is de integratie-uitkering Sociaal Domein grotendeels overgeheveld naar de Algemene Uitkering.
Voor 2022 is middels de septembercirculaire 2021 een bedrag van € 358k opgenomen in de algemene uitkering als dekking van de kosten voor Jeugdzorg. Voor de jaren 2023 t/m 2025 zijn stelposten opgenomen in deze programmabegroting van respectievelijk € 300k, € 285k en € 260k. Deze zijn reeds verwerkt in bovenstaande bedragen.

Taakmutaties en egalisatie
In de uitkeringen gemeentefonds zitten ook bedragen ten behoeve van uit te voeren werkzaamheden. Deze bedragen worden beschouwd als taakmutaties. De bedragen worden als uitgavenbudget geraamd in de exploitatie.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Totaal lasten	52	42	32	22	22	22
Totaal baten	-12.499	-13.426	-13.973	-13.671	-13.711	-13.636
Saldo baten en lasten	**-12.447**	**-13.383**	**-13.941**	**-13.649**	**-13.689**	**-13.614**
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat	**-12.447**	**-13.383**	**-13.941**	**-13.649**	**-13.689**	**-13.614**

2.1.12. Overzicht van de kosten van overhead

Wettelijk kader
Artikel 8, lid 1, letter c BBV

Kosten van overhead
Om de raad meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie en om hierover ook meer zeggenschap te geven, is in het BBV voorgeschreven dat in het programmaplan een apart overzicht opgenomen moet worden van de kosten van de overhead. Overhead betreft alle kosten die niet direct toegewezen kunnen worden aan een programma. In de praktijk wordt overhead meestal aangeduid met pijofach (of een variant hierop). Deze letters staan veelal voor Personeel, Informatisering (ICT) / Inkoop, Juridische zaken, Organisatie, Financiën / Facilitaire zaken, Automatisering (ICT), Communicatie en Huisvesting.

De kosten die betrekking hebben op het primaire proces, zoals salariskosten, moeten worden opgenomen in lasten bij de diverse programma's. Salariskosten die niet direct toewijsbaar zijn aan programma's, zoals kosten van het MT, Financiën en Juridische zaken, blijven staan op overhead.

In onderstaande tabel vindt u de kosten van de overhead.

Bedragen x € 1.000

Overhead	R2020	B2021	B2022	B2023	B2024	B2025
Personeel en Organisatie (excl. direct verantwoord bij programma's)	2.514	3.011	2.722	2.684	2.610	2.585
Huisvesting en Facilitaire zaken	226	270	233	233	233	283
ICT	749	746	757	760	760	760
Financiën, Juridische zaken en Communicatie	125	108	53	53	53	53
Huisvesting buitendienst (werf)	485	545	186	186	186	186
Totaal Overhead	**4.098**	**4.680**	**3.952**	**3.917**	**3.843**	**3.868**

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Totaal lasten	4.671	5.465	4.061	3.952	3.878	3.903
Totaal baten	-127	-119	0	0	0	0
Saldo baten en lasten	**4.544**	**5.346**	**4.061**	**3.952**	**3.878**	**3.903**
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	-445	-666	-110	-35	-35	-35
Geraamd resultaat	**4.098**	**4.680**	**3.952**	**3.917**	**3.843**	**3.868**

2.1.13. Bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting

Wettelijk kader
Artikel 8, lid 1 letter d BBV.

Algemeen
Vennootschapsbelasting (Vpb) is verschuldigd over fiscale winsten van ondernemersactiviteiten. Omdat de resultaten op fiscaal belaste activiteiten onderling worden verrekend en aangifte zal worden gedaan over het totale (gesaldeerde) fiscale resultaat, moet de Vpb-heffing worden begroot en verantwoord als één centrale post in de begroting (en in de jaarrekening).

De raming van het te betalen bedrag aan Vpb wordt als last geboekt. Het gaat om het geraamde bedrag van de aanslag Vpb voor het betreffende begrotingsjaar. Dit bedrag is verschuldigd vanwege een eventuele fiscale winst die per saldo verwacht wordt op ondernemingsactiviteiten in het betreffende begrotingsjaar. Ook in de jaarrekening zal het veelal nog gaan om een raming van het bedrag van de aanslag, omdat de definitieve aanslag dan nog niet is ontvangen.

Vennootschapsbelastingplichtige activiteiten
De gemeente Mook en Middelaar heeft nauwelijks Vpb-plichtige activiteiten. De fiscus heeft landelijk het standpunt ingenomen dat de opbrengsten van afvalstromen Vpb-plichtig zijn. Mook en Middelaar heeft zeer beperkte opbrengsten van afvalstromen. De verschuldigde belasting is over het algemeen maximaal een paar honderd euro. In 2020 is over de jaren 2016, 2017 en 2018 totaal € 0k (onafgerond € 217) aan Vpb betaald. In het vierde kwartaal van 2021 wordt de aangifte over 2019 en 2020 ingediend. Vanaf 2022 wordt jaarlijks Vpb-aangifte gedaan.

Vennootschapsbelasting begrotingsjaar 2022
Voor 2022 hanteren wij dezelfde fiscale uitgangspunten als in de voorgaande jaren. Wij voorzien momenteel ook geen of nauwelijks fiscale winsten over 2022 (alleen eventueel de opbrengst van afvalstromen). Het geraamde bedrag voor de heffing voor de Vennootschapsbelasting over 2022 stellen wij vooralsnog op (afgerond) € 0k.

Bedragen x € 1.000

Vennootschapsbelasting	R2020	B2021	B2022	B2023	B2024	B2025
Geraamde Vpb	0	0	0	0	0	0
Betaalde Vpb	0	0	0	0	0	0

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Totaal lasten	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	0	0	0	0	0	0
Saldo baten en lasten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

2.1.14. Bedrag voor onvoorzien

Wettelijk kader
Artikel 8, lid 1 letter e jo. artikel 8, lid 6 BBV.

Onvoorzien
Vanaf begrotingsjaar 2016 wordt een (relatief klein) bedrag van € 5k voor onvoorzien in de begroting opgenomen voor alle programma's samen. Dit bedraagt ongeveer 0,03% van de totale lasten.

Incidenteel
Naast een structureel budget van € 5k, is een post 'Incidenteel budget' aanwezig, zonder beginsaldo. Eventuele incidentele voordelen gedurende 2022 worden toegevoegd aan dit budget om hiermee incidentele nadelen gedurende 2022 te kunnen dekken. Dit voorkomt het onnodig aanwenden van de VBR. Daarnaast kan sneller ingespeeld worden op dekking voor projectmatige kosten (niet zijnde kredieten).

Bedragen x € 1.000

Onvoorzien en incidenteel	R2020	B2021	B2022	B2023	B2024	B2025
Bedrag voor onvoorzien	0	5	5	5	5	5
Budget voor incidentele posten	0	0	0	0	0	0
Totaal	**0**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Totaal lasten	0	5	5	5	5	5
Totaal baten	0	0	0	0	0	0
Saldo baten en lasten	**0**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat	**0**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**

Paragrafen

Wettelijk kader
Artikel 7, lid 2, letter b BBV.
Artikel 9 BBV.

Toelichting
De paragrafen bevatten beleidsinformatie die niet specifiek aan een programma is gekoppeld, maar aan een beleidsonderdeel. Elk beleidsonderdeel kan van toepassing zijn over meerdere programma's heen. Een paragraaf bevat feitelijk per onderdeel een dwarsdoorsnede van de begroting. De volgende paragrafen zijn wettelijk verplicht:
- Lokale heffingen;
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- Onderhoud kapitaalgoederen;
- Financiering;
- Bedrijfsvoering;
- Verbonden partijen;
- Grondbeleid.

Naast deze zeven verplichte paragrafen zijn er twee aanvullende paragrafen opgenomen in deze begroting, te weten:
- Informatieveiligheid, naar aanleiding van VNG-resolutie; en
- Verduurzamen, naar aanleiding van amendement raad.

2.1.15. Paragraaf Lokale heffingen

Wettelijk kader
Artikel 10 BBV.

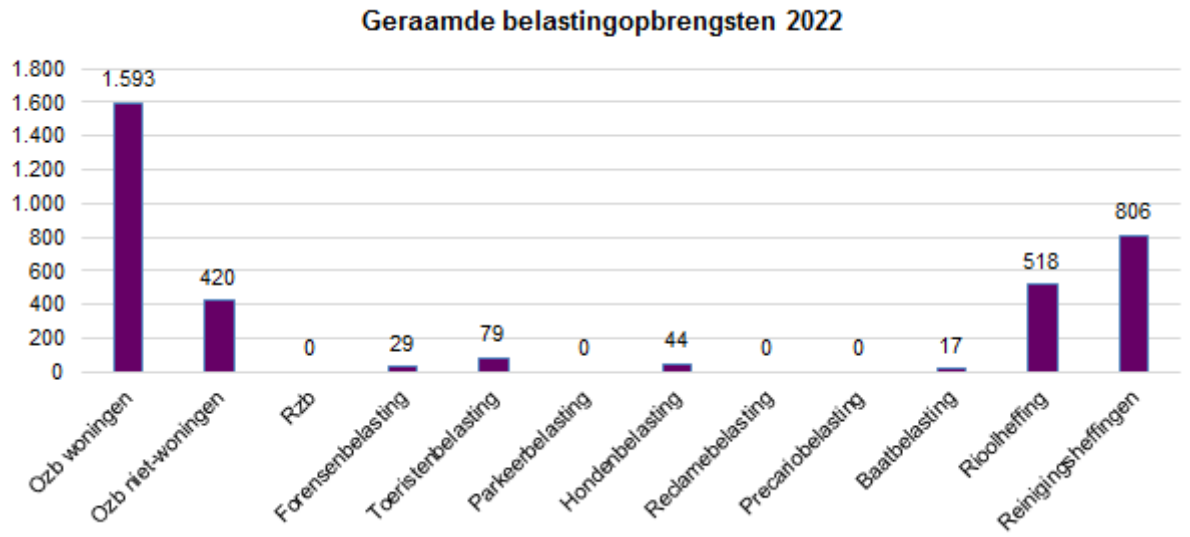
Algemeen
De paragraaf 'Lokale heffingen' heeft betrekking op zowel de heffingen waarvan de besteding is gebonden (en dus gerelateerd aan uitgaven), als op die waarvan de besteding ongebonden is (vrij aanwendbaar). Door in één paragraaf aandacht te besteden aan het beleid met betrekking tot de belastingheffing, wordt u als raad in staat gesteld te sturen op de hoofdlijnen van het beleid. Het vaststellen van de diverse belastingtarieven gebeurt niet met het vaststellen van de begroting, maar met het vaststellen van de desbetreffende belastingverordeningen in de openbare raadsvergadering van 16 december 2021.

Geraamde opbrengsten
In onderstaande tabel worden de opbrengsten van de lokale heffingen weergegeven. Deze opbrengsten zijn al gebaseerd op een inflatiecorrectie van de belastingtarieven met 1,50% en een eventuele correctie op de heffingsgrondslag.

Opbrengsten belastingen	W2020	B2021	B2022	B2023	B2024	B2025
Niet-bestedingsgebonden lokale heffingen:						
Onroerende zaakbelastingen:						
Ozb eigenaren woningen	1.506	1.688	1.593	1.618	1.643	1.643
Ozb eigenaren niet-woningen	210	273	248	248	248	248
Ozb gebruikers niet-woningen	147	188	172	172	172	172
Belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten (n.v.t.)	0	0	0	0	0	0
Forensenbelasting	29	29	29	29	29	29
Toeristenbelasting (land en water) *)	88	79	79	112	112	112
Parkeerbelasting (n.v.t.)	0	0	0	0	0	0
Hondenbelasting *)	43	44	44	44	44	44
Reclamebelasting (n.v.t.)	0	0	0	0	0	0
Precariobelasting (n.v.t.)	0	0	0	0	0	0
Totaal niet-bestedingsgebonden	**2.023**	**2.300**	**2.165**	**2.223**	**2.248**	**2.248**
Bestedingsgebonden lokale heffingen:						
Baatbelasting (t/m 2023)	17	17	17	17	0	0
Rioolheffing woningen en niet-woningen	624	612	518	545	545	545
Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht	770	795	806	793	793	793
Totaal bestedingsgebonden	**1.411**	**1.424**	**1.341**	**1.355**	**1.338**	**1.338**
Totaal lokale heffingen	**3.434**	**3.724**	**3.506**	**3.579**	**3.586**	**3.586**

*) Ofschoon de toeristenbelasting en de hondenbelasting wettelijk gezien niet-bestedingsgebonden heffingen zijn, worden deze opbrengsten in Mook en Middelaar wel gelabeld voor de dekking van de kosten daarvan. De toename van de toeristenbelasting is afhankelijk van te plegen investeringen. Tegenover de hogere toeristenbelasting staan

kapitaallasten. Als investeringen worden uitgesteld, leidt dit tot lagere kapitaallasten en een lagere toeristenbelasting.

Beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Mede overeenkomstig de Kaderbrief 2022 zijn in deze Programmabegroting 2021 de volgende beleidsmatige uitgangspunten gehanteerd:

a) Er wordt in 2022 een inflatiecorrectie toegepast van 1,50% (op basis van 75% prijsstijging BBP en 25% loonstijging overheidsconsumptie) op de algemene heffingen en de tarieven onroerende zaakbelastingen (ozb). De ozb wordt geheven op basis van de woz-waarde. Jaarlijks vindt een hertaxatie plaats. De daaruit voortvloeiende waardestijging of waardedaling wordt verdisconteerd in het definitieve tarief. In de begroting wordt nog rekening gehouden met een gelijke woz-waarde. De definitieve waardeontwikkeling zal betrokken worden bij de vaststelling van de belastingtarieven voor 2022 in de raadsvergadering van 16 december 2021;
b) Meerjarig wordt standaard de 0-lijn gehanteerd. De belastingopbrengsten voor begrotingsjaar 2023 wordt pas in de programma-begroting van 2023 geïndexeerd op basis van het dan bekende inflatiepercentage;
c) Het tarief voor rioolheffing is gebaseerd op het (huidige) GRP en is maximaal kostendekkend. De opbrengst is bestemd voor onderhoud en vervanging van de bestaande riolering;
d) De afvalstoffenheffing wordt geheven ter dekking van de kosten voor het inzamelen van huishoudelijk afval. Ook de afvalstoffenheffing is maximaal kostendekkend;
e) Op opbrengst voor toeristenbelasting en watertoeristenbelasting wordt vooralsnog niet verhoogd. Een toename van de toeristenbelasting is gekoppeld aan investeringen;
f) De gemeentelijke leges worden berekend voor de door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten. De leges worden geïndexeerd met 1,50%;
g) De heffing en invorderingsactiviteiten van de belastingen zijn, met uitzondering van leges, uitbesteed aan de Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen in de provincie Limburg (BsGW);
h) De heffing en invorderingsactiviteiten van de leges worden uitgevoerd door de gemeente Mook en Middelaar.

Overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen

De mogelijkheid tot belastingheffing is verankerd in de Gemeentewet (Gw). Hieronder vindt u een opsomming van alle belastingen die geheven mogen worden. Als Mook en Middelaar een belasting niet heft, is dit aangegeven bij de desbetreffende belasting. De gemeenteraad bepaalt of een belasting wel of niet geheven wordt. Van de belastingen die geheven worden, worden uiterlijk in december 2021 de

belastingverordeningen vastgesteld ten behoeve van het begrotingsjaar 2022. Hierbij wordt rekening gehouden met de besluitvorming omtrent het voorgestelde dekkingsplan. Een eventueel nieuw in te voeren belasting geldt altijd vanaf het jaar volgend op het komende begrotingsjaar. Onderzoek en implementatie dat in 2022 plaatsvindt leidt tot belastingbaten vanaf 1 januari 2023. Gezien het begrotingssaldo over 2022 is een nieuwe belasting vanaf 2022 (nog) niet noodzakelijk).

Onroerende-zaakbelastingen (art. 220 Gw)
De onroerende zaakbelastingen (ozb) zijn de belangrijkste belastingen die de gemeente aan haar burgers oplegt. Wanneer iemand een woning, gebouw of perceel grond in bezit heeft of huurt, binnen de gemeentegrenzen, dan wordt onroerende zaakbelasting (ozb) geheven.

Er zijn drie onroerende zaakbelastingen:
1. ozb eigenaren woningen;
2. ozb eigenaren niet-woningen;
3. ozb gebruikers niet-woningen.

Macronorm/benchmark woonlasten
Er geldt geen drempel of tarieflimiet voor de ozb per gemeente. Vanaf 2020 wordt een landelijke 'benchmark lokale woonlasten' toegepast om jaarlijks de ontwikkeling van de lokale lasten inzichtelijk te maken. Hierbij worden naast de ozb ook de rioolheffing en de afvalstoffenheffing betrokken.

Artikel 12 norm
Gemeenten die in ernstige financiële problemen verkeren, kunnen op grond van artikel 12 van de Financiële verhoudingswet een aanvullende uitkering aanvragen. Dit kan als de algemene middelen van de gemeente aanmerkelijk en structureel tekortschieten om in de noodzakelijke behoeften te voorzien, terwijl de eigen inkomsten zich op een redelijk peil bevinden. Dit laatste betekent concreet dat afvalstoffenheffing en rioolheffing kostendekkend moeten zijn en dat het gewogen gemiddelde ozb-tarief ten minste 0,1809 procent van de woz-waarde moet bedragen (peiljaar 2021). Niet-kostendekkende tarieven voor riool en reiniging zijn alleen toegestaan voor zover deze door een hoger ozb-tarief worden gecompenseerd. Artikel 12-gemeenten zijn dus genoodzaakt hoge tarieven te hanteren. Of dit ook altijd tot hoge lasten voor hun inwoners leidt, hangt af van de waarde van de onroerende zaken binnen deze gemeenten. Op dit moment (oktober 2021) zijn er voor zover bekend geen artikel-12-gemeenten.

Inflatiecorrectie/tarief
Voor 2021 wordt een inflatiecorrectie toegepast van 1,50% (vorig jaar 2,05%). De onroerende zaakbelastingen (opbrengst) worden dus met 1,50% verhoogd. De uiteindelijke tarieven zijn afhankelijk van de grondslag (opbrengst gedeeld door grondslag is tarief). Areaaluitbreidingen (meer woningen in enig jaar) verhogen de opbrengst voor het daaropvolgende jaar en worden niet betrokken bij de tariefberekening.

Wet woz
De grondslag voor de ozb is de woz-waarde van de onroerende zaak. Omdat sommige onroerende zaken middels de belastingverordening zijn vrijgesteld, is de totale ozb-waarde (grondslag voor de ozb) meestal iets lager dan de totale woz-waarde. De Waarderingskamer ziet erop toe dat de uitvoering van de Wet woz juist wordt uitgevoerd. De meest actuele waardegegevens als gevolg van de hertaxatie zullen worden verwerkt in de definitieve ozb-tarieven. Deze hebben effect op het tarief, echter niet op de opbrengst.

Belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten (221 Gw)
Deze belasting kan geheven worden op roerende woon- en bedrijfsruimten (zoals woonboten).
De gemeente Mook en Middelaar heft deze belasting niet.

Baatbelasting (art. 222 Gw)

Onder de naam "baatbelasting Korendal" wordt bij onroerende zaken in het Korendal, die gebaat zijn bij de van gemeentewege aanlegde riolering in het Korendal, een directe belasting geheven ter verkrijging van een billijke bijdrage in de ten laste van de gemeente gebleven kosten van aanleg van deze riolering. De belasting wordt geheven gedurende de belastingjaren 1994 t/m 2023. De belastingverordening hoeft niet jaarlijks herzien te worden, omdat deze in april 1993 is vastgesteld en nadien niet meer wijzigt. Gebate onroerende zaken blijven gebaat tot en met het einde van de looptijd van de baatbelasting t/m 2023. Momenteel wordt jaarlijks € 17k aan baatbelasting geïnd.

Forensenbelasting (art. 223 Gw)

De forensenbelasting wordt geheven van niet-inwoners die in een (tweede) woning gedurende het belastingjaar meer dan negentig malen nachtverblijf houden of er op meer dan negentig dagen van dat jaar voor zichzelf of voor hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden. Als heffingsgrondslag voor deze belasting wordt de woz-waarde gehanteerd zoals die voor het belastingjaar wordt vastgesteld. De opbrengst voor de forensenbelasting wordt voor 2022 geïndexeerd met 1,50%. Het tarief is afhankelijk van de woz-waarde. Op basis van de huidige prognose blijft de grondslag iets achter, waardoor het tarief meer dan trendmatig moet stijgen.

Toeristen- en Watertoeristenbelasting (art. 224 Gw)

Naast de ozb heft onze gemeente als vrij aanwendbare belasting de toeristenbelasting. De baten worden gebruikt voor dekking van kosten op het gebied van recreatie en toerisme. Investeringen in 2022 leiden tot kapitaallasten en een hogere toeristenbelasting vanaf 2023. Inmiddels zijn gesprekken gevoerd met diverse ondernemers om op termijn bijvoorbeeld een convenant af te sluiten. De uiteindelijke tarieven zijn mede afhankelijk van de geraamde grondslag (het aantal overnachtingen). In december wordt het definitieve voorstel voorgelegd met de tarieven over 2022.

Parkeerbelasting (art. 225 Gw)

Er zijn twee soorten parkeerbelastingen. Een belasting voor het daadwerkelijk betaald parkeren op daarvoor aangewezen plaatsen en een belasting voor een vergunning om te parkeren op daarvoor aangewezen plaatsen. Voor het parkeren op een zogenaamde ‘gehandicaptenparkeerplaats’ is ook een vergunning nodig. Hiervoor wordt echter geen parkeerbelasting geheven maar is leges verschuldigd. De gemeente Mook en Middelaar heft geen parkeerbelasting, maar hanteert 'blauwe zones' voor parkeerregulering waarbij op bepaalde plaatsen een beperkte tijd geparkeerd mag worden.

Hondenbelasting (art. 226 Gw)

De gemeente Mook en Middelaar heft hondenbelasting. De opbrengst van de hondenbelasting valt formeel onder de algemene dekkingsmiddelen. Dit betekent dat de hondenbelasting de inkomsten van de gemeente verhoogt. In Mook en Middelaar worden hier echter ook de kosten mee gedekt voor het voorkomen dan wel beperken van overlast door hondenpoep, zoals het aanleggen en onderhouden van hondenuitlaatplaatsen. De opbrengst wordt voor 2022 geïndexeerd met een inflatiepercentage van 1,50%. De hoogte van het uiteindelijke tarief is afhankelijk van enerzijds de geraamde opbrengst en anderzijds het (geraamde) aantal honden. Voor kennelhouders geldt een afzonderlijk tarief. Op basis van de huidige prognose daalt het aantal honden, waardoor het tarief extra moet stijgen om toch de geraamde opbrengst te kunnen realiseren.

Reclamebelasting (art. 227 Gw)

De reclamebelasting kent in eerste instantie een regulerend karakter. Door openbare aankondigingen die zichtbaar zijn vanaf de openbare weg te belasten, kan een gemeente het gebruik van reclame reguleren. De opbrengst valt wettelijk onder de algemene dekkingsmiddelen. Met de opbrengst kan echter ook een ondernemersfonds worden gevoed waarbij verbeteringen in bijvoorbeeld een winkelgebied of op een bedrijventerrein worden gefinancierd.
De gemeente Mook en Middelaar heft geen reclamebelasting.

Precariobelasting (art. 228 Gw)

Gemeenten heffen precariobelasting als vergoeding voor het gebruik van openbare grond. De precariobelasting wordt specifiek geheven voor het plaatsen van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. De opbrengst valt toe aan de algemene dekkingsmiddelen. Er kan geen precariobelasting geheven worden ter zake van nutsbedrijven op gas-, water- en elektriciteitsleidingen. De gemeente Mook en Middelaar heft geen precariobelasting.

Rioolheffing (art. 228a Gw)

Rioolheffing wordt geheven op basis van het door de Raad vastgestelde Gemeentelijk Rioleringsplan 2017-2021 (GRP), rekening houdend met de raadsmemo ‘Aanpassing tarief rioolheffing’ van 7 november 2019 om de egalisatievoorziening de komende jaren niet onnodig op te laten lopen. In het GRP zijn de vervangingsinvesteringen opgenomen van het gemeentelijk rioleringsstelsel en de exploitatiekosten voor de aankomende jaren. Het systeem van rioolheffing is een gesloten systeem, waarbij de kosten en de baten aan elkaar gelijk zijn. De compensabele btw mag op grond van artikel 228a lid 3 Gw worden toegerekend aan de kosten. Optioneel wordt meegegeven dat het mogelijk is om tarieven vast te stellen voor éénpersoons of meerpersoonshuishoudens. De definitieve tarieven voor 2022 en de onderliggende onderbouwing daarvan worden ter vaststelling aan u voorgelegd in de raadsvergadering van 16 december 2021. Naar alle waarschijnlijkheid is dan ook een geactualiseerd GRP beschikbaar, hetgeen kan leiden tot een (beperkte) begrotingswijziging qua lasten en baten.

Uitgangspunten tariefstelling

De opbrengst van de rioolheffing mag maximaal gelijk zijn aan de kosten van de riolering. Onder de kosten valt ook de compensabele btw conform art. 228a, lid 3 Gw. Het aandeel overheadkosten is gedaald, omdat er meer kosten functioneel aan de diverse programma's zijn toegewezen. Hierdoor ontstaat per saldo een nadeel, omdat deze functionele kosten niet verhaald kunnen worden middels rioolheffing (maar wel eventueel via de onroerende zaakbelastingen). Op basis van de huidige gegevens qua kosten, opbrengst en aantal aansluitingen kan het tarief voor rioolheffing naar beneden worden bijgesteld.

Bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid rioolheffing	**€**
Kosten taakveld	382
Inkomsten taakveld	-3
Netto kosten taakveld	379
Toe te rekenen kosten	379
Overhead	86
Btw in het kader van het BTW-compensatiefonds	53
Totale kosten	518
Opbrengst heffingen	518
Dekkingspercentage	**100%**

Afvalstoffenheffing (art. 219 Gw jo. 15.33 Wet Milieubeheer) / Reinigingsrecht bedrijven (art. 229 Gw)

Met ingang van 2021 wordt het afvalbeheer uitgevoerd in samenwerking met DAR N.V. Evenals in voorgaande jaren het geval was, worden de kosten van het afvalbeheer, waaronder de afvalinzameling en afvalverwerking, doorberekend aan de burgers. In Mook en Middelaar betalen de burgers een vast tarief (vastrecht) en een variabel tarief. Het ophalen van huishoudelijk afval bij particulieren is een

wettelijke verplichting. Het systeem van afvalstoffenheffing is een gesloten systeem waarbij de kosten en de baten aan elkaar gelijk zijn. De definitieve tarieven voor 2022 en de onderliggende onderbouwing daarvan worden ter vaststelling aan u voorgelegd in de raadsvergadering van 16 december 2021.

De gemeenteraad heeft op 30 januari 2020 besloten om over te willen gaan op het zogenaamde 'omgekeerd inzamelen', waarbij het restafval niet meer aan huis wordt opgehaald, maar door de inwoners zelf wordt weggebracht. Deze nieuwe inzamelmethodiek is en wordt in 2021 verder uitgewerkt. Afhankelijk van de stand van zaken wordt dit meegenomen in de tariefberekening over 2022.

Uitgangspunten tariefstelling
De opbrengst van de afvalstoffenheffing en het reinigingsrecht mag maximaal gelijk zijn aan de kosten van afvalinzameling en -verwerking (inclusief milieustraat). Onder de kosten valt ook de compensabele btw conform art. 229b, lid 2, letter b Gw. Op basis van de huidige gegevens qua kosten, opbrengst en aantal huishoudens en kilogrammen stijgt het tarief minder dan de inflatiecorrectie.

Bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid reinigingsheffingen	**€**
Kosten taakveld	605
Inkomsten taakveld	-82
Netto kosten taakveld	523
Toe te rekenen kosten	523
Overhead	163
Btw in het kader van het BTW-compensatiefonds	119
Totale kosten	806
Opbrengst heffingen	806
Dekkingspercentage	**100%**

Leges (art. 229 Gw)
Leges zijn verschuldigd voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor een te leveren dienst, bijvoorbeeld het verstrekken van een paspoort, rijbewijs of omgevingsvergunning. Je betaalt niet voor de vergunning zelf (want het is ook mogelijk dat iemand geen vergunning krijgt, terwijl er wel werkzaamheden zijn verricht). Leges worden jaarlijks met een inflatiepercentage gecorrigeerd (conform de beleidsuitgangspunten).

Kostendekkendheid
Overeenkomstig het beleid worden de legestarieven 2022 verhoogd met 1,50% wegens inflatiecorrectie. De opbrengst mag maximaal kostendekkend zijn. Wettelijke tarieven zijn hierop een uitzondering. In het vierde kwartaal van 2020 dan wel begin 2021 zou een nieuw onderzoek plaatsvinden naar de kostendekkendheid van de gemeentelijke leges. In verband met het Coronavirus is dit onderzoekt verplaatst naar het vierde kwartaal van 2021. Na afronding van dit onderzoek zal onderstaande tabel vanaf de Programmabegroting 2023 ingevuld worden. Daar waar mogelijk worden de legestarieven al voor 2022 aangepast op basis van de meest recente inzichten qua kostendekkendheid.

Bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid leges (vanaf B2023)	€
Kosten taakveld	p.m.
Inkomsten taakveld	p.m.
Netto kosten taakveld	p.m.
Toe te rekenen kosten	p.m.
Overhead	p.m.
Btw in het kader van het BTW-compensatiefonds	p.m.
Totale kosten	p.m.
Opbrengst heffingen	p.m.
Dekkingspercentage	**100%**

Uitgangspunten tariefstelling
De opbrengst van de secretarieleges mag maximaal gelijk zijn aan de kosten van behandeling van de aanvragen. Onder de kosten valt ook de compensabele btw conform art. 229b, lid 2, letter b Gw.

Aanduiding van de lokale belastingdruk
Bij dit onderdeel van de lokale belastingdruk worden de voorlopige tarieven weergegeven, de voorlopige belastingdruk voor 2022 en de belastingdruk van buurgemeenten (over 2021) op basis van een jaarlijks onderzoek door COELO (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden).

Overzicht van tarieven
In onderstaande tabel zijn de voorlopige tarieven weergegeven op basis van een inflatiecorrectie van 1,50% of op basis van het GRP. Eventuele wijzigingen naar aanleiding van het dekkingsplan zijn hierin meegenomen.

Voorlopige tarieven 2022		2022	2021
Algemene inflatiecorrectie		1,50%	2,05%
OZB woningen eigenaren 1)	% woz-waarde	0,1523%	0,1500%
OZB niet-woningen eigenaren 1)	% woz-waarde	0,3806%	0,3750%
OZB niet-woningen gebruikers 1)	% woz-waarde	0,3222%	0,3174%
Rzb	-	n.v.t.	n.v.t.
Forensenbelasting	% woz-waarde	0,2768%	0,2727%
Toeristenbelasting	p.p.p.n.	1,07	1,07
Parkeerbelasting	-	n.v.t.	n.v.t.
Hondenbelasting 2):			
Eerste hond	per eerste hond	64,68	56,64

Voorlopige tarieven 2022		2022	2021
Extra honden	per extra hond	93,12	81,48
Kenneltarief	per kennel	450,00	395,04
Reclamebelasting	-	n.v.t.	n.v.t.
Precariobelasting	-	n.v.t.	n.v.t.
Baatbelasting	vast bedrag per perceel	p.m.	p.m.
Rioolheffing	per perceel	132,72	164,68
Afvalstoffenheffing 3)	vastrecht per jaar	149,76	148,80
	bedrag per kilo restafval	0,31	0,31
	bedrag per kilo GFT	0,11	0,11

1) Eventuele mutaties als gevolg van waardeontwikkeling zijn hierin nog niet meegenomen.
2) Op basis van prognose aantal honden.
3) In verband met overgang naar de DAR in combinatie met omgekeerd inzamelen (uitwerking grondstoffenplan) wordt de kostenstructuur, en daarmee te tarieven, herzien

De definitieve tarieven voor 2022 worden door uw raad vastgesteld middels het vaststellen van de belastingverordeningen, die aangeboden worden voor de raadsvergadering van 16 december 2021. Hierbij worden de laatste ontwikkelingen meegenomen, zoals de besluitvorming omtrent het dekkingsplan en de waardemutatie van de onroerende zaken.

Belastingdruk Mook en Middelaar

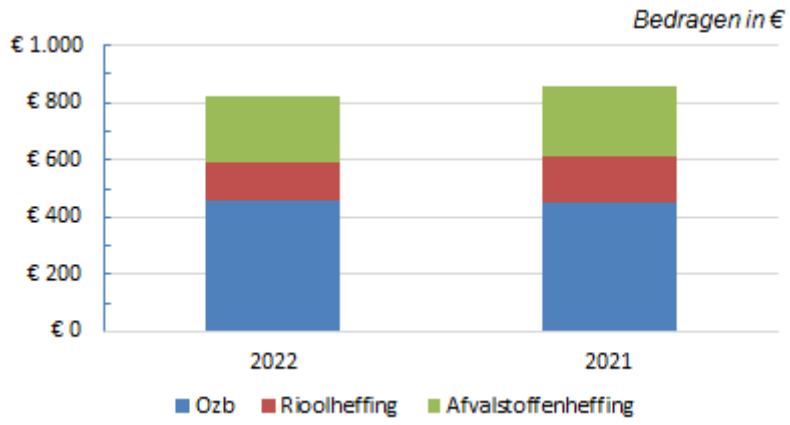
Op basis van de voorlopige tarieven 2022 is de voorlopige lastendruk berekend. In onderstaande grafiek staat de lokale lastendruk per huishouding, waarbij als uitgangspunt is genomen:

- een gemiddelde van 167 kg GFT en 204 kg restafval per huishouden per jaar.
- Huurders : betalen uitsluitend afvalstoffenheffing;
- Woningeigenaren : betalen afvalstoffenheffing, ozb en rioolheffing.

Bedragen in €

Lastendruk	2022	2021
Huurder:		
Afvalstoffenheffing	231	240
Eigenaar / gebruiker:		
Onroerende-zaakbelasting, rioolheffing en afvalstoffenheffing		
- bij een woningwaarde van € 200k	668	705
- bij een woningwaarde van € 300k	820	855
- bij een woningwaarde van € 500k	1.125	1.155

Belastingdruk per jaar bij een woningwaarde van € 300k:

Belastingdruk andere gemeenten

COELO onderzoekt jaarlijks de woonlasten per huishouden. In onderstaande tabel zijn van enkele buurgemeenten de woonlasten weergegeven. Omdat de woonlasten over het komende jaar 2022 nog niet altijd bekend zijn, worden de woonlasten van het huidige jaar 2021 vermeld.

Lastendruk 2021	Mook en Middelaar	Gennep	Heumen	Cuijk	Gemidd. Limburg	Gemidd. Nederland
Eigenaar-bewoner						
Eenpersoonshuishouden	869	729	800	720	772	737
Meerpersoonshuishouden	923	791	866	728	832	811
Rangnummer *)	310e	130e	235e	49e		
Huurder						
Eenpersoonshuishouden	203	257	152	243	314	326
Meerpersoonshuishouden	258	319	217	251	371	411
Rangnummer *)	32e	95e	11e	28e		

Bron: COELO 'Atlas van de lokale lasten 2021'

**) 1e is goedkoopste gemeente*
Bron: Coelo (www.coelo.nl)

Kwijtscheldingsbeleid

Voor mensen met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid tot een gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de geheven belasting. De mogelijkheid tot kwijtschelding wordt geregeld in de belastingverordeningen. Kwijtschelding is op basis van de huidige verordeningen (2021) alleen mogelijk voor rioolheffing en afvalstoffenheffing. Voor alle andere belastingen wordt op grond van de huidige belastingverordeningen geen kwijtschelding verleend. Het wel of geen kwijtschelding verlenen kan jaarlijks herzien worden (bij het vaststellen van de belastingverordeningen).

2.1.16. Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Wettelijk kader
Artikel 11 BBV.

Algemeen
Deze paragraaf geeft inzicht in het vermogen van de gemeente Mook en Middelaar om substantiële niet-begrote kosten te dekken die onverwachts kunnen optreden. Tevens wordt inzicht gegeven in de risico's die per eind september 2021 bekend en van (materieel) belang zijn voor de financiële positie.

Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

Weerstandscapaciteit
De weerstandscapaciteit is de hoeveelheid aan middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken en waarvoor ook geen verzekering of iets dergelijks is afgesloten. Hieronder is in tabelvorm de weerstandscapaciteit vermeld. Vervolgens worden alle afzonderlijke onderdelen toegelicht.

Bedragen x € 1.000

Weerstandscapaciteit	**2022**
Exploitatie	
Onvoorziene uitgaven	5
Totaal weerstandscapaciteit exploitatie	**5**
Vermogen	
- Vrij Besteedbare Reserve	n.v.t.
- Algemene reserve	2.000
- Voorzieningen	n.v.t.
- Stille reserves	n.v.t.
Totaal weerstandscapaciteit vermogen	**2.000**
Totale weerstandscapaciteit	**2.005**

Onvoorzien
In de begroting is een structureel bedrag opgenomen van € 5k (conform de Financiële verordening Mook en Middelaar 2019) om eventuele incidentele onvoorziene uitgaven op te kunnen vangen.

Vrij Besteedbare Reserve
De Vrij Besteedbare Reserve (VBR) is wettelijk gezien een algemene reserve. Een deel van deze reserve is 'geblokkeerd' voor het opvangen van risico's (zijnde de Algemene reserve). Het restant is vrij besteedbaar (zijnde de VBR). De VBR wordt veelal ingezet voor dekking van incidentele kosten. De VBR wordt niet meegenomen in de telling van de weerstandscapaciteit.

Algemene reserve
Deze reserve is niet vrij besteedbaar maar 'geblokkeerd'. De Algemene reserve wordt enkel en alleen gebruikt voor het opvangen van onvoorziene risico's (voor zover de kosten van een zich voorgedaan risico niet op een andere wijze gedekt kunnen worden). Uitgangspunt is dat, na aanwending van deze reserve, het saldo van € 2 miljoen binnen het tijdsbestek van de meerjarenraming weer op peil gebracht moet worden.

Voorzieningen
Voorzieningen worden onder andere gevormd om aan verplichtingen van derden te kunnen voldoen die van enige omvang zijn en die het gevolg kunnen zijn van gedane investeringen. Zo is er bijvoorbeeld een voorziening voor het groot onderhoud van wegen. Omdat een voorziening altijd onderbouwd moet zijn met een verplichting, worden de voorzieningen niet meegenomen in de telling van de weerstandscapaciteit.

Stille reserves
Er is sprake van een ‘stille reserve’ als de waarde van bezittingen (vaste activa) in het economisch verkeer hoger is dan de boekwaarde in de financiële administratie. Dit betreft bijvoorbeeld enkele pachtgronden of aandelen. Dergelijke activa kunnen veelal niet op korte termijn te gelde worden gemaakt, bijvoorbeeld als gevolg van overeenkomsten. Daarom worden ook stille reserves niet meegenomen in de berekening van de weerstandscapaciteit.

Inventarisatie van de risico’s

Risico’s
Tegenover de weerstandscapaciteit staan risico’s, die niet (geheel) gedekt zijn en van substantieel belang (kunnen) zijn. Er worden alleen risico's vermeld met een substantiële omvang, risico's zijn per definitie incidenteel, risico's komen niet ten laste van het rekeningresultaat en er zijn geen voorzieningen voor getroffen. Optredende risico's worden gedekt door de Algemene reserve. De waarschijnlijkheid dat een risico zich voordoet wordt onderverdeeld in Zeer laag (10%), Laag (25%), Midden (50%), Hoog (75%) en Zeer hoog (90%). Maatregelen kunnen zijn: Accepteren, Overdragen (bijv. verzekeren), Preventief, Reductie (bedrag of risico verkleinen).

Nr	**Categorie**	**Toelichting risico**			**Toelichting maatregel**	
STR/INC	**Soort maatregel**		**Kwantificering risico**	**Risico-inschatting**	**Kans%**	**Berekende omvang risico**
1	**Verbonden partijen**	*MGR* Uitgangspunt is dat de MGR zelf geen weerstandsvermogen opbouwt, maar dat deelnemende gemeenten hiermee rekening houden. Voor de MGR bedraagt ons aandeel voor 2022 € 66k.			*MGR* Het ingeschatte weerstandsvermogen van de MGR wordt 'doorgeschoven' naar de deelnemende gemeenten.	
INC	Accepteren		€ 66k	Midden	50%	€ 33k

2	**Verbonden partijen**	*Aandelenkapitaal NV's en BV's* Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal in de vennootschappen (art. 2:81 BW).			Periodiek wordt beoordeeld of we blijven deelnemen in het aandelenkapitaal van de diverse vennootschappen. De grootste deelnemingen zijn BNG (€ 309k), Enexis (€ 116k), DAR (€ 116k) en WML (€ 14k).	
INC	Accepteren		€ 555k	Laag	25%	€ 138,75k

Nr	Categorie	Toelichting risico			Toelichting maatregel	
STR/INC	**Soort maatregel**	**Kwantificering risico**	**Risico-inschatting**	**Kans%**	**Berekende omvang risico**	
3	**Juridische zaken**	*Proceskosten* Proceskosten komen incidenteel voor, maar kunnen leiden tot forse bedragen.		Door intern de juiste procedures te doorlopen, wordt de kans op processen verminderd, maar nooit helemaal weggenomen.		
INC	Accepteren	€ 200k	Zeer laag	10%	€ 20k	

4	**Archief**	*Archief / Informatiebeheer* De archieffunctie krijgt een nieuwe plaats in de digitale samenleving. We zijn bijvoorbeeld verplicht aan te sluiten op het e-depot (digitaal te bewaren archieven). Het koppelen van systemen en centraal beheren van informatie is de basis om informatie op een juiste manier te kunnen ontsluiten. Voor onze inwoners komt dit bijvoorbeeld tot uiting in de digitale dienstverlening via de website. De toekomst vraagt dat we ons informatielandschap weloverwogen inrichten mede in relatie tot informatiebeveiliging. Deze ontwikkelingen hebben budgettaire consequenties.		*Archief / Informatiebeheer* De ontwikkelingen worden blijvend gemonitord en daar waar nodig financieel vertaald.		
INC	Accepteren	€ 150k	Midden	50%	€ 75k	

5	**Onderwijs**	Het Kandinsky-college in Molenhoek is een permanente nevenvestiging onder bestuur van de Scholengroep Nijmegen. De gemeente is op grond van de Wet Voortgezet Onderwijs verantwoordelijk voor (vervangende) nieuwbouw, herstel van constructiefouten, herstel van schade. Voor dit laatste is zij verzekerd.		De huisvesting van onderwijsgebouwen behoort tot de gemeentelijke zorgplicht. Uit kwalitatieve onderzoeken is gebleken dat het Kandinsky-college slecht scoort op punten als duurzaamheid, ventilatie en functionaliteit. Uit een haalbaarheidsonderzoek is gebleken dat binnen de huidige wet- en regelgeving en financieringsstructuur vervangende nieuwbouw financieel niet haalbaar is. Er is wel nieuwe regelgeving in voorbereiding, die de definitie en verantwoordelijkheid voor renovatie nader moet regelen en de afweging tussen renovatie en nieuwbouw makkelijker moet maken. Deze regelgeving wordt niet eerder verwacht dan 2023.		
INC	Reductie	€ 120k	Midden	50%	€ 60k	

Nr	Categorie	Toelichting risico			Toelichting maatregel	
STR/INC	**Soort maatregel**		**Kwantificering risico**	**Risico-inschatting**	**Kans%**	**Berekende omvang risico**
6	**Dividend**	*BNG* Van de BNG ontvangen wij o.b.v. ons aandelenbezit jaarlijks dividend over het afgelopen jaar. Het beleid van de BNG is om 25% van de nettowinst uit te keren aan de aandeelhouders. De verwachte dividenduitkering à € 224k (conform begrotingsbrief provincie) is structureel opgenomen in de begroting, echter het is een risico of het geraamde bedrag aan inkomsten ook daadwerkelijk wordt ontvangen.			Het te ramen bedrag voor de dividendopbrengst van de BNG wordt bepaald op hetgeen de Provincie in haar jaarlijkse begrotingsbrief vermeldt. Als hiervan wordt afgeweken, moet hiervoor een goede verklaring zijn. Het is altijd mogelijk dat (een deel van) de geraamde dividendbaten niet gerealiseerd worden. Dit risico wordt laag ingeschat en acceptabel bevonden.	
INC	Accepteren		€ 224k	Laag	25%	€ 56k

7	**Dividend**	Wij zijn aandeelhouder van Enexis, dat de infrastructuur van de energievoorziening in bezit heeft. Daarnaast zijn wij aandeelhouder in enkele kleinere vennootschappen die zijn opgericht bij de verkoop van Essent. In de begroting is rekening gehouden met een dividendopbrengst van € 64k.			Het te ramen bedrag voor de dividend-opbrengst van Enexis wordt bepaald op hetgeen de Provincie in haar jaarlijkse begrotingsbrief vermeldt. Als hiervan wordt afgeweken, moet hiervoor een goede verklaring zijn. Het is altijd mogelijk dat (een deel van) de geraamde dividendbaten niet gerealiseerd worden. Dit risico wordt laag ingeschat en acceptabel bevonden.	
INC	Accepteren		€ 64k	Laag	25%	€ 16k

8	**Haven**	Dichtslibben haven mede als gevolg van extreme hoogwaterstanden. Geschatte kosten herstel €125k. De exacte kosten voor het opslaan van het slib worden bepaald door het tijdstip van baggeren en de opslagcapaciteit.			Wij hebben geen invloed op externe factoren, zoals waterstanden, stroom-snelheden en mate van eventueel dichtslibben. Dit risico valt hierdoor onder de categorie ‘Accepteren’.	
INC	Accepteren		€ 125k	Midden	50%	€ 62,5k

Nr	Categorie	Toelichting risico		Toelichting maatregel		
STR/INC	**Soort maatregel**	**Kwantificering risico**	**Risico-inschatting**	**Kans%**	**Berekende omvang risico**	
9	**Haven (bouw-kundig)**	Er is (momenteel) geen onderhoudsplan voor de bouwkundige staat van de haven. Er zijn ook geen middelen beschikbaar om eventueel onderhoud te plegen aan de bouwkundige staat van de haven. Zie ook de paragraaf onderhoud kapitaal-goederen. De kosten worden als stelpost geraamd op € 500k. Nadat er een onderhoudsplan is opgesteld en de dotatie aan de voorziening voor groot onderhoud structureel in de begroting is opgenomen, kan dit risico verwijderd worden.		Het op te stellen onderhoudsplan aan de passantenhaven kan worden gekoppeld aan de integrale visie voor de ontwikkeling en inrichting van het gebied Maas-oever(zone), die naar verwachting de komende jaren op het programma zal staan. Hierna kan het risico afgebouwd of verwijderd worden.	
INC	Reductie	€ 500k	Laag	25%	€ 125k	

10	**Sociale woning-bouw**	Woningbouwcorporaties sluiten voor het uitvoeren van hun taak veelal leningen af waarbij de gemeente gevraagd wordt om als achtervang te dienen. Hiermede wordt bereikt dat de geldgever met een lagere rentevergoeding genoegen neemt omdat de gemeente als achtervang een zekere debiteur is. Sinds een aantal jaren is het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) in het leven geroepen, dat de functie van de gemeente overneemt en waardoor de woningbouwcorporaties met slechts één instituut te maken hebben en de zekerheid voor de gemeenten groter is. Bestaande leningen blijven tot aan het einde van de looptijd nog gewoon bij de gemeenten als achtervang-instituut. Door het WSW is de veiligheid nu nog beter geborgd.		Per 31 december 2020 staat er voor de sociale woningbouw een bedrag aan leningen uit van ongeveer € 10,1 miljoen (restant schuld) op een hoofdsom van € 14,4 miljoen. Wij kwantificeren het risico op 50% van de omvang van de leningen. Het risico dat er daadwerkelijk een beroep gedaan wordt op de gemeente is minimaal.	
INC	Accepteren	€ 5.050k	Zeer laag	10%	€ 505k	

Nr	Categorie	Toelichting risico			Toelichting maatregel	
STR/INC	Soort maatregel		Kwantificering risico	Risico-inschatting	Kans%	Berekende omvang risico
11	**Starters-lening**	In de raad van april 2010 is de Verordening starterslening vastgesteld. Hierbij is tevens een fonds in het leven geroepen waarop starters op de woningmarkt een beroep kunnen doen voor het aantrekken van een lening. Deze lening wordt verstrekt onder bepaalde voorwaarden en tot een maximum bedrag tegen gunstige condities. Bij het vaststellen van de Jaarstukken 2014 is door de raad besloten om het plafond van de starterslening te verhogen naar € 130k.			De gemeente dient in dit fonds maximaal € 130.000 te storten. De provincie Limburg stort vervolgens maximaal een drievoudig bedrag in het fonds (dus aandeel gemeente 25%, aandeel provincie 75%). De lener dient vervolgens de lening volgens de bepalingen uit de verordening af te lossen aan de kredietverstrekkers. Startersleningen lopen via de SVn.	
INC	Accepteren		€ 130k	Laag	25%	€ 32,5k

12	**UPW**	Bij een tekort op het budget bestaat de mogelijkheid om een vangnetuitkering aan te vragen. Dat is alleen mogelijk als over sprake is van een tekort dat meer bedraagt dan 7,5% van het budget. Daarnaast moet er over de 3 voorgaande jaren gecumuleerd ook een tekort zijn dat meer bedraagt dan 7,5% van het budget. De gemeente heeft dan een zogenoemd getrapt eigen risico dat maximaal uit komt op 10% van het budget ofwel € 150k. Overigens verwachten we dat het budget in 2022 toereikend zal zijn en er geen tekort op zal treden. Dat is, bij gelijkblijvende omstandigheden, ook de verwachting voor 2023.			Uitgangspunt is 100% kosten ten opzichte van de ontvangen bijdragen van het Rijk. Het eigen risico onder de vangnetuitkering wordt geaccepteerd als risico. Jaarlijks wordt de stand van zaken met betrekking tot het eigen risico / mogelijke aanvraag voor de vangnetuitkering, voorgelegd aan de raad.	
INC	Accepteren		€ 150k	Midden	50%	€ 75k

Nr	Categorie	Toelichting risico			Toelichting maatregel	
STR/INC	Soort maatregel	Kwantificering risico	Risico-inschatting	Kans%	Berekende omvang risico	
13	**Woon-plaats-beginsel**	Met ingang van 1 januari 2022 is het nieuwe woonplaatsbeginsel van kracht. Dit betekent dat onze gemeente verantwoordelijk wordt voor een nieuwe populatie jeugdigen en dat tegelijkertijd andere gemeenten verantwoordelijk worden voor een aantal van onze huidige jeugdigen. Het is hierbij van belang te beseffen dat het gaat om jeugdigen in zorg met verblijf waarbij de kosten per jeugdige op jaarbasis kunnen variëren van € 15.000 (bij pleegzorg) tot € 150.000 (bij gesloten jeugdzorg). Het Ketenbureau i-sociaal domein biedt ondersteuning bij het in beeld brengen van de huidige populatie en het bepalen van de verantwoordelijke gemeente. Daarnaast wordt met de invoering van het nieuwe woonplaatsbeginsel een compensatieregeling van kracht voor in principe twee jaar. De compensatieregeling wordt bekostigd uit het macrobudget Jeugd aangezien het een verdeeltechnisch probleem betreft.			Wanneer gemeenten er samen niet uitkomen wie verantwoordelijk is voor de kosten van de jeugdige is er een compensatieregeling. Deze regeling zorgt er onder andere voor dat de zorg van de jeugdige nooit in het geding komt. Het nieuwe woonplaatsbeginsel kan zowel een negatief als een positief gevolg hebben op de kosten die wij maken. Incidenteel kunnen deze kosten gedekt worden uit reserves. Ten tijde van de zomerrapportage 2022 en begroting 2023 is het duidelijk wat de structurele gevolgen zijn voor onze gemeente.	
INC	Accepteren	€ 330k	Midden	50%	€ 165k	

Bedragen x € 1.000

Risico	Incidenteel		Structureel	
	Kwantificering	Berekend bedrag	Kwantificering	Berekend bedrag
Zeer laag (10%)	5.250	525	0	0
Laag (25%)	1.473	368	0	0
Midden (50%)	941	471	0	0
Hoog (75%)	0	0	0	0
Zeer hoog (90%)	0	0	0	0
Totaal	**7.664**	**1.364**	**0**	**0**

Het totaal van het berekende risicobedrag komt daarmee uit op € 1.364k.

Het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's (weerstandsvermogen)

Bepaling en betekenis weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen wordt gedefinieerd als de relatie tussen de weerstandscapaciteit en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Het weerstandsvermogen is de mate waarin de gemeente in staat is om mogelijke tegenvallers op te vangen zonder dat dit onmiddellijk invloed heeft op het beleid. Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de gemeente.

Ratio weerstandsvermogen

De ratio, die uit de hiervoor gehanteerde berekening volgt, kan worden gewaardeerd. Wij hanteren de indeling zoals aangegeven door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement.

Beoordelingstabel weerstandsvermogen			
Categorie	**Ratio weerstandsvermogen**		**Betekenis**
	vanaf	**tot**	
A	2	∞	Goed / Uitstekend
B	1,4	2	Ruim voldoende
C	1	1,4	Voldoende
D	0,8	1	Matig
E	0,6	0,8	Onvoldoende
F	- ∞	0,6	Ruim onvoldoende

De gemeente Mook en Middelaar wenst minimaal een ratio te hebben in categorie C – voldoende. Dit betreft een ratio tussen de 1,0 en 1,4. Daarnaast wordt als (structurele) bovengrens een ratio van 3,0 gehanteerd. De argumenten hiervoor zijn:

- Een voldoende weerstandsvermogen voorkomt dat incidentele tegenvallende financiële resultaten leiden tot financiële problemen voor de gemeente;
- Een bovengrens voorkomt het onnodig aanhouden van een (te) grote Algemene reserve. Als de ratio drie achtereenvolgende jaren hoger dan 3 is, zal worden voorgesteld om de Algemene Reserve te verlagen. De periode van drie jaar wordt gehanteerd om een 'jojo-effect' te voorkomen;
- Het voorkomen dat onvoorziene omstandigheden grote afwijkingen veroorzaken in de continuïteit van de uit te voeren taken.

Als risico's zich daadwerkelijk voordoen, ondanks de genomen beheersmaatregelen, dan kan een beroep gedaan worden op de weerstandscapaciteit. Uitgangspunt hierbij is dat eerst wordt onderzocht of de gemeente ook andere mogelijkheden heeft om de gevolgen van risico's op te vangen. Denk bijvoorbeeld aan het aanwenden van eventueel onbenutte budgetten, bezuinigingen of bijstellingen van bestaand beleid.

Voor het inzetten en aanvullen van de weerstandscapaciteit wordt vooralsnog uitgegaan van de volgende uitgangspunten:

- Zodra in enig jaar - door het optreden van risico's - de ratio minder wordt dan voldoende (score 1) en dit niet binnen de scope van de meerjarenraming kan worden aangevuld tot aan minimaal een score van matig (score tussen 0,8 en 1,0), dan worden ook (bestuurlijke) afwegingen gemaakt voor andere mogelijkheden om de gevolgen van risico's of tegenvallers op te vangen.
- Als het weerstandsvermogen lager is dan voldoende (minder dan ratio 1,0) worden (incidentele) meevallers ingezet om het tekort op te vullen, tenzij bestuurlijk is besloten tot andere maatregelen.

Ratio weerstandsvermogen
De ratio voor het weerstandsvermogen bedraagt 1,5 (weerstandscapaciteit € 2.005k gedeeld door risico's € 1.364k. Deze ratio valt in klasse 'B Ruim voldoende'. Op basis van een minimale klasse 'C Voldoende', kan geconcludeerd worden dat de gemeente Mook en Middelaar op dit moment voldoende capaciteit heeft om eventuele risico's op te vangen.

Verloop van de kengetallen						
Kengetallen	**W2020**	**B2021**	**B2022**	**B2023**	**B2024**	**B2025**
Netto schuldquote	-13%	15%	12%	22%	32%	53%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-16%	12%	10%	19%	30%	51%
Solvabiliteitsratio	32%	30%	31%	27%	25%	20%
Structurele exploitatieruimte	-7%	-5%	1%	-1%	0%	-1%
Grondexploitatie (n.v.t.)	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Belastingcapaciteit	104%	110%	98%	98%	98%	98%

Kengetallen
Naast de ratio voor het weerstandsvermogen zijn gemeente verplicht om onderstaande kengetallen te verstrekken. Deze kengetallen mogen alleen in gezamenlijkheid beoordeeld worden voor de beeldvorming met betrekking tot de financiële positie van de gemeente (zie tabel onderaan deze paragraaf).

1a Netto schuldquote
De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast (vaste schuld en vlottende schulden) ten opzichte van de eigen middelen (vlottende activa). Het geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Een negatieve schuldquote betekent dat er geen netto-schuld is, maar dat er een overschot is aan liquide middelen en vorderingen.

1b Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
Dit betreft hetzelfde kengetal als de netto schuldquote, maar nu wordt bij de eigen middelen niet alleen de vlottende activa meegenomen, maar ook de uitgezette leningen. Dit kengetal is altijd gelijk of lager dan de netto schuldquote.

2. Solvabiliteitsratio
Het solvabiliteitsratio geeft aan in welke mate wij in staat zijn om op de lange termijn aan de financiële verplichtingen te voldoen. Zoals uit de balans valt op te maken, bedraagt het eigen vermogen € 5,1 miljoen en het totaal vermogen € 16,5 miljoen. Dit betekent dat de verhouding eigen vermogen/totaal vermogen 0,31 is. De gangbare minimumnorm voor deze solvabiliteitsratio ligt bij niet-financiële ondernemingen tussen de 0,25 en 0,40. Hoe hoger de ratio hoe solvabeler de organisatie is. Met een ratio van 0,31 voldoet de gemeente Mook en Middelaar aan de gangbare norm.

3. Grondexploitatie
Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De gemeente Mook en Middelaar heeft geen actieve grondexploitaties (aankopen, bouw- en woonrijp maken en weer verkopen). Het kengetal bedraagt 0%.

4. Structurele exploitatieruimte
Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente of provincie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van

de lasten daarvoor nodig is. Een positief percentage is een structureel overschot. De begroting is voor 2022 structureel in evenwicht.

5. Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit wordt berekend op basis van de woonlasten van een belastingplichtige (meerpersoonshuishouden met eigen woning) in Mook en Middelaar ten opzichte van het landelijk gemiddelde van het laatst bekende begrotingsjaar. Bij het opstellen van de Programmabegroting 2022 is dat 2021. Mook en Middelaar zit op basis van dit kengetal onder het landelijk gemiddelde, waarbij wordt opgemerkt dat de belastingtarieven over 2022 nog voorlopig zijn. Verder mogen de afvalstoffenheffing en rioolrecht maximaal 100% kostendekkend zijn. In de raadsvergaderingen van 16 december 2021 worden de nieuwe belastingverordeningen voor 2022 ter besluitvorming aan u voorgelegd.

Beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie

De diverse kengetallen zijn onderling redelijk consistent en bevestigen het beeld van een gezonde financiële positie. Mook en Middelaar heeft slechts één uitstaande geldlening van € 726k (per 1 januari 2022), die jaarlijks met zo'n € 182k wordt afgelost. Aan de andere kant is er ongeveer € 4,0 miljoen aanwezig in 's Rijks schatkist (na aftrek van de betaling van alle restant kredieten). Qua exploitatie is er nagenoeg een structureel sluitende (meerjaren)begroting uitgaande van het voorgestelde dekkingsplan.

Op basis van de categoriale indeling zit de gemeente Mook en Middelaar alleen in de categorieën A en B (minst risicovol dan wel gemiddeld). De kengetallen moeten niet afzonderlijk beoordeeld worden, maar bepalen gezamenlijk het financiële beeld.

Kengetal	Waarde M&M	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote zonder correctie	12%	< 90%	90 - 130%	> 130%
Netto schuldquote met correctie)	10%	< 90%	90 - 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	31%	> 50%	20 - 50%	< 20%
Structurele exploitatieruimte	1%	positief	neutraal	negatief
Grondexploitatie	0%	< 20%	20-35%	> 35%
Belastingcapaciteit	98%	< 95%	95 - 105%	> 105%

2.1.17. Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Wettelijk kader
Artikel 12 BBV.

Onderstaande tabel bevat de actuele stand van zaken met betrekking tot de beheerprogramma's.

Beheerplan	Omschrijving / Naam	Periode	Datum vaststelling Raad	Te herzien in	Looptijd
Wegen	Wegenbeheerplan Meerjarenplanning	2020-2025	12 december 2019	2025	5 jaar
Kunstwerken (Bruggen)	Meerjaren onderhoudsplan bruggen	2018-2067	15 september 2016		50 jaar
Openbare verlichting	beleidsnota openbare verlichting	2016-2020	10 december 2015	2022	5 jaar
Riolering	Gemeentelijk Rioleringsplan Mook en Middelaar (GRP)	2017-2021	8 december 2016	2021	
Water	geen onderhoudsplan	-	-	-	-
Groen	Groenbeheerplan	2016-2019	*)	Nog te bepalen	
Gebouwen	Meerjarig onderhoudsplan (MJOP)	2020-2023		2023	4 jaar

*) Besluitvorming door College van burgemeester en wethouders.

Wegen

1. Wegen

Doel
De gemeente is verantwoordelijk voor de instandhouding en het veilig gebruik van de verhardingen die zij in beheer heeft.

Beleidskader
Al jaren voert de gemeente structureel en planmatig onderhoud uit aan de verhardingen. Het gemeentelijke Wegenbeheerplan is hierbij richtinggevend. Het plan geeft inzicht in de kwaliteit en onderhoudsbehoefte van de gemeentelijke wegen/verhardingen en de financiële middelen die hiervoor nodig zijn. Het plan wordt voor een bepaalde tijd vastgesteld en er is in 2019 een nieuw plan opgesteld voor de periode 2020 - 2024. In 2020 is het plan uitgebreid naar 5 jaren zodat het nu tot 2025 vastligt.

Onderhoudsniveau
Het onderhoudsniveau van de wegen is vastgesteld op het niveau B van de landelijke CROW-systematiek. Dit komt min of meer overeen met het niveau van instandhouding van de verhardingen, voorkomen dat (technische) normen worden overschreden.

Financiële consequenties beleidskader
De meerjarenplanning voor het structureel en planmatig onderhoud bedraagt op basis van het nieuwe Wegenbeheerplan voor de jaren 2020 tot en met 2025 op jaarbasis een bedrag van gemiddeld ongeveer € 152k voor groot onderhoud, inclusief een toeslag van 6-10% voor de kosten van de voorbereiding, verkeersmaatregelen, administratie en toezicht op de werkzaamheden.

Financiële consequenties in de begroting
Om de onderhoudsvoorziening voor het (groot) wegonderhoud op peil te houden werd er jaarlijks € 155k aan toegevoegd. Per 31 december 2020 bedroeg het saldo van de voorziening €333k. Het verloop van de voorziening is als volgt:

Bedragen x € 1.000

Voorziening groot onderhoud wegen					
Jaar	**Stand per 1-1**	**Dotatie**	**Vrijval**	**Aanwending**	**Stand per 31-12**
2021	333	155	0	207	281
2022	281	155	0	165	272
2023	272	155	0	113	314
2024	314	155	0	140	328
2025	328	155	0	140	343

Voortgang van het geplande onderhoud
De onderhoudswerkzaamheden worden overeenkomstig de planning van het Wegenbeheerplan uitgevoerd. Werkproces: voorbereiding (onderzoek), aanbesteding en uitvoering. Werkzaamheden worden zo veel mogelijk gecombineerd en afgestemd met gemeentelijke (bouw)ontwikkelingen. Streven naar integraal werken. Zo mogelijk wordt het onderhoud aan de wegen gecombineerd met andere ontwikkelingen en/of onderhoudswerkzaamheden (integraal werken).

Omvang achterstallig onderhoud
Op basis van huidig inzicht is er geen sprake van achterstallig onderhoud.

2. Kunstwerken (Bruggen)

'Kunstwerken (bruggen)' is geen verplicht onderdeel op grond van artikel 12 BBV, maar is volledigheidshalve toegevoegd.

Doel
De gemeente is verantwoordelijk voor de instandhouding en het veilig gebruik van de verkeersbruggen binnen de gemeente. Het betreft twee bruggen, de brug Witteweg te Plasmolen en de brug Cuijksesteeg in Mook.

Beleidskader
Op 15 september 2016 heeft u het ‘Meerjaren onderhoudsplan bruggen' vastgesteld. Het plan voorziet in het structurele / planmatige onderhoud aan de bruggen. Dit geeft een doorkijk voor de komende vijftig jaar (planperiode 2018-2067). Onderhoud op basis van instandhouding van de huidige functionaliteit van de bruggen. Met het plan is dit gewaarborgd.

Onderhoudsniveau
Het onderhoudsniveau van de bruggen is vastgesteld op niveau in stand houden.
Financiële consequenties beleidskader

Voor de financiering van de onderhoudswerkzaamheden op de langere termijn (instandhouding) is er een voorziening groot onderhoud bruggen aanwezig. De jaarlijkse dotatie aan de voorziening bedraagt € 23k. Door de jaarlijkse dotatie is de voorziening gedurende een looptijd van 50 jaar nergens negatief.

Financiële consequenties in de begroting
Het verloop van de voorziening is als volgt:

Bedragen x € 1.000

Voorziening groot onderhoud kunstwerken (bruggen)					
Jaar	Stand per 1-1	Dotatie	Vrijval	Aanwending	Stand per 31-12
2021	16	23	0	0	39
2022	39	23	0	17	45
2023	45	23	0	0	69
2024	69	23	0	0	92
2025	92	23	0	10	105

Voortgang van het geplande onderhoud
In 2022 zal het onderhoud aan de brug in de Cuijksesteeg plaatsvinden. Het betreft hier het conserveren van de metalen onderdelen. Hierin bevindt zich Chroom6, waardoor er gekeken moet worden naar een juiste uitvoeringsmethode. Naar aanleiding van deze uitvoeringsmethode zal er onderhoud ingepland worden.
De overige onderhoudswerkzaamheden worden overeenkomstig de planning van het Meerjaren onderhoudsplan bruggen uitgevoerd.

Omvang achterstallig onderhoud
Door invulling te geven aan het Meerjaren onderhoudsplan bruggen kan achterstallig onderhoud worden voorkomen.

3. Openbare verlichting

'Openbare verlichting' is geen verplicht onderdeel op grond van artikel 12 BBV, maar is volledigheidshalve toegevoegd.

Doel
De gemeente is verantwoordelijk voor de instandhouding van de openbare verlichting binnen de gemeente, dit voor de sociale en verkeersveiligheid.

Beleidskader
In 2022 zal er een vervolg gemaakt worden op de “beleidsnota openbare verlichting 2016-2020". In 2020 is reeds gekeken naar de investeringen op langere termijn, deze zullen in het voorstel van 2022 verwerkt worden. De gemeente is verantwoordelijk voor goede openbare verlichting. Met deze beleidsnota zal de vervangingsopgave van lichtmasten en armaturen inzichtelijk gemaakt worden en zijn beleidsdoelstellingen en -uitgangspunten vastgelegd. Een van de voornaamste doelen is het verduurzamen en moderniseren van onze openbare verlichting, door masten en armaturen die ouder zijn dan respectievelijk 50 en 25 jaar te inventariseren, inspecteren en waar nodig te vervangen. Burgers worden in de gelegenheid gesteld tips en aanbevelingen voor de straatverlichting aan te dragen. De vervanging van openbare verlichting wordt per jaar voorbereid, aanbesteed en uitgevoerd.

Onderhoudsniveau
Het onderhoudsniveau van de openbare verlichting is vastgesteld op niveau goed.

Financiële consequenties beleidskader
De kosten voor de vervangingsopgave voor de komende 5 jaar zijn geraamd op € 177k, wat gemiddeld per jaar neerkomt op € 36k. Bij de berekening is uitgegaan van een 1-op-1 vervanging door een moderne LED-installatie, inclusief arbeid, materiaal, kosten voor Enexis en 5% optimalisatie. Bij optimalisatie kan men denken aan het bijplaatsen van een of meerdere masten in een straat om een wenselijk straatbeeld en verlichtingsniveau te realiseren.

Financiële consequenties in de begroting
Vanaf 1 januari 2017 moeten de investeringen in voorzieningen met maatschappelijk nut, dus ook openbare verlichting, worden geactiveerd en worden afgeschreven.
Er wordt geen voorziening gevormd. Over de investeringen wordt afgeschreven ten laste van de exploitatie.

Bedragen x € 1.000

Voorziening groot onderhoud openbare verlichting (n.v.t.)					
Jaar	**Stand per 1-1**	**Dotatie**	**Vrijval**	**Aanwending**	**Stand per 31-12**
2021	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0
2023	0	0	0	0	0
2024	0	0	0	0	0
2025	0	0	0	0	0

Voortgang van het geplande onderhoud
Jaarlijks worden de geplande vervangingen uitgevoerd. Hierbij wordt er ook gekeken of zaken kunnen worden gecombineerd.

Omvang achterstallig onderhoud
Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Riolering

Doel
Invulling geven aan de gemeentelijke watertaken, dit op het gebied van afvalwater, regenwater en grondwater. Meer concreet het in stand houden en verbeteren van de gemeentelijke riolering en voorzieningen voor de opvang en verwerking van het regenwater. Dit alles om te komen tot een goed functionerend(e) waterketen en watersysteem en daarmee het terugdringen van de kans op wateroverlast.

Beleidskader
De invulling van de gemeentelijke watertaken, en de financiering ervan, is vastgelegd in het Gemeentelijk Rioleringsplan Mook en Middelaar (GRP), dat op 8 december 2016 door de gemeenteraad is vastgesteld. De planperiode van het GRP bestrijkt de jaren 2017 tot en met 2021. In het GRP is de vroegere specifieke zorg voor de riolering omgebogen naar de zorg voor het gemeentelijk waterbeheer. Dus niet specifiek het (stedelijk) afvalwater maar ook het regenwater en grondwater. Een verbreding van de taken. In 2021 wordt/is er een nieuw GRP opgesteld en wordt vastgesteld door de gemeenteraad, voor de planperiode 2022-2026.

In het GRP is er aandacht voor het onderhoud en het in stand houden van de (water)voorzieningen, het doen van metingen en onderzoek, het terugdringen van de vuiluitworp naar oppervlaktewater en het terugdringen van de kans op wateroverlast ten gevolge van hevige neerslag. De afgelopen jaren zijn hierin al vorderingen gemaakt, wel baart de toenemende extreme neerslag zorgen. Hiervoor is blijvende aandacht in de vorm van generieke en specifieke maatregelen, zoals het afkoppelen van verhardingen en het creëren van berging. Hierbij worden ook de bewoners betrokken en gestimuleerd. Dit in de vorm van voorlichting en advies en ook met de mogelijkheid van een geldelijke bijdrage (dit laatste in samenwerking met het waterschap Limburg).

De mogelijkheid voor samenwerking met andere overheden en partijen is ook een blijvend aandachtspunt. Dit onder andere om de kosten voor de watertaken te verlagen. Hierbij is het streven om de wettelijke watertaken tegen de laagst mogelijke lasten uit te voeren.

Onderhoudsniveau
Het onderhoudsniveau van de riolering is vastgesteld op niveau instandhouding / functionaliteit.

Financiële consequenties beleidskader
De financiële gevolgen van de uitvoering van het GRP komen via de rioolheffing ten laste van de burgers. Het tarief voor de rioolheffing wordt vastgesteld op basis van de financieringssystematiek van het GRP (kostendekkingsberekening) en geldt per aansluiting op de gemeentelijke riool- of zuiveringsvoorziening. Bij de (jaarlijkse) behandeling van het voorstel voor de belastingtarieven wordt het bedrag van de rioolheffing vastgesteld.

Financiële consequenties in de begroting
De dekking van de kosten voor het reguliere (dagelijks) onderhoud vindt plaats middels budgetten in de exploitatie. Nieuwe rioleringen worden geactiveerd en leiden tot kapitaallasten. De voorziening groot onderhoud riolering gedraagt zich meer als een tariefegalisatievoorziening, waarbij het saldo van de lasten en baten wordt geëgaliseerd. Riolering en rioolheffing is financieel een gesloten systeem.
Het verloop van de voorziening is als volgt:

Bedragen x € 1.000

Voorziening groot onderhoud riolering (tariefegalisatie)					
Jaar	**Stand per 1-1**	**Dotatie**	**Vrijval**	**Aanwending**	**Stand per 31-12**
2021	4.305	0	0	0	4.305
2022	4.305	0	0	0	4.305
2023	4.305	0	0	0	4.305
2024	4.305	0	0	0	4.305
2025	4.305	0	0	0	4.305

Voortgang van het geplande onderhoud
Het dagelijks onderhoud en de inspanningen en werkzaamheden die voortvloeien uit het GRP worden voorbereid en uitgevoerd. Hierbij is het streven naar integraal werken, synergie en doelmatigheid.

Omvang achterstallig onderhoud
Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Water

Passantenhaven

Doel
Mook en Middelaar heeft op het gebied van ‘water’ enkel de verplichting om de passantenhaven bevaarbaar te houden en het in stand houden van de functionaliteit van de haven, als bouwkundige voorziening.

Beleidskader
Inzicht hebben en houden in de diepgang en de staat van de passantenhaven als 'bouwwerk'.

Onderhoudsniveau
De metingen van de diepgang in de haven wijzen uit dat de haven bevaarbaar is. Met metingen wordt dit gevolgd.
Tot op heden is er geen onderhoudsplan voor de passantenhaven zelf, de waterbouwkundige (constructieve) onderdelen. De haven dateert uit de jaren negentig van de vorige eeuw. Het is raadzaam om inzicht te krijgen in de staat van onderhoud en het benodigd toekomstig budget voor de instandhouding van de voorzieningen. Inzicht in de onderhoudsbehoefte, en het waarborgen daarvan, kan worden gekoppeld aan de wens van de ontwikkeling van het gebied Maaskade. Hierbij streven naar een integrale benadering en uitwerking, zowel ruimtelijk, functioneel als (onderhouds)technisch. Vanuit het oogpunt van onderhoud en beheer is deze inspanning niet vrijblijvend, ook niet in tijd. Als deze visie om welke redenen dan ook op zich laat wachten, is het wenselijk om los hiervan een onderhoudsplan op te stellen.

Financiële consequenties beleidskader
Indien het uitbaggeren van de passantenhaven noodzakelijk is, worden de kosten daarvan geschat op € 150k. Deze kosten zijn niet in de begroting opgenomen. Het dichtslibben is onder andere afhankelijk van het gebruik van de haven en zandverplaatsingen bij extreme hoogwaterstanden. De exacte kosten worden mede bepaald door het tijdstip waarop het baggeren noodzakelijk is en door de benodigde opslagcapaciteit voor het slib. Deze post is wel opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Financiële consequenties in de begroting
De dekking van de kosten voor het onderhoud vindt plaats door middel van het reserveren van budgetten in de exploitatie. Er is hiervoor op dit moment geen budget en geen voorziening aanwezig.

Voortgang van het geplande onderhoud
Ten aanzien van het bevaarbaar houden van de haven zijn er geen bijzonderheden te melden en worden er geen acties voorzien.

Omvang achterstallig onderhoud
Niet van toepassing.

Groen

Doel
Het onderhouden en beheren van het gemeentelijk groen. Dit betreft plantsoenen, hagen, bomen, en het sportpark in Middelaar.

Beleidskader
Het beleidskader was vastgelegd in het Groenstructuurplan. De planperiode van het Groenstructuurplan is in 2020 afgelopen. We kiezen er voor om geen nieuw Groenstructuurplan op te stellen. De gemeentelijke groenstructuur is onderdeel van de Omgevingsvisie, waarin de ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving voor de langere termijn worden vastgelegd. Het opstellen van de Omgevingsvisie volgt op de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Onderhoudsniveau
Het onderhoudsniveau van het openbaar groen is vastgesteld op niveau sober.

Financiële consequenties beleidskader
In de begroting zijn de kosten voor het reguliere beheer en onderhoud van het openbaar groen opgenomen.

Financiële consequenties in de begroting
Het groenonderhoud vindt geheel plaats door middel van het budgetteren in de exploitatie. Er is hier geen voorziening voor.

Voortgang van het geplande onderhoud
De onderhoudswerkzaamheden worden conform het beheerplan uitgevoerd. Het reguliere onderhoud van het openbaar groen wordt uitgevoerd door INTOS/Buitenwerk. Voor specifieke onderhoudstaken zoals het onderhoud van de sportvelden, maaien van bermen, onderhoud hondenuitlaatstroken, onderhoud hagen en beheersen eikenprocessierups worden aannemers ingehuurd. Daarnaast voert de eigen dienst diverse onderhoudstaken uit zoals het snoeien van bomen en het maaien van gras- en sportvelden.

Omvang achterstallig onderhoud
Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Gebouwen

Doel
Het college hanteert het Meerjarig onderhoudsplan (MJOP) 2020 voor onderstaande gebouwen:
- Het gemeentehuis
- De brandweerkazerne/gemeentewerf, de zoutloods en het kca-depot (milieustraat)
- Sportaccommodatie De Heikant (Astrantia)
- Sportaccommodatie De Maasvallei (Eendracht ’30)

Beleidskader
Voor de gemeentelijke gebouwen hanteren we het MJOP 2020 als leidraad en toetsingskader. De geprognosticeerde budgetten voor dagelijks en planmatig onderhoud voor de jaren 2020-2023 zijn met 25% gekort. Dat is een verantwoorde keuze, gelet op de stand van de voorzieningen, de actuele onderhoudstoestand in relatie tot de beperkte intensiteit van het gebruik van de gebouwen, en de

opgedane ervaringen in de dagelijkse en nabije aansturing van het gebouwenbeheer. Insteek is om deze keuze te evalueren bij de inventarisatie behorend bij het MJOP 2024.

Onderhoudsniveau
Het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen houdt in:
- dat de objecten er verzorgd en voldoende representatief uitzien;
- dat de waarde van de objecten in stand blijft;
- dat de beleving van de gebruikers van de gebouwen/objecten goed is;
- dat de technische voorzieningen in de gebouwen naar behoren functioneren en voorzien in een continue bedrijfsvoering;
- dat op een planmatige manier verduurzaming plaatsvindt.

Gemeentehuis
De budgetten van de kredieten voor aanpassing van de raadzaal en De Lier zijn bij vaststelling van het MJOP 2020 toegevoegd aan die van het gebouwenbeheer. Het krediet van € 2 miljoen voor het verduurzamen van het gemeentehuis leidt naar verwachting in 2024 tot een daadwerkelijke investering. We krijgen hierdoor ook de gelegenheid om de tijdens de coronacrisis opgedane ervaringen te verwerken in een duurzame visie op de gewenste kantoor-, ontmoetings- en vergaderruimten. Momenteel gaat de aandacht uit naar een actualisatie van de aankleding en esthetiek binnen het gemeentehuis. Mochten zich de komende jaren urgente uitgaven aandienen, dan voorziet het MJOP 2020 daar in voldoende mate in..

Brandweerkazerne
De Veiligheidsregio Limburg Noord maakt sinds eind 2019 weer als huurder gebruik van de brandweerkazerne in Mook.

Financiële consequenties beleidskader
De gemeentelijke gebouwen worden conform het MJOP 2020 onderhouden. Het is mogelijk dat er enige fasering in het onderhoud optreedt als gevolg van de 25%-korting op de onderhoudsbudgetten in de exploitatie, maar er mag nooit sprake zijn van achterstallig onderhoud. Aanvullende dekking vindt plaats vanuit de voorziening groot onderhoud gebouwenbeheer.

Financiële consequenties in de begroting
Voor klein onderhoud is een budget in de exploitatie opgenomen van € 44k voor alle gebouwen. Voor groot onderhoud wordt jaarlijks € 76k gestort in de voorziening gebouwenbeheer.

Bedragen x € 1.000

Voorziening groot onderhoud gebouwen					
Jaar	**Stand per 1-1**	**Dotatie**	**Vrijval**	**Aanwending**	**Stand per 31-12**
2021	1.083	76	0	38	1.121
2022	1.121	76	0	154	1.043
2023	1.043	76	0	40	1.078
2024	1.078	76	0	441	713
2025	713	76	0	68	721

Voortgang van het geplande onderhoud
In 2022 vindt het onderhoud plaats volgens het beheerplan.

2.1.18. Paragraaf Financiering

Wettelijk kader
Artikel 13 BBV.

Beleidsvoornemens t.a.v. het risicobeheer van de financieringsportefeuille

Mook en Middelaar hanteert de volgende beleidsvoornemens:
- Daar waar mogelijk worden eerst eigen financieringsmiddelen ingezet, voordat er geleend gaat worden;
- Mook en Middelaar maakt geen gebruik van derivaten;
- Mook en Middelaar zet tijdelijk overtollige liquide middelen weg bij 's Rijks Schatkist (wettelijk verplicht);
- Indien mogelijk worden aangetrokken geldleningen vervroegd afgelost;
- De wettelijke kasgeldlimiet en renterisiconorm worden niet overschreden.

Rentelasten

Lening
De Gemeente Mook en Middelaar heeft momenteel één langlopende lening. Dit betreft een lening met een looptijd tot en met 2025 en een vast rentepercentage van 5,58%. Voor 2022 betreffen de rentelasten € 32k. Op deze lening wordt lineair afgelost (€ 182k per jaar).

Bedragen x € 1.000

Langlopende lening (per 31-12)	2021	2022	2023	2024	2025
Lening BNG	726	545	363	182	0

Renterisiconorm
De renterisiconorm geeft een norm voor het renterisico op de vaste schuld en heeft als doel het renterisico bij (her)financiering te beheersen. Vanaf 1 januari 2009 houdt deze norm in dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

Bedragen x € 1.000

Renterisiconorm		2021	2022	2023	2024	2025
1	Renteherzieningen op leningen o/g	0	0	0	0	0
2	Betaalde aflossingen	182	182	182	182	182
3	Renterisico (1+2)	182	182	182	182	182
4	Renterisiconorm	3.794	3.527	3.508	3.488	3.497
5a	Ruimte onder renterisiconorm (4>3)	3.613	3.346	3.326	3.307	3.316
5b	Overschrijding renterisiconorm (4<3)	-	-	-	-	-
Berekening						
4a	Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20%	20%	20%	20%	20%
4b	Begrotingstotaal	18.972	17.636	17.540	17.441	17.487
4	Renterisiconorm (4a x 4b)	3.794	3.527	3.508	3.488	3.497

De renterisiconorm bedraagt voor 2022 € 3,5 miljoen. Voor dit bedrag mogen aflossingen en renteherzieningen plaatsvinden.

Kasgeldlimiet
De kasgeldlimiet geeft een maximumbedrag aan dat de betreffende gemeente aan korte financiering mag aantrekken. De omvang bedraagt een in de 'Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden' vastgelegd percentage van het totaal van de jaarbegroting van de gemeente bij aanvang van het jaar. Sinds 2005 is dit percentage vastgesteld op 8,5% en is tot nu toe ongewijzigd.

Bedragen x € 1.000

Kasgeldlimiet		2021	2022	2023	2024	2025
	Omvang primitieve begroting per 1 januari (= grondslag)	18.972	17.636	17.540	17.441	17.487
1.	**Toegestane kasgeldlimiet**					
	- In procenten van de grondslag	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
	- In bedrag van de grondslag	**1.613**	**1.499**	**1.491**	**1.483**	**1.486**
2.	**Omvang vlottende korte schuld**					
	- Opgenomen gelden < 1 jaar	0	0	0	0	0
	- Schuld in rekening-courant	0	0	0	0	0
	- Gestorte gelden van derden < 1 jaar	0	0	0	0	0
	- Overige geldleningen, niet zijnde vaste schuld	0	0	0	0	0
	- Totale omvang van de vlottende schuld	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
3.	**Vlottende middelen**					
	- Contante gelden in kas	3	0	0	0	0
	- Tegoeden in rekening-courant	1.617	1.381	1.135	584	821
	- Overige uitstaande gelden < 1 jaar	0	0	0	0	0
	- Totale omvang van de vlottende middelen	**1.620**	**1.381**	**1.135**	**584**	**821**
4.	**Toets kasgeldlimiet**					
	- Totaal netto vlottende schuld (2) -/- (3)	-1.620	-1.381	-1.135	-584	-821
	- Toegestane kasgeldlimiet (1)	1.613	1.499	1.491	1.483	1.486
	- Ruimte (+)/Overschrijving (-) (1) -/- (4)	**3.233**	**2.880**	**2.626**	**2.066**	**2.308**

Mook en Middelaar is op dit moment overliquide en heeft ong. € 4,0 miljoen uitstaan bij 's Rijks Schatkist (per begin oktober 2021). De verwachting is dan ook dat de gemeente in 2022 geen 'kort geld' hoeft aan te trekken. Afhankelijk van de doorlooptijd van het meerjarig investeringsprogramma moet wellicht op termijn 'lang geld' geleend worden. De kasgeldlimiet bedraagt voor 2022 bijna € 2,9 miljoen. Voor dit bedrag mogen we kortlopend (dag)geld aantrekken.

Renteresultaat
Het renteresultaat is het saldo van de netto rentekosten en de rente die wordt doorberekend aan de producten.

bedragen x € 1.000

Renteresultaat		2022
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	32
b.	De externe rentebaten over de korte en lange financiering	-54
	Saldo rentelasten en rentebaten	-22
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-0
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-0
c3.	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	-22
d1.	Rente over eigen vermogen	0
d2.	Rente over voorzieningen	0
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	-22
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	0
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury	-22

Financieringsbehoefte

Hieronder vindt u de liquiditeitenplanning op hoofdlijnen. Deze planning is gebaseerd op de inkomsten en uitgaven van de exploitatie, de geraamde investeringen voor 2022, het eventueel aantrekken of aflossen van leningen en de aanwending van voorzieningen. Het geraamde beginsaldo is gebaseerd op het uitgangspunt dat de doorgeschoven investeringen vanuit de vorige jaarstukken (2020) en vanuit de begroting 2021 nog niet allemaal voor 100% uitgegeven worden in 2021. In de jaarstukken wordt jaarlijks op basis van de realisatie een meer gedetailleerd kasstroomoverzicht vermeld.

Bedragen x €1.000

Inkomsten en uitgaven	2021	2022	2023	2024	2025
Beginsaldo liquiditeiten	**7.514**	717	978	1.232	1.180
Bij:					
Inkomsten volgens exploitatie	17.836	17.539	17.252	17.277	17.194
Mutatie werkkapitaal	0	0	0	0	5
Subtotaal bij	*17.836*	*17.539*	*17.253*	*17.277*	*17.199*
Af:					
Uitgaven volgens exploitatie	18.174	16.732	16.637	16.538	16.534
Uitgaven voor investeringen	4.308	0	0	2.000	4.000
Mutatie leningen	182	182	182	-1.818	-3.818
Aanwending voorziening	272	363	180	609	246
Mutatie werkkapitaal	1.697	1	0	0	0
Subtotaal af	*24.633*	*17.278*	*16.999*	*17.329*	*16.961*
Totaal	**717**	**978**	**1.232**	**1.180**	**1.418**

Omdat Mook en Middelaar tijdelijk overliquide is (weggezet in 's Rijks Schatkist), is op dit moment geen behoefte aan een aanvullende financiering. De rente bij 's Rijks Schatkist bedraagt 0%. Wettelijk is bepaald dat de rente niet negatief kan zijn. Afhankelijk van de doorlooptijd van het investeringsschema moet op termijn wellicht geleend worden om investeringen te financieren. Voor 2022 wordt dit niet verwacht omdat er middelen worden aangehouden in 's Rijks Schatkist. Op z'n vroegst in 2024 en 2025 conform de geraamde kredieten voor het gemeentehuis en het Kandinsky-college. De daadwerkelijke liquiditeitsbehoefte is sterk afhankelijk van het investeringsschema.

2.1.19. Paragraaf Bedrijfsvoering

Wettelijk kader
Artikel 14 BBV.

Algemeen
De paragraaf Bedrijfsvoering geeft ten minste inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

Personeel en organisatiebeleid

Doorontwikkeling
Snel en flexibel inspelen op de veranderde omgeving blijft belangrijk. Dat komt terug in verschillende aspecten binnen de organisatie. Hierbij is de doorontwikkeling een continu proces, waarbij resultaatgerichtheid en een meer zakelijke organisatiecultuur een belangrijke rol spelen. Ook standaardisatie van werkprocessen en digitalisering wordt verder doorgevoerd.

Met het doorlopen van 'Zero based budgeting' is bevestigd dat invulling van sleutelposities in de vaste formatie nodig is, met daarnaast een bepaalde mate van flexibiliteit om vlot te kunnen inspelen op de veranderende omgeving. Hierbij wordt telkens afgewogen of een taak binnen de organisatie uitgevoerd kan worden; indien dit niet mogelijk is, komt de 'flexibele schil' in beeld. Tijdelijke functies hebben de voorkeur boven inzet vanuit de flexibele schil. Bij werving en selectie wordt gezocht naar medewerkers die integraal en flexibel inzetbaar zijn en passen bij de steeds veranderende omgeving.

De eindconclusie van het ZBB-traject was overigens dat Mook en Middelaar een efficiënt werkende organisatie is, waarbij voor bijna alle posten met minimale budgetten werken en dat de organisatie getypeerd is als 'kale kip'.

Duurzame inzetbaarheid
Duurzame inzetbaarheid wordt vormgegeven middels HR-instrumenten en vraagt om maatwerk. Strategische personeelsplanning wordt ook de komende jaren ingezet om de juiste medewerker op het juiste moment op de juiste plek te krijgen, hiermee wordt rekening gehouden met de vergrijzing van de organisatie. Mobiliteit van medewerkers heeft ook de komende jaren aandacht nodig. Opleiding wordt ook in 2022 verder gestimuleerd als investering in kwaliteit en in de medewerker.

Samenwerking
Samenwerkingsverbanden zijn nodig om met deze zelfstandige organisatie de benodigde kwaliteit te kunnen borgen. Bestaande samenwerkingsverbanden (overwegend verbonden partijen) zijn bijvoorbeeld: MGR-Werkbedrijf (participatie, MGR-iRvN (ICT), BsGW (belastingen) en backoffice van het Sociaal Domein gemeente Nijmegen. Naast de formele samenwerkingsverbanden zijn er ook informele samenwerkingsverbanden, bijvoorbeeld op het gebied van de uitvoering van het Sociaal Domein (zeven gemeenten) en het Regionaal Ondersteuningsbureau (ROB). De voorbeelden zijn niet uitputtend opgesomd. Door het participeren in formele samenwerkingsverbanden dan wel het deelnemen aan meer informele samenwerkingen, wordt de kwaliteit van de dienstverlening nog beter geborgd.

Hybride werken
Een vrij recente ontwikkeling is hybride werken. Dit is een belangrijke ontwikkeling voor flexibel en plaats- en tijd-onafhankelijk werken. Dit past bij de tijd waarin we leven en de behoefte van de organisatie en de medewerkers. Om hybride werken mogelijk te maken, zijn enkele aanpassingen in de organisatie nodig. Deze aanpassingen worden in 2022 verder in gang gezet.

Huisvesting

Weer terug naar kantoor

De ervaringen die we het afgelopen anderhalf jaar hebben opgedaan met thuis en digitaal werken, leiden naar verwachting tot een verschuivingen in de bezetting van het gemeentehuis en tot aanpassing van de faciliteiten die nodig zijn om medewerkers, bestuurders en inwoners optimaal te ondersteunen.

Verduurzaming gemeentehuis

De investering in verduurzaming van het gemeentehuis is (en blijft) doorgeschoven naar 2024.

Informatisering / automatisering

Digitalisering / informatievoorziening

Digitalisering speelt een cruciale rol in de wijze waarop we in de nabije toekomst inspelen op de behoeften van onze inwoners en de wijze waarop we de dienstverlening aan onze inwoners vormgeven. Bijna alles hangt met digitalisering samen: processen kunnen efficiënter en effectiever verlopen en informatie kan sneller beschikbaar komen en gemakkelijker toegankelijk worden gemaakt. Daarnaast heeft het indirect effect op de werkdruk, het maakt ons als organisatie veel flexibeler vanwege de toegankelijkheid van informatie.

Digitalisering vraagt dat we intern stappen zetten en dat medewerkers hun werk anders organiseren. Feit is dat de ontwikkelingen om ons heen snel gaan en dat het van het grootste belang is dat we hierin een inhaalslag plegen. Het raamwerk van deze inhaalslag is gemaakt (we beschikken over de *tools*). In 2022 geven we hieraan een diepere invulling. Zaakgericht(er) werken in combinatie met een bijdetijdse en beter gevulde digitale producten- en dienstencatalogus moet leiden tot een hoger niveau van digitale dienstverlening. Voorts passen we onze werkprocessen aan met het oog op de aanstaande inwerkingtreding van de Wet Open Overheid (WOO) en Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer (WMEBV).

Omgevingsloket

Het digitaal stelsel Omgevingswet vervangt bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet medio 2022 de bestaande toepassingen: er komt één centrale ingang, het nieuwe Omgevingsloket. In het nieuwe Omgevingsloket kunnen burgers en ondernemers via een kaart de regels inzien die op een bepaalde locatie gelden. Dit zijn regels die de gemeente, waterschap, provincie en Rijk stellen op die locatie. Ook kunnen burgers en bedrijven via een vragenboom uitzoeken of ze een vergunning of melding moeten doen voor hun plannen. Daarna kunnen ze direct een aanvraag of melding opstellen en indienen. Het Omgevingsloket levert de aanvraag automatisch af bij de juiste overheid.

Het Omgevingsloket voorziet in een moderne informatievoorziening en dienstverlening. Onze informatiesystemen moeten op orde zijn om deze aan te laten sluiten bij die van andere overheden en partijen. Het vraagt veel van de digitale vaardigheden van onze medewerkers. De implementatie is in 2021 ingezet, de afrondende fase gebeurt in het eerste halfjaar van 2022. De beoogde inwerkingtredingsdatum van de Omgevingswet is 1 juli 2022.

Budgetten

Overzicht budgetten raad

Naast de diverse bedrijfsvoeringsaspecten zijn er ook specifiek budgetten voor de raad. Ofschoon deze formeel geen onderdeel uitmaken van de bedrijfsvoering, worden deze hieronder volledigheidshalve wel vermeld.

Bedragen x € 1.000

Wie	Toelichting	R2020	B2021	B2022	B2023	B2024	B2025
Raad	salarissen, vergoedingen, werkbudget enz.	213	216	234	224	228	224
Raadscommissies	vergoedingen	4	6	6	6	6	6
Griffie	salarissen, incl. ondersteuning griffie	145	140	134	134	134	134
Controlekosten	kosten accountant	63	50	0	0	0	0

2.1.20. Paragraaf Verbonden partijen

Wettelijk kader
Artikel 15 BBV.

In deze Programmabegroting zijn de volgende verbonden partijen aanwezig (onderverdeeld in Gemeenschappelijk regelingen, Vennootschappen en coöperaties, Stichtingen en Verenigingen en Overige verbonden partijen):

Gemeenschappelijke regelingen

Bedragen x € 1.000

Naam	Relatie met programma	Begroting 2022 aanwezig	Belang	Bijdrage 2022
Modulaire GR Regio Rijk van Nijmegen	Samenleven en Zorgen	ja (geen balans)	3,00% (6/200e deel)	560
GR Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	Verplaatsen, Werken, Gezond leven, Wonen	ja (geen balans)	5,56% (1/18e deel)	43
GR Euregio Rijn-Waal (Kleve)	Werken, Samenleven en Zorgen, Gezond leven, Wonen	nee	1,20%	3
GR Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen (MARN)	Gezond leven	ja	4,76% (1/21e deel)	0
GR Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN)	Beschermen	ja	6,67% (1/15e deel)	532
BVO Intergemeentelijke Werkvoorziening Gennep, Mook en Middelaar (IWGM)	Samenleven en zorgen	ja (geen balans)	11,00% (11/100e deel)	79
BVO Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen	Leren, Samenleven en zorgen	ja (geen balans)	5,26% (1/19e deel)	223
GR Regionale uitvoeringsdienst Limburg Noord (RUD)	Beschermen	ja	6,25% (1/16e deel)	19
GR Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)	Besturen, Werken, Gezond leven, Algemene dekkingsmiddelen	ja	0,50% (1/200e deel)	121

Vennootschappen en coöperaties

Bedragen x € 1.000

Naam	Relatie met programma	Begroting 2022 aanwezig	Belang	Bijdrage 2022
NV BNG-bank	n.v.t. (algemene dekkingsmiddelen)	nee	p.m.	0
NV Waterleiding Maatschappij Limburg (WML)	Gezond leven	nee	0,60%	0
Enexis Holding N.V.	Gezond leven	nee	0,09%	0

Naam	Relatie met programma	Begroting 2022 aanwezig	Belang	Bijdrage 2022
Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.	Afgeleide van Enexis	nee	0,09%	0
CSV Amsterdam B.V.	Afgeleide van Enexis	nee	0,09%	0
Inkoopcentrum Zuid	n.v.t. (inkoop algemeen)	nee		8
Leisurelands B.V.	Recreëren	nee	0,90%	0
DAR N.V.	Gezond leven	nee	p.m.	0
Nazorg (bodemzorg) Limburg B.V.	Gezond leven	nee	p.m.	2
Vervallen per eind 2020				
CBL Vennootschap B.V.	Afgeleide van Enexis	nee	0,09%	0
Vordering Enexis B.V. ('s-Hertogenbosch)	Afgeleide van Enexis	nee	0,09%	0
Verkoop vennootschap B.V.	Afgeleide van Enexis	nee	0,09%	0

Stichtingen en verenigingen

Bedragen x € 1.000

Naam	Relatie met programma	Begroting 2022 aanwezig	Belang	Bijdrage 2022
Vereniging van Gemeenten Aandeelhouders in Limburg binnen Essent N.V. (VEGAL)	Afgeleide van Enexis	nee	0,09%	

Overige verbonden partijen

Geen.

Algemeen

Deze paragraaf gaat in op de partijen waarmee de gemeente een bestuurlijke relatie onderhoudt en waarin zij een financieel belang heeft. Onder bestuurlijke relatie wordt verstaan een zetel in het bestuur van een participatie en/of het hebben van stemrecht (bijvoorbeeld middels aandelen). Van financieel belang is sprake wanneer de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld en die kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of wanneer financiële problemen bij de verbonden partijen kunnen worden verhaald op de gemeente. De verbonden partijen zijn onderverdeel in vier soorten, namelijk gemeenschappelijke regelingen, vennootschappen en coöperaties, stichtingen en verenigingen en overige verbonden partijen.

Gemeenschappelijke regelingen

Van een gemeenschappelijke regeling is sprake wanneer (de besturen van) twee of meer gemeenten samen een regeling treffen ter behartiging van één of meer belangen van die gemeenten. Hieronder worden de gemeenschappelijke regelingen beschreven waarin de gemeente Mook en Middelaar participeert. Voor wat betreft de vermelde geprognosticeerde omvang van het eigen en het vreemd vermogen en het resultaat wordt aansluiting gezocht bij de gegevens van de begrotingen 2022, voor zover deze beschikbaar zijn.

Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Regio Rijk van Nijmegen te Nijmegen		
Doel/openbaar belang	De MGR is een samenwerkingsverband, ingesteld om de belangen van de deelnemende gemeenten te behartigen door afstemming en samenwerking binnen de regio Nijmegen. De eerste module van de MGR is gevormd door het Regionale WerkBedrijf. Per 1 januari 2016 is de module ICT toegevoegd aan de MGR onder de naam ICT-Rijk van Nijmegen (iRvN).	
Betrokkenen	Beuningen, Berg en Dal, Druten, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen en Wijchen.	
Financieel belang	Het uitgangspunt is dat deelnemende gemeenten het gehele participatiebudget overdragen aan het Werkbedrijf. Voor bestuursondersteuning dienen de deelnemende gemeenten een bijdrage te voldoen. Voor de gemeente Mook en Middelaar is dit € 5k in 2022. Voor de module WerkBedrijf exclusief SW dient de gemeente voor 2022 € 245k te voldoen. Dit bestaat uit het participatiebudget ad € 126k, een bijdrage voor loonkostensubsidies van € 46k en een bijdrage voor Op weg naar Werk (arbeidsmatige dagbesteding) van € 73k. Afrekening van de twee laatstgenoemde onderdelen vindt plaats op basis van realisatie. Voor de module ICT is de deelnamebijdrage van de gemeente voor 2022 begroot op €297k.	
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur van de MGR wordt gevormd door leden van de raad of het college van B&W van de deelnemende gemeenten. Mook en Middelaar heeft 6 van de 200 stemmen. Burgemeester Gradisen en wethouder Peters zitten in het algemeen bestuur.	
Ontwikkelingen	De eerste module van de MGR, het Regionale Werkbedrijf, is sinds 1 januari 2015 operationeel. Het Werkbedrijf heeft in 2016 verder vorm gekregen en vanaf 2017 fungeert het zoals bij de oprichting is beoogd. In 2016 is het SW-bedrijf Breed geïntegreerd in het Werkbedrijf. Omdat Mook en Middelaar de uitvoering van de voormalige Wet sociale werkvoorziening (WSW) – zoals deze gold voor 1 januari 2015 – niet heeft gepositioneerd in de MGR (voorheen BREED) maar in een andere gemeenschappelijke regeling (IWGM), is bedongen dat wij niet aansprakelijk zijn voor evt. tekorten bij het onderdeel WSW-oud. Per 1 januari 2016 is de tweede module van de MGR inzake ICT-samenwerking in werking getreden. Binnen de ICT-module is een splitsing gemaakt ten aanzien van de doorbelasting van het Werkbedrijf in- en exclusief SW zodat Mook en Middelaar niet doorbelast zal worden voor het SW-deel binnen de ICT-module. Bij de oprichting heeft de MGR de taak gekregen om niet alleen een uitvoeringsorganisatie te zijn, maar ook een platform voor regionale afstemming en overleg. Dit betekent onder meer dat gesprekken over strategische thema's worden gefaciliteerd tussen bestuurders en dat raadsbijeenkomsten worden georganiseerd. Gelet op het feit dat de platformfunctie al enkele jaren stilligt, zal worden onderzocht of dit niet beter elders in de regio belegd kan worden.	
Risico's	De MGR heeft een risico-inventarisatie gehouden. Omdat de MGR geen eigen vermogen aanhoudt (algemene reserve voor risico's) worden de risico's doorgeschoven naar de deelnemende gemeenten die deze risico's in de eigen risicoparagraaf kunnen opnemen. Mook en Middelaar heeft hierin ook voorzien.	
	1 januari 2022	*31 december 2022*
Eigen vermogen	€ 0k	€ 0k
Vreemd vermogen	€ 20.484k	€ 20.990k
Resultaat		€ 0k

Gemeenschappelijke Regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen		
Doel/openbaar belang	De regeling is getroffen om de positie van de Regio Arnhem-Nijmegen te versterken en een kwalitatieve groei van de regio te bewerkstelligen (met behoud van de typische balans tussen levendige verstedelijking en ontspannen leefkwaliteit) op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling (waaronder wonen, landschap, verkeer en mobiliteit) en sociaaleconomische ontwikkeling (waaronder werkgelegenheid, bedrijvigheid, recreatie, toerisme, leefbaarheid en cultuur) op de schaal van de regio, en waarbij integraliteit, innovatie, duurzaamheid en circulariteit belangrijke uitgangspunten zijn.	
Betrokkenen	De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeente Arnhem, Beuningen, Berg en Dal, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar.	
Financieel belang	De gemeente Mook en Middelaar draagt € 1,25 per inwoner per jaar bij. Er vindt geen bijdrage aan The Economic Board plaats. Daarnaast betalen gemeenten per opgave waaraan zij deelnemen.	
Bestuurlijk belang	Burgemeester Gradisen is namens de gemeente Mook en Middelaar lid van het AB. Wethouder Baneke is plaatsvervangend lid.	
Ontwikkelingen	Per 1 januari 2021 heeft het college, evenals alle andere deelnemende colleges, het GO Regio Arnhem-Nijmegen ingetrokken. In plaats hiervan is een sterkere gemeenschappelijke regeling getroffen: de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, welke op 1 januari 2021 van start is gegaan. Er is sprake van vijf opgaven: vervoer (Verbonden regio), toerisme en cultuur (Ontspannen regio), wonen (Groene Groeiregio), economie (Productieve regio) en circulariteit (Circulaire regio). De raden van de deelnemende gemeenten bepalen aan welke opgaven wordt deelgenomen. De raad van Mook en Middelaar heeft de intentie om aan twee opgaven deel te nemen: vervoer (de Verbonden regio) en wonen (de Groene regio). In november 2021 wordt hierover een definitief besluit genomen. In de programmabegroting 2022 is bij een nagekomen mutaties een bedrag opgenomen van € 17k ten behoeve van de Verbonden regio (opgave vervoer).	
Risico's	Er zijn geen bijzondere risico's bekend.	
	1 januari 2022	*31 december 2022*
Eigen vermogen	Geen balans in begroting	Geen balans in begroting
Vreemd vermogen	Geen balans in begroting	Geen balans in begroting
Resultaat	€ 0	

Gemeenschappelijke Regeling Euregio Rijn-Waal te Kleve	
Doel/openbaar belang	De Euregio Rijn-Waal wil met haar werk bijdragen aan de eenwording van Europa. Tegelijkertijd wordt gestreefd naar een sterke economische, sociale en maatschappelijke positie van de regio middels het realiseren en stimuleren van grensoverschrijdende samenwerking in het Duits-Nederlandse grensgebied. De werkvelden zijn ruimtelijke structuur, economie, technologie en innovatie, milieu, natuur en landschap, kwalificering en arbeidsmarkt, sociaal-culturele integratie.
Betrokkenen	De Euregio Rijn-Waal is een samenwerkingsverband met leden uit de Nederlandse provincies Gelderland, Noord-Brabant en Limburg, de Duitse stad Duisburg en de Kreisen Kleve en Wesel. De leden zijn gemeenten (waaronder de gemeente Mook en Middelaar), regionale overheden en andere publiekrechtelijke organisaties zoals de Kamer van Koophandel.

Gemeenschappelijke Regeling Euregio Rijn-Waal te Kleve		
Financieel belang	De gemeente betaalt aan jaarlijkse contributie circa € 3k.	
Bestuurlijk belang	Het hoogste orgaan van de Euregio Rijn-Waal is de Euregioraad, die verantwoordelijk is voor alle activiteiten van de Euregio Rijn-Waal. Raadslid Herings heeft namens de raad van Mook en Middelaar zitting in de Euregioraad. Namens het college neemt burgemeester Gradisen deel.	
Ontwikkelingen	Interreg is het subsidieprogramma van de Europese unie voor grensgebieden. Vanaf 1991 stelt de Europese unie in het kader van Interreg structuurfondsmiddelen voor de grensgebieden in Europa ter beschikking. In 2021 is een nieuwe programmaperiode begonnen: Interreg VI. Kijkend naar de beleidsdoelstellingen van Interreg VI dan zien we dat deze betrekking hebben op de onderwerpen economie, klimaat, werk en samenwerking over de grens. - economie: bevordering innovatieve en slimme economische transformatie - klimaat: een groener koolstofarm in transitie naar een koolstofvrije economie - werk: socialer en inclusiever Europa - samenwerking over de grens; betere sturing op de samenwerking De eerstgenoemde drie onderwerpen zien we ook terug in de recente visies van onze regio Arnhem-Nijmegen (zie visie Groene Metropoolregio) en de regio N-Limburg. De samenwerking over de grens komt terug in de RegioDeal. De Euregio gaat zich met name richten op het oplossen van juridische en andere belemmeringen waar grensgangers tegenaan lopen. Hier wordt wel steeds meer aandacht aan besteed (denk bv aan de Grensinfopunten) maar het is van belang dat regelgeving veel meer op elkaar aansluit.	
Risico's	De deelnemende gemeenten zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het financiële beleid. Een groot deel van de werkorganisatie wordt gefinancierd uit de budgetten voor technische bijstand van INTERREG programma's. De projectsubsidies worden vanuit Brussel verstrekt via het Comité van Toezicht van INTERREG op basis van het daartoe opgestelde toetsingskader. Uitgaven vinden plaats op grond van Europese regelgeving. Cofinanciering is afkomstig van overheden aan beide zijden van de grens. De financiële risico's voor de Interregsubsidies liggen bij de Bezirksregierung Düsseldorf en het Ministerie van Economische Zaken.	
	1 januari 2022	*31 december 2022*
Eigen vermogen	Geen begroting beschikbaar	Geen begroting beschikbaar
Vreemd vermogen	Geen begroting beschikbaar	Geen begroting beschikbaar
Resultaat		Geen begroting beschikbaar

Gemeenschappelijke regeling Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen (MARN) te Nijmegen	
Doel/openbaar belang	Ondersteuning en behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten ter bescherming van het milieu, waaronder inbegrepen een doelmatige en milieuhygiënisch verantwoorde verwijdering van afvalstoffen.
Betrokkenen	Gemeenten Beuningen, Druten, Heumen, Berg en Dal, Mook en Middelaar, Nijmegen, West Maas en Waal, Wijchen.
Financieel belang	Indien de ARN in enig jaar winst maakt, wordt door de aandeelhouders besloten op welke wijze verrekening plaatsvindt met de deelnemende gemeenten.
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur bestaat uit acht leden, bestaande uit de portefeuillehouders Milieu van de deelnemende gemeenten. Voor Mook en Middelaar maakt wethouder Wienhoven deel uit van dit bestuur.

Gemeenschappelijke regeling Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen (MARN) te Nijmegen		
Ontwikkelingen	Geen	
Risico's	Geen	
	1 januari 2022	*31 december 2022*
Eigen vermogen	€ 9.389k	€ 8.920k
Vreemd vermogen	€ 1.658k	€ 1.564k
Resultaat		€ 84k

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Limburg-Noord te Venlo		
Doel/openbaar belang	Het bevorderen van een zo optimaal mogelijke eenduidige en gelijkwaardige dienstverlening op het terrein van de veiligheid (brandweerzorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing) en gezondheid (publieke gezondheidszorg) aan alle burgers in het regionale verzorgingsgebied Limburg-Noord.	
Betrokkenen	Vijftien deelnemende gemeenten in de regio Limburg-Noord. Gemeente Mook en Middelaar, Gennep, Bergen, Venray, Horst aan de Maas, Venlo, Beesel, Peel en Maas, Roermond, Weert, Nederweert, Maasgouw, Roerdalen, Leudal en Echt-Susteren.	
Financieel belang	De gemeente levert een bijdrage per inwoner per jaar verdeeld over diverse kostenposten. De bijdrage in 2022 is geraamd op € 532k. Daarnaast worden er beperkt extra kosten gemaakt ten behoeve van opleiding en oefenen gemeentelijke processen.	
Bestuurlijk belang	De burgemeester van Mook en Middelaar is lid van het Algemeen Bestuur en van de bestuurscommissie Veiligheid van de Veiligheidsregio Limburg-Noord.	
Ontwikkelingen	- De GGD is bij het opmaken van de begroting voor 2022 volop bezig met de bestrijding van de coronapandemie. De lessen die uit de aanpak van de coronacrisis kunnen worden getrokken, zijn van invloed op de toekomstige taakuitoefening van de GGD; - Er zijn maatschappelijke, technische, economische en juridische ontwikkelingen die de toekomst van de brandweerzorg in Nederland beïnvloeden. De vertaling van deze ontwikkelingen voor onze regio wordt vastgelegd in het Repressief Brandweer Organisatieplan 2022-2030; - In de eerste ronde van de kerntakendiscussie is naar voren gekomen dat VRLN wil inzetten op versterking van de informatiesturing en de internationale netwerkontwikkeling. Daarnaast kan de synergie met GHOR en Oranje Kolom toenemen; - Het vergroten van de informatieveiligheid en de noodzakelijke vernieuwing van het ICT werkplek- en communicatieplatform spelen op het niveau van bedrijfsvoering; - Voor het borgen van de paraatheid van de brandweer wordt tot en met 2023 een gefaseerde stijging van de gemeentelijke bijdrage meegenomen; - Indien de ontwikkeling zich voltrekt zoals voorgesteld is er vanaf 2022 geen extra bijdrage meer nodig voor het aanvullen van het weerstandsvermogen ten bedrage van €153k.	
Risico's	De grootste (financiële) risico's lopen de gezamenlijke gemeenten door de (onbekende) gevolgen van het datalek corona en de deeltijdregeling brandweervrijwilligers. Tevens zal na afronding van de kerntakendiscussie een begrotingswijziging plaatsvinden.	
	1 januari 2022	*31 december 2022*
Eigen vermogen	€ 6.395k	€ 6.177k

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Limburg-Noord te Venlo		
Vreemd vermogen	€ 49.791k	€ 55.778k
Resultaat		€ 0k

Bedrijfsvoeringsorganisatie Intergemeentelijke Werkvoorziening Gennep, Mook en Middelaar (IWGM) te Gennep		
Doel/openbaar belang	Inwoners van de gemeenten Gennep en Mook en Middelaar die in het reguliere arbeidsproces niet of moeilijk aan de slag komen, een beschermde werkplek geven in het kader van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) bij Intos, de werkorganisatie van de IWGM.	
Betrokkenen	De participerende gemeenten Gennep en Mook en Middelaar.	
Financieel belang	De gemeente betaalt voor de verleende diensten. Voor de verdeling van de secretariaatskosten van de gemeenschappelijke regeling wordt de verdeelsleutel 30/70 aangehouden. Voorts is de gemeente verantwoordelijk voor eventuele nadelige exploitatieresultaten. Deze worden berekend op basis van het aantal fte's dat in Wsw-verband werkzaam is en dit geeft een verhouding 11/89.	
Bestuurlijk belang	Betrokken portefeuillehouder maakt deel uit van het bestuur. De gemeente Mook en Middelaar is vertegenwoordigd door wethouder Peters.	
Ontwikkelingen	Het jaar 2020 was het laatste jaar van een omvangrijke landelijke bezuinigingsoperatie op de Wsw-middelen. Deze bezuinigingsoperatie begon in 2011 met jaarlijkse kortingen van ruim honderdduizend euro. Vanaf 2015 kwam daar de stop op de instroom van Wsw-werknemers bij door de invoering van de Participatiewet. Hierdoor kwam de verdiencapaciteit van de SW-bedrijven onder druk te staan. Om door te ontwikkelen stelde INTOS het Aanvalsplan 2015-2018 vast. Dit Aanvalsplan kon de bezuinigingen helaas niet helemaal opvangen en de meerjarenbegroting van de IWGM laat tekorten zien. In 2017 vond een onderzoek plaats naar verdere bijsturingsmogelijkheden. Wij hebben u met ons memo van 19 juni 2018 over dit rapport geïnformeerd. De gemeente Gennep heeft de meerjarige arbeidsmarktvisie vastgesteld. Deze visie vormt de basis voor het meerjarig arbeidsmarktbeleid en daarmee ook voor het beleid voor de IWGM / INTOS voor 2022 en volgende jaren. Wij stellen dit beleid gezamenlijk in goed overleg met de gemeente Gennep en de uitvoeringsorganisatie INTOS op. Daarbij houden wij alle opties open, zowel wat betreft economische aspecten en beleid sociaal domein, maar ook als het gaat om het samenvoegen van taken of nieuwe vormen van organisatie of samenwerking. Onvermijdelijk zullen we ook in 2022 en volgende jaren daarbij rekening moeten houden met de gevolgen van de corona-crisis.	
Risico's	Volgens de begroting 2022 IWGM wordt een tekort verwacht van € 665k waarvan 11%, dus een bedrag van (afgerond) € 73k, voor rekening van onze gemeente komt. Meerjarig neemt dit verder af naar € 68k. De beheerskosten voor de IWGM zijn begroot op € 21k waarvan 30% voor rekening van onze gemeente komt; een bedrag van € 6k. In de Programmabegroting 2022 zijn de bijdragen aan de IWGM overeenkomstig geactualiseerd.	
	1 januari 2022	*31 december 2022*
Eigen vermogen	Geen balans in begroting	Geen balans in begroting
Vreemd vermogen	Geen balans in begroting	Geen balans in begroting

Bedrijfsvoeringsorganisatie Intergemeentelijke Werkvoorziening Gennep, Mook en Middelaar (IWGM) te Gennep		
Resultaat	€	0k

Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem - Nijmegen te Arnhem		
Doel/openbaar belang	Het doel van de GR Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem - Nijmegen is: Samenwerking op het gebied van het regionale doelgroepenvervoer teneinde de kwaliteit van dienstverlening naar zowel de eigen organisaties als de inwoners te vergroten alsmede kosten te besparen en de efficiency te verhogen.	
Betrokkenen	Het GR is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Arnhem, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Berg en Dal, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar.	
Financieel belang	De begroting voor 2022 van de vervoersorganisatie voorziet voor de gemeente Mook en Middelaar in een bijdrage ad € 223k.	
Bestuurlijk belang	Het hoogste orgaan van de GR is het Bestuur waarvan wethouder Baneke lid is. Het bestuur heeft tot taak de gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer door de deelnemers.	
Ontwikkelingen	Geen	
Risico's	De financiering van de vervoersorganisatie heeft deels een open eind karakter. De kosten zijn mede afhankelijk van het aantal cliënten en het aantal kilometers die deze reizen. De demografische ontwikkelingen leiden de afgelopen jaren tot een stijging.	
	1 januari 2022	*31 december 2022*
Eigen vermogen	€ 0k	€ 0k
Vreemd vermogen	€ 10k	€ 10k
Resultaat		€ 0k

Gemeenschappelijke regeling Regionale Uitvoeringsdienst Limburg Noord (RUD LN)	
Doel/openbaar belang	Waarborgen van een goede kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving.
Betrokkenen	Vijftien Noord-Limburgse gemeenten en de Provincie Limburg.
Financieel belang	De kosten van de GR worden via een vaste verdeelsleutel berekend aan de deelnemers. Een eventueel positief exploitatiesaldo in enig jaar moet worden terugbetaald aan de deelnemers.
Bestuurlijk belang	Het bestuur van de GR RUD LN bestaat uit de portefeuillehouders van alle deelnemende organisaties. Voor Mook en Middelaar maakt de burgemeester deel uit van dit bestuur.
Ontwikkelingen	Een belangrijke pijler binnen de Omgevingswet is de invoering van het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO). In dit kader is een gezamenlijk VTH-systeem aangeschaft en geïmplementeerd. De live-gang vindt vóór 1 juli 2022 plaats.
Risico's	Het totaal van de risico's is beperkt en becijferd op €77k. De RUD LN beschikt niet over een algemene reserve. Zij beschikt wel over een post onvoorzien ter hoogte van € 50k die tot de weerstandscapaciteit gerekend kan worden. Indien de post onvoorzien in een

	boekjaar niet voldoende blijkt te zijn, dan zullen de deelnemers conform de verdeelsleutel moeten bijdragen aan het tekort.	
	1 januari 2022	*31 december 2022*
Eigen vermogen	€ 148k	€ 118k
Vreemd vermogen	€ 1.150k	€ 1.150k
Resultaat		€ 0k

Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)	
Doel/openbaar belang	Het optimaliseren van het maatschappelijke rendement door middel van lagere kosten en spreiden risico's bij de heffing en de invordering van de gemeentelijke belastingen.
Betrokkenen	Bijna alle Limburgse gemeenten (met uitzondering van Horst aan de Maas en Venray) : Beek, Beekdaelen, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpe-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Mook en Middelaar, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Voerendaal en Weert en het Waterschap Limburg.
Financieel belang	Voor 2022 en volgende jaren is onze bijdrage geraamd op €121k. Deze bijdrage bestaat uit een evenredig deel van de kosten op basis van de productieomvang van de deelnemers, zijnde € 105k en gedurende zes jaar (t/m 2026) vermeerderd met € 16k goodwill ten behoeve van de oprichters van de samenwerking. Het gemeentelijk aandeel in de BsGW bedraagt ongeveer 0,5%.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur van BsGW bestaat uit de portefeuillehouders van de deelnemende gemeenten en waterschap. Op basis daarvan heeft de gemeente zeggenschap en de mogelijkheid om het stemrecht te gebruiken. De portefeuillehouder van Mook en Middelaar is wethouder Wienhoven.
Ontwikkelingen	Vanaf 1 januari 2022 is er een verplichting om woningen te waarderen op basis van de gebruiksoppervlakte. Voor de transitie van inhoud naar gebruiksoppervlakte hebben de gemeentelijke deelnemers BsGW verzocht de regie van dit project op zich te nemen, in nauwe samenwerking met de gemeenten en het Gegevenshuis. Dit traject is eind 2021 afgerond.
Risico's	**Proceskosten** Door ontwikkelingen in de wetgeving betreffende de tegemoetkoming in de proceskosten – door het afschaffen van een zogenaamde Fierensdrempel die stelde dat bij minimale waardeverschillen de waarde gehandhaafd diende te blijven – is het sinds 2014 rendabel geworden voor zogenaamde NCNP-bureaus (No Cure, No Pay) om namens burgers bezwaar te maken tegen de woz-waarde, waarbij deze bureaus de tegemoetkoming proceskosten kunnen opstrijken. Dit heeft landelijk geresulteerd in een forse stijging van de proceskosten, waarbij er een discrepantie is tussen hoogte van de kostenvergoeding en restitutie van belastingbedragen. Bovendien leggen genoemde bedrijven een onevenredig beslag op tijd van de samenwerkingen, zo ook voor BsGW.

	1 januari 2022	*31 december 2022*
Eigen vermogen	€ 1.203k	€ 1.203k
Vreemd vermogen	€ 7.084k	€ 6.797k
Resultaat		€ 0k

Vennootschappen en coöperaties

Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publieke belang is de gemeente Mook en Middelaar geheel of gedeeltelijk in het bezit van de aandelen van een aantal vennootschappen. In deze paragraaf wordt ingegaan op de belangrijkste vennootschappen van de gemeente Mook en Middelaar.

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) te 's-Gravenhage		
Doel	De BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.	
Betrokkenen	De bank is een naamloze structuurvennootschap. De aandeelhouders zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap.	
Financieel belang	De gemeente Mook en Middelaar bezit 123.708 van de 55.690.720 aandelen à € 2,50 per stuk. In 2021 bedraagt de dividenduitkering op onze aandelen (over het jaar 2020) € 224k.	
Bestuurlijk belang	De gemeente Mook en Middelaar heeft als aandeelhouder stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders (1 stem per aandeel). Daarmee is ons aandeel 0,2221%.	
Ontwikkelingen	De stijging van de nettowinst van BNG Bank over het eerste halfjaar van 2021 ten opzichte van het eerste halfjaar in 2020 is het gevolg van afnemende effecten van de Covid-19-pandemie op de economie van de westerse landen. De verbeterde economische vooruitzichten hebben met name een positief effect op de ontwikkeling van het resultaat financiële transacties en de modelmatige kredietvoorzieningen van de bank. Eind 2021 heeft de ECB aangekondigd de dividendrestricties te laten vervallen per 1 oktober 2021.	
Risico's	geen	
	1 januari 2022	*31 december 2022*
Eigen vermogen	niet beschikbaar*)	niet beschikbaar*)
Vreemd vermogen	niet beschikbaar*)	niet beschikbaar*)
Resultaat		niet beschikbaar*)

*)Gezien de onvoorspelbare bewegingen op de financiële markten acht de BNG Bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte nettowinst 2021 en/of 2022.

N.V. Waterleiding Maatschappij Limburg (WML) te Maastricht	
Doel	De vennootschap heeft ten doel de Provincie Limburg te voorzien in de behoefte aan leidingwater, voor drinkwater en andere doeleinden en daarmee samenhangende diensten. De vennootschap tracht het doel te bereiken door het winnen, het zuiveren, het opslaan, het inkopen, het transporteren, het distribueren en het leveren van water, alsmede het verrichten van diensten op genoemde terreinen.
Betrokkenen	De aandelen zijn verdeeld over de Provincie Limburg en de Limburgse gemeenten. Bij de gemeenten is gekeken naar inwonersaantal voor de verdeling van de aandelen. Iedere gemeente heeft minimaal één aandeel in eigendom.
Financieel belang	De gemeente Mook en Middelaar bezit momenteel 3 aandelen van de 500 aandelen à € 4.538 per stuk. Het beleid van WML is om eventuele winst bij voorkeur aan te wenden

N.V. Waterleiding Maatschappij Limburg (WML) te Maastricht		
	tot versterking van het bedrijf en verwezenlijking van het doel van de vennootschap. Er wordt (dus) doorgaans geen dividend uitgekeerd.	
Bestuurlijk belang	De gemeente Mook en Middelaar heeft als aandeelhouder stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders (1 stem per aandeel). Daarmee is ons aandeel 0,6%.	
Ontwikkelingen	Geen	
Risico's	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal in deze vennootschap (totaalbedrag € 2.269k) (art 2:81 BW). Ons aandeel is € 14k.	
	1 januari 2022	*31 december 2022*
Eigen vermogen	€ 214.850k	Geen begroting beschikbaar
Vreemd vermogen	€ 403.590k	Geen begroting beschikbaar
Resultaat		Geen begroting beschikbaar

Enexis Holding N.V. te 's-Hertogenbosch	
Doel	Enexis beheert (via haar dochtervennootschap Enexis Netbeheer BV) het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,7 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met onder andere toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening door state of the art dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen én excellent netbeheer uit te voeren. Deze doelen worden gerealiseerd op basis van de volgende strategieën: • Netwerk en dienstverlening tijdig gereed voor veranderingen in de energiewereld; • Betrouwbare energievoorziening; • Excellente dienstverlening: hoge klanttevredenheid en verlaging kosten; • Samen met lokale partners Nederlandse klimaatdoelen realiseren; • Innovatieve, schaalbare oplossingen om de energietransitie te versnellen.
Betrokkenen	Enexis Holding is een naamloze vennootschap volgens Nederlands recht. De aandelen van Enexis Holding N.V. zijn in handen van Nederlandse provincies en gemeenten in de gebieden waar zij actief zijn.
Financieel belang	De gemeente Mook en Middelaar bezit 128.250 van de 149.682.196 aandelen à € 1 per stuk. Vanaf het boekjaar 2014 bedraagt het dividend maximaal 50% van de nettowinst, waarbij een minimumniveau van jaarlijks EUR 100 miljoen wordt nagestreefd. Dit percentage zal verlaagd worden als deze uitkering ertoe leidt dat het bedrijf binnen vijf jaar haar A rating profiel kan verliezen. In 2021 bedroeg de dividenduitkering op onze aandelen (over 2020) € 55k.
Bestuurlijk belang	De gemeente Mook en Middelaar heeft als aandeelhouder stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders (1 stem per aandeel). Daarmee is ons aandeel 0,0857%. Onze gemeente heeft zich aangesloten bij de VEGAL, de vereniging van aandeelhouders Limburg. Deze vereniging vertegenwoordigt de Limburgse gemeenten bij alle zaken die Enexis en de aandeelhouders aangaan.
Ontwikkelingen	De rol van Enexis is bepalend voor tijdige realisatie van de Brabantse energietransitie. Enexis is dan ook een strategische partner, waarbij de alliantie tussen Enexis en provincie door zowel concrete als strategische samenwerking een belangrijk fundament biedt voor

Enexis Holding N.V. te 's-Hertogenbosch		
	het kunnen behalen van de doelstellingen ten aanzien van broeikasgasreductie en duurzame opwek. Zoals toegelicht in de Energieagenda 2019-2030 (PS, 2018) is de energietransitie een systeem-transitie die de hele maatschappij aangaat. Om deze transitie te realiseren moeten we over van een centraal gestuurd, fossiel energiesysteem naar een meer decentraal, duurzaam energiesysteem en op duurzame energiebronnen. Dit vraagt forse aanpassingen in het energienetwerk en -dienstverlening. Bovengenoemde doelstellingen en strategieën van Enexis zijn hierop gericht.	
Risico's	*Beleid* Met het oog op de nieuwe reguleringsperiode (ACM) met ingang van 2022, bereidt de RvB een nieuw strategisch plan voor dat wordt vastgesteld door de Algemene vergadering van Aandeelhouders. De voorbereiding gebeurt in dialoog met de stakeholders, waaronder de AHC.	
	1 januari 2022	*31 december 2022*
Eigen vermogen	€ 4.141 mln	€ 4.141 mln
Vreemd vermogen	€ 5.098 mln	€ 5.098 mln
Resultaat		€ 99 mln

Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. te 's-Hertogenbosch	
Doel	Onderdeel van Essent in 2009 bij de verkoop aan RWE, was het 50% aandeel in N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele. Het bedrijf Delta N.V. (destijds 50% aandeelhouder, nu 70% aandeelhouder) heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE in 2009 bij de rechter aangevochten. Als consequentie op deze gerechtelijke procedure is in 2009 het 50% belang van Essent in EPZ tijdelijk ondergebracht bij Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. (PBE). In 2010 is op gezamenlijk initiatief van de aandeelhouders van PBE en de provincie Zeeland als belangrijkste aandeelhouder van Delta N.V. een bemiddelingstraject gestart om het geschil tussen partijen op te lossen. In 2011 is dit bemiddelingstraject succesvol afgerond. Op 30 september 2011 is, 2 jaar na de verkoop van de aandelen Essent, het 50% belang in EPZ alsnog geleverd aan RWE. PBE is blijven bestaan met een beperkt takenpakket. PBE wikkelt de zaken af die uit de verkoop zijn voortgekomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Hiermee is een termijn tot sluiting van de Kerncentrale Borssele (voorgenomen sluiting 2033) gemoeid. Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met o.a. Verkoop Vennootschap B.V.. Conform de koopovereenkomst kon RWE tot uiterlijk 30 september 2015 potentiële claims indienen ten laste van het General Escrow Fonds (zie Verkoop Vennootschap B.V.). RWE had op 30 september geen potentiële claims ingediend m.b.t. verkoop van het 50% belang in EPZ. Het General Escrow Fonds is in juli 2016 geliquideerd en uitgekeerd aan de aandeelhouders.
Betrokkenen	De aandelen in de vennootschap zijn in handen van de verkopende aandeelhouders van energiebedrijf Essent.

Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. te 's-Hertogenbosch		
Financieel belang	De gemeente Mook en Middelaar bezit 128.250 van de 149.682.196 aandelen à € 0,01 per stuk.	
Bestuurlijk belang	De gemeente Mook en Middelaar heeft als aandeelhouder stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders (1 stem per aandeel). Daarmee is ons aandeel 0,0857%.	
Ontwikkelingen	Ondanks dat het General Escrow Fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen met betrekking tot het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale uit Borssele uit 2009 nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden. Het doel is dat de vennootschap in 2022 (of eerder indien mogelijk) zal kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.	
Risico's	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal in deze vennootschap.	
	1 januari 2022	*31 december 2022*
Eigen vermogen	€ 1.499k	€ 0k
Vreemd vermogen	€ 5k	€ 0k
Resultaat		€ 0k

CSV Amsterdam B.V. te 's-Hertogenbosch	
Doel	Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.V. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V. ("CSV"). De statuten zijn gewijzigd zodat de nieuwe organisatie nu drie doelstellingen vervult: • namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON; • namens de verkopende aandeelhouders van Attero eventuele garantieclaim-procedures voeren tegen RECYCLECO B.V. (Waterland); • het geven van instructies aan de Escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de Escrow-rekening n.a.v. verkoop Attero is gestort.
Betrokkenen	De aandelen in de vennootschap zijn in handen van de verkopende aandeelhouders van energiebedrijf Essent.
Financieel belang	De gemeente Mook en Middelaar bezit 1.714 van de 2.000.000 aandelen à € 0,01 per stuk.
Bestuurlijk belang	De gemeente Mook en Middelaar heeft als aandeelhouder stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders (1 stem per aandeel). Daarmee is ons aandeel 0,0857%.
Ontwikkelingen	CSV zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico namens Deponie Zuid B.V. (vennootschap onder Attero Holding B.V.), in overleg met de aandeelhouderscommissie, het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. In februari 2021 heeft CSV bezwaar gemaakt tegen de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. Op het moment is CSV in gesprek met de Belastingdienst over het bezwaar. Afhankelijk van de reactie van de Belastingdienst en de kans van slagen van een eventuele gerechtelijke procedure zal in overleg met de Aandeelhouderscommissie van CSV de procedure al dan niet worden voortgezet.

CSV Amsterdam B.V. te 's-Hertogenbosch		
	Na afwikkeling van deze bezwaar- en/of beroepsprocedure of eventuele voortijdige beëindiging van deze procedure (bijvoorbeeld door een mogelijk compromis bussen de Belastingdienst en CSV of een besluit van de Aandeelhouderscommissie de procedure niet verder voort te zetten) zal CSV kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders, naar rato van het aandelenbelang.	
Risico's	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal van deze vennootschap.	
	1 januari 2022	*31 december 2022*
Eigen vermogen	€ 293k	€ 0k
Vreemd vermogen	€ 25k	€ 0k
Resultaat		-/- € 100k

Inkoopcentrum Zuid (v.h. Stichting Regionaal Inkoopbureau Noord- en Midden-Limburg) te Echt		
Doel	Het verkrijgen van gunstige prijzen voor en het verlenen van diensten aan haar leden en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.	
Betrokkenen	Mook en Middelaar, Bergen, Gennep, Venlo, Venray, Horst a/d Maas, Peel en Maas, Beesel, Roermond, Weert, Nederweert, Leudal, Maasgouw, Roerdalen en Echt-Susteren, de Veiligheidsregio Limburg Noord, Servicecenter MER en WML.	
Financieel belang	De lidmaatschapsbijdrage bedraagt over 2022 € 8k.	
Bestuurlijk belang	De gemeente Mook en Middelaar wordt vertegenwoordigd door wethouder Wienhoven als lid van de Algemene Vergadering.	
Ontwikkelingen	Geen	
Risico's	Geen	
	1 januari 2022	*31 december 2022*
Eigen vermogen	Geen begroting beschikbaar	Geen begroting beschikbaar
Vreemd vermogen	Geen begroting beschikbaar	Geen begroting beschikbaar
Resultaat		Geen begroting beschikbaar

Leisurelands B.V.	
Doel	Het ontwikkelen, aanleggen, faciliteren, exploiteren en beheren van recreatieve producten. Leisurelands wil een actieve bijdrage leveren aan het verbeteren en verduurzamen van de leefomgeving en de optimalisering van haar maatschappelijke rendement als organisatie. Dit gebeurt aan de hand van de volgende vijf pijlers:

Leisurelands B.V.		
	1. Het borgen van een groene, gezonde omgeving 2. Veiligheid en 'crowd management' 3. Verhogen van maatschappelijk rendement 4. Energieneutraal opereren, energie genereren 5. Kennis delen en uitbouwen	
Betrokkenen	22 gemeenten en gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Achterhoek Liemers die tezamen de Algemene Vergadering van Aandeelhouders vormen.	
Financieel belang	De gemeente Mook en Middelaar is voor 0,9 % aandeelhouder van Leisurelands (1.636 aandelen à € 1,- nominaal). De gemeente Mook en Middelaar verstrekt geen subsidie aan deze verbonden partij en er wordt geen dividend uitgekeerd.	
Bestuurlijk belang	De gemeente Mook en Middelaar heeft als aandeelhouder stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De gemeente Mook en Middelaar wordt vertegenwoordigd door wethouder Peters.	
Ontwikkelingen	In 2020 heeft Leisurelands de nieuwe strategie opgesteld in gezamenlijkheid met vele stakeholders uit zowel het private als het maatschappelijke veld. Dit heeft geleid tot een ambitieuze strategie met vijf kernactiviteiten: 1. Men biedt een leven lang toegankelijk recreëren voor iedereen. 2. De recreatiegebieden hebben een herkenbaar hoog kwaliteitsniveau. 3. Men is zijn partner en regisseur op onze recreatiegebieden. 4. Men is duurzaam in alles wat men doet. 5. Men streeft naar een verantwoorde strategische groei. Leisurelands is vanaf 2021 actief met verdere investeringen en vernieuwingen op hun gebieden. Zo wordt er fors geïnvesteerd in sanitair, speel- en sporttoestellen en biodiversiteit. Reeds in 2020 is een proces opgestart om het evenementenbeleid te herzien. Maatschappelijke events moeten meer laagdrempelig welkom zijn op de gebieden. Tegelijkertijd is Leisurelands erg actief om afspraken te maken met professionele commerciële partijen om de evenementenportefeuille verder uit te breiden.	
Risico's	Het financiële risico voor de gemeente Mook en Middelaar is nihil. Hoogstens een risico ter hoogte van 0,9 % van het geplaatste en gestorte aandelenkapitaal.	
	1 januari 2022	*31 december 2022*
Eigen vermogen	Geen begroting beschikbaar	Geen begroting beschikbaar
Vreemd vermogen	Geen begroting beschikbaar	Geen begroting beschikbaar
Resultaat		Geen begroting beschikbaar

DAR N.V. te Nijmegen	
Doel	Inzameling van afval in de regio Nijmegen
Betrokkenen	Beuningen, Druten, Heumen, Nijmegen, Wijchen, Berg en Dal en Mook en Middelaar
Financieel belang	De gemeente Mook en Middelaar beschikt over aandelen ter waarde van € 103k.
Bestuurlijk belang	De gemeente Mook en Middelaar heeft als aandeelhouder stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Ontwikkelingen	Per 1 januari 2021 maakt Mook en Middelaar deel uit van de DAR. Door de bundeling van kennis van de uitvoering en afvalbeleid bij DAR versterken we de regionale afvalsamenwerking. Dit geeft een impuls aan het afvalbeleid. Het wordt eenvoudiger om

DAR N.V. te Nijmegen		
	de ambities en gewenste innovaties rondom duurzaam afvalbeheer te realiseren. Innovatie vraagt immers kennis, kennis vraagt schaalgrootte. Een gezamenlijke aanpak kan, mits goed uitgevoerd, ook op een efficiëntere manier gebeuren. Door de grotere schaal (gemeente Nijmegen zorgt voor een verdubbeling van de schaalgrootte) kunnen meer financiële en kwaliteitsvoordelen behaald worden. Ook zijn er synergievoordelen te behalen bij de inzameling. De inzamelroute hoeft immers niet op te houden bij een gemeentegrens. Voor sommige afvalstromen is er echter eerst wel een zekere harmonisatie nodig in de inzamelmethodiek. Zo is een synergievoordeel behaald bij een regionale infrastructuur van milieustraten. Als aandeelhouder is de gemeente verbonden aan één partij. Dit geeft meer stabiliteit in de begroting en in de communicatie naar de burger. Een nadeel van het aansluiten bij een regionaal afvalbedrijf is een verlies van marktwerking. De regiogemeenten hebben vooraf daarom de eis van marktconforme tarieven neergelegd. De marktconformiteit is gewaarborgd door van DAR een hybride organisatie te maken die met een bepaalde basis aan capaciteit en knowhow de inzamelactiviteiten rond restafval, gft, plastic+ en papier indien mogelijk aan de markt overlaat. Jaarlijks verantwoordt DAR de mate waarin de activiteiten aan de markt worden overgelaten. Dit betekent dat gemeenten de zekerheid hebben dat bij een imperfecte markt de tarieven niet onverwacht zullen stijgen. DAR functioneert immers als tariefplafond. Aan de onderkant kunnen gemeenten binnen de toekomstige DAR wel profiteren van de (incidentele) marktvoordelen zolang deze wel functioneert. Het inzetten van DAR als gezamenlijk regiebedrijf c.q. hybride organisatie geeft regiogemeenten een gezamenlijk instrument in handen om de regionale afvalsamenwerking te intensiveren. Daarmee worden op een meer gestructureerde manier synergie- en efficiencyvoordelen gerealiseerd. Hierbij wordt ook gedacht aan voordelen op andere gebieden zoals sociale werkgelegenheid. Inmiddels voert DAR ook IBOR-taken uit (Integraal Beheer Openbare Ruimte); in combinatie met inzet van medewerkers van het Werkbedrijf.	
Risico's	Dar loopt risico over de rentedragende vorderingen (met name onder liquide middelen) en rentedragende langlopende en kortlopende schulden. Voor vorderingen en schulden met variabele renteafspraken loopt Dar risico ten aanzien van toekomstige kasstromen; met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden loopt Dar risico's over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente. Met betrekking tot de vorderingen en schulden worden geen financiële derivaten met betrekking tot renterisico gecontracteerd. Dar wordt hoofdzakelijk gefinancierd via langlopende leningen met de gemeente Nijmegen en bevoorschotting vanuit de gemeenten gedurende het jaar. Bij eventuele kortlopende tekorten heeft Dar een kredietfaciliteit bij de ING bank.	
	1 januari 2022	*31 december 2022*
Eigen vermogen	Geen begroting beschikbaar	Geen begroting beschikbaar
Vreemd vermogen	Geen begroting beschikbaar	Geen begroting beschikbaar
Resultaat		Geen begroting beschikbaar

Nazorg (Bodemzorg) Limburg B.V.	
Doel	Bescherming van het milieu en het voorkomen van milieuvervuiling door gesloten stortlocaties.
Betrokkenen	Aandeelhouders van Bodemzorg Limburg zijn de gemeenten: Beek, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittem, Heerlen, Horst aan de Maas, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Mook en Middelaar, Nederweert, Nuth, Onderbanken, Peel en

Nazorg (Bodemzorg) Limburg B.V.		
	Maas, Roerdalen, Roermond, Schinnen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Venray, Voerendaal en Weert.	
Financieel belang	Alle gemeenten betalen jaarlijks een solidariteitsafdracht van € 0,25 per inwoner ter dekking van de nazorgkosten van nog aan Bodemzorg Limburg over te dragen gesloten stortplaatsen. Voor Mook en Middelaar kom dat neer op ongeveer € 2k per jaar.	
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders door wethouder Wienhoven.	
Ontwikkelingen	Bodemzorg Limburg zoekt actief naar mogelijkheden om gesloten stortplaatsen een maatschappelijk verantwoorde functie te geven. Daarbij dient als uitgangspunt dat de nieuwe activiteiten het beleid van de overheid ondersteunen. Zo is de locatie Zuringspeel reeds langere tijd in gebruik als golfbaan en is zowel op de locatie Langen Akker als de locatie De Zandberg (Mook) een mountainbikeroute aangelegd. Op de locatie Het Tiende Vrij worden voorbereidingen getroffen voor eveneens een mountainbike route. Op de locaties Belvedère, Het Kreupelbusch en Bocholtz zijn/worden zonneparken aangelegd. Verder wordt op meerdere locaties veel aandacht besteed aan ontwikkeling van de natuurwaarde. Dat wordt o.a. gedaan in samenwerking met IVN en Het Limburgs Landschap.	
Risico's	Geen.	
	1 januari 2022	*31 december 2022*
Eigen vermogen	Geen begroting beschikbaar	Geen begroting beschikbaar
Vreemd vermogen	Geen begroting beschikbaar	Geen begroting beschikbaar
Resultaat		Geen begroting beschikbaar

Stichtingen en verenigingen

Vereniging van Gemeenten Aandeelhouders in Limburg binnen Essent N.V. (VEGAL)		
Doel	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de Limburgse gemeenten voor zover die voortvloeien uit hun aandeelhouderschap in "Enexis Holding N.V.".	
Betrokkenen	Alle 31 gemeenten in Limburg. Gezamenlijk bezitten zij ca. 9,5% van de aandelen van Enexis Holding N.V.	
Financieel belang	Lidmaatschapsbijdrage (afgerond) € 0k.	
Bestuurlijk belang	De gemeente Mook en Middelaar is vertegenwoordigd als aandeelhouder in Enexis Holding N.V.	
Ontwikkelingen	Geen	
Risico's	Geen	
	1 januari 2022	*31 december 2022*
Eigen vermogen	Geen begroting beschikbaar	Geen begroting beschikbaar

Vreemd vermogen	Geen begroting beschikbaar	Geen begroting beschikbaar
Resultaat		Geen begroting beschikbaar

Overige verbonden partijen
In deze Programmabegroting zijn er geen overige verbonden partijen aanwezig.

2.1.21. Paragraaf Grondbeleid

Wettelijk kader
Artikel 16 BBV.

Visie grondbeleid (in relatie tot de doelstellingen in de programma's)
Grondbeleid is een gemeentelijk instrument in de ruimtelijke ordening waarmee een gemeente de gewenste ontwikkelingen kan bevorderen en ongewenste ontwikkelingen kan tegengaan. In de Nota Grondbeleid zijn de beleidskaders uitgezet waarmee wordt aangegeven welke ambitie de gemeente Mook en Middelaar heeft en hoe deze ambitie waargemaakt kan worden. De gemeente Mook en Middelaar voert geen actief grondbeleid in die zin dat actief gronden worden aangekocht en verkocht. Het grondbeleid van de gemeente Mook en Middelaar kan het beste worden getypeerd als Selectief Strategisch Grondbeleid.

Uitvoering grondbeleid
Er wordt, overeenkomstig de Nota Grondbeleid, een selectief strategisch grondbeleid gevoerd. Dit houdt in: aankoop en verkoop van gronden als er een duidelijk algemeen belang mee wordt gediend. Tevens wanneer daarmee de bestaande belangen worden behouden en zo mogelijk worden geoptimaliseerd en versterkt, rekening houdende met de bestaande groene buffers, landgoederen en het behoud van agrarische en archeologische waarden. Bij het aankopen en verkopen van gronden door de gemeente zal daarom altijd het behoud en beheer van strategisch gelegen gronden het uitgangspunt zijn.

Gelet op de aard van de ontwikkelingen (beperkte omvang en beperkte impact) in de gemeente, de schaalgrootte van de gemeente, het beschikken over relatief weinig onroerende zaken, de beperkte financiële middelen en de interne capaciteit, zal de gronduitgifte binnen de gemeente gering zijn.

Aan- en verkopen van grond die het bedrag van € 100k overschrijden worden daarnaast overeenkomstig artikel 7 van de 'Financiële verordening gemeente Mook en Middelaar 2019' voorgelegd aan de raad.

Actuele prognose te verwachten resultaten grondexploitaties
De gemeente Mook en Middelaar heeft geen grondexploitaties. Wel heeft de gemeente diverse grondposities. Hieronder wordt een overzicht gegeven van deze grondposities en aangegeven hoe in de nabije toekomst deze grondposities worden ingezet om gemeentelijke doelen te halen.

Hart van Mook
In het centrum van Mook heeft de gemeente verschillende grondposities. De afgelopen jaren zijn verschillende percelen verkocht ten behoeve van ruimtelijke ontwikkeling. De resterende gronden zullen veelal ingezet worden ten behoeve van de herinrichting van het centrum van Mook.

Cuijksesteeg
De woningbouwplannen voor de Cuijksesteeg zijn 'on hold' gezet. Dit is bevestigd in de gemeentelijke woonvisie. De gronden gelegen aan de Cuijksesteeg kunnen in de toekomst ingezet worden voor diverse ontwikkelingen. Bij het eventueel inzetten van deze gronden is het belangrijk dat integraal wordt gekeken naar vigerend beleid en de verschillende belangen van de stakeholders in het gebied.

De Lier - Ringbaan Molenhoek
Dit terrein is in de jaren ’90 door de gemeente verworven en ligt deels in de gemeente Heumen. Er is geen concrete ontwikkelstrategie voor de gronden.
NS-terrein
Dit terrein is door de gemeente in 2008 verworven van NS vastgoed als onderdeel van de planvorming rondom het station Molenhoek. Wij hebben de ambitie om het station Mook-Molenhoek op de kaart te

zetten als het 'groenste station van Nederland'. Op termijn kunnen de grondposities ingezet worden om deze doelstelling te bereiken.

Violenstraatje
Op het perceel is een woonbestemming en bouwtitel gelegen. Het perceel staat op dit moment (medio oktober 2021) te koop.

Snelfietsroute
Het project is afgerond. De gemeente heeft hiervoor het perceel Rijksweg 37 aangekocht. Bezien wordt wat op deze locatie de beste invulling is.

Rijksweg 156 te Plasmolen
In 2018 heeft de gemeente Rijksweg 156 te Plasmolen aangekocht. De gemeente ziet mogelijkheden om dit perceel te herontwikkelen. Welke herontwikkeling, wordt onderzocht. Het perceel zal uiteindelijk weer verkocht worden.

Kerkplein Middelaar
Aan het kerkplein in Middelaar liggen enkele bouwtitels (een appartementencomplex en een twee-onder-een-kap-woning). Met woningcorporatie Destion is de afspraak gemaakt dat zij bouwrijpe grond van de gemeente kopen en de bouwtitels gaan benutten voor sociale woningbouw. Over het perceel waar een twee-onder-een-kap-woning mogelijk is, zal nader overleg worden gevoerd, omdat Destion vanwege veranderde wetgeving alleen sociale woningbouw mag realiseren.

Het is waarschijnlijk dat het dijklichaam in de directe nabijheid van het plangebied wordt verhoogd. Dit in relatie met de Lob van Gennep. Het is belangrijk dat de ontwikkeling van het Kerkplein hierop anticipeert. Het kan daarom zijn dat de planopzet zoals is bepaald in het bestemmingsplan ´Kerkplein´ wordt aangepast.

Molenhoek-Zuid
In het gebied Molenhoek-Zuid heeft de gemeente een grondpositie (het volkstuinencomplex). Samen met drie ontwikkelaars die overige grondposities in het gebied hebben, wordt een gebiedsvisie opgesteld voor de ontwikkeling van een woonwijk van ongeveer 250 woningen. Volgens planning wordt de gebiedsvisie in de huidige collegeperiode vastgesteld, waarna zo spoedig mogelijk een bestemmingsplan in procedure genomen wordt. Uitgangspunt is een woonwijk te creëren met een gevarieerd woonprogramma in aansluiting op de uitgangspunten van de woondeal. Voor het volkstuinencomplex wordt een alternatieve locatie gezocht.

Onderbouwing geraamde winstneming
Op basis van het gevoerde grondbeleid, de huidige markt, feiten en cijfers wordt er geen fiscale winstneming verwacht in 2022.

Beleidsuitgangspunten reserves in relatie tot de risico's
Er zijn geen reserves of voorziening voor grondexploitaties. Grondaankopen worden geactiveerd op de balans. Verkoopbaten hoger dan de boekwaarde worden via de exploitatie toegevoegd aan de VBR.

Nota grondbeleid
De nota grondbeleid zal worden geactualiseerd naar de laatste stand van zaken. De actualisatie van de nota grondbeleid zal in de loop van 2022 in behandeling worden genomen.

2.1.22. Paragraaf Informatieveiligheid

Wettelijk kader
Deze paragraaf is niet wettelijk verplicht op grond van het BBV, maar wordt opgenomen op grond van de resolutie 'Informatieveiligheid, randvoorwaarde voor de professionele gemeente'.

Burgers en bedrijven verwachten een betrouwbare overheid die zorgvuldig met informatie omgaat. Gemeenten spelen hierin een belangrijke rol. Het gaat om beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van informatie, in de meest brede zin van het woord. Het waarborgen van de betrouwbaarheid van informatie zorgt voor een goede kwaliteit en continuïteit van de bedrijfsvoerings- en dienstverleningsprocessen.

Iedere gemeente is zelf verantwoordelijk voor haar informatiebeveiliging. Omdat we op ICT-gebied nauw samenwerken met alle gemeenten van het Rijk van Nijmegen stemmen we in gezamenlijkheid af met onze partnergemeenten. iRvN (ICT Rijk van Nijmegen) is de uitvoerende partij. Zij faciliteert de ICT hardware en beheert de technische infrastructuur. Ambtelijk zijn we er in drie gremia bij betrokken. Op reguliere basis vindt overleg plaats met alle betrokken organisaties onder regie van iRvN: hoofden bedrijfsvoering, informatie-adviseurs, CISO's.

Het 'Strategisch gemeentelijk informatiebeveiligingsbeleid Mook en Middelaar 2020 t/m 2024' is in maart 2021 door het college vastgesteld. Voor de afzonderlijke jaren stellen we informatiebeveiligingsplannen op waarin concrete acties staan. Een van de acties voor 2022 is het uitvoeren van dataclassificaties en *data protection impact assessments* (DPIA). Met deze (risico) analyses krijgen we meer inzicht in de waarde van informatie over de assen Beschikbaarheid, Integriteit en Vertrouwelijkheid en brengen we de privacy-risico's van gegevensverwerking in kaart.

Vanuit het Rijk zijn we verplicht te verantwoorden middels ENSIA. Dit staat voor Eenduidige Normatiek Single Information Audit en betekent eenmalige informatieverstrekking en eenmalige IT-audit. Het project ENSIA streeft naar een zo effectief en efficiënt mogelijk ingericht verantwoordingsstelsel voor informatieveiligheid.
ENSIA wordt door gemeenten, provincies, waterschappen en enkele onderdelen binnen de rijksoverheid gebruikt om zich te verantwoorden over de staat van informatiebeveiliging op basis van de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) en het gebruik van de Geo-basisregistraties, vanaf 2021 inclusief de WOZ. Op het gebied van informatiebeveiliging maakt een externe audit onderdeel uit van ENSIA, specifiek gericht op de onderwerpen SUWInet en DigiD en is tot dusver ieder jaar succesvol verlopen.

2.1.23. Paragraaf Verduurzamen

Wettelijk kader
Deze paragraaf is niet wettelijk verplicht op grond van het BBV, maar wordt opgenomen op grond van een raadsbesluit. De gemeenteraad heeft op 12 juli 2018 besloten om een paragraaf Verduurzamen op te nemen in de programmabegroting en in de jaarstukken (in de huidige raadsperiode voor de jaren 2019 t/m 2022). Deze paragraaf biedt een actuele doorkijk op duurzaamheid binnen de gemeentelijke programma's en monitort de vorderingen inzake de ambitie van Mook en Middelaar om in 2030 een energie-neutrale gemeente te zijn.

Wat is verduurzamen?
Verduurzamen houdt in dat bij we bij alle nieuwe ontwikkelingen, plannen en activiteiten zoeken naar een optimale balans tussen de sociale, ecologische en economische gevolgen daarvan. We wegen de gevolgen voor 'people', 'planet' en 'profit' tegen elkaar af. Dit alles vanuit het besef dat onze huidige welvaart er niet toe mag leiden dat we onze kinderen met enorme problemen (zoals een vervuild milieu of grote financiële schulden) opzadelen.

Wat is een energieneutrale gemeente?
Conform de op 25 januari 2018 vastgestelde Energievisie 2018 wil Mook en Middelaar een energie-neutrale gemeente zijn in 2030. Dit betekent:

- Het besparen van energie. Het streven is dat het energieverbruik in 2030 met 30% is verlaagd ten opzichte van 2015;
- In 2030 wordt de door bewoners, bedrijven en gemeente verbruikte energie duurzaam opgewekt, waarbij het streven is dat dit in eerste instantie binnen de gemeente gebeurt en in tweede instantie binnen de regio;
- Het gaat daarbij over het energieverbruik van woningen en andere gebouwen, bedrijven en de gemeentelijke voorzieningen.

Programma duurzaamheid Mook en Middelaar
In 2021 is de Regionale Energie Strategie (RES) vastgesteld. Momenteel wordt er gewerkt aan een uitvoeringsplan. De TransitieVisie Warmte (TVW) komt daar binnenkort nog bij. Met die visies zal Mook en Middelaar in 2022 aan de slag gaan met het opstellen van een Programma Duurzaamheid. In dat programma zal er beschreven worden welke projecten er aan moeten bijdragen dat we onze ambitie voor 2030 kunnen halen.

Projecten 2022
De volgende projecten zullen in 2022 opgestart en/ of voortgezet worden:

Uitvoeringsplan RES
De RES1.0 staat vol met ambities. Het uitvoeringsplan zal aangeven hoe die bereikt moeten worden. Hier zullen waarschijnlijk ook projecten uit voort komen die voor Mook en Middelaar van belang zijn.

Uitvoeringsplannen warmte
Uit de TVW komen acties voort om het gebruik van aardgas te reduceren en voor alternatieven te kiezen. In de uitvoeringsplannen zullen er concrete acties benoemd worden hoe we aan de slag gaan met de in de TVW genoemde visie

RREW
De Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW) is de opvolger van de RRE. In de RREW is het ook mogelijk om huurders te ondersteunen bij het terugdringen van het energiegebruik.

Wells Meer
De gemeente Mook en Middelaar heeft, samen met de gemeenten Gennep en Venray, de intentieverklaring om te participeren in het project Wells Meer getekend. In de komende tijd wordt onderzocht hoe die participatie er exact uit komt te zien en onder welke voorwaarden dat zal gebeuren voordat er een definitief akkoord op deelname komt.

Communicatie
Communicatie en PR (Public Relations) zijn als overkoepelend thema zeer belangrijk bij het bewerkstelligen van duurzaamheidsdoelen. De opgave is heel groot en daarbij is het betrekken van de stakeholders in het gebied cruciaal. Voor alle genoemde projecten en het programma zal er breed ingezet worden op communicatie met en inspraak voor bewoners en belanghebbenden. Zo werken we intensief samen met het Energiecafé Mook en Middelaar om zoveel mogelijk mensen te bereiken.

Ondersteuning bewoners
De gemeente ondersteunt de activiteiten van verschillende inwonersinitiatieven, onder andere met ambtelijke inzet en actieve communicatie. Middels het RREW-project ontvangen huurders het aanbod zich te laten adviseren op het gebied van energie. Ook het Loket Duurzaam Wonen Plus blijft in 2022 beschikbaar voor vragen van inwoners.

2.2. FINANCIËLE BEGROTING (INCLUSIEF MEERJARENRAMING)

Wettelijk kader: artikel 7 BBV

Overzicht van baten en lasten en toelichting

Algemeen

Portefeuillehouder
Wethouder Wienhoven

Toelichting

Deze financiële begroting bestaat uit de volgende onderdelen:
- Een overzicht van baten en lasten met toelichting;
- Een uiteenzetting van de financiële positie met toelichting;
- Een overzicht van de baten en lasten per taakveld.

Op grond van het BBV vallen de algemene dekkingsmiddelen, het bedrag aan overhead, het bedrag voor de Vpb en het bedrag voor onvoorzien buiten de programma's en worden afzonderlijk vermeld. Voor IV3 (informatie voor derden) worden deze onderdelen wettelijk toegewezen aan verplichte taakvelden, die onder het IV3-programma 'Bestuur en ondersteuning' vallen.

2.2.1. Overzicht van baten en lasten

Het overzicht van baten en lasten over 2022 ziet er als volgt uit (na dekkingsplan):

Bedragen x € 1.000

Programma	Lasten	Baten	Subtotaal	Mutatie reserve	Saldo
Besturen	1.542	-210	1.332	-5	1.327
Beschermen	857	-83	774	0	774
Verplaatsen	775	-23	752	0	752
Werken	186	-70	116	-6	110
Leren	340	-2	338	0	338
Recreëren	892	-15	877	0	877
Samenleven en zorgen	6.866	-1.641	5.226	0	5.226
Gezond leven	1.439	-1.409	30	0	30
Wonen	642	-114	528	-127	402
Subtotaal	**13.538**	**-3.566**	**9.972**	**-137**	**9.834**
Algemene dekkingsmiddelen	32	-13.973	-13.941	0	-13.941
Overhead	4.061	0	4.061	-110	3.952
Vpb	0	0	0	0	0
Onvoorzien	5	0	5	0	5
Totaal	**17.636**	**-17.539**	**98**	**-247**	**-150**

Meerjarig ziet het beeld er als volgt uit (inclusief structureel begrotingssaldo):

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	B2021	B2022	B2023	B2024	B2025
Totaal lasten	18.972	17.636	17.540	17.441	17.487
Totaal baten	-17.836	-17.539	-17.252	-17.277	-17.194
Saldo van baten en lasten (A)	*1.136*	*98*	*287*	*164*	*293*
Toevoegingen aan reserves	1.423	0	0	0	0
Onttrekkingen van reserves	-2.798	-247	-172	-172	-172
Saldo mutatie reserves (B)	*-1.375*	*-247*	*-172*	*-172*	*-172*
Begrotingssaldo (A+B)	**-239**	**-150**	**115**	**-8**	**121**
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	0	37	-14	0	0
Structureel begrotingssaldo (na dekkingsplan)	**-239**	**-187**	**129**	**-8**	**121**
	V	V	N	V	N

2.2.2. Toelichting op de baten en lasten

Wettelijk kader
Artikel 19 BBV.

Algemeen
De toelichting op het overzicht van baten en lasten bestaat uit de volgende onderdelen:
- Een overzicht met:
    - het gerealiseerde saldo van 2020 (laatst volledig gerealiseerd jaar);
    - de raming van 2021 (vergelijkend vorig jaar);
    - de raming van 2022 (begrotingsjaar); en
    - de ramingen van 2023 t/m 2025 (meerjarenraming).
- De uitgangspunten en analyse van aanmerkelijke verschillen van de ramingen;
- Een overzicht van incidentele baten en lasten; en
- Een overzicht van structurele mutaties van reserves.

Onder programma Wonen is een 'programma ADMO' opgenomen. Dit betreft de algemene dekkingsmiddelen, het bedrag voor overhead, het bedrag voor de Vpb en het bedrag voor onvoorzien. Deze onderdelen vallen op grond van het BBV buiten de programma's.

2.2.2.1. Financieel overzicht

Programma Besturen

Bedragen x € 1.000	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Totaal lasten	2.109	1.514	1.542	1.495	1.497	1.493
Totaal baten	-169	-190	-210	-210	-193	-193
Saldo baten en lasten	**1.940**	**1.324**	**1.332**	**1.285**	**1.304**	**1.300**
Toevoegingen aan reserves	2	1.423	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	-460	-1.627	-5	-5	-5	-5
Geraamd resultaat	**1.481**	**1.119**	**1.327**	**1.280**	**1.299**	**1.295**

Analyse begroting

Hieronder treft u de analyse aan tussen enerzijds het gerealiseerde jaar 2020 en het begrotingsjaar 2022 en anderzijds tussen de begrotingsjaren 2021 en 2022. Beiden voor zover de verschillen groter dan € 50k zijn.

W2020-B2022: Verschil lasten € 567k
Betreft met name het omzetten van de bestemmingsreserve in de voorziening voor groot onderhoud gebouwenbeheer (incidenteel hogere dotatie in 2020 van € 394k), een structureel lagere bijdrage aan de BsGW (€ 123k minder lasten in 2022) en een incidenteel hogere dotatie aan de pensioenvoorziening voor (gewezen) wethouders als gevolg van een lager rekenrente (€ 74k meer hogere lasten in 2020). Daarnaast diverse kleinere verschillen (per saldo van € 24k),

W2020-B2022: Verschil onttrekking aan reserves € 455k
Betreft met name het omzetten van de bestemmingsreserve in de voorziening voor groot onderhoud gebouwenbeheer (incidenteel hogere onttrekking in 2020 van € 394k) en een correctie van een reeds in 2014 ontvangen bijdrage van derden van het krediet Pleisterplaats Plasmolen (incidenteel hogere onttrekking in 2020 van € 60k). Daarnaast diverse kleinere verschillen (per saldo van € 1k).

B2021-B2022: Verschil toevoeging reserves € 1.423k
Betreft mutaties conform Zomerrapportage 2021: toevoeging aan de VBR (€ 1.273k) en aan de Algemene reserve (€ 150k) wegens vrijval van bestemmingsreserve dekking kapitaallasten.

B2021-B2022: Verschil onttrekking reserves € 1.622k
Betreft mutaties conform Zomerrapportage 2021: vrijval van bestemmingsreserve dekking kapitaallasten (€ 1.423). Daarnaast een onttrekking uit de Algemene reserve naar aanleiding van het dekkingsplan begroting 2021 (€ 150k) en overige onttrekkingen uit de VBR naar aanleiding van budgetoverhevelingen (€ 50k).

Programma Beschermen

Bedragen x € 1.000	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Totaal lasten	761	724	857	859	859	859
Totaal baten	-218	-83	-83	-83	-83	-83
Saldo baten en lasten	**543**	**641**	**774**	**776**	**776**	**776**
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat	**543**	**641**	**774**	**776**	**776**	**776**

Analyse begroting

Hieronder treft u de analyse aan tussen enerzijds het gerealiseerde jaar 2020 en het begrotingsjaar 2022 en anderzijds tussen de begrotingsjaren 2021 en 2022. Beiden voor zover de verschillen groter dan € 50k zijn.

W2020-B2022: Verschil lasten € 96k
Betreft met name een verschuiving van salariskosten: vanaf 2022 minder kosten bij overhead, maar meer functionele kosten bij de diverse programma's, zo ook bij programma Beschermen.

W2020-B2022: Verschil baten € 135k
Betreft met name incidentele baten in 2020, onder andere als gevolg van doorberekende kosten.

B2021-B2022: Verschil lasten € 132k
Betreft met name een verschuiving van salariskosten: vanaf 2022 minder kosten bij overhead, maar meer functionele kosten bij de diverse programma's, zo ook bij programma Beschermen.

Programma Verplaatsen

Bedragen x € 1.000	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Totaal lasten	650	612	775	775	775	775
Totaal baten	-134	-23	-23	-23	-23	-23
Saldo baten en lasten	**516**	**590**	**752**	**752**	**752**	**752**
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	-25	-13	0	0	0	0
Geraamd resultaat	**492**	**576**	**752**	**752**	**752**	**752**

Analyse begroting

Hieronder treft u de analyse aan tussen enerzijds het gerealiseerde jaar 2020 en het begrotingsjaar 2022 en anderzijds tussen de begrotingsjaren 2021 en 2022. Beiden voor zover de verschillen groter dan € 50k zijn.

W2020-B2022: Verschil lasten € 125k
Betreft met name een verschuiving van salariskosten: vanaf 2022 minder kosten bij overhead, maar meer functionele kosten bij de diverse programma's, zo ook bij programma Verplaatsen.

W2020-B2022: Verschil baten € 111k
Betreft met name incidentele baten in 2020 (glasvezel € 59k) en een incidentele bijdrage in 2020 van projectgroep SFR (Cuijk) aan het MaasWaalpad (€ 48k).

B2021-B2022: Verschil lasten € 162k
Betreft met name een verschuiving van salariskosten: vanaf 2022 minder kosten bij overhead, maar meer functionele kosten bij de diverse programma's, zo ook bij programma Verplaatsen.

Programma Werken

Bedragen x € 1.000	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Totaal lasten	214	195	186	209	209	209
Totaal baten	-66	-70	-70	-70	-70	-70
Saldo baten en lasten	**149**	**125**	**116**	**139**	**139**	**139**
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	-16	-6	-6	-6	-6	-6
Geraamd resultaat	**133**	**119**	**110**	**133**	**133**	**133**

Analyse begroting

Hieronder treft u de analyse aan tussen enerzijds het gerealiseerde jaar 2020 en het begrotingsjaar 2022 en anderzijds tussen de begrotingsjaren 2021 en 2022. Beiden voor zover de verschillen groter dan € 50k zijn.

Er zijn geen verschillen groter dan € 50k.

Programma Leren

Bedragen x € 1.000	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Totaal lasten	382	440	340	349	354	361
Totaal baten	-64	-63	-2	-2	-2	-2
Saldo baten en lasten	**318**	**377**	**338**	**347**	**352**	**359**
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat	**318**	**377**	**338**	**347**	**352**	**359**

Analyse begroting

Hieronder treft u de analyse aan tussen enerzijds het gerealiseerde jaar 2020 en het begrotingsjaar 2022 en anderzijds tussen de begrotingsjaren 2021 en 2022. Beiden voor zover de verschillen groter dan € 50k zijn.

W2020-B2022: Verschil baten € 62k
Betreft met name een specifieke uitkering in 2020 ten behoeve van onderwijsachterstandenbeleid (€ 61k)

B2021-B2022: Verschil lasten € 101k
Betreft met name een incidentele bijstelling subsidie conform Zomerrapportage 2021 (€ 62k) en een verschuiving van salariskosten: vanaf 2022 minder kosten bij overhead, maar meer functionele kosten bij de diverse programma's, zo ook bij programma Leren (€ 47k).

B2021-B2022: Verschil baten € 61k
Betreft met name een specifieke uitkering in 2021 ten behoeve van onderwijsachterstandenbeleid (€ 62k).

Programma Recreëren

Bedragen x € 1.000	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Totaal lasten	695	724	892	895	895	895
Totaal baten	-41	-39	-15	-15	-15	-15
Saldo baten en lasten	**654**	**686**	**877**	**879**	**879**	**879**
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	-11	-4	0	0	0	0
Geraamd resultaat	**643**	**681**	**877**	**879**	**879**	**879**

Analyse begroting

Hieronder treft u de analyse aan tussen enerzijds het gerealiseerde jaar 2020 en het begrotingsjaar 2022 en anderzijds tussen de begrotingsjaren 2021 en 2022. Beiden voor zover de verschillen groter dan € 50k zijn.

W2020-B2022: Verschil lasten € 197k
Betreft met name een verschuiving van salariskosten: vanaf 2022 minder kosten bij overhead, maar meer functionele kosten bij de diverse programma's, zo ook bij programma Recreëren.

B2022-B2023: Verschil lasten € 168k
Betreft met name een verschuiving van salariskosten: vanaf 2022 minder kosten bij overhead, maar meer functionele kosten bij de diverse programma's, zo ook bij programma Recreëren.

Programma Samenleven en zorgen

Bedragen x € 1.000	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Totaal lasten	7.225	7.018	6.866	6.882	6.850	6.868
Totaal baten	-2.361	-2.028	-1.641	-1.642	-1.644	-1.636
Saldo baten en lasten	**4.864**	**4.990**	**5.226**	**5.239**	**5.206**	**5.232**
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	-15	-75	0	0	0	0
Geraamd resultaat	**4.849**	**4.915**	**5.226**	**5.239**	**5.206**	**5.232**

Analyse begroting

Hieronder treft u de analyse aan tussen enerzijds het gerealiseerde jaar 2020 en het begrotingsjaar 2022 en anderzijds tussen de begrotingsjaren 2021 en 2022. Beiden voor zover de verschillen groter dan € 50k zijn.

W2020-B2022: Verschil lasten € 359k
Betreft met name verschil in kosten van Tozo (€ 743k V), Wijkteams (€ 90k V), Jeugd (€ 78k V), Participatiewet (€ 160k N), Geëscaleerde zorg (€ 91k N), BBZ (€ 68k N) en maatwerkdienstverlening (€ 68k N). Daarnaast een verschuiving van salariskosten: vanaf 2022 minder kosten bij overhead, maar meer functionele kosten bij de diverse programma's, zo ook bij programma Samenleven en zorgen (€ 168k N).

W2020-B2022: Verschil baten € 720k
Betreft met name een ontvangen Tozo-budget (tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers) van het rijk in 2020.

B2021-B2022: Verschil lasten € 152k
Betreft met name verschil in kosten van Tozo (€ 385k V), Wijkteams (€ 105k V), Participatie (€ 79k), Jeugd (€ 85k N), Wmo (€ 77k N) en Geëscaleerde zorg (€ 101k N). Daarnaast een verschuiving van salariskosten: vanaf 2022 minder kosten bij overhead, maar meer functionele kosten bij de diverse programma's, zo ook bij programma Samenleven en zorgen (€ 168k N).

B2021-B2022: Verschil baten € 387k
Betreft met name een ontvangen Tozo-budget (tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers) van het rijk in 2021.

B2021-B2022: Verschil onttrekkingen aan reserves 75k
Betreft incidentele onttrekkingen in 2021 (budgetoverheveling en vrijval bestemmingsreserve vluchtelingen en statushouders (conform Zomerrapportage 2021).

Programma Gezond leven

Bedragen x € 1.000	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Totaal lasten	1.363	1.682	1.439	1.457	1.457	1.457
Totaal baten	-1.547	-1.681	-1.409	-1.423	-1.423	-1.423
Saldo baten en lasten	**-184**	**1**	**30**	**34**	**34**	**34**
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	-237	-245	0	0	0	0
Geraamd resultaat	**-421**	**-244**	**30**	**34**	**34**	**34**

Analyse begroting

Hieronder treft u de analyse aan tussen enerzijds het gerealiseerde jaar 2020 en het begrotingsjaar 2022 en anderzijds tussen de begrotingsjaren 2021 en 2022. Beiden voor zover de verschillen groter dan € 50k zijn.

W2020-B2022: Verschil lasten € 75k
Betreft met name een verschuiving van salariskosten: vanaf 2022 minder kosten bij overhead, maar meer functionele kosten bij de diverse programma's, zo ook bij programma Gezond leven.

W2020-B2022: Verschil baten € 139k
Betreft met name lagere baten voor rioolheffing als gevolg van lager aandeel overheadkosten in 2022.

W2020-B2022: Verschil onttrekkingen aan reserves € 237k
Betreft incidentele onttrekking in 2020 uit de bestemmingsreserve budgetoverheveling voor de (destijds) Regionale Energiestrategie.

B2021-B2022: Verschil lasten € 244k
Betreft met name een (overgeheveld) budget voor de Regeling Reductie Energiegebruik en de (destijds) Regionale Energiestrategie (totaal € 419k in 2021), hogere kosten voor riolering en afvalinzameling (totaal € 93k in 2022). Daarnaast een verschuiving van salariskosten: vanaf 2022 minder kosten bij overhead, maar meer functionele kosten bij de diverse programma's, zo ook bij programma Gezond leven (€ 97k).

B2021-B2021: Verschil baten € 273k
Betreft lagere baten voor rioolheffing als gevolg van lager aandeel overheadkosten in 2022 (€ 94k) en het aandeel over 2021 met betrekking tot Regeling Reductie Energieverbruik (€189k).

B2020-B2021: Verschil onttrekkingen aan reserves € 245k N
Betreft met name een incidentele onttrekking in 2021 uit de bestemmingsreserve budgetoverheveling voor de (destijds) Regionale Energiestrategie.

Programma Wonen

Bedragen x € 1.000	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Totaal lasten	493	549	642	642	642	642
Totaal baten	-166	-114	-114	-114	-114	-114
Saldo baten en lasten	**327**	**435**	**528**	**528**	**528**	**528**
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	-73	-162	-127	-127	-127	-127
Geraamd resultaat	**254**	**273**	**402**	**402**	**402**	**402**

Analyse begroting

Hieronder treft u de analyse aan tussen enerzijds het gerealiseerde jaar 2020 en het begrotingsjaar 2022 en anderzijds tussen de begrotingsjaren 2021 en 2022. Beiden voor zover de verschillen groter dan € 50k zijn.

W2020-B2022: Verschil baten € 149k N
Betreft met name een verschuiving van salariskosten: vanaf 2022 minder kosten bij overhead, maar meer functionele kosten bij de diverse programma's, zo ook bij programma Wonen.

W2020-B2022: Verschil baten € 52k N
Betreft met name iets hogere opbrengst omgevingsvergunningen en exploitatiebijdragen in 2020 dan geraamd.

W2020-B2022: Verschil onttrekkingen aan reserves € 54k V
Betreft met name een lager onttrekking bestemmingsreserve dekking kapitaallasten in 2020 dan geraamd.

B2021-B2022: Verschil lasten € 93k V
Betreft met name een verschuiving van salariskosten: vanaf 2022 minder kosten bij overhead, maar meer functionele kosten bij de diverse programma's, zo ook bij programma Wonen.

Algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x € 1.000	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Totaal lasten	52	42	32	22	22	22
Totaal baten	-12.499	-13.426	-13.973	-13.671	-13.711	-13.636
Saldo baten en lasten	**-12.447**	**-13.383**	**-13.941**	**-13.649**	**-13.689**	**-13.614**
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat	**-12.447**	**-13.383**	**-13.941**	**-13.649**	**-13.689**	**-13.614**

Analyse

Hieronder treft u de analyse aan tussen enerzijds het gerealiseerde jaar 2020 en het begrotingsjaar 2022 en anderzijds tussen de begrotingsjaren 2021 en 2022. Beiden voor zover de verschillen groter dan € 50k zijn.

W2020-B2022: Verschil baten € 1.473k
Betreft met name een hogere uitkering uit het gemeentefonds in 2022 (€ 1.318k) en een hogere opbrengst ozb (€ 150k).

B2021-B2022: Verschil baten € 547k
Betreft een hogere uitkering uit het gemeentefonds in 2022 (€ 752k V), een lagere opbrengst ozb (€ 136k N) en een lagere doorbelasting van rente (€ 70k N).

Kosten van overhead

Bedragen x € 1.000	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Totaal lasten	4.671	5.465	4.061	3.952	3.878	3.903
Totaal baten	-127	-119	0	0	0	0
Saldo baten en lasten	**4.544**	**5.346**	**4.061**	**3.952**	**3.878**	**3.903**
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	-445	-666	-110	-35	-35	-35
Geraamd resultaat	**4.098**	**4.680**	**3.952**	**3.917**	**3.843**	**3.868**

Analyse

Hieronder treft u de analyse aan tussen enerzijds het gerealiseerde jaar 2020 en het begrotingsjaar 2022 en anderzijds tussen de begrotingsjaren 2021 en 2022. Beiden voor zover de verschillen groter dan € 50k zijn.

W2020-B2022: Verschil lasten € 610k V
Betreft met name lagere salariskosten op overhead (doorbelast naar de diverse functionele programma's) en lagere kosten van inhuur.

W2020-B2022: Verschil baten € 127k N
Betreft met name een lagere doorbelasting van salariskosten naar kredieten. De doorbelasting vanaf 2022 bedraagt structureel nihil en vindt alleen plaats op incidentele basis. Daarnaast was er in 2020 een incidenteel voordelig boekresultaat wegens verkoop van vaste activa.

W2020-B2022: Verschil onttrekkingen aan reserves € 336k N
Betreft met name onttrekkingen uit de bestemmingsreserve budgetoverheveling van incidenteel overgehevelde budgetten van 2019 naar 2020 (geen onttrekking in 2022) en onttrekkingen uit de VBR als dekking van posten uit het collegeprogramma.

B2021-B2022: Verschil lasten € 1.404k V
Betreft met name lagere salariskosten op overhead (doorbelast naar de diverse functionele programma's) en lagere kosten van inhuur en een lager budget voor de Flexibele Schil.

B2021-B2022: Verschil baten € 119k N
Betreft met name een lagere doorbelasting van salariskosten naar kredieten. De doorbelasting vanaf 2022 bedraagt structureel nihil en vindt alleen plaats op incidentele basis.

B2021-B2022: Verschil onttrekkingen aan reserves € 557k N
Betreft met name onttrekkingen uit de bestemmingsreserve budgetoverheveling van incidenteel overgehevelde budgetten van 2019 naar 2020 (geen onttrekking in 2022) en onttrekkingen uit de VBR als dekking van posten uit het collegeprogramma.

Vennootschapsbelasting (Vpb)

Bedragen x € 1.000	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Totaal lasten	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	0	0	0	0	0	0
Saldo baten en lasten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Analyse

Hieronder treft u de analyse aan tussen enerzijds het gerealiseerde jaar 2020 en het begrotingsjaar 2022 en anderzijds tussen de begrotingsjaren 2021 en 2022. Beiden voor zover de verschillen groter dan € 50k zijn.

Er zijn geen verschillen groter dan € 50k.

Bedrag voor onvoorzien

Bedragen x € 1.000	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Totaal lasten	0	5	5	5	5	5
Totaal baten	0	0	0	0	0	0
Saldo baten en lasten	**0**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat	**0**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**

Analyse

Hieronder treft u de analyse aan tussen enerzijds het gerealiseerde jaar 2020 en het begrotingsjaar 2022 en anderzijds tussen de begrotingsjaren 2021 en 2022. Beiden voor zover de verschillen groter dan € 50k zijn.

Er zijn geen verschillen groter dan € 50k.

Alle Programma's

Bedragen x € 1.000	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Totaal lasten	18.620	18.972	17.636	17.540	17.441	17.487
Totaal baten	-17.392	-17.836	-17.539	-17.252	-17.277	-17.194
Saldo baten en lasten	**1.228**	**1.136**	**98**	**287**	**164**	**293**
Toevoegingen aan reserves	2	1.423	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	-1.282	-2.798	-247	-172	-172	-172
Geraamd resultaat	**-52**	**-239**	**-150**	**115**	**-8**	**121**

2.2.2.2. Uitgangspunten en analyse ramingen

Portefeuillehouder
Wethouder Wienhoven

Uitgangspunten
De uitgangspunten voor 2022 zijn onder andere gebaseerd op de uitgangspunten zoals deze in de Kaderbrief 2022 zijn verwoord en zijn voor de begroting 2022 als volgt:
- Budgetten worden geraamd tegen reëel te verwachten kosten (dus geen automatische indexering van alle budgetten);
- Budgetten op basis van overeenkomsten worden bijgesteld zoals vermeld in de desbetreffende overeenkomsten;
- Het budget UPW bedraagt voor 2022 100% van de rijksuitkering UPW;
- Salarislasten worden zo veel mogelijk direct geraamd onder de programma's. Niet toe te delen salariskosten vallen onder overhead;
- Investeringen tot € 10k worden als kosten verantwoord;
- Op basis van het advies van de commissie BBV wordt alleen werkelijke rente verantwoord in de begroting;
- Er wordt geen administratieve rente over het eigen vermogen en bespaarde rente opgenomen in de begroting;
- Eventueel vrijgevallen kapitaallasten worden gereserveerd ter dekking van kapitaallasten van vervangings- en uitbreidingsinvesteringen, inclusief investeringen maatschappelijk nut die met ingang van 2017 afgeschreven moeten worden;
- De algemene uitkering, de decentralisatie- en integratie-uitkeringen betreffen algemene dekkingsmiddelen en worden tegen constante prijzen opgenomen in de begroting;
- De algemene uitkering is in ieder geval gebaseerd op de meicirculaire van 2021 en indien mogelijk en relevant op de septembercirculaire 2021. In deze programmabegroting is de septembercirculaire 2021 verwerkt;
- De aantallen voor de algemene uitkering zijn gebaseerd op de meeste recente specificatie van het Rijk (september 2021). In afwijking van de Kaderbrief 2022 geldt dit om praktische redenen ook voor het aantal inwoners (inclusief de diverse leeftijdsklassen);
- De inflatiecorrectie voor de belastingen bedraagt 1,50%. Deze is gebaseerd op de loon- en prijs-ontwikkeling zoals vermeld in de meicirculaire 2021;
- Rioolheffing en afvalstoffenheffing/reinigingsrecht zijn gesloten systemen en zijn maximaal 100% kostendekkend. Eventuele overschotten of tekorten worden verrekend met de (tarief-) egalisatievoorziening;
- Dividenden zijn opgenomen tegen de door de Provincie gestelde opbrengsten per aandeel.

Analyse
Jaarlijks wordt opnieuw bekeken waar de prioriteiten/aandachtsgebieden liggen en welke budgetten daarvoor nodig zijn. Het Collegeprogramma bestrijkt een breed scala aan activiteiten die op diverse onderdelen van de begroting 2022 tot uiting komen.
Hierboven bij onderdeel 2.2.2.1 'Financieel overzicht' is onder andere een analyse gegeven per programma tussen de begrotingsjaren 2021 en 2022. Op hoofdlijnen zijn de verschillen voornamelijk het gevolg van incidentele budgetten (zowel in 2021 als in 2022), van incidentele onttrekkingen uit reserves en van een verschuiving van salariskosten van overhead naar de functionele programma's.

2.2.2.3. Overzicht incidentele baten en lasten

In onderstaande tabel worden de incidentele baten en lasten vermeld (vanaf € 10k). Hierbij is aansluiting gezocht bij de 'Notitie incidentele en structurele baten en lasten' van de commissie BBV. Structurele onttrekkingen uit reserves (bijvoorbeeld ter dekking van kapitaallasten of compensatie van dividenden) worden volgens deze notitie niet als incidenteel aangemerkt. Het belang van dit overzicht is om te bepalen of er wel of geen sprake is van een structureel sluitende begroting. De incidentele baten en lasten dienen gecorrigeerd te worden op het begrotingssaldo om dit te kunnen bepalen. Het dekkingsplan is meegenomen in onderstaand overzicht. Zie voor het dekkingsplan onderdeel 1.5 begrotingsuitkomsten.

Bedragen x € 1.000

Programma	Omschrijving	2022	2023	2024	2025
	Incidentele lasten				
Besturen	Coronacompensatie	14	0	0	0
	Groene Metropoolregio / Verbonden regio	17	0	0	0
Werken	Actieprogramma vrijetijdseconomie	10	0	0	0
Recreëren	Kosten project MOVE	10	0	0	0
Samenleven en zorgen	Kosten Tozo	13	13	10	0
Overhead	Uitvoeringsbudget ZBB	75	0	0	0
	Subtotaal incidentele lasten	*140*	*13*	*10*	*0*
	Incidentele baten				
Algemene dek-kingsmiddelen	Baatbelasting (t/m 2023)	-17	-17	0	0
Samenleven en zorgen	Baten Tozo	-10	-10	-10	0
Overhead	Onttrekking VBR uitvoeringsbudget ZBB	-75	0	0	0
	Subtotaal incidentele baten	*-102*	*-27*	*-10*	*0*
	Saldo incidentele baten en lasten	**37**	**-14**	**0**	**0**

Toelichting

Voor bijna alle incidentele lasten is tevens een incidentele dekking aanwezig.

- De coronacompensatie zit in de algemene uitkering. De algemene uitkering wordt als structureel dekkingsmiddel aangemerkt met wisselende bedragen;
- De kosten voor het actieprogramma vrijetijdseconomie en voor het project MOVE betreffen incidentele kosten, waarbij 2022 het laatste jaar is (tenzij er aanvullende budgetten worden vrijgemaakt);
- Tegenover de kosten van Tozo staan ook baten (terugvordering/verhaal) met uitzondering van de uitvoeringskosten in 2022 en 2023;

- Het uitvoeringsbudget ZBB wordt gedekt door een onttrekking uit de VBR en komt uit het dekkingsplan van de Programmabegroting 2021. Mocht dit budget uiteindelijk in 2022 niet meer (geheel) nodig zijn, dan vervalt ook de onttrekking naar rato.

2.2.2.4. Overzicht structurele mutaties reserves

Hieronder is een overzicht vermeld van de beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. Dit betreft in het algemeen compensatie van weggevallen dividenden of dekking van kapitaallasten. Op de lange termijn kunnen deze bestemmingsreserves 'leeg lopen' waardoor op de lange termijn naar vervangende dekkingsmiddelen gezocht moet worden. Voor wat betreft dekking kapitaallasten; de kapitaallasten van nieuwe investeringen worden als last opgenomen in de begroting en worden niet meer specifiek gedekt door een onttrekking uit een reserve.

*Bedragen * € 1.000*

Omschrijving	Saldo 1 januari 2022	Resultaat voorgaand jaar	Toevoeging	Onttrekking	T.b.v. kapitaal-lasten	Saldo 31 december 2022
Bestemmingsreserves:						
Reserve verkoop aandelen Attero	100	0	0	-5	0	95
Reserve Centrumplan Mook aankoop panden	18	0	0	0	-6	12
Reserve Kapitaallasten nieuwbouw brandweerkazerne/gemeentewerf	513	0	0	0	-35	478
Reserve Afschr. inv. plan 2013-2016	1.368	0	0	0	-127	1.241
Totaal	**1.999**	**0**	**0**	**-5**	**-167**	**1.827**

Toelichting
De onttrekking uit de bestemmingsreserve Attero betreft compensatie van vervallen dividend. De overige onttrekkingen betreffen dekking van (lopende) kapitaallasten van 'oude' investeringen.

Meerjarig ziet het verloop er als volgt uit, waarbij
+ = toevoeging (last), - = onttrekking (baat):

Bedragen x € 1.000

Omschrijving reserve	2023	2024	2025
Reserve Verkoop aandelen Attero 1)	-5	-5	-5
Reserve aankoop panden Groesbeekseweg 2)	-6	-6	-6
Reserve Kapitaallasten nieuwbouw brandweer/werkplaats 2)	-35	-35	-35
Reserve Afschrijvingen investeringsplan 2013-2016 2)	-127	-127	-127
Totaal	**-172**	**-172**	**-172**

1) betreft onttrekking t.b.v. compensatie vervallen dividend;
2) betreft onttrekking t.b.v. dekking kapitaallaten

Indien mogelijk worden deze onttrekkingen in volgende begrotingen afgebouwd.

2.2.2.5. Begrotingsevenwicht

Wettelijk
Op grond van artikel 189 lid 2 Gw ziet de raad erop toe dat de begroting (jaarschijf 2022) structureel en reëel in evenwicht is. Hiervan kan hij afwijken als aannemelijk is dat het structureel en reëel evenwicht in de begroting in de eerstvolgende jaren tot stand zal worden gebracht.

Toezicht Provincie
In het kader van het financieel toezicht door de provincie (op grond van artikel 203 Gw) behoeft de begroting goedkeuring van gedeputeerde staten, indien naar hun oordeel de begroting niet structureel en reëel in evenwicht is en het blijkens de meerjarenraming niet aannemelijk is dat in de eerstvolgende jaren een structureel en reëel evenwicht tot stand zal worden gebracht. Naar aanleiding van het Verdiepingsonderzoek 2019 moeten in ieder geval de jaren 2021 en 2022 in evenwicht zijn of een overschot hebben. Als dit niet het geval is, is het mogelijk dat het meerjarig repressief toezicht komt te vervallen. Dit loopt t/m 2022. De Programmabegroting 2023 wordt opnieuw onderworpen aan een Verdiepingsonderzoek.
Om inzicht te krijgen in het structureel en reëel evenwicht in de (meerjaren)begroting verzoekt de provincie om onderstaande tabel op te nemen in de Programmabegroting.

Bedragen x € 1.000

recapitulatie begrotingsevenwicht	2022			2023			2024			2025		
	Totaal	Inc.	Str.	Totaal	Inc.	Str.	Totaal	Inc.	Str.	Totaal	Inc.	Str.
Lasten programma 0 Besturen	1.542	14	1.528	1.495	0	1.495	1.497	0	1.497	1.493	0	1.493
Lasten programma 1 Beschermen	857	0	857	859	0	859	859	0	859	859	0	859
Lasten programma 2 Verplaatsen	775	0	775	775	0	775	775	0	775	775	0	775
Lasten programma 3 Werken	186	10	176	209	0	209	209	0	209	209	0	209
Lasten programma 4 Leren	340	0	340	349	0	349	354	0	354	361	0	361
Lasten programma 5 Recreëren	892	10	882	895	0	895	895	0	895	895	0	895
Lasten programma 6 Samenleven en zorgen	6.866	13	6.853	6.882	13	6.869	6.850	10	6.841	6.868	0	6.868
Lasten programma 7 Gezond leven	1.439	0	1.439	1.457	0	1.457	1.457	0	1.457	1.457	0	1.457
Lasten programma 8 Wonen	642	0	642	642	0	642	642	0	642	642	0	642
Totaal lasten programma's	**13.538**	**48**	**13.490**	**13.561**	**13**	**13.548**	**13.536**	**10**	**13.527**	**13.557**	**0**	**13.557**

recapitulatie begrotingsevenwicht	2022			2023			2024			2025		
Baten programma 0 Besturen	-210	0	-210	-210	0	-210	-193	0	-193	-193	0	-193
Baten programma 1 Beschermen	-83	0	-83	-83	0	-83	-83	0	-83	-83	0	-83
Baten programma 2 Verplaatsen	-23	0	-23	-23	0	-23	-23	0	-23	-23	0	-23
Baten programma 3 Werken	-70	0	-70	-70	0	-70	-70	0	-70	-70	0	-70
Baten programma 4 Leren	-2	0	-2	-2	0	-2	-2	0	-2	-2	0	-2
Baten programma 5 Recreëren	-15	0	-15	-15	0	-15	-15	0	-15	-15	0	-15
Baten programma 6 Samenleven en zorgen	-1.641	-10	-1.631	-1.642	-10	-1.632	-1.644	-10	-1.634	-1.636	0	-1.636
Baten programma 7 Gezond leven	-1.409	0	-1.409	-1.423	0	-1.423	-1.423	0	-1.423	-1.423	0	-1.423
Baten programma 8 Wonen	-114	0	-114	-114	0	-114	-114	0	-114	-114	0	-114
Totaal baten programma's	**-3.566**	**-10**	**-3.556**	**-3.582**	**-10**	**-3.572**	**-3.566**	**-10**	**-3.557**	**-3.559**	**0**	**-3.559**
saldo baten en lasten programma's	**9.972**	**37**	**9.934**	**9.979**	**3**	**9.976**	**9.970**	**0**	**9.970**	**9.999**	**0**	**9.999**
Lasten algemene dekkingsmiddelen	32	0	32	22	0	22	22	0	22	22	0	22
Lasten overhead	4.061	75	3.986	3.952	0	3.952	3.878	0	3.878	3.903	0	3.903
Lasten vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lasten onvoorzien	5	0	5	5	0	5	5	0	5	5	0	5
Totaal lasten admo	**4.098**	**75**	**4.023**	**3.979**	**0**	**3.979**	**3.905**	**0**	**3.905**	**3.930**	**0**	**3.930**
Baten algemene dekkingsmiddelen	-13.973	-17	-13.955	-13.671	-17	-13.653	-13.711	0	-13.711	-13.636	0	-13.636
Baten overhead	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Baten vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Baten onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal baten admo	**-13.973**	**-17**	**-13.955**	**-13.671**	**-17**	**-13.653**	**-13.711**	**0**	**-13.711**	**-13.636**	**0**	**-13.636**
Saldo van admo	**-9.874**	**58**	**-9.932**	**-9.692**	**-17**	**-9.674**	**-9.806**	**0**	**-9.806**	**-9.706**	0	**-9.706**
Totaal saldo van baten en lasten van de programma's en admo	**98**	**95**	**2**	**287**	**-14**	**301**	**164**	**0**	**164**	**293**	**0**	**293**

recapitulatie begrotingsevenwicht	2022			2023			2024			2025		
Stortingen in reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserve	-247	-75	-172	-172	0	-172	-172	0	-172	-172	0	-172
Geraamd resultaat	**-150**	**20**	**-170**	**115**	**-14**	**129**	**-8**	**0**	**-8**	**121**	**0**	**121**
Totaal structurele lasten			17.513			17.527			17.432			17.487
Totaal structurele baten			-17.683			-17.397			-17.439			-17.366
Structureel begrotingssaldo			**-170**			**129**			**-8**			**121**
			V			N			V			N

Het begrotingsjaar 2022 is structureel sluitend, met name als gevolg van een hogere uitkering uit het gemeentefonds. De begrotingssaldi voor de jaren 2023 en 2024 zijn ook sluitend op basis van het voorgestelde dekkingsplan. In dit dekkingsplan is concreet deels gebruik gemaakt van de 'quick wins en potentiële besparingen' uit het ZBB-traject. Daarnaast is een aflopende stelpost opgenomen voor de uitkering Jeugdzorg (naar aanleiding van toezegging door het rijk).

Uiteenzetting van de financiële positie en toelichting

Wettelijk kader
Artikel 20 BBV.

Algemeen
De uiteenzetting van de financiële positie bestaat uit:

- de financiële gevolgen bestaand en nieuw beleid;
- de geprognosticeerde balans;
- het emu-saldo;
- de arbeidskosten gerelateerde verplichtingen;
- de investeringen;
- de financiering;
- de stand en het verloop van de reserves;
- de stand en het verloop van de voorzieningen.

2.2.3. Uiteenzetting financiële positie

2.2.3.1. Financiële gevolgen bestaand en nieuw beleid

De basis voor de Programmabegroting 2022 is de meerjarenraming van het voorgaande begrotingsjaar. Deze initiële (meerjaren)begroting wordt beschouwd als bestaand beleid en is inclusief de reeds geraamde budgetten naar aanleiding van het Collegeprogramma en de structurele doorwerking van de Zomerrapportage 2021. Deze initiële startbegroting wordt ten behoeve van de Programmabegroting 2022 en de meerjarenraming 2023-2025 gemuteerd met nagekomen wijzigingen. De mutaties van de Zomerrapportage en de nagekomen wijzigingen betreffen veelal een bijstelling van bestaande budgetten (bestaand beleid), maar ook nieuwe budgetten voor nieuwe activiteiten (nieuw beleid). De nagekomen mutaties worden in hun gezamenlijkheid beoordeeld. De bedragen die horen bij de nagekomen mutaties (zie onderstaande tabel) zijn reeds verwerkt in deze programmabegroting. Daarnaast zijn ook de stelposten met betrekking tot het ZBB-traject concreet ingevuld, is een stelpost Jeugd opgenomen vanaf 2023 (2022 zit in de algemene uitkering), zijn de belastingen geïndexeerd met 1,5% en zijn rioolheffing en de reinigingsheffingen 100% kostendekkende gemaakt. De bijstellingen hebben de volgende financiële effecten:

Bedragen x € 1.000

Begrotingsresultaat (na mutaties)	2022	2023	2024	2025
Begrotingsresultaat op basis van Zomer-rapportage 2021	**424 V**	**223 V**	**164 V**	**96 V**
Nagekomen mutaties:				
1 Stelposten Programmabegroting 2020	60	60	60	60
2 Stelposten Programmabegroting 2021	493	538	533	523
3 Netto bijstelling uitkeringen gemeentefonds (septembercirculaire)	-651	-176	-231	-112
4. Overige bijstellingen budgetten	273	160	134	109
5. Mutatie belastingen	62	67	67	67
Subtotaal nagekomen mutaties	**237 N**	**649 N**	**563 N**	**647 N**
Begrotingsresultaat inclusief bijstellingen	**187 V**	**426 N**	**399 N**	**551 N**
6. Invulling ZBB	-76	-76	-140	-140
7. Stelpost Jeugd	0	-300	-285	-260
8. Herijking gemeentefonds	n.v.t.	p.m.	p.m.	p.m.
9. Belastingen (ongedaan maken verhoging)	143	95	48	0
10. Inflatiecorrectie belastingen	-30	-30	-30	-30
Subtotaal dekkingsplan	**37 N**	**311 V**	**407 V**	**430 V**
Begrotingsresultaat inclusief bijstellingen	**150 V**	**115 N**	**8 V**	**121 N**

Voor een toelichting op de diverse onderdelen verwijzen wij u naar onderdeel 1.5 Begrotingsuitkomsten. Op basis van de huidige nagekomen mutaties en het dekkingsplan, kan voor 2022 een sluitende begroting worden verkregen. Met betrekking tot de tekorten in 2023 en 2025 merken wij op dat het verwachte voordeel van de herijking van het gemeentefonds nog niet ingeboekt is.

2.2.3.2. Geprognosticeerde balans

Het is wettelijk verplicht om (meerjarig) een geprognosticeerde balans op te nemen in de begroting. Uitgangssituatie is de balans per 31 december 2020 conform de vastgestelde Jaarstukken 2020. De geraamde mutaties voor de diverse activa- en passivaposten worden hierop gecorrigeerd. De restantkredieten per 31 december 2020 worden geacht in 2021 tot uitgaven te hebben geleid en zijn ten laste gebracht van het saldo van 's Rijks Schatkist (SKB) (valt onder de rubriek uitzettingen <1 jaar).

Bedragen x € 1.000

Balans per 31-12	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Activa						
(im)Materiële vaste activa	10.031	13.830	13.215	12.600	13.985	17.320
Financiële vaste activa: Kapitaalverstrekkingen	439	439	439	2.439	2.439	2.439
Financiële vaste activa: Leningen	483	483	483	483	483	483
Financiële vaste activa: Uitzettingen > 1 jaar	0	0	0	0	0	0
Totaal vaste Activa	**10.953**	**14.752**	**14.137**	**15.522**	**16.907**	**20.242**
Voorraden	0	0	0	0	0	0
Uitzettingen < 1 jaar	7.294	1.370	1.131	885	334	571
Liquide middelen	220	250	250	250	250	250
Overlopende activa	1.340	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Totaal Vlottende activa	**8.855**	**2.620**	**2.381**	**2.135**	**1.584**	**1.821**
Totaal Activa	**19.808**	**17.373**	**16.519**	**17.658**	**18.491**	**22.064**
Passiva						
Eigen vermogen	6.305	5.169	5.072	4.784	4.620	4.332
Voorzieningen	6.962	6.978	6.902	7.010	6.689	6.732
Vaste Schuld	726	545	363	2.182	4.000	8.000
Totaal Vaste Passiva	**13.993**	**12.691**	**12.337**	**13.976**	**15.309**	**19.064**
Vlottende schuld	1.483	1.182	1.182	1.182	1.182	1.000
Overlopende passiva	4.332	3.500	3.000	2.500	2.000	2.000
Totaal Vlottende passiva	**5.814**	**4.682**	**4.182**	**3.682**	**3.182**	**3.000**
Totaal Passiva	**19.808**	**17.373**	**16.519**	**17.658**	**18.491**	**22.064**

Bij de (im)materiële vaste activa is ervan uitgegaan dat de openstaande kredieten per eind 2020 in 2021 geïnvesteerd worden. Het krediet nieuwbouw gemeentehuis is doorgeschoven naar 2024 en het krediet voor Kandinsky is doorgeschoven naar 2025. Dit komt ook terug in de vaste schuld, als er onvoldoende middelen aanwezig zijn (te zien bij uitzettingen < 1 jaar).

2.2.3.3. Emu-saldo

EMU-Saldo
Nederland maakt deel uit van de Europese Monetaire Unie. Voor landen die deelnemen aan de Europese Monetaire Unie gelden Europese begrotingsvoorschriften waaronder de zogenaamde EMU-normen. De EMU-normen stellen limieten aan de overheidsschuld van een land.

In de regeling 'Vaststelling gelijkwaardige inspanning decentrale overheden inzake het EMU-saldo' is het collectieve aandeel van de decentrale overheden in het EMU-saldo voor de jaren 2019 tot en met 2022 bepaald alsmede de uitsplitsing daarvan per bestuurslaag.

Omschrijving	Gemeenten	Provincies	Waterschappen	Totaal
Verdeling macronorm 2022 (in % BBP)	0,27	0,08	0,05	0,40
Verdeling macronorm 2022 (x € 1.000)	2.415.941	715.834	447.397	3.579.172

De totaal geraamde BBP over 2022 bedraagt € 894,8 miljard.

Om provincies en gemeenten tijdig een beeld te geven wat dit voor hen betekent, publiceert het ministerie van BZK in lijn met de Wet Hof individuele EMU-referentiewaarden in de septembercirculaire. De individuele EMU-referentiewaarde voor Mook en Middelaar bedraagt € 638k Een individuele EMU-referentiewaarde is geen norm, maar een indicatie van het aandeel dat een provincie of gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft.

Bedragen x € 1.000

	Berekening EMU Saldo	2021	2022	2023	2024	2025
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-1.136	-98	-287	-164	-293
2	Mutatie (im)materiële vaste activa	3.799	-615	-615	1.385	3.335
3	Mutatie voorzieningen	16	-75	108	-321	43
4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	0	0	0	0	0
5	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
	Berekend EMU-saldo (1-2+3-4-5)	**-4.920**	**442**	**436**	**-1.870**	**-3.586**

De ruimte voor 2022 boven de EMU-referentiewaarde bedraagt op begrotingsbasis € 1.080, zijnde het tekort dat je mag hebben (€ 638k) en het positieve EMU-saldo (€ 442k).

2.2.3.4. Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Onder arbeidskosten gerelateerde verplichtingen worden verstaan alle vormen van aan de arbeidsrelatie verbonden rechten op (toekomstige) uitkeringen tijdens of na het dienstverband. Deze verplichtingen kunnen onderverdeeld worden in de volgende categorieën:

- Beloningen tijdens het dienstverband (vakantiegeld/-dagen);
- Uitkeringen bij ontslag (afkoopsommen);
- Pensioentoezeggingen (pensioen, wachtgeld, premies);
- Afvloeiingsregelingen.

Op basis van het BBV dient de gemeente in haar programmabegroting inzicht te bieden in de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Deze verplichtingen lopen via de reguliere exploitatie en de meerjarenbegroting.

Het vakantiegeld van 8% en de eindejaarsuitkering zijn reeds opgenomen in de begroting. In het kader van het Individueel Keuze Budget is er geen sprake meer van een reservering, maar maken deze lasten onderdeel uit van de reguliere salarisbudgetten.

Het BBV schrijft voor om arbeidskosten gerelateerde verplichtingen waarvan het jaarlijkse bedrag geen gelijk (vergelijkbaar) volume heeft, op te nemen in een voorziening. Ten behoeve van de pensioenverplichtingen van de (gewezen) wethouders heeft de gemeente Mook en Middelaar een pensioenvoorziening gevormd. De omvang van deze voorziening wordt jaarlijks actuarieel berekend ten behoeve van de jaarrekening.

Formatie

Hieronder is de formatie en de omvang van het budget vermeld.

Bedragen x € 1.000

Onderdeel	Fte 2021	Fte 2022 e.v.	Bedrag 2021 (primitieve begroting)	Bedrag 2022	Bedrag 2023	Bedrag 2024	Bedrag 2025
Raad	13 leden	13 leden	207	216	216	216	216
Griffie	1,67	1,44	139	134	134	134	134
Subtotaal algemeen bestuur	**1,67**	**1,44**	**347**	**350**	**350**	**350**	**350**
College van b&w	3,25	3,25	294	295	295	295	295
Subtotaal dagelijks bestuur	**3,25**	**3,25**	**294**	**295**	**295**	**295**	**295**
Managementteam	3,00	3,00	350	362	362	362	362
Staf	5,19	5,18	429	432	432	432	432
Afdeling Bedrijfsvoering *)	21,46	20,36	1.425	1.429	1.429	1.429	1.429
Afdeling Samenleving (incl. buitendienst) **)	36,28	38,21	2.649	2.904	2.904	2.904	2.904
Subtotaal ambtelijke organisatie	**65,93**	**66,75**	**4.853**	**5.128**	**5.128**	**5.128**	**5.128**
Totaal-generaal	**70,85**	**71,44**	**5.493**	**5.772**	**5.772**	**5.772**	**5.772**

Ten opzichte van 2021 is de benodigde formatie per 1 januari 2022 beperkt met 0,59 fte toegenomen.

2.2.3.5. Investeringen

Hieronder treft u het investeringsoverzicht aan met de voorgenomen investeringen voor de jaren 2022 t/m 2025, dan wel het reserveren van afschrijvingskosten in de begroting ten behoeve van toekomstige investeringen. Uitgangspunt is dat de restantkredieten van 2020 worden uitgegeven in 2021. Eventuele restantkredieten van 2021 worden middels het vaststellen van de Jaarstukken 2021 overgeheveld naar 2022 en zijn/worden niet vermeld in onderstaand overzicht. Voor vervangingsinvesteringen zijn middelen beschikbaar in de exploitatie. Over 2022 worden geen investeringen voorzien.

Investeringen *Bedragen x €1.000*

Programma / Omschrijving		Looptijd	B2022	B2023	B2024	B2025
Leren						
	Nieuw-/verbouw dependance Kandinsky *)	40				4.000
Recreëren						
	Maasheggen (aanvullend krediet)	25		234		
Gezond leven						
	Deelname energielandgoed Wells Meer	0		2.000		
Overhead						
	Nieuw-/verbouw gemeentehuis *)	40			2.000	
Totale investeringen			**0**	**2.234**	**2.000**	**4.000**

*) Enkele kredieten zijn in het verleden door de raad reeds vastgesteld, maar zijn doorgeschoven naar 2024 en 2025. Deze kredieten zijn volledigheidshalve wel vermeld in het investeringsoverzicht, omdat deze ook een rol speelt bij de liquiditeitenplanning. De kredieten voor 2023 worden overigens pas vastgesteld óf bij de Programmabegroting 2023 óf middels een afzonderlijk raadsvoorstel.

Van de totale investeringen zijn de afschrijvingskosten berekend op basis van de diverse looptijden van de investeringen. De boekwaarde van de investeringen (aanschafwaarde -/- afschrijvingen) wordt vermeld op de balans. De afschrijvingskosten komen als lasten tot uitdrukking in het exploitatiesaldo.
In onderstaande tabel zijn de kapitaallasten (afschrijving plus eventuele rente) vermeld van het investeringsplan. In de Programmabegroting 2022 is reeds rekening gehouden met deze kapitaallasten (in de meerjarenraming).

Kapitaallasten *Bedragen x €1.000*

Programma / Omschrijving		Looptijd	B2022	B2023	B2024	B2025
Leren						
	Nieuw-/verbouw dependance Kandinsky *)	40				
Recreëren						
	Maasheggen (aanvullend krediet)	25			9	9
Gezond leven						
	Deelname energielandgoed Wells Meer	0			0	0
Overhead						
	Nieuw-/verbouw gemeentehuis *)	40				50
Totale kapitaallasten			**0**	**0**	**9**	**59**

Er zijn voor 2022 geen nieuwe investeringen bekend, dus ook geen aanvullende kapitaallasten vanaf 2023. De kapitaallasten van de bestaande (reeds besloten) kredieten (al dan niet uitgevoerd) zijn reeds opgenomen in de Programmabegroting 2022, waarbij ook een bijstelling heeft plaatsgevonden middels een nagekomen mutatie. Op de deelneming in Wells Meer wordt niet afgeschreven.

2.2.3.6. Financiering

De gemeente Mook en Middelaar heeft één langlopende opgenomen geldlening van de BNG. Het saldo van deze lening bedraagt (inclusief de kortlopende aflossingsverplichting) per 1 januari 2022 € 726k en loopt t/m 2025. De lening is vastrentend tegen 5,58% en is niet vervroegd aflosbaar. Jaarlijks wordt € 181,5k afgelost.

Het verloop van de lening is als volgt:

Bedragen x € 1.000

Langlopende leningen o/g	2022
Stand per 1 januari (incl. kortlopende aflossingsverplichting)	726
Bij: Aangetrokken geldleningen	0
Af: Aflossingen boekjaar	-182
Stand per 31 december	**545**

Meerjarig ziet het beeld er als volgt uit (exclusief eventueel nieuwe leningen):

Bedragen x € 1.000

Jaar	Stand per 1 januari	Aflossing	Stand per 31 december	Rentelasten
2020	1.089	182	908	52
2021	908	182	726	42
2022	726	182	545	32
2023	545	182	363	22
2024	363	182	182	12
2025	182	182	0	2

Bij de jaarstukken wordt de aflossingsverplichting voor het komende jaar jaarlijks onder de kortlopende schulden geschaard.

2.2.3.7. Stand en verloop reserves

Hieronder treft u het overzicht aan met betrekking tot de stand en het verloop van alle reserves. Uitgangspunt is de vastgestelde jaarrekening over 2020. Door deze te muteren met de geraamde mutaties over 2021 ontstaat de beginstand per 1 januari 2022. In dit overzicht is ervan uitgegaan dat de begrotingsresultaten volledig verrekend worden met de VBR (steeds in het daaropvolgende jaar middels besluitvorming van de diverse jaarstukken).

Bedragen x € 1.000

Reserve	2022				2023			2024			2025		
	Saldo 1 jan.	Bij	Af	Saldo 31 dec.	Bij	Af	Saldo 31 dec.	Bij	Af	Saldo 31 dec.	Bij	Af	Saldo 31 dec.
Algemene reserves													
Algemene reserve	2.000			2.000			2.000			2.000			2.000
Vrij Besteedbare Reserve	851	239	75	1.015	150	0	1.165	0	115	1.050	8	0	1.058
Subtotaal Algemene reserves	*2.851*	*239*	*75*	*3.015*	*150*	*0*	*3.165*	*0*	*115*	*3.050*	*8*	*0*	*3.058*
Bestemmingsreserve													
Kapitaallasten nieuwbouw brandweer/werkplaats *)	513		35	478		35	443		35	409		35	374
Verkoop aandelen Attero	100		5	95		5	90		5	85		5	80
Centrumplan Mook aankoop panden *)	18		6	12		6	7		6	1		1	0
Creatieve/Culturele Doeleinden	1			1			1			1			1
Wijkontwikkeling	46			46			46			46			46
Stimulering woningbouw	33			33			33			33			33
Afschrijvingen investeringsplan 2013-2016 *)	1.368		127	1.241		127	1.114		127	988		127	861
Subtotaal bestemmingsreserves	*2.079*	*0*	*172*	*1.907*	*0*	*172*	*1.735*	*0*	*172*	*1.562*	*0*	*167*	*1.395*
Totaal reserves	**4.930**	**239**	**247**	**4.922**	**150**	**172**	**4.899**	**0**	**287**	**4.612**	**8**	**167**	**4.453**

*) Betreft verminderingen in verband met afschrijvingen op activa waarvoor een specifieke bestemmingsreserve is gevormd. In de loop van 2022 wordt bekeken in hoeverre deze onttrekkingen afgebouwd kunnen worden.

2.2.3.8. Stand en verloop voorzieningen

Hieronder treft u het overzicht aan met betrekking tot de stand en het verloop van alle voorzieningen. Uitgangspunt is de vastgestelde jaarrekening over 2020. Door deze te muteren met de geraamde mutaties over 2021 ontstaat de beginstand per 1 januari 2022.

Bedragen x € 1.000

Voorziening	2022				2023			2024			2025		
	Saldo 1 jan.	Bij	Af	Saldo 31 dec.	Bij	Af	Saldo 31 dec.	Bij	Af	Saldo 31 dec.	Bij	Af	Saldo 31 dec.
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's													
Pensioenen (gewezen) wethouders	1.159	34	27	1.166	34	27	1.173	34	27	1.179	34	27	1.186
Subtotaal	*1.159*	*34*	*27*	*1.166*	*34*	*27*	*1.173*	*34*	*27*	*1.179*	*34*	*27*	*1.186*
Voorziening ter egalisering van kosten													
Onderhoud gebouwenbeheer	1.121	76	154	1.043	76	40	1.078	76	441	713	76	68	721
Rationeel wegbeheer	281	155	165	272	155	113	314	155	140	328	155	140	343
Groot onderhoud bruggen	39	23	17	45	23	0	69	23	0	92	23	10	105
Subtotaal	*1.441*	*254*	*335*	*1.360*	*254*	*153*	*1.461*	*254*	*582*	*1.133*	*254*	*219*	*1.168*
Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven													
Egalisatie afvalstoffen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rioolbeheer	4.305	0	0	4.305	0	0	4.305	0	0	4.305	0	0	4.305
Subtotaal	*4.305*	*0*	*0*	*4.305*	*0*	*0*	*4.305*	*0*	*0*	*4.305*	*0*	*0*	*4.305*
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is													
Fonds Lierdal	14	0	0	14	0	0	14	0	0	14	0	0	14
Herontwikkeling De Bisselt	58	0	0	58	0	0	58	0	0	58	0	0	58
Financiële compensatie bomenplan	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal	*72*	*0*	*1*	*72*	*0*	*0*	*72*	*0*	*0*	*72*	*0*	*0*	*72*
Totaal voorzieningen	**6.978**	**288**	**363**	**6.902**	**288**	**180**	**7.010**	**288**	**609**	**6.689**	**288**	**246**	**6.732**

2.2.4. Toelichting op de uiteenzetting financiële positie

Wettelijk kader
Artikel 20 BBV.

2.2.4.1. Uitgangspunten en analyse financiële positie

De toelichting op de uiteenzetting van de financiële positie bevat ten minste de gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd en de motivering daarvan en een toelichting op belangrijke ontwikkelingen ten opzichte van de uiteenzetting van de financiële positie van het vorig begrotingsjaar.

Gronden ramingen
De ramingen zijn gebaseerd op de uitgangspunten zoals deze zijn beschreven in de Kaderbrief 2022 en in onderdeel 2.2.2.2 'Uitgangspunten en analyse ramingen'.

Aanvullend hierop kunnen wij meedelen dat het uitgangspunt van de ramingen 2022-2025 de meerjarenbegroting van het vorige begrotingsjaar 2021 is, omdat het overgrote deel van de budgetten structurele budgetten betreft. De eerste meerjarenplanning van begrotingsjaar 2021 is de startbegroting van begrotingsjaar 2022. Bij de Zomerrapportage 2021 is bekeken in hoeverre de budgetten gemuteerd moeten worden als gevolg van wettelijke ontwikkelingen dan wel verlaging of intensivering van de activiteiten en budgetten.
Na het vaststellen van de Zomerrapportage 2021 zijn er nog ontwikkelingen geweest die om een bijstelling van de budgetten vragen. Deze mutaties zijn vermeld in onderdeel 2.2.3.1 'Financiële gevolgen bestaand en nieuw beleid'. Daarnaast worden salarislasten die functioneel toegewezen kunnen worden aan taakvelden, ook op die taakvelden begroot. De resterende salarislasten blijven staan onder taakveld ‘Overhead’. Voor 2022 is zo’n € 3,6 miljoen aan salarislasten geraamd op de diverse functionele posten.

Ten behoeve van de balans worden de activaposten gewaardeerd op historische verkrijgingsprijs minus afschrijvingen. De overige posten worden tegen nominale waarde gewaardeerd.
Naast de hierboven aangeven wijzigingen zijn er verder geen nadere ontwikkelingen in de uiteenzetting van de financiële positie tussen 2022 en het vorige begrotingsjaar 2021.

Meerjarenraming
Meerjarig kan uitgegaan worden van dezelfde uitgangspunten en gronden als in begrotingsjaar 2022.
De budgetten worden meerjarig geraamd op basis van de werkelijk te verwachten kosten. Er vindt dus geen algehele indexatie plaats.
Belastingopbrengsten worden voor het lopende begrotingsjaar gecorrigeerd met een inflatie van 1,50% op basis van de loon- en prijsstijgingen zoals vermeld in de meicirculaire 2021. Voor de meerjarenraming wordt echter de 0-lijn gehanteerd en worden dus dezelfde baten geraamd als in 2022. Uitzondering betreft de baatbelasting. Deze loopt t/m 2023.
De meerjarenraming wordt voor kennisgeving aangenomen. De eerste meerjarenschijf (2023) geldt volgend jaar als uitgangspunt (behoudens mutaties) voor de dan op te stellen Programmabegroting 2023. Eventuele verschillen met het dan voorgaande jaar 2022 worden in de nieuwe programmabegroting toegelicht.

Overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld

2.2.5. Overzicht van baten en lasten per taakveld

Voor het college van burgemeester en wethouders zijn taakvelden verplicht gesteld. In onderstaande tabel treft u een verdeling van de programma's in taakvelden aan. Opgemerkt wordt hierbij dat bepaalde (onderdelen van) taakvelden voor IV3 onder programma Besturen vallen, maar op grond van het BBV voor de begroting onder de algemene dekkingsmiddelen, overhead, vpb of onvoorzien vallen, zoals de ozb en de algemene uitkering. Ook de mutaties van reserves en voorzieningen vallen bij IV3 onder één taakveld, terwijl deze voor de begroting op grond van het BBV per programma (kunnen) zijn vermeld.

TV	Taakveld	Lasten	Baten	Saldo
0.	**Bestuur en ondersteuning**			
0.1	Bestuur	907	0	907
0.2	Burgerzaken	364	90	273
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	79	0	79
0.4	Overhead	4.061	0	4.061
0.5	Treasury	38	342	-304
0.61	OZB woningen	1	1.593	-1.592
0.62	OZB niet-woningen	1	420	-419
0.63	Parkeerbelasting	0	0	0
0.64	Belastingen overig	136	164	-28
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	2	11.465	-11.463
0.8	Overige baten en lasten	52	0	52
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	0	247	-247
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	150	0	150
Totaal Bestuur en ondersteuning		**5.790**	**14.322**	**-8.532**
1.	**Veiligheid**			
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	564	77	487
1.2	Openbare orde en veiligheid	293	6	287
Totaal Veiligheid		**857**	**83**	**774**
2.	**Verkeer, vervoer en waterstaat**			
2.1	Verkeer en vervoer	761	23	739
2.2	Parkeren	3	0	3
2.3	Recreatieve havens	0	0	0
2.4	Economische havens en waterwegen	4	0	4
2.5	Openbaar vervoer	7	0	7
Totaal Verkeer, vervoer en waterstaat		**775**	**23**	**752**
3.	**Economie**			
3.1	Economische ontwikkeling	21	5	16

TV	Taakveld	Lasten	Baten	Saldo
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	38	57	-19
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	12	8	4
3.4	Economische promotie	115	108	7
Totaal Economie		**186**	**178**	**8**
4.	**Onderwijs**			
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	0	0
4.2	Onderwijshuisvesting	136	1	135
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	204	1	203
Totaal Onderwijs		**340**	**2**	**338**
5.	**Sport, cultuur en recreatie**			
5.1	Sportbeleid en activering	26	0	26
5.2	Sportaccommodaties	128	14	115
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	142	0	142
5.4	Musea	1	0	1
5.5	Cultureel erfgoed	31	0	31
5.6	Media	27	0	27
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	539	2	537
Totaal Sport, cultuur en recreatie		**892**	**15**	**877**
6.	**Sociaal domein**			
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	466	0	466
6.2	Wijkteams	113	0	113
6.3	Inkomensregelingen	2.005	1.576	429
6.4	Begeleide participatie	593	0	593
6.5	Arbeidsparticipatie	189	0	189
6.6	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	289	0	289
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	1.348	65	1.283
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	1.509	0	1.509
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	126	0	126
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	229	0	229
Totaal Sociaal domein		**6.866**	**1.641**	**5.226**
7.	**Volksgezondheid en milieu**			
7.1	Volksgezondheid	256	0	256
7.2	Riolering	382	521	-139
7.3	Afval	605	888	-283
7.4	Milieubeheer	186	0	186
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	11	0	11

TV	Taakveld	Lasten	Baten	Saldo
Totaal Volksgezondheid en milieu		**1.439**	**1.409**	**30**
8.	**Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing**			
8.1	Ruimtelijke ordening	312	13	299
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	0	0	0
8.3	Wonen en bouwen	330	101	229
Totaal Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing		**642**	**114**	**528**
	Totaal-generaal	**17.786**	**17.786**	**0**

VASTSTELLINGSBESLUIT

3.1. Vaststellingsbesluit

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Mook en Middelaar in zijn openbare raadsvergadering van 11 november 2021.

De raad voornoemd,

De griffier	De voorzitter
mr. M.A.M. van Arensbergen	mr. drs. W. Gradisen

BIJLAGEN

Bijlage 1 Financiële vertaling Collegeprogramma

De vermelde nummers verwijzen naar de nummers in het Collegeprogramma 2018-2022.
Een deel van de budgetten van het collegeprogramma is reeds functioneel verantwoord. De posten die in 2022 nog als 'werkbudget' beschikbaar zijn, zijn vetgedrukt. Deze posten zijn nog beschikbaar om er een bestemming aan te geven. Een deel van de budgetten is incidenteel gemaakt. Het budget kan in enig jaar pas ingezet kan worden nadat er incidentele middelen zijn vrijgemaakt. Dit is aangegeven met bedrag x minus bedrag y (bijvoorbeeld 80-80). Op € 36k na, zijn alle posten functioneel verantwoord. De € 36k (aangeduid met WB) is nog 'gereserveerd' als werkbudget en kan nog ingezet worden.

Omschrijving	2019		2020		2021		2022	
Bedragen x € 1.000	**INC**	**STR**	**INC**	**STR**	**INC**	**STR**	**INC**	**STR**
Programma Besturen								
2.1.2 Digitaal ontsluiten informatie (capaciteit)[1)]	75	80-80		80-80		80-80		80-80
2.1.2 Digitaal ontsluiten informatie (beheer en onderhoud)	45			45		45		45
2.2.1 Beleid en planvorming via participatie	16			16		16		16[WB]
Aanwending leaseconstructie	-136							
Programma Beschermen								
3.1.1 Aanscherping handhaving				50-50		50		30 20[WB]
3.2.1 Sociale veiligheid: Sociaal Team		37,5		37,5		37,5		37,5
3.2.1 Sociale veiligheid: OOV		37,5		37,5		37,5		37,5
Programma Verplaatsen								
4.1.1 Openbaar vervoer		36,5		36,5		36,5		36,5
4.2.3 Maatregelprogramma verkeersprojecten	36,5		36,5					
Dekking VBR[WB)]	-36,5		-36,5					
4.2.7 Onverharde wegen (via voorziening)	40		40		40			
Dekking Wegenbeheer	-40		-40		-40			
Programma Werken								
5.1.1 Gezond economisch klimaat			10					
5.1.4 Juiste bewegwijzering	25							
5.2.4 Bevorderen participatie arbeidsmarkt	45		45		45			
Dekking VBR	-70		-55		-45			
Programma Leren								
-								
Programma Recreëren								
7.1.1 Renoveren openbaar groen [1)]		50-50		50-50		50-50		50-50
7.1.2 Uitvoeren Masterplan Plasmolen	15							
7.2.2. Zichtbaar maken cultuurhistorie		10		10		10		10
7.2.4 Monumenten in beeld brengen					25			
Dekking VBR	-15				-25			
Programma Samenleven en zorgen								
8.2 Ondersteuning (participatie)		105		105		105		105
8.2.12 Fonds voor oplossingen	5							
Dekking VBR	-5							
Programma Gezond leven								

Omschrijving	2019		2020		2021		2022	
9.2.2 Duurzaam inzamelen en verwerken afval	30							
Dekking VBR	-30							
Programma Wonen en bouwen								
10.3.1 Implementeren Omgevingswet	125		125		125			
Dekking VBR	-125		-125		-125			

1) Deze post is tot en met 2023 incidenteel gemaakt. Kan alleen uitgevoerd worden als er aanvullende incidentele middelen vrijkomen uit de begroting.

Bijlage 2 Algemene uitkering

Hieronder is de specificatie vermeld van de uitkeringen uit het gemeentefonds voor 2022 op basis van de septembercirculaire 2021. De aantallen voor de algemene uitkering zijn gebaseerd op de meeste recente specificatie van het rijk (september 2021). Indien nodig worden de uitkeringen gemeentefonds in de loop van 2022 gewijzigd op basis van nieuwe circulaires en/of gewijzigde aantallen.

Bedragen x € 1

Onderdeel A - Inkomstenmaatstaven			
Maatstaf	**Berekende Aantallen**	**Gewicht / %**	**Uitkering**
1c Waarde niet-woningen eigenaren	605.500,00	-0,1631	-98.764
1f Waarde niet-woningen gebruikers (onder aftrek amendement De Pater)	560.000,00	-0,1315	-73.613
1a Waarde woningen eigenaren	9.456.000,00	-0,0838	-792.063
Subtotaal			**-964.440**

Onderdeel B - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is			
Maatstaf	**Berekende Aantallen**	**Gewicht**	**Bedrag in basis**
1e OZB waarde niet-woningen	56	380,05	21.283
8a Bijstandsontvangers (vanaf UJR 2016)	92	2.151,93	197.978
3a Eén-ouder-huishoudens	205	1.024,38	209.998
2 Inwoners	7.909,00	161,52	1.277.462
5 Inwoners: ouderen boven 64 jaar	2.165,00	100,57	217.734
5a Inwoners: ouderen 75 t/m 84 jaar	741	26,45	19.599
7 Lage inkomens	839	30,67	25.732
7c-2 Lage inkomens (drempel) (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	465,2	696,8	324.151
12 Minderheden	120	323,73	38.848
11a Uitkeringsontvangers (vanaf UJR 2016)	391	86,28	33.735
3b Huishoudens	3.653,00	90,63	331.071
3c Eenpersoonshuishoudens	1.111,00	52,22	58.016
8b Loonkostensubsidie	2	1.957,15	3.914
4a Inwoners: jongeren jonger dan 18 jaar (vanaf uitkeringsjaar 2019)	1.273,00	868,84	1.106.033
7g-2 Jeugdigen in gezinnen met armoederisico	96,75	319,11	30.873
7h-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen huishoudens	3.047,25	-162,66	-495.666
7i-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen huishoudens met kinderen	508,64	-636,44	-323.719
3h Ouders met (langdurig) psychisch medicijngebruik	43,42	4.695,69	203.903
3g Eenouderhuishoudens met 2 of meer kinderen	80	1.661,78	132.942
8c-2 Bijstandshuishoudens met minderjarige kinderen	18	856,69	15.420

8d Bijstandsontvangers eenouderhuishoudens	14,67	2.268,96	33.278
11b-2 Uitkeringsontvangers minus bijstandsontvangers	299	1.342,68	401.461
11c-2 Wajong (wajongeren)	82	858,75	70.418
3i-2 Medicijngebruik met drempel	1.361,03	375,44	510.985
8e Re-integratie klassiek	0,084	367.155,38	30.841
4b Inwoners jonger dan 65 jaar	5.744,00	4,21	24.182
5b Inwoners: ouderen 65 t/m 74 jaar	1.199,00	0,19	228
5c Inwoners: ouderen 85 jaar en ouder	225	0,19	43
3d Eenpersoonshuishoudens 65 t/m 74 jaar	234	16,36	3.828
3e Eenpersoonshuishoudens 75 t/m 84 jaar	221	65,34	14.440
3f Eenpersoonshuishoudens 85 jaar en ouder	123	114,42	14.074
7d-2 Huishoudens met laag inkomen 65 t/m 74 jaar	89,23	128,32	11.450
7e-2 Huishoudens met laag inkomen 75 t/m 84 jaar	64,34	512,89	33.000
7f-2 Huishoudens met laag inkomen 85 jaar en ouder	21,9	896,31	19.632
7j-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (65 t/m 74 jaar)	220,41	117,2	25.832
7k-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (75 t/m 84 jaar)	158,93	468,86	74.514
7l-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (85 jaar en ouder)	54,1	820,48	44.390
3j Bedden	9.855,00	0,85	8.377
13 Klantenpotentieel lokaal	5.960,00	46	274.160
14 Klantenpotentieel regionaal	900	24,08	21.672
15e Leerlingen VO	166,4	370,5	61.651
15j Basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 0,3	1	-2.122,96	-2.123
15k Basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 1,2	9	-3.331,55	-29.984
38 Bedrijfsvestigingen	970	75,28	73.022
31a ISV (a) stadsvernieuwing	0,00004203	6.087.306,96	256
31b ISV (b) herstructurering	0,00005999	3.736.019,31	224
36 Kernen	4	9.078,09	36.312
37 Kernen * bodemfactor buitengebied	4	14.878,30	59.513
36a Kernen met 500 of meer adressen	1	60.233,35	60.233
34 Oeverlengte * bodemfactor gemeente	260	11,72	3.047
35a Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	1.093,22	5,82	6.363
32b-2 Omgevingsadressendichtheid (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	1.618,55	58,78	95.139
23 Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	9	1.525,03	13.725
22 Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	46	3.089,49	142.117

21 Oppervlakte bebouwing	55	588,37	32.360
23a Oppervlakte bebouwing buitengebied	9	1.921,87	17.297
22a Oppervlakte bebouwing woonkern	46	2.284,96	105.108
19 Oppervlakte binnenwater	142	38	5.396
16 Oppervlakte land	1.739,00	41,07	71.421
18 Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	1.739,00	26,89	46.762
24b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	3.738,00	57,04	213.216
25b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016) * bodemfactor woonkernen	3.738,00	50,79	189.853
39 Vast bedrag	1	296.566,18	296.566
Subtotaal			**6.543.588**

Onderdeel C - Uitkeringsfactor (uf)	
Uitkeringsfactor	1,754
Subtotaal (B x C (=uf))	**11.477.453**

Onderdeel D - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is		
Maatstaf	**Berekende Aantallen**	**Uitkering**
56d Suppletie-uitkering integratie sociaal domein	8.000,00	8.000
Subtotaal		**8.000**

Onderdeel E - Integratie- en decentralisatieuitkeringen waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is		
Maatstaf	**Berekende Aantallen**	**Uitkering**
71 Brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches (DU)	26.081,00	26.081
170 Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (DU)	41.833,00	41.833
205 Voorschoolse voorziening peuters (DU)	13.764,00	13.764
223 Armoedebestrijding kinderen (DU)	16.945,00	16.945
290 Vergoeding raadsleden kleine gemeenten (IU)	120.000,00	120.000
383 Inburgering (IU)	27.307,00	27.307
393 Versterking omgevingsveiligheidsdiensten (DU)	2.000,00	2.000
Subtotaal		**247.930**

Onderdeel F - 3 D's in het sociaal domein		
Maatstaf	**Berekende Aantallen**	**Uitkering**
260 Participatie (IU)	460.000,00	460.000
261 Voogdij/18+ (IU)	237.635,00	237.635
Subtotaal		**697.635**

Onderdeel G - Aanvullingen van de gebruiker		
Aanvullingen van de gebruiker	Opgave	Uitkering
Subtotaal		0

Totaal uitkering 2022:	**11.466.578**
Totaal uitkering 2022 afgerond in veelvoud van € 5k:	**11.465k**

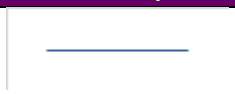
Bijlage 3 Beleidsindicatoren

Hieronder treft u een nadere toelichting aan op de diverse beleidsindicatoren zoals vermeld in de programma's. Deze gegevens zijn afkomstig van de website www.waarstaatjegemeente.nl.

Programma	Nr.	Omschrijving	Bron / verloop
Besturen		Betreft eigen indicatoren en staan niet op de website waarstaatjegemeente.nl	
Beschermen	1	*Verwijzingen Halt* Het aantal verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar feit plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.	Stichting Halt 2013-2020
Beschermen	2	*Misdrijven - Winkeldiefstallen* Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.	CBS 2012-2019 waarde 0,0
Beschermen	3	*Misdrijven - Geweldsmisdrijven* Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).	CBS 2012-2020
Beschermen	4	*Misdrijven - Diefstallen uit woning.* Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners.	CBS 2012-2019
Beschermen	5	*Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen* Aantal vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte per 1.000 inwoners. Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder de dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten	CBS 2012-2020

Programma	Nr.	Omschrijving	Bron / verloop
		samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.	
Verplaatsen		Geen beleidsindicator vermeld	
Werken	1	*Functiemenging* De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	CBS BAG/LISA 2012-2020
Werken	2	*Vestigingen (van bedrijven)* Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.	LISA 2012-2020
Leren	1	*Absoluut verzuim* Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven.	DUO / Ingrado 2014-2019
Leren	2	*Relatief verzuim* Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend.	DUO / ingrado 2014-2019
Leren	3	*Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie:* *% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs* Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De cijfers van DUO hebben betrekking op schooljaren.	DUO / Ingrado 2010-2020
Recreëren	1	*Niet-sporters* Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder die niet minstens één keer per week aan sport doet.	CBS / RIVM 2012, 2016
Samenleven en zorgen	1	*Banen* Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.	CBS / LISA 2010-2020
Samenleven en zorgen	2	*Jongeren met een delict voor de rechter* Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.	Verwey Jonker Instituut 2010-2015
Samenleven en zorgen	3	*Kinderen in uitkeringsgezin* Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder	Verwey Jonker Instituut 2010-2019

Programma	Nr.	Omschrijving	Bron / verloop
		bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.	
Samenleven en zorgen	4	*Netto arbeidsparticipatie* Het percentage van de werkzame beroepsbevolking.	CBS 2010-2020
Samenleven en zorgen	*5*	*Werkloze jongeren* Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers van 2016 zijn afkomstig van het CBS.	Verwey Jonker Instituut 2010-2019
Samenleven en zorgen	6	*Personen met een bijstandsuitkering* Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.	CBS 2015-2020
Samenleven en zorgen	7	*Lopende re-integratievoorzieningen* Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	CBS 2015-2020
Samenleven en zorgen	8	*Jongeren met jeugdhulp* Het percentage jongeren van 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en/of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.	CBS 2015-2020
Samenleven en zorgen	9	*Jongeren met jeugdbescherming* Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of onder voogdij geplaatst. In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar.	CBS 2012 2020
Samenleven en zorgen	10	*Jongeren met jeugdreclassering*	CBS 2012--2014

Programma	Nr.	Omschrijving	Bron / verloop
		Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugd-reclasseringmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 23 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.	
Samenleven en zorgen	11	*Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo* Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkings-groep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentie-gemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende Gemeenten.	CBS 2017-2020
Gezond leven	1	*Omvang huishoudelijk restafval* Niet-gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.	CBS 2010-2019
Gezond leven	2	*Hernieuwbare elektriciteit* -	RWS 2013-2019
Wonen	1	*Gemiddelde WOZ-waarde* De gemiddelde WOZ waarde van woningen.	CBS 2011-2020
Wonen	2	*Nieuw gebouwde woningen* Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.	BAG 2012-2020
Wonen	3	*Demografische druk* De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar en ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.	CBS 2011-2021
Wonen	4	*Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden*	COELO 2014-2021

Programma	Nr.	Omschrijving	Bron / verloop
		Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	
Wonen	5	*Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden* Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	COELO 2014-2021

Bijlage 4 Begrippenlijst

In onderstaande lijst zijn diverse (financiële) begrippen toegelicht. Niet alle begrippen komen voor in deze Programmabegroting 2022.

Achterstallig onderhoud	Onderhoud dat niet op tijd is uitgevoerd, waardoor een onderhoudsrichtlijn is overschreden en niet (meer) wordt voldaan aan het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau. Achterstallig onderhoud kan leiden tot schade en/of onveilige situaties, hetgeen vaak leidt tot hogere herstelkosten.
Activa-posten	De activa maken onderdeel uit van de balans (zie aldaar) en worden, kort gezegd, gevormd door de (in geldwaarde uitgedrukte) bezittingen, zoals gebouwen, goederen, vorderingen en geldtegoeden. De activa-posten worden meestal onderverdeeld in twee categorieën: - vaste activa, zijnde activa-posten die langer dan een jaar meegaan, zoals gebouwen, machines en inventaris en; - vlottende activa, zijnde activa-posten die maximaal één jaar meegaan, zoals voorraden, vorderingen en geldtegoeden. De tegenhanger van de activa-posten zijn de passiva-posten.
Algemene reserve	Reserves kunnen worden omschreven als eigen vermogensbestanddelen (op de balans) en zijn in principe vrij om te besteden. Een algemene reserve is een reserve waaraan de raad geen specifieke bestemming heeft gegeven, zoals bij een bestemmingsreserve het geval is. Mook en Middelaar heeft twee algemene reserves: - een (min of meer geblokkeerde) algemene reserve die als ondergrens wordt aangehouden voor het afdekken van risico's, zijnde de 'Algemene reserve' en; - een volledig vrij te besteden algemene reserve, zijnde de Vrij Besteedbare Reserve (VBR).
Balans	De balans bestaat uit twee gedeelten die met elkaar in evenwicht zijn: de activa en de passiva (zie aldaar). De term 'balans' doelt op dit evenwicht. De activa worden, kort gezegd, gevormd door de bezittingen en de passiva bestaan uit het eigen vermogen en het vreemd vermogen. Als de beide delen naast elkaar gepresenteerd worden, staan de activa aan de linkerzijde (debetkant) en de passiva aan de rechterzijde (creditkant). Er is echter niets op tegen om ze onder elkaar te zetten.
Bestuurlijk belang	Betreft zeggenschap in/bij een verbonden partij. Een gemeente kan een bestuurlijk belang hebben in een verbonden partij doordat zij in het bestuur is vertegenwoordigd. De gemeente kan het ook hebben doordat zij stemrecht heeft in de verbonden partij.
BBV	Het 'Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten' (BBV) beschrijft de regels waaraan onder andere de begroting van een gemeente moet voldoen.
Belastingcapaciteit	De belastingcapaciteit maakt duidelijk hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Door de manier waarop dit financiële kengetal wordt berekend, is dit cijfer in het jaarverslag altijd hetzelfde als in de begroting.
Bestemmingsreserve	Reserves kunnen worden omschreven als eigen vermogensbestanddelen (op de balans) en zijn in principe vrij om te besteden. Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan de raad echter een specifieke bestemming heeft gegeven. De raad is bevoegd om de bestemming te wijzigen of ongedaan te maken.
Bestemmingsreserve kapitaallasten	Bestemmingsreserve voor het dekken van kapitaallasten (afschrijving en rente) van reeds gerealiseerde of nog te realiseren investeringen. De kapitaallasten van nieuwe investeringen worden zoveel mogelijk opgenomen in de begroting, zodat deze bestemmingsreserve op termijn niet meer nodig is.

Bezuinigingsmaatregelen	Lastenverlagende maatregelen om een begrotingstekort weg te werken. Een bezuiniging is iets wat al rechtstreeks op de lasten van de begroting wordt verwerkt. In de begroting zijn deze bezuinigingen op programmaniveau verwerkt.
Budgetrecht	De bevoegdheid om financiële middelen beschikbaar te stellen. Door de begroting vast te stellen geeft de raad het college toestemming om geld uit te geven aan de afgesproken activiteiten.
Deelneming	Participatie in een besloten of naamloze vennootschap, waarin de gemeente aandelen heeft.
Dekkingsmiddelen	Middelen die worden gegenereerd dan wel aangewend om de lasten in de begroting op te vangen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen algemene dekkingsmiddelen en specifieke dekkingsmiddelen. Algemene dekkingsmiddelen zijn vrij te besteden (zoals uitkeringen gemeentefonds), terwijl specifieke dekkingsmiddelen gebonden zijn aan bepaalde uitgaven binnen een programma (zoals een provinciale subsidie, de afvalstoffenheffing of leges voor de aanvraag van een paspoort).
Dividend	Een vergoeding die wordt uitbetaald aan aandeelhouders (= deelneming).
EMU-referentiewaarde	Een individuele EMU-referentiewaarde betreft geen norm, maar betreft een indicatie van het aandeel dat een provincie of gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft. De Wet Hof bepaalt dat de individuele referentiewaarde voor het EMU-saldo van de individuele overheden, naast het eigen aandeel, ook het aandeel in het EMU-saldo van gemeenschappelijke regelingen betreft waar de individuele overheid deel van uitmaakt.
EMU-saldo	Het geraamde of het gerealiseerde saldo van de ontvangsten en uitgaven op kasbasis van een gemeente. Dit in tegenstelling tot het begrotings- of rekeningresultaat op basis van het baten- en lastenstelsel. Het EMU-saldo wordt berekend volgens Europese voorschriften.
Financieel belang	Een bedrag dat aan een verbonden partij ter beschikking is gesteld en niet verhaald kan worden als de verbonden partij failliet zou gaan. Het kan ook het bedrag zijn waarvoor de gemeente aansprakelijk is als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.
Financiële kengetallen	Getallen waarmee inzicht verkregen kan worden in de financiële positie van een gemeente. Deze zijn vermeld in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.
Geïnventariseerde risico's	In kaart gebrachte kansen op gevaar of schade met financieel gevolg van substantiële omvang.
Gekwantificeerde risico's	Het totaal van de financiële gevolgen van de kansen op gevaar of schade.
Gemeenschappelijke regeling	Een samenwerkingsverband tussen overheidslichamen (zoals bijvoorbeeld gemeenten) dat op grond van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen is opgericht.
Groot onderhoud	Uitvoering van correctieve maatregelen, als gevolg van slijtage na een langere periode van gebruik, om een object in goede staat (op een vooraf bepaald kwaliteitsniveau) te houden of te brengen. Groot onderhoud dient zich in de regel aan, is daarom vaak gepland, is veelal ingrijpend van aard en betreft een groot of belangrijk deel van het object.
Incidentele baten en lasten	De aard van de begrotingspost is altijd leidend voor het al dan niet incidentele karakter ervan. Een hulpmiddel bij het bepalen van het karakter van de begrotingspost is de tijdsduur. Incidentele baten en lasten zijn posten die het begrotingssaldo incidenteel beïnvloeden. Baten en lasten die zich in drie jaar of minder voordoen, kunnen worden gekwantificeerd als incidenteel, maar kunnen ook structureel van aard zijn. Baten die zich vier jaar of langer voordoen zijn in beginsel structureel van aard.
Investeringen met economisch nut	Investeringen die verhandelbaar zijn (bijvoorbeeld gebouwen of vervoermiddelen) en kunnen bijdragen aan het genereren van middelen.
Investeringen met maatschappelijk nut	Investeringen die in principe niet verhandelbaar zijn (bijvoorbeeld wegen). Voor sommige investeringen met maatschappelijk nut worden de kosten verhaald middels een heffing (bijvoorbeeld riolering).
Klein onderhoud	Preventieve maatregelen en dagelijkse reparaties die noodzakelijk zijn om het object in goede, werkende en veilige staat te houden tegen een van te voren vastgesteld kwaliteitsniveau.
Kwaliteitsniveau van het onderhoud	Een maat (norm) voor de staat van onderhoud waarop een kapitaalgoed zich moet bevinden.
Kwijtschelding	Inwoners die gemeentelijke belastingen (lokale heffingen) niet kunnen betalen, kunnen de gemeente om kwijtschelding vragen. Het is afhankelijk van het gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid wie daarvoor wel of niet in aanmerking komt en voor welke belasting.
Lokale heffingen	Retributies en eigen belastingen die de gemeente ontvangt op basis van publiekrechtelijke regels, zoals onroerende zaakbelastingen, leges, rioolheffing en afvalstoffenheffing.
Materiële vaste activa	Investeringen met een meerjarig economisch of maatschappelijk nut.
Onderhoud kapitaalgoederen	Het systematisch aan de hand van beheerplannen onderhouden van in de gemeente aanwezige kapitaalgoederen (zoals wegen, groen, water, gebouwen).
Opschuiven sluitend meerjarenperspectief	In de Gemeentewet is bepaald dat een meerjarenraming voor (ten minste) de drie jaren volgend op het begrotingsjaar wordt opgesteld. Als het begrotingsjaar geen structureel en reëel evenwicht laat zien, moet aannemelijk worden gemaakt dat het evenwicht uiterlijk in het derde jaar van de meerjarenraming door de gemeente tot stand kan worden gebracht. Het is daarom in beginsel voor de toezichthouder niet acceptabel als ieder jaar opnieuw een meerjarenraming wordt opgesteld waarbij er uitsluitend in het derde jaar van de meerjarenraming weer evenwicht is.

Overhead	Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces (zoals huisvestingskosten, kosten van ICT, algemene personeelskosten, kosten van Financiën en Juridische zaken, kosten van communicatie en de kosten van het Managementteam). De overhead wordt ook vaak aangeduid met 'piofach' of een variant hierop.
Passiva-posten	De passiva maken onderdeel uit van de balans en worden, kort gezegd, gevormd door het (in geldwaarde uitgedrukte) eigen vermogen en vreemd vermogen (schulden en verplichtingen). De passiva-posten worden meestal onderverdeeld in drie categorieën: - eigen vermogen, zijnde het verschil tussen alle bezittingen (activa) en het vreemd vermogen (schulden) - vaste passiva, zijnde passiva-posten die langer dan een jaar meegaan zoals voorzieningen en langlopende opgenomen geldleningen en; - vlottende passiva, zijnde passiva-posten die maximaal één jaar meegaan, zoals schulden aan leveranciers of 'rood staan' bij een bank.
Preventief toezicht	Wanneer de begroting niet aan de wettelijke criteria voor structureel en reëel evenwicht voldoet, is er sprake van preventief toezicht. In dat geval behoeven de begroting en de daarop volgende begrotingswijzigingen vooraf de goedkeuring van de toezichthouder (Gedeputeerde Staten).
Programma	Een samenhangend geheel van activiteiten in de gemeentebegroting. De programma's worden door de raad vastgesteld (en blijven in principe gedurende een raadsperiode gelijk).
Reëel evenwicht	Met reëel evenwicht wordt bedoeld dat de geraamde baten en lasten in de begroting en meerjarenraming volledig en realistisch zijn.
Repressief toezicht	Wanneer de begroting aan de wettelijke criteria voor structureel en reëel evenwicht voldoet, is er sprake van repressief toezicht. Dit is de standaardvorm van toezicht en houdt in dat de begroting en de daarop volgende begrotingswijzigingen direct uitgevoerd kunnen worden (rechtskracht krijgen), zonder afhankelijk te zijn van een voorafgaande goedkeuring van de toezichthouder (Gedeputeerde Staten).
Risico-inventarisatie	Een overzicht van de kansen van een positieve of een negatieve gebeurtenis van materieel belang.
Risicomanagement	Risicomanagement is een hulpmiddel om op een gestructureerde manier risico's in kaart te brengen, te evalueren en - door er pro-actief mee om te gaan - beter te beheersen. Risicomanagement is gebaseerd op het maken van risicoanalyses en maakt veelal gebruik van risicomodellen.
Solvabiliteitsratio	Dit financiële kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. De solvabiliteitsratio is het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal.
Stelpost	Begrotingspost waarvan de concretisering nog moet worden uitgewerkt.
Stelsel van baten en lasten	Gemeenten werken met een stelsel van baten en lasten. Dat betekent dat inkomsten en uitgaven moeten worden toegerekend aan het begrotingsjaar waarop zij betrekking hebben. Bij een kasstelsel, dat de Rijksoverheid bijvoorbeeld hanteert, worden inkomsten en uitgaven toegerekend aan het jaar waarin de betalingen zijn gedaan. Het omrekenen van het resultaat volgens het stelsel van baten en lasten naar een resultaat volgens het kasstelsel, gebeurt via het berekenen van het EMU-saldo.
Structureel en reëel evenwicht	Deze situatie is aan de orde als, uitgaande van het bestaande beleid en inclusief nieuw aanvaard beleid, - alle structurele lasten tenminste worden gedekt door structurele baten en - incidentele lasten worden gedekt door incidentele baten (waaronder onttrekkingen aan de VBR)
Taakstelling	Opdracht tot bezuinigingen, terwijl (nog) geen concrete maatregelen zijn genomen. Pas op langere termijn ontstaan de positieve financiële effecten.
Voorziening	Voorzieningen kunnen worden omschreven als vermogensbestanddelen die als vreemd vermogen zijn aan te merken, omdat deze gelden niet vrij beschikbaar zijn. Er staat namelijk altijd een verplichting of een kwantificeerbaar risico tegenover. De raad stelt voorzieningen in voor een specifiek doel. Ter onderbouwing moet een (beheers)plan opgesteld worden. De voorziening kan alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor zij is ingesteld.
Vrij Besteedbare Reserve (VBR)	De Vrij Besteedbare Reserve is een vorm van een algemene reserve, maakt onderdeel uit van het eigen vermogen op de balans en is vrij te besteden.
Weerstandsvermogen	Het weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin de gemeente in staat is middelen vrij te maken dan wel middelen heeft vrijgemaakt om niet begrote financiële tegenvallers op te vangen zonder ingrijpende beleidswijzigingen. Het weerstandsvermogen bestaat uit twee onderdelen, namelijk de weerstandscapaciteit en de risico's. Het weerstandsvermogen geeft de verhouding tussen deze twee onderdelen aan.
Weerstandscapaciteit, incidenteel	Het vermogen om onverwachte eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van taken op het geldende niveau.
Weerstandscapaciteit, structureel	Het vermogen om onverwachte tegenvallers structureel in de lopende begroting op te kunnen vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van bestaande taken.

Bijlage 5 Invulling ZBB

Onderstaande tabellen bevatten de 'quick wins en potentiële besparingen' zoals deze waren opgenomen in de Zomerrapportage 2021 naar aanleiding van het ZBB-traject. In het raadsvoorstel van de Zomerrapportage was vermeld dat er een selectie wordt gemaakt uit deze posten. De voorgestelde selectie is hieronder in kleur weergegeven.

BESTUUR, VEILIGHEID EN MILIEU

Bedragen x € 1.000

Nr.	Activiteit	Lasten	Mogelijke besparing	Toelichting besparing	Effecten besparing	Voorstel college	Financieel effect 2022	Financieel effect 2023	Financieel effect 2024	Financieel effect 2025
1	Basisregistratie personen / burgerlijke stand	9	3	Strakker begroten en het aanbieden van gratis huwelijken voor burgers uit andere gemeenten wordt niet meer aangeboden.	Minder aantrekkelijk voor burgers uit andere gemeenten.	Akkoord. Er kan zelfs meer worden afgeraamd, omdat te ruim begroot is. En omdat het Jachtslot gerestaureerd wordt kunnen er geen huwelijken plaatsvinden en zijn er dus geen huurkosten.	5	5	5	5
2	Overhead communicatie	36	12	Minimaliseren aantal pagina's Ter Sprake (max. 3 pagina's t/m juli en 2 t/m december).	Inwoners zijn voor communicatie vanuit de gemeente meer aangewezen op internet. Dat kan gezien de grotere groep ouderen betekenen dat die niet meer (volledig) worden bereikt.	Akkoord. Voor info over formele stukken gemeente verwijzen we naar onze website. We gaan Ter Sprake veel gerichter gebruiken.	12	12	12	12
3	Salarislasten Openbare orde en veiligheid	149	2	Afstoten vacature 0,33 fte OOV (en hierop begrote baten).	Geen directe gevolgen aangezien deze capaciteit op dit moment niet wordt ingezet. Tegenover de vacatureruimte (á € 21k) staan begrote baten van € 19k. Verschil is mogelijke besparing.	Akkoord met een bezuiniging van € 2k.	2	2	2	2

Nr.	Activiteit	Lasten	Mogelijke besparing	Toelichting besparing	Effecten besparing	Voorstel college	Financieel effect 2022	Financieel effect 2023	Financieel effect 2024	Financieel effect 2025
4	Begraafplaatsen en crematoria	9	8	Verlaging van de financiële bijdrage aan de kerkbesturen voor onderhoud van de begraafplaats.	Kerkbesturen blijven primair verantwoordelijk voor onderhoud begraafplaats.	Niet akkoord. De gemeente heeft plicht om te begraven. Het alternatief is risicovol en duur. Bijdrage betreft vrijwilligers.	0	0	0	0
5	Overhead personeel Algemeen	266	10	Representatiekosten verlagen € 4,5k. Kosten werving en selectie en loopbaanbegeleiding verlagen € 5k.	De organisatorische gevolgen zullen beperkt zijn.	Akkoord met verlaging representatiekosten en kosten werving, samen € 9,5k.	10	10	10	10
						Deels meegenomen, voor een bedrag van :	7	7	6	6
6	Milieubeheer	13	8	Geen subsidie meer aan Energiecafé en Animo. Het budget t.b.v. Adviesraad Natuur en Milieu verlagen van € 2k naar € 0,5k (betreft kosten zoals zaalhuur en dergelijke).	Geen ondersteuning lokale milieugroep (milieueducatie), participatie van inwoners aan het energievraagstuk wordt mogelijk verminderd. Vragen van inwoners komen mogelijk meer bij de gemeente terecht (in plaats van bij energiecafé).	Het college beoordeelt dit in het kader van een totale heroverweging van het subsidiebeleid.				
7	Overhead Huisvesting en Facilitaire zaken	250	6	Bezuinigen op vakliteratuur en samenvoegen archief, beveiliging, schoonmaakartikelen, water en waterschapsheffing	Alleen incidentele verzoeken om vakliteratuur worden gehonoreerd, na toetsing door MT	Akkoord.	6	6	6	6
8	Overhead personeel Afdeling Bedrijfsvoering	1.257	16	De bodefunctie (nu 2 fte) met 0,3 fte verlagen. In de loop der tijden heeft de bodefunctie een andere inhoud en wijze van invulling gekregen.	Geen	Akkoord.	16	16	16	16

Nr.	Activiteit	Lasten	Mogelijke besparing	Toelichting besparing	Effecten besparing	Voorstel college	Financieel effect 2022	Financieel effect 2023	Financieel effect 2024	Financieel effect 2025
9	Handhaving algemeen	33	7	De budgetten actualiseren op basis van het meerjarige uitgavenpatroon.	Geen directe effecten.	Akkoord.	7	7	7	7
10	Salarislasten TV 0.1 Bestuur	109	30	Minder bestuurskundige, secretariële en financiële ondersteuning. Daarmee wordt (in totaal) ca. 0,5 fte bespaard. Dat is € 30k.	Bestuurders worden niet meer (volledig) geïnformeerd waardoor misschien informatie niet (tijdig) bij bestuurders terecht kan komen en niet altijd de juiste acties worden ondernomen. Ook is de verwachting dat de taken niet zullen verdwijnen maar verschuiven binnen de organisatie, hetgeen de besparing grotendeels teniet doet.	Niet akkoord. Dit levert geen realiseerbare besparing op.	0	0	0	0
11	Griffie	140	49	Minder formatie griffie; wettelijk is de griffiersfunctie verplicht; er geldt geen wettelijke minimale formatie voor de griffier. Uitgaande van de huidige formatie van de griffier bedraagt de salarislast voor 0,89 fte € 91.000.	Risico op minder kwaliteit van bestuurlijke besluitvorming met als gevolg risico op imagoschade; risico op minder informatievoorziening naar inwoners; door minder deelname aan interne en externe overlegsituaties; risico op minder afstemming (in samenwerking).	Dit is een aangelegenheid van de gemeenteraad.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
12	Overhead automatisering (ICT)	746	10	Beëindiging leasecontract Econocom en contract Checkpoint. Dat levert een besparing op van € 34,5k. Hiertegenover hogere kapitaallasten. Netto besparing € 10k.	Geen directe gevolgen. Omdat de leaseconstructie wel financiële armslag bood, zal er nu sneller naar de raad gegaan moeten worden voor investeringen.	Akkoord, dit betekent een besparing van € 10k vanaf 2023.	0	10	10	10

Nr.	Activiteit	Lasten	Mogelijke besparing	Toelichting besparing	Effecten besparing	Voorstel college	Financieel effect 2022	Financieel effect 2023	Financieel effect 2024	Financieel effect 2025
13	Overhead Personeel Algemeen	266	14	Afschaffen van de kerstpakketten/viering € 6k. Bijdrage PV stopzetten € 4k. Vergoeding stagiaires stopzetten € 3,5k.	De organisatorische gevolgen zullen merkbaar zijn, doordat de gemeente een minder aantrekkelijke werkgever is geworden.	Akkoord met potentiële besparing kerstpakketten € 6k en verlaging vergoeding stagiaires met € 2,5k, samen € 8,5k. Niet akkoord met verlaging bijdrage PV.	9	9	9	9
14a	College van b&w	362	77	Geen derde wethouder, ca. € 60k. Afschaffing studiekosten, subsidie studieplan, abonnementen: € 4,5k. Beperking vergoeding bestuurscommissieleden: ca. € 3k. Beperking verzekeringspremies: € 2k. Deels versoberen en deels afschaffen representatiemomenten: € 7,5k.	Wethouders hebben minder aandacht/tijd voor burgers. Minder contacten met burgers. Bestuurlijk drukker. Geen ruimte voor opleidingen en vergoeding abonnementen. Door op representatie te bezuinigen: diverse verenigingen/stichtingen ontvangen minder subsidie/gemeentelijke aandacht en dienen deels zelf zorg te dragen voor financiering activiteiten. Minder inzet ambtelijk apparaat voor representatie.	Besparing op wethouders legt het college voor aan de raad. Besparing van € 5k op representatiekosten akkoord. Overige bijkomende besparingen niet akkoord/niet reëel.	5	5	5	5
14b	College van b&w	362	25	Terugbrengen fte wethouders met 0,3 fte (naar 3 keer 0,65 fte i.p.v. 0,75 fte). Beperken abonnementen en afschaffen budget opleidingen, afschaffen/versoberen van diverse feestelijkheden (nieuwjaarsreceptie,	Wethouders hebben minder tijd, ook voor burgers/verenigingen. Ambtelijke taken op het gebied van representatie (voorbereiding en uitvoering evenementen) zullen verminderen.	Besparing op wethouders legt het college voor aan de raad.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

Nr.	Activiteit	Lasten	Mogelijke besparing	Toelichting besparing	Effecten besparing	Voorstel college	Financieel effect 2022	Financieel effect 2023	Financieel effect 2024	Financieel effect 2025
				herdenkingen, ontvangst 4-daagselopers, carnaval.						
15	Salarislasten burgerzaken	278	20	Beperken openingstijden van de balie / receptie/ telefonie. Balie/receptie naar zes dagdelen per week (zijn nu negen dagdelen). Er wordt alleen op afspraak gewerkt. Telefonische bereikbaarheid terugbrengen naar 10.00-12.00 uur en 14.00- 16.00 uur. Stoppen avondopenstelling.	Dit betekent dat er ook niemand aan de receptiebalie zit en dat medewerkers hun eigen bezoek moeten in- en uitlaten. Dit brengt extra (verborgen) kosten met zich mee, tot € 15k. Gemeente wordt moeilijker bereikbaar voor burgers en bezoekers.	Niet akkoord. Voor een mager voordeel gaat de dienstverlening sterk achteruit.	0	0	0	0
16	Raad	216	16	Geen 13e maand; geen rekenkameronderzoek; geen onderzoek; verminderen raadsbudgetten voor ondersteuning en advisering; raadsuitje van € 6k naar € 4k. Dit levert in oneven jaren € 16,3k op en in even jaren € 20,3.	Risico t.a.v. continuïteit bestuur, minder aantrekkelijk om raadslid te zijn. Vermindering van de controlerende functie van de raad door wegvallen onderzoeken. Mogelijk effect op kwaliteit besluitvorming / voorbereiding door minder ondersteuning.	Dit is een aangelegenheid van de gemeenteraad.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
	Totaal						**71**	**81**	**81**	**81**

WET MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

Nr.	Activiteit	Lasten	Mogelijke besparing	Toelichting besparing	Effecten besparing	Voorstel college	Financieel effect 2022	Financieel effect 2023	Financieel effect 2024	Financieel effect 2025
17	Geëscaleerde zorg 18+ Ontmoetingsactiviteiten voor mensen met een psychische kwetsbaarheid	14	8	Geen inloop GGZ, wel activiteiten.	Niet of nauwelijks maatschappelijk effect; van inloopmogelijkheid wordt slechts door een enkeling gebruik gemaakt.	Akkoord	8	8	8	8
18	Wmo maatwerkvoorziening woningaanpassing	58	van 0 tot 30	Primaat verhuizen bij woningaanpassingen boven de € 9k (met verhuisvergoeding van € 2k). Maatregel biedt met name potentiële besparing bij dure aanpassingen in de toekomst, dit is vooral ter voorkoming van hogere kosten en biedt mogelijk ook een (beperkte) besparing.	Er moet wel een passende woning binnen de gemeente beschikbaar zijn, anders kan deze constructie niet worden toegepast. Het kost extra tijd/inzet om dit uit te zoeken en te onderbouwen. Risico op bezwaar, wat extra ambtelijke inzet vraagt.	Niet akkoord	0	0	0	0
19	Wmo voorziening huishoudelijke hulp	515	55	Schoonmaakbedrijf voert HH uit (vanaf nieuwe aanbesteding 2024).	Onrust bij cliënten, mogelijk meer behoefte aan (facilitering) sociale contacten. Daarnaast aanpassen verordening en onderzoeken marktpotentie.	Akkoord met inzet schoonmaakbedrijf per 2024. College onderzoekt of besparing eerder gerealiseerd kan worden.	0	p.m.	55	55
20	Wmo voorziening huishoudelijke hulp	515	10	Praten over inkomen bij aanvraag HH.	Meer eigen verantwoordelijkheid, mogelijk onbegrip en ophef. Sociaal Team moet goed getraind worden voor voeren gesprekken.	Akkoord, wordt al uitgevoerd.	10	10	10	10

Nr.	Activiteit	Lasten	Mogelijke besparing	Toelichting besparing	Effecten besparing	Voorstel college	Financieel effect 2022	Financieel effect 2023	Financieel effect 2024	Financieel effect 2025
21	Ambtelijke inzet Wmo en jeugd Mogelijkheid 1	399	30 (minus nadeel efficiency)	Geen coördinatie Sociaal Team meer; zelfsturend team van maken.	Medewerkers Sociaal Team zijn meer tijd kwijt om taken te verdelen en afstemming te organiseren en input te leveren vanuit de praktijk bij het opstellen van beleid. Hierdoor kunnen zij minder aanvragen behandelen. Efficiency wordt dus verminderd. Ook mist dan de functie van de coördinator als een senior, die toetst en intervisie biedt.	Akkoord met minder coördinatie ST; tevens akkoord met uitwerken optie uitbesteden (besparing p.m.).	30	30	30	30
22	Ambtelijke inzet Wmo en jeugd Mogelijkheid 2	399	van 0 tot 100	Uitbesteden Wmo en Jeugd samenwerking met een andere gemeente (andere gemeente neemt taken over).	Grotere afstand tussen sociaal team en inwoners kan leiden tot minder maatwerk. Ook is extra inspanning nodig om de relatie met lokale (zorg) partners te onderhouden. Er dienen duidelijke afspraken gemaakt te worden over beleid, uitvoering, personeel en kosten. De gemeente komt meer op afstand te staan (minder sturingsmogelijk-heden). De bandbreedte van de besparing geeft aan dat het realiseren van een besparing onzeker is. Het is ook mogelijk dat de (totale Sociaal Domein) kosten juist hoger zijn (mede door grotere afstand/minder maatwerk).	We onderzoeken of we de uitvoering van Wmo en Jeugd (consulenten Wmo) en het beleid bij een andere gemeente kunnen beleggen.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
	Totaal						**48**	**48**	**103**	**103**

ECONOMIE EN PARTICIPATIE

Nr.	Activiteit	Baten	Mogelijke besparing	Toelichting besparing	Effecten besparing	Voorstel college	Financieel effect 2022	Financieel effect 2023	Financieel effect 2024	Financieel effect 2025
23	Toeristenbelasting (baten)	79	30	De hoogte van de toeristenbelasting de komende jaren te laten stijgen van € 1,07 naar € 1,25 per persoon, per overnachting. Op basis van het huidige aanbod verblijfsaccommodaties en hetzelfde aantal overnachtingen zou alleen de stijging van het tarief p.p.p.n. neerkomen op een inkomstenverhoging van ruim € 30k in 2025 ten opzichte van 2021. Als er geen verhoging doorgevoerd wordt, blijven de inkomsten (afhankelijk van Corona en de mogelijkheden voor reizen) gelijk. Extra inkomsten zijn uiteraard wenselijk om de economische en uitvoeringsagenda's in het kader van toerisme te kunnen realiseren.	Ondernemers zijn niet blij met een verhoging van de toeristenbelasting en zullen daar mogelijk uiting aan geven. Echter, met deze verhoging blijft de belasting onder het landelijk gemiddelde en kan de ondernemer de verhoging één op één doorbelasten aan de gasten. Dit kan samenhangen met de bestuurlijke afweging met betrekking tot het behoud van de economische promotie. Een verhoging van de toeristenbelasting kan beter worden uitgelegd wanneer ook geïnvesteerd blijft worden in toerisme en recreatie.	Een nadere toelichting hierover vindt u terug in paragraaf 3.6 van dit hoofdstuk.				
24	Forensenbelasting (baten)	29	3	Elke procent tariefverhoging levert (slechts) € 290 op. Een tariefverhoging van 10% dus € 2,9k. Tarief wordt nu al jaarlijks geïndexeerd.	De gemeente heeft dan meer middelen om te besteden. De forensen betalen (meer) mee aan de voorzieningen in onze gemeente.	Een nadere toelichting hierover vindt u terug in paragraaf 3.6 van dit hoofdstuk.				

Nr.	Activiteit	Baten	Mogelijke besparing	Toelichting besparing	Effecten besparing	Voorstel college	Financieel effect 2022	Financieel effect 2023	Financieel effect 2024	Financieel effect 2025
25	In stand houden pand Groesbeekseweg 12	18	13 (inc. verlies inkomsten huur ad € 5k	Besparing wordt alleen gerealiseerd als besloten wordt tot sloop, met inachtneming van eenmalige kosten voor afboeken restant boekwaarde.	Pand moet in 2021 gesloopt worden om lasten vanaf 2022 te kunnen schrappen.	Deze aanname is onjuist, effecten zijn meegenomen in Hart van Mook.	0	0	0	0
26	Economische ontwikkeling Algemeen beleid	8	8	Er worden minder bijeenkomsten georganiseerd voor ondernemers.	Er zullen minder bijeenkomsten voor ondernemers georganiseerd kunnen worden. Dit zal leiden tot mogelijke onrust bij ondernemers. Deze besparing hangt wel samen met het in stand houden van het budget Economische promotie. Met het behoud van dit budget kunnen er nog wel (minder) activiteiten uitgevoerd worden.	Budget terugramen naar € 1k	7	7	7	7
27	Armoedebeleid Bijzondere bijstand	85	15	De bedragen van de individuele inkomenstoeslag en de bijdrage meedoenregeling (reductieregeling) kunnen met 50% worden verlaagd. Hiervoor zijn al eerder voorstellen gedaan aan de raad bij begroting 2021, maar de raad heeft dat met een amendement teruggedraaid.	Inwoners missen een deel van de inkomensondersteuning en kunnen in financiële problemen komen waardoor (problematische) schulden kunnen ontstaan. De kans dat inwoners niet (meer) deelnemen aan sport of culturele activiteiten neemt toe.	Niet akkoord	0	0	0	0

Nr.	Activiteit	Baten	Mogelijke besparing	Toelichting besparing	Effecten besparing	Voorstel college	Financieel effect 2022	Financieel effect 2023	Financieel effect 2024	Financieel effect 2025
28	Armoedebeleid Minimabeleid	125	45	Subsidies binnen minimabeleid (SSHB, Leergeld, JFS/JFC) halveren. Bijdrage CZM met 50% verlagen.	Dit zou in strijd zijn met het huidige coalitieakkoord (collegeprogramma) en afwijken van het Rijksbeleid. Kan in geval van 'contra legem' leiden tot aanwijzing van het Rijk en slechte pers. Mensen krijgen minder aan (inkomens-) ondersteuning en sluiten mogelijk geen (goede) aanvullende ZKV. Kunnen daardoor (sneller) in financiële problemen komen. Kans op zorgmijding neemt toe. Kinderen groeien in meer armoede op met ongewenste gevolgen voor hun ontwikkeling.	Alleen akkoord met verlaging bijdrage CZM met 50% middels aanpassing van de polisvoorwaarden. Dat levert een structurele besparing van € 30k op.	30	30	30	30

Nr.	Activiteit	Baten	Mogelijke besparing	Toelichting besparing	Effecten besparing	Voorstel college	Financieel effect 2022	Financieel effect 2023	Financieel effect 2024	Financieel effect 2025
29	Uitkeringen participatiewet (UPW)	1.517	10 (aanname incl. structurele extra personele lasten van € 35k	Intensivering van de poortwachterfunctie door extra inzet sociale recherche, en/of werkconsulent bij de intake.	We voeren nu al intensieve controles uit, zowel voorafgaand aan de uitkering als gedurende de uitkering. De kans op een besparing is ongewis en zal beperkt blijven. We moeten dan een aanname doen. Als het ons lukt om twee uitkeringsjaren te besparen, dan zou de besparing ongeveer € 45k per jaar zijn. Daarnaast heeft dit gevolgen voor de hoogte van de specifieke uitkering van het Rijk omdat dit grotendeels is gebaseerd op historische ontwikkeling. Het voordeel in het lopende jaar leidt tot een lagere uitkering in het volgende jaar. De kans op besparing is al ongewis, maar zo snijden ook nog in eigen vlees.	Akkoord met intensievere controles.	10	10	10	10

Nr.	Activiteit	Baten	Mogelijke besparing	Toelichting besparing	Effecten besparing	Voorstel college	Financieel effect 2022	Financieel effect 2023	Financieel effect 2024	Financieel effect 2025
30	Begeleide participatie en sociale werkvoorziening	630	150	We bieden geen werk meer aan ¼ deel van de WSW populatie en ¼ deel van de huidige cliënten bieden we geen arbeidsmatige dagbesteding meer (ADB). We treden uit de GR-en IWGM en de MGR RvN.	Dit zou in strijd zijn met het huidige coalitieakkoord, collegeprogramma en rijksbeleid. Mensen missen kansen op arbeid of deelname aan ADB en ervaren minder zingeving aan hun bestaan; hun leven wordt ontregeld en zij komen in financiële, psychische en sociale problemen. De druk op hun omgeving (mantelzorgers) neemt toe. Er ontstaan wachtlijsten en er is een grote kans op bezwaar- en beroepschriften. Cliënten komen op de loonlijst bij de gemeente of in de uitkering bij de gemeente met alle (uitvoerings) kosten van dien. De uittreding uit GR-en geeft forse financiële consequenties vanwege frictiekosten. Op termijn is er wel minder ambtelijke / bestuurlijke belasting.	Niet akkoord; het voorstel is onrealistisch zowel qua regelgeving als qua uitvoering.	0	0	0	0

Nr.	Activiteit	Baten	Mogelijke besparing	Toelichting besparing	Effecten besparing	Voorstel college	Financieel effect 2022	Financieel effect 2023	Financieel effect 2024	Financieel effect 2025
31	Arbeidsparticipatie	116	40	We treden uit de MGR RvN en kopen zelf trajecten in op basis van no cure less pay. Daardoor kunnen we waarschijnlijk 15 trajecten per jaar inkopen.	Dit is in strijd met de geest van de wet, gemeentelijk en regionaal vastgesteld beleid. De uitstroom naar werk vanuit de uitkering daalt. We zouden uit de MGR Rijk van Nijmegen moeten stappen, met bijkomende frictiekosten van dien. Verder moeten we dan zelf een partij zoeken die voor ons trajecten kan verzorgen en daarvoor een inkoop- en aanbestedingsprocedure doorlopen. De personele kosten nemen toe omdat we taken weer zelf uit moeten voeren.	Niet akkoord; deelname aan de MGR heeft voordelen qua volume, efficiëntie en kwaliteit van dienstverlening. Verder gaat uittreding uit de MGR met frictiekosten gepaard.	0	0	0	0

Nr.	Activiteit	Baten	Mogelijke besparing	Toelichting besparing	Effecten besparing	Voorstel college	Financieel effect 2022	Financieel effect 2023	Financieel effect 2024	Financieel effect 2025
32	Invoeren parkeerbelasting Plasmolen	0	n.t.b.	Het plein in Plasmolen is eigendom van de gemeente. Het plein wordt gebruikt als openbaar parkeerterrein. Er kan voor gekozen worden hier betaald parkeren in te voeren.	Er zal een onderzoek uitgevoerd moeten worden om te berekenen wat een reëel tarief is. Daarin wordt ook meegenomen hoeveel parkeerbewegingen er per jaar zijn en welk bedrag dit kan opleveren. Het is mogelijk dat langparkeerders hierdoor kiezen voor andere parkeerplaatsen (bijvoorbeeld van Leisurelands) waardoor de parkeerdruk op het plein afneemt. Er zal moeten worden gekeken naar de gehele parkeervoorziening in Plasmolen om te voorkomen dat auto's in de straten om het plein heen alsnog gratis gaan parkeren. Ondernemers rondom het plein zullen waarschijnlijk bezwaar hebben tegen de parkeerbelasting. Dit kan maatschappelijke onrust veroorzaken. Het is daarom van belang de ondernemers mee te nemen in het proces. Tot slot hangt dit samen met investeringen in Plasmolen. Deze zullen doorgang moeten vinden om draagvlak te krijgen en	Het college werkt dit nader uit in het kader van project Plasmolen.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

Nr.	Activiteit	Baten	Mogelijke besparing	Toelichting besparing	Effecten besparing	Voorstel college	Financieel effect 2022	Financieel effect 2023	Financieel effect 2024	Financieel effect 2025
					houden voor het betaald parkeren.					
	Totaal (lasten						**47**	**47**	**47**	**47**

VERVOER, OPENBAAR GROEN EN WONEN

Nr.	Activiteit	Lasten	Mogelijke besparing	Toelichting besparing	Effecten besparing	Voorstel college	Financieel effect 2022	Financieel effect 2023	Financieel effect 2024	Financieel effect 2025
33	Uitlaatvelden en overige hondenaangelegenheden	9	4	Minder uitlaatvelden en/of lagere frequenties onderhoud.	Creëren van onbegrip bij bewoners. Mogelijk meer overlast door hondenpoep.	Niet akkoord, dit levert geen besparing op.	0	0	0	0
34	Evenementen en overige recreatieve voorzieningen	3	3	Huidige voorziening: - Representatie tijdens de vierdaagse (plaatsen tent, bierbuffet bestuurlijk ontvangst). -Huur toiletwagens (Plasmolen en Mook) - Voorzieningen rondom vuurwerk (Middelaar) - Onvoorziene kosten Vierdaagse.	Mocht het minimum (wat we reeds doen) stoppen dan verbreken we een convenant en hebben we als enige gemeente in het Rijk van Nijmegen geen voorzieningen tijdens de 4-daagse. Dit zal onrust veroorzaken en zal er ook voor zorgen dat de gemeente niet goed op de kaart staat. Daarnaast zal het niet hebben van voorzieningen zorgen voor wild-toiletteren wat extra (opruim-)kosten met zich mee brengt.	Niet akkoord, betreft een evenement waaraan we onze bijdrage moeten blijven leveren.	0	0	0	0
35	Structuur- en bestemmingsplannen	44	15	De ondersteuning van stichting IKL (Instandhouding Kleine Landschapselementen) wordt geschrapt (€ 9k). Het budget voor advieskosten wordt verder teruggebracht (€ 5,5k).	Het stopzetten van de bijdrage aan het IKL zal beperkte gevolgen hebben. Het overgebleven budget voor advieskosten zal beschikbaar blijven voor inwinnen van adviezen en aanpassen van beleid als gevolg van wet - en regelgeving. De gemeente zal in de toekomst nog zorgvuldiger moeten gaan kijken naar de nut- en noodzaak van het inwinnen van advies.	Het budget van de bijdrage IKL is gelabeld voor project Maasheggen (dus niet akkoord). Hiervoor komt een afzonderlijk raadsvoorstel. Wel akkoord met verlaging budget advieskosten.	6	6	6	6
	Totaal						**6**	**6**	**6**	**6**

WELZIJN

Nr.	Activiteit	Lasten	Mogelijke besparing	Toelichting besparing	Effecten besparing	Voorstel college	Financieel effect 2022	Financieel effect 2023	Financieel effect 2024	Financieel effect 2025
36	Subsidiëren Via Romana Subsidiëren stichting Kruisen en Kapellen	1	1	Geen subsidie meer voor Via Romana en Kruisen en Kapellen.	Geen deelname meer aan Via Romana, dit heeft theoretisch een kleine impact op toeristische aantrekkelijkheid van gemeente.	Het college beoordeelt dit in het kader van een totale heroverweging van het subsidiebeleid.				
37	Sociaal cultureel werk (SCW)	12	2	In dit budget laten vervallen van de evenementensubsidie (wordt al elders begroot en is nu dubbel).	Geen effect	Akkoord met laten vervallen.	2	2	2	2
38	Algemeen maatschappelijk werk (AMW)	88	23	Reeds gerealiseerd voordeel op subsidieafspraken.	Geen effect	N.v.t.				
39	Kosten samenkracht en burgerparticipatie	27	5	Kwaliteitsonderzoek Hulp bij het Huishouden laten vervallen.	Minder informatie/sturing bij contract gesprekken met aanbieders hulp bij het huishouden.	Akkoord met minder informatie/sturing bij contract-gesprekken met aanbieder hulp bij het huishouden.	5	5	5	5
40	Vrijwilligersondersteuning en mantelzorg	24	0	Vacaturebank opzeggen	Geen, vacaturebank werd weinig gebruikt. Deze is al opgeheven.	Akkoord met opheffen vacaturebank.	0	0	0	0
41	Vrijwilligersondersteuning en mantelzorg	24	2	Vonkjes aframen naar € 3k.	Geen: gebruik in 2018: € 1,5k, gebruik in 2019: € 2,9k en gebruik in 2020: € 1,8k.	Akkoord met af ramen Vonkjes naar € 3k.	2	2	2	2
42	Ouderenzorg	61	5	Werkbudget Werkgroep Seniorvriendelijke Gemeente afschaffen	Geen, werkgroep heeft reeds besloten te	Akkoord	5	5	5	5

Nr.	Activiteit	Lasten	Mogelijke besparing	Toelichting besparing	Effecten besparing	Voorstel college	Financieel effect 2022	Financieel effect 2023	Financieel effect 2024	Financieel effect 2025
					stoppen met haar werkzaamheden.					
43	Kosten samenkracht en burgerparticipatie	27	7	(1) Klanttevredenheidsonderzoek Inkomen laten vervallen (€ 2k tot € 3k). (2)Ondersteuning Adviesraad Sociaal Domein versoberen (zelf notuleren of geen vergoeding meer voor deelname of minder werkbudget) (€ 5k).	(1) Geen zicht op beleving cliënten, uitvoering kan hier niet op aangepast worden. (2) Samenwerking met Adviesraad kan verslechteren, verordening moet aangepast worden.	Akkoord met laten vervallen klanttevredenheidsonderzoek Inkomen en versoberen ondersteuning Adviesraad Sociaal Domein.	7	7	7	7
44	Algemene voorzieningen participatie	44	12	De gereserveerde subsidie (wordt nog niet gebruikt) voor Mook komt te vervallen.	Geen inloop in Mook, waardoor in deze kern de behoefte aan professionele dagbesteding niet wordt getemperd. In Mook minder mogelijkheden voor ontmoeting (dan in andere kernen).	Het college beoordeelt dit in het kader van een totale heroverweging van het subsidiebeleid.				
45a	Kunst en cultuur, incl. salarislasten Mogelijkheid 1	76	76	Stoppen met alle activiteiten op het gebied van Kunst en Cultuur (inclusief de salarislasten die hierbij horen),	Geen (door de gemeente ondersteunde) activiteiten meer op het gebied van Kunst en Cultuur. Participatie in regionale samenwerking zal stoppen. Effect op de organisatie	Het college beoordeelt dit in het kader van een totale heroverweging van het subsidiebeleid.				

Nr.	Activiteit	Lasten	Mogelijke besparing	Toelichting besparing	Effecten besparing	Voorstel college	Financieel effect 2022	Financieel effect 2023	Financieel effect 2024	Financieel effect 2025
					van schrappen taken (vermindering fte).					
45 b	Kunst en cultuur, incl. salarislasten Mogelijkheid 2	76	40	Stoppen met alle activiteiten op het gebied van Kunst en Cultuur voor volwassenen (inclusief de salarislasten die hierbij horen),	Geen gemeentelijke ondersteuning meer voor activiteiten voor volwassenen op het gebied van kunst en cultuur. Beperkt effect op de organisatie (schrappen taken).	Het college beoordeelt dit in het kader van een totale heroverweging van het subsidiebeleid.				
46a	Sportbeleid en -activering Mogelijkheid 1	15	15	Stoppen met alle activiteiten op het gebied van sport (waaronder MOVE en sport akkoord, zowel incidentele baten als incidentele lasten vervallen)(inclusief de salarislasten die hierbij horen).	Diverse beweegactiviteiten voor o.a. kinderen, mensen met een beperking en ouderen worden niet meer uitgevoerd. Een gedeelte hiervan is pas net gestart. Effect op de organisatie van schrappen taken (vermindering fte). Ook baten vanuit het rijk (specifiek) komen te vervallen.	Dit levert geen besparingsmogelijkheden op, wegens relatie tussen uitgaven en ontvangen subsidie MOVE.	0	0	0	0

Nr.	Activiteit	Lasten	Mogelijke besparing	Toelichting besparing	Effecten besparing	Voorstel college	Financieel effect 2022	Financieel effect 2023	Financieel effect 2024	Financieel effect 2025
46 b	Sportbeleid en -activering Mogelijkheid 2	15	15	Stoppen met beleid sport, maar nog wel uitvoering van MOVE en sport akkoord.	Alleen huidige sportactiviteiten continueren. Eventuele nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen of vragen worden niet meer vertaald in passend beleid. Beperkt effect op de organisatie (schrappen taken).	Akkoord, op termijn besparing van € 15k.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
	Totaal						**22**	**22**	**22**	**22**

TECHNISCHE VRAGEN PROGRAMMABEGROTING 2022

FRACTIE	

De vragenlijst graag e-mailen naar de griffier (griffier@mookenmiddelaar.nl) uiterlijk woensdag 27 oktober 2021 om 13.00 uur

Op woensdag 20 oktober is een raadsinformatieavond gepland. Wellicht kunnen dan al vragen weggenomen worden.

Graag ook het paginanummer binnen de Programmabegroting invullen waarop de vraag betrekking heeft.

- De vragen worden één op één overgenomen.
  Eventuele taal- of typefouten worden **niet** gecorrigeerd.
- De vragen worden zo veel mogelijk schriftelijk beantwoord, in uitzonderingsgevallen worden vragen mondeling beantwoord.

LET OP!!
Meer vragen nodig per onderdeel?
Ga in de laatste cel van een tabel staan en druk op de 'Tab-toets' op het toetsenbord. Er wordt dan een nieuwe regel toegevoegd.

1. ALGEMEEN (pagina's 1 t/m 24)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vragen fractie
1		
2		
3		

2. BEGROTING (pagina's 25 t/m 119)

Programma Besturen

Vraag nr.	Pag. nr.	Vragen fracties
1		
2		
3		

Programma Beschermen

Vraag nr.	Pag. nr.	Vragen fracties
1		
2		
3		

Programma Verplaatsen

Vraag nr.	Pag. nr.	Vragen fracties
1		
2		
3		

Programma Werken

Vraag nr.	Pag. nr.	Vragen fracties
1		
2		
3		

Programma Leren

Vraag nr.	Pag. nr.	Vragen fracties
1		
2		
3		

Programma Recreëren

Vraag nr.	Pag. nr.	Vragen fracties
1		
2		
3		

Programma Samenleven en zorgen

Vraag nr.	Pag. nr.	Vragen fracties
1		
2		
3		

Programma Gezond leven

Vraag nr.	Pag. nr.	Vragen fracties
1		
2		
3		

Programma Wonen

Vraag nr.	Pag. nr.	Vragen fracties
1		
2		
3		

Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, Vpb en Onvoorzien

Vraag nr.	Pag. nr.	Vragen fracties
1		
2		
3		

Paragrafen (vanaf pagina 63)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vragen fracties
1		
2		
3		
4		
5		

3. FINANCIËLE BEGROTING (pagina's 120 t/m 161)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vragen fracties
1		
2		
3		
4		
5		

4. VASTSTELLINGSBESLUIT / BIJLAGEN (pagina's 162 t/m 198)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vragen fracties
1		
2		
3		

ANTWOORDEN OP VRAGEN FRACTIES PROGRAMMABEGROTING 2022

*** Afdeling (ambtelijk)**
Staf : Staf
BV : Bedrijfsvoering
SL : Samenleving

**** Portefeuillehouder (bestuurlijk)**
WG : burgemeester mr. drs. Willem Gradisen
GW : wethouder Geertjan Wienhoven
KP : wethouder drs. Karin Peters
PB : wethouder Pepijn Baneke

1. Algemeen (1-24)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
1	6	3e regel:"..quick wins en potentiele besparingen.." een verwijzing naar pagina 179 verduidelijkt de zaak.	CDA1	De quick wins en potentiële besparingen zijn inderdaad vanaf pagina 179 vermeld in de Programmabegroting 2022	BV	GW
2	6	Zero Based Budgetting: Er wordt hier gesproken over de "de knoppen waaraan gedraaid kan worden" en "Overige knoppen is nog niet gedraaid". Dit is taalgebruik voor een select gezelschap binnen bestuur en raad. Kan dit niet verduidelijkt worden met een overzichtje van enkele regels, met daarin onderwerp(knop), wordt meegewerkt sinds/vanaf, nog niets meegedaan (voor volgende periode), actie bij: B&W, raad….. Dit is volgens mij ook een stukje overdracht voor na de verkiezingen.	CDA2	De uitwerking van het ZBB-traject is verwoord in de Zomerrapportage 2021 waarbij alle maatregelen zijn vermeld en toegelicht. Omdat er nog enige onduidelijkheid was, is dit in de Programmabegroting meer visueel beschreven. Hierbij is 'knoppen' tussen aanhalingstekens gezet omdat het geen feitelijke knop is, maar een figuurlijke knop.	BV	GW
3	15	Waarom bij 14, 18, 19 geen kosten geraamd voor 2023, 2024 en 2025.	PvdA1	Hiervoor verwijzen wij u naar de toelichting die is vermeld bij de desbetreffende nummers.	BV	GW
4	15	Nagekomen mutaties 15a Bijstelling salariskosten (CAO/Premies). 4Jaar lang 182000 euro negatief. Wordt de huidige CAO gebruikt om voor 4 jaar	CDA3	Een CAO-stijging voor 2022 betreft een structurele last voor de latere jaren. Naast de CAO-stijging zit hierin ook een bijstelling	BV	WG

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
		vooruit te plannen of is er hier sprake van een inschatting van de nog lopende Cao-onderhandelingen naar de komende 4 jaar?		voor voorziene mutaties zoals vermeld in de Kaderbrief 2022.		
5	15/17	Nagekomen mutaties: 20. Bijstelling budget Flexibel Schil: De Flexibele Schil bevatte ook inhuur voor met name (nog)niet vervulde vacatures. En de inhuur bedroeg enkele jaren geleden bijna 1 miljoen euro. Hoe kan er dan bij de problematische vervulbaarheid van vacatures bij de gemeentes(recent: Berg en Dal) afgebouwd worden tot 100.000 euro?	CDA4	Het geraamde bedrag kan afgebouwd worden omdat de inhuur niet alleen door het budget Flexibele Schil wordt bekostigd, maar ook door de onderuitputting van de salariskosten in het geval dat er vacatures zijn en door ontvangen ziekengelden.	BV	WG
6	17	Welk raadsbesluit ligt ten grondslag aan de stelling dat de hoogte van de toeristenbelasting gekoppeld is aan de investeringen op het gebied van recreatie en toerisme en derhalve de toename van de toeristenbelasting afhankelijk is van te plegen investeringen?	PvdA2	In de paragraaf lokale heffingen bij elke begroting staat vermeld: Ofschoon de toeristenbelasting en de hondenbelasting wettelijk gezien niet-bestedingsgebonden heffingen zijn, worden deze opbrengsten in Mook en Middelaar wel gelabeld voor de bestrijding van kosten daarvan. In de Begroting 2020 wordt deze insteek ook toepasbaar geacht op investeringen. In het investeringsplan is namelijk een bedrag opgenomen van € 2 miljoen voor Masterplan Plasmolen. Daarbij is vermeld dat een deel van de afschrijvingskosten gedekt kan worden door de verhoging van het tarief van de toeristenbelasting.	BV	GW
7	18	Zouden graag een staatje zien hoe het beeld eruit ziet als conform afspraak in de raad de OZB de komende vier jaren op peil blijft.	PvdA3	Wat bedoelt u met op peil blijven? In het geval u bedoelt dat de verhoging in vier jaar wordt teruggedraaid, dan vervallen de ID's 25 en 26 en nemen de lasten voor de burger toe. Zie ook antwoord op vraag 10.	BV	GW
8	18	Lagere toeristenbelasting i.v.m. uitstel investering (33k N). Hoe kan je lagere inkomsten uit toeristenbelasting berekenen? Is dat vooraf niet	GL1	De lagere toeristenbelasting hangt hier samen met lagere kapitaallasten wegens een uitgestelde investering op het gebied	BV	GW

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
		altijd een schatting?		van recreatie en toerisme.		
9	18	Hoe kan vanaf 2022 van een voordeel van 140k gesproken worden als de raad nog geen besluiten heeft genomen over de door te voeren bezuinigingen?	GL2	Het betreft een ontwerpbegroting zoals deze door het college wordt aangeboden. Uiteraard moet de raad hierover eerst nog besluiten, al dan niet gewijzigd middels amendementen.	BV	GW
10	18	Bij de belastingen punt 25 wordt de ozb verhoging uit 2021 ongedaan gemaakt. Graag zien wij ook uitgewerkt hoe het begrotingsresultaat na dekkingsplan eruit zou zien als de belastingen, zoals afgesproken, over vier jaar verdeeld terug betaald zouden worden.	VVD1	De ID's 25 en 26 komen dan te vervallen. Saldi voor de jaren 2022 t/m 2025 worden dan respectievelijk € 264k V, € 49k N, € 27k V en € 150k N. Dit leidt wel tot een hogere belastingdruk.	BV	GW
11	19	Formatie De hieraan gerelateerde salarislasten bedragen over 2022 € 5,6 miljoen. Hiervan is grofweg de ene helft de bruto salarissen en de andere helft betreft de loonheffing en werkgeverslasten. De loonheffing is toch een onderdeel van de brutosalarissen (inhouding hierop) of wordt met bruto salarissen toch de netto salarissen bedoeld?	DGP1	Dit betreft een omissie en moet inderdaad netto zijn. De loonbelasting en werknemerspremies zijn lasten voor de werkgever, maar worden ingehouden bij de werknemer. Hier bovenop komen wel extra werkgeverslasten zoals de pensioenpremie. Dit wordt aangepast middels de erratalijst.	Staf	WG
12	20	Het lijkt ons dat het gehanteerde inflatiepercentage erg laag is, gelet op de inflatie die er werkelijk is. In september 2021 is die volgens het CBS 2,7 procent.	PvdA4	De gehanteerde inflatiecorrectie wordt (al jaren) berekend aan de hand van de meicirculaire op basis van 75% prijsmutatie BBP en 25% loonmutatie overheidsconsumptie.	BV	GW
13	20	Sociaal Domein Eventuele mee- en tegenvallers worden zoveel mogelijk binnen het Sociaal Domein met elkaar verrekend. Wat betekent in dit geval “zoveel mogelijk” en waar is het van afhankelijk indien het niet binnen het Sociaal Domein wordt verrekend?	DGP2	Daar waar mogelijk worden tegenvallers 'weggestreept' tegen meevallers binnen het programma Samenleven en zorgen. Daar waar dit niet lukt, wordt gekeken naar de overige programma's. Uiteindelijk leiden alle voor- en nadelen (van alle programma's) tot een begrotingsresultaat (en bij de jaarstukken tot een rekeningresultaat)	BV	GW

2. Beleidsbegroting (25-119)

2.1. Programma Besturen

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
14	29	Relatie met verbonden partijen: In dit onderdeel mis ik eigenlijk de rol van de raadsleden en commissieleden (en het ambtelijk apparaat). Mook en Middelaar werkt samen in Limburg en in de regio Zuid Gelderland. Ook raadsleden en commissieleden spelen daarin een steeds grotere rol, omdat er steeds meer “gemeenschappelijke regelingen” komen. De opleiding van en afstemming tussen de diverse lagen zou volgens mij een grote rol moeten spelen de komende jaren. Wat vindt het college hiervan?	CDA1	Deze vraag sluit volledig aan bij de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), die naar verwachting in de loop van 2022 in werking zal treden. Hieronder volgen de belangrijkste wijzigingen van de Wgr met daarbij een korte toelichting: 1. Invoering zienswijze procedure bij treffen regeling: de raden krijgen het recht bij het treffen van een regeling door colleges en/of burgemeesters een zienswijze naar voren te brengen op de ontwerpregeling. Burgemeester en colleges dienen schriftelijk en gemotiveerd te reageren op deze zienswijze. 2. Verplichting om in de GR afspraken te maken over besluiten die voor een zienswijze worden voorgelegd aan de raden van de deelnemers: op dit moment bestaat alleen een verplichte zienswijzeprocedure bij de begroting maar het is mogelijk om de procedure ook bij andere besluiten toe te passen. In de nieuwe Wgr is het verplicht om iets te regelen over de zienswijzeprocedure. 3. Mogelijkheid regionale	Allen	Allen

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
				gemeenschappelijke raadscommissie in te stellen bij een openbaar lichaam: de raden gezamenlijk kunnen het voorstel doen een dergelijke commissie in te stellen, het algemeen bestuur is vervolgens verplicht de commissie in te stellen. Taak van de commissie is het adviseren van het bestuur van de GR en het voorbereiden van de besluitvorming van de raden. 4. Meer mogelijkheden samenstelling bestuur openbaar lichaam: bij een collegeregeling kunnen de deelnemers ervoor kiezen ook raadsleden in het algemeen bestuur te benoemen. 5. Opnemen van een actieve informatieplicht: het bestuur van een GR krijgt een actieve informatieplicht richting raden over alles wat in de GR speelt. De regeling moet een bepaling bevatten over de wijze van verstrekking van deze informatie. 6. Afspraken over evaluatie in de GR: het is verplicht in de GR afspraken op te nemen over het evalueren van de GR. De inhoud van deze afspraken is ter vrije invulling van de deelnemers. Desgewenst is het mogelijk af te zien van evaluatie en dat in de GR te vermelden. 7. Aanpassen regels uittreden uit een GR: in de GR moeten afspraken worden gemaakt over de uittreedvoorwaarden, het is niet meer mogelijk te volstaan met een bepaling dat het algemeen bestuur		

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
				de gevolgen van uittreding regelt. Deze verplichting gaat ook gelden voor tijdelijke regelingen. 8. Veranderingen in de begrotingscyclus: er komt een aanpassing van de termijnen voor het indienen van de kadernota, de ontwerpbegroting en de begroting. Hierdoor sluit de begrotingscyclus van gemeenschappelijke regelingen beter aan op die van gemeenten. Door deze betere afstemming is het voor de gemeenteraden makkelijker om te overzien wat de gevolgen zijn van uitgaven in een GR op de begroting van de eigen gemeente. De raad wordt hierover nog nader geïnformeerd. De wijzigingen dragen bij aan een verbeterde positie van de raad ten aanzien van gemeenschappelijke regelingen. Na de wijziging dienen overigens de gemeenschappelijke regelingen te worden aangepast.		

2.2. Programma Beschermen

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
15	32	Indicatoren: In een gemeente van 8000 inwoners speelt een verwijzing naar Halt, een winkeldiefstal, een geweldmisdrijf al een grote rol in deze cijfers	CDA1	Dit zien wij als een constatering en niet als een vraag.	Staf	WG

2.3. Programma Verplaatsen

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
16	34	Ad . Openbaar vervoer: waarom wordt in de eerste alinea de buurtbus Middelaar-Malden niet genoemd?	GL1	Dat is een omissie, buurtbus 569 dient inderdaad ook opgenomen te worden in de opsomming van de eerste alinea. Achter Groesbeek zou dus toegevoegd moeten worden 'Ook de buurtbus van Malden naar Middelaar v.v. doet het station en tevens alle kernen van de gemeente aan.'. Dit wordt aangepast middels de erratalijst.	SL	GW

2.4. Programma Werken

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
17	38	3. Aandacht aan bedrijfslocatie geven: "In de regio Noord Limburg is er een overaanbod aan bedrijfslocaties…" en in de Groene Metropool Arnhem Nijmegen lijkt meer sprake van nu volle	CDA1	Dit is afhankelijk van het bestemmingsplan. Een eventueel verzoek wordt getoetst aan het ruimtelijk beleid.	SL	GW

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
		bedrijfsterreinen en de oplossingen daarvoor: dus hier is meer sprake van bijbenen van de beoogde groei. En in het zuiden van Noord en Midden Limburg willen ze geen “dozen” meer, maar kwalitatief betere arbeidsplaatsen. Kortom: wat doen we als de dozen of de Gelderse industrie naar Mook en Middelaar oprukken?				
18	40	De lasten voor het programma Werken dalen tot en met 2022 en daarna springen ze omhoog naar het niveau van 2019. Wat is de verklaring?	CDA2	Zie het antwoord op vraag 55.	BV	GW

2.5. Programma Leren

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
		Geen vragen gesteld bij dit programma.				

2.6. Programma Recreëren

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
19	44	1. De kwaliteit van de leefomgeving versterken. Wat heeft het proefproject Plasmolen met de leefomgeving te maken? Hoort dat niet apart te staan gezien de status van proefproject?	CDA1	Proefproject is geen status. Het project betreft het aanpakken van de ruimtelijke structuur waardoor onder meer de leefbaarheid van Plasmolen verbetert.	SL	KP

2.7. Programma Samenleven en zorgen

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
20	48+50 +128	Ambulantisering GGZ en Beschermd Wonen;"….er per 2023 een nieuwe verdeelsleutel van het budget gehanteerd wordt waarbij onze regio er naar verwachting fors op achteruitgaat." De vraag is hoe fors? En waarom is er voor 2023 en daarna daar geen rekening mee gehouden?	CDA1	Zoals het er nu naar uitziet zullen we op regionaal niveau uiteindelijk € 10,6 miljoen minder budget ontvangen. In 2021 was op regionaal niveau het budget € 52,6 miljoen en zoals het er nu naar uitziet zal dit jaarlijks terug gaan lopen naar uiteindelijk een budget van € 42,0 miljoen in 2032. Deze middelen zijn nog niet definitief en zijn daarom nog niet aangekondigd in de circulaire van het Rijk en dus nog niet verwerkt in de begroting.	SL	PB
21	49	Het aantal personen met een bijstandsuitkering per 1.000 inwoners is wel erg hoog. Lijkt ons niet juist.	PvdA1	Deze cijfers komen rechtstreeks van het CBS. Wij hebben geen invloed op de totstandkoming hiervan.	SL	KP
22	50	We hebben nog niet inzichtelijk hoeveel jongeren met jeugdreclassering we hebben, hebben we wel inzichtelijk of we op deze post tekorten hebben en zo ja, hoeveel is dat en wat wordt er gedaan om dit onder controle te houden?	VVD1	Het CBS neemt geen cijfers op over het aantal jongeren met jeugdreclassering omdat dit er in onze gemeente te weinig zijn voor de statistieken. Wij zelf weten wel om hoeveel jongeren het gaat. Wij kunnen dit aantal niet beïnvloeden, aangezien reclassering door de rechter wordt opgelegd. Er is al een aantal jaar geen sprake van een tekort op deze post.	SL	PB
23	50	Dragen we de gelden hiervoor nog steeds af aan Nijmegen en wordt voor de uitkering hiervan het woonplaatsbeginsel toegepast?	VVD2	Uit de vraag is niet duidelijk op welke voorziening of product u hier doelt. Als u doelt op jeugdbescherming en jeugdreclassering: dit wordt regionaal ingekocht, maar er worden geen gelden aan Nijmegen voor afgedragen. We betalen wat we gebruiken.	SL	PB

2.8. Programma Gezond leven

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
24	51	Over welke daken hebben we het hier?	PvdA1	"In 2022 zijn alle daken van gemeentelijke gebouwen die hiervoor geschikt zijn voorzien van zonnepanelen." Het dak van het gemeentehuis is niet geschikt en de gemeentewerf is reeds voorzien van zonnepanelen. De overige gemeentelijke gebouwen zijn sportaccom-modaties. Daarvoor wordt onderzocht op welke wijze deze gebouwen kunnen bijdragen aan de duurzaamheidsambities.	SL	GW

2.9. Programma Wonen

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
25	55	4.Gemeentelijke woonvisie. “Daarom is het wenselijk dat de woonvisie wordt herzien. Dit gebeurt in 2022.” Dat ligt dus bij het volgende college en het bestaat uit meer onderdelen dan de Regionale woonvisie Noord-Limburg 2020-2024 en de Woondeal Arnhem-Nijmegen hoop ik toch. Waarom is de inbreng vanuit de burgers van onze gemeente niet genoemd?	CDA1	Bij het plan van aanpak en opdrachtverstrekking voor de actualisatie van onze woonvisie zal de wijze van totstandkoming van de visie aan de orde komen. Het proces en de rol van stakeholders, waaronder onze burgers, zal daarbij aan de orde komen.	SL	KP

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
26	55/56	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden respectievelijk Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden In 2021 zijn deze fors gestegen ten opzichte van 2020, 84 en 89 euro per huishouden. Indien wij het voorstel volgen van het volledig terugdraaien van de verhoging OZB van 2021 en vervolgens de 1,5% prijsindexatie volgen, wat zouden dan (bij benadering) de woonlasten per huishouden worden?	DGP1	Deze zijn vermeld in de Programmabegroting in de paragraaf Lokale heffingen (pagina 71).	BV	GW

2.10. Programma Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, Vpb en Onvoorzien

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
27	57	Uitkering gemeentefonds: voor hoelang is de beloofde uitkering? Hoelang kan een gemeente naar inschatting van B&W vertrouwen dat de beloofde uitkering zo blijft? Zijn er nog veranderingen te verwachten in de verrekening factoren?	CDA1	Als u met de 'beloofde uitkering' de extra middelen voor Jeugdzorg bedoelt, deze is alleen beschikbaar gesteld voor 2022. Het nieuwe kabinet bepaalt de hoogte van de (structurele) vervolguitkeringen. De uitkering gemeentefonds wordt herijkt. Dit zal zeker tot veranderingen leiden. De uiteindelijke uitkomst is nog te onzeker om te vermelden in de Programmabegroting 2022.	BV	GW
28	59	Overhead Personeel en Organisatie (excl. Direct verantwoord bij programma's) Rekening2020 2.514k, Begroting 2021 3.011k, Begroting 2022 2.722k. Een stijging van 208k. Op	DGP1	U vergelijkt hier realisatiecijfers met geraamde cijfers. De realisatie is bijna altijd lager omdat er ook vacatures kunnen zijn. Daarnaast wordt de voorziene formatie meegenomen in de geraamde bedragen.	BV	GW/WG

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
		pagina 131 wordt een verklaring gegeven over de met name lagere salariskosten op overhead (doorbelast naar de diverse functionele programma's). Hoe past dit in de stijging in euro's op deze regel?		Als je de raming 2021 met de raming 2022 vergelijkt, dan daalt de overhead met € 289k. Volledigheidshalve vermelden wij dat aan de andere kant de functionele salarislasten bij de diverse programma's zijn gestegen (lager aandeel overhead, hoger aandeel bij de programma's). Zie ook de antwoorden op de vragen 29 en 61.		
29	59	Overhead Financiën, Juridische zaken en Communicatie Rekening 2020 125k, Begroting 2021 108k, Begroting 2022 53k. Dit is ruim een halvering, waar wordt deze besparing verwacht? Financiën, Juridische zaken of Communicatie?	DGP2	Uitgangspunt is dat salarislasten zo veel mogelijk functioneel bij de programma's worden geraamd en verantwoord. Voor 2022 is de doorbelasting opnieuw bekeken en bijgesteld. Concreet betreft dit voor 2022 (en volgende jaren) een hogere doorbelasting van salariskosten naar de diverse programma's. Hierdoor blijven er minder kosten over als 'overhead'. Zie ook het antwoord op vraag 61.	BV	GW/WG
30	59	Huisvesting buitendienst (werf) Rekening 2020 485k, Begroting 2021 545K, Begroting 2022 186k. Waarin zit deze forse daling van de lasten?	DGP3	Zie het antwoord op vraag 29.	BV	GW/WG

2.11. Paragrafen (63-119)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
31	64	Opbrengst belastingen OZB eigenaren woningen t.o.v. W2020 is B2022 +6%, OZB eigenaren niet-woningen +18% en	DGP1	U vergelijkt realisatiecijfers met ramingen. In de realisatie van 2020 zitten ook afrekeningen van voorgaande jaren.	BV	GW

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
		OZB gebruikers niet-woningen +17% Vanwaar de 3x zo hoge stijging in de opbrengsten bij niet-woningen ten opzichte van woningen? Dit hadden wij graag aan de vertegenwoordigers van BsGW willen vragen bij de informatiebijeenkomst met hen, deze is vanwege omstandigheden helaas nog niet doorgegaan. Ligt de oorzaak in waardestijgingen, zo ja per object of is het aantal objecten fors gestegen? Of is er een andere reden?		Leidend voor de lastenstijging of -daling is de totale geraamde opbrengst ten opzichte van een vorige begrotingsjaar. B2021-2022: Eigenaar woningen -6%, eigenaren niet-woningen -9%, gebruikers niet-woningen -9%. In deze cijfers zit ook een inflatiecorrectie van + 1,5%.		
32	64	WOZ waarden Bij de vaststelling van de OZB tarieven 2021 waren veel onduidelijkheden en vraagtekens over de ontwikkelingen in de totaal WOZ waarde binnen de gemeente. Zowel bij woningen als niet-woningen. Krijgt de raad nog voor de vaststelling OZB tarieven 2022 nadere uitleg over de onduidelijkheden en vraagtekens 2021 en wanneer denkt het college de totaal WOZ waarde woningen en niet woningen aan de raad te verstrekken? Graag ruim voor de commissievergadering Begroting & Rekening zodat niet voor verrassingen komen te staan als bij de vaststelling van de tarieven OZB 2021.	DGP2	Ja, de concept gegevens zijn ontvangen van de BsGW. Deze worden nader bestudeerd en uitgewerkt in concrete voorstellen. U ontvangt een memo en/of raadsvoorstel met alle bevindingen en berekeningen uiterlijk een week voor de commissievergadering van 9 december 2021.	BV	GW
33	67	Forensenbelasting Bij de invoering van de forensenbelasting is toentertijd aangegeven dat deze tred zou houden met de OZB. Voor 2021 is deze niet meegestegen met de (toen) eenmalige OZB stijging. Door de kleine getallen is niet terug te rekenen, maar is de ontwikkeling ten opzichte van W2020 dezelfde als die nu voorzien wordt voor OZB woningen?	DGP3	De grondslag voor de forensenbelasting is de woz-waarde van een aantal panden die daarvoor in aanmerking komen. De opbrengst wordt met 1,5% geïndexeerd. Het definitieve tarief is afhankelijk van de waardeontwikkeling die we doorkrijgen van de BsGW. Zie ook het antwoord op vraag 32.	BV	GW
34	67	Toeristen- en Watertoeristenbelasting In het verleden is vaker gesproken over de mogelijkheden om ook (een vorm van)	DGP4	In samenspraak met ondernemers zijn we aan het bekijken we hoe alle ondernemers, die recreanten en toeristen tot hun klant of	SL	GW

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
		toeristenbelasting te gaan heffen voor dagrecreatie. Zijn daar ontwikkelingen in te melden?		gast mogen rekenen, kunnen betrekken bij zowel de plannen als de financiering van de plannen en daarmee hun bijdrage aan toerisme en recreatie als belangrijkste economische pijler binnen de gemeente Mook en Middelaar. Voor het einde van 2021 zorgt het college voor een voortgangsmemo omtrent dit onderwerp.		
35	68	Rioolheffing …ontstaat per saldo een nadeel, omdat deze functionele kosten niet verhaald kunnen worden middels rioolheffing (maar wel eventueel via de onroerende zaakbelastingen). Kunt u dit nader uitleggen, eventueel met cijfers, met name het deel van de functionele kosten.	DGP5	De totale overheadkosten zijn gedaald van € 4.680k naar € 3.952k (zie pagina 59 Programmabegroting 2022). Het aandeel van de overheadkosten voor riolering is gedaald van € 157k (zie Programmabegroting 2021) naar € 86k (zie pagina 68 Programmabegroting 2022). Door deze lagere overheadkosten dalen de totale lasten van riolering en hiermee dus ook de opbrengsten, omdat die maximaal 100% kostendekkend mogen zijn. Zie ook het antwoord op vraag 32.	BV	GW
36	81	Netto schuldquote De Netto schuldquote is vanaf 2021 als een positief getal begroot. Dat wil zeggen dat wil zeggen dat er een tekort aan liquide middelen en vorderingen is. Onder 1a Netto schuldquote staat immers “een negatieve schuldquote betekent dat er geen netto-schuld is, maar dat er een overschot is aan liquide middelen en vorderingen. Op pagina 82 staat dat er slechts één uitstaande geldlening s van 726k en aan de andere kant ongeveer 4,0 miljoen aanwezig is in ’s Rijks schatkist. Onderaan pagina 92 wordt daar ook weer melding van gemaakt. Hoe valt dit te rijmen met een positieve Netto schuldquote?	DGP6	In de Programmabegroting 2022 wordt ervan uitgegaan dat de overlopende investeringen van 2020 naar 2021 in 2021 worden uitgevoerd. Dit zal leiden tot lagere liquide middelen, met name het saldo in 's Rijks schatkist (het zogenaamde schatkistbankieren). Tevens wordt geanticipeerd op voorgenomen investeringen waarvoor naar alle waarschijnlijkheid in de toekomst leningen aangetrokken moeten worden. Hierdoor is de negatieve schuldquote (overschot aan liquide middelen SKB / één lening) omgeslagen in een positieve schuldquote (minder liquide middelen / op termijn meer	BV	GW

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
				leningen). De realisatiecijfers zijn sterk afhankelijk van het investeringsschema.		
37	83	Redactionele opmerking: Tabel beheerprogramma's bevat geen volgnummer. Daarna volgt 3x een beheerprogramma met volgnummer en vanaf pagina 86 vervallen de volgnummers bij de beheerprogramma's.	CDA1	Waarschijnlijk doelt u op de nummering 1, 2 en 3 onder het beheerplan Wegen. Deze nummer is vermeld omdat het beheerplan 'Wegen' is onderverdeeld in sec. wegen, bruggen en openbare verlichting.	BV	GW
38	83	Beheersplannen Het Gemeentelijk Rioleringsplan Mook en Middelaar zou herzien moeten worden in 2021 en het Groenbeheersplan heeft als datum Te herzien in Nog te bepalen meegekregen. Wanneer worden beide beheersplannen aan de raad voorgelegd?	DGP7	Het is de planning dat het Gemeentelijk Rioleringsplan nog in 2021 ter vaststelling aan de gemeenteraad wordt voorgesteld. Op dit moment zijn er geen redenen om het Groenbeheerplan te herzien.	SL	GW
39	84	Voortgang gepland onderhoud wegen Hoe is de status voor de Kerkstraat in het wegenonderhoudsplan?	DGP8	Het is nog steeds de bedoeling om het riool- en wegonderhoud in de Kerkstaat te combineren. Gelet op de voorbereidingstijd zou dit in 2023 kunnen plaatsvinden.	SL	GW
40	89	Redactioneel: In deze begroting wordt Groenbeheerplan en Groenstructuurplan gebruikt.	CDA2	Groenstructuurplan is de visie op de inrichting van het groen. Het groenbeheerplan beschrijft de wijze waarop het groen onderhouden wordt. Het zijn dus twee verschillende zaken.	SL	GW
41	93	Wat wordt hier bedoeld met tijdelijk overliquide? Wat is hier de oorzaak van?	GL1	Wij mogen maximaal € 250k werkkapitaal op de bankrekeningen hebben staan. Al het meerdere wordt verplicht weggezet bij 's Rijks Schatkist. Momenteel zit er zo'n € 4 à 5 miljoen (saldo wisselt geregeld) in 's Rijks Schatkist. We hebben dus meer liquide middelen beschikbaar dan op dit moment nodig. Deze liquide middelen worden ingezet om investeringen mee te betalen (aan de diverse leveranciers). Het saldo is sterk afhankelijk van het	BV	GW

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
				investeringsschema.		
42	94	Hybride werken Wat verstaat het college onder hybride werken? Wat is de definitie?	DGP9	Hybride werken houdt in dat medewerkers werken op de plek die op dat moment het beste past bij hun werkzaamheden. Dit kan thuis zijn, op kantoor, of ergens anders. Welke plek het beste past hangt af van het werk van dat moment, maar (soms) ook van de persoonlijke situatie. Hybride werken is geen vervanging van hoe we nu al werken, maar maakt dit juist makkelijker. Medewerkers krijgen de ruimte, verantwoordelijkheid en het vertrouwen om te kiezen waar, wanneer en met wie ze (samen)werken.	Staf	WG
43	95	In hoeverre zijn onze inwoners klaar om via onze gemeentelijke website digitaal informatie en dienstverlening te verkrijgen. Zijn zij digitaal vaardig hiervoor?	VVD1	Daar waar nodig kan hulp worden gevraagd.	SL	WG
44	96	Waarom stijgen de kosten de raad in 2022? Vergoedingen, verkiezingen etc.?	CDA3	Betreft extra budget in verband met verkiezingen en budget voor tweejaarlijks onderzoek.	Griffie	WG
45	96	Controlekosten De kosten van de accountant zijn vanaf 2022 begroot op 0 euro. is dat juist of worden deze vanaf 2022 ergens anders begroot?	DGP10	Deze zijn abusievelijk weggevallen. Het budget bedraagt € 50k structureel. Dit wordt aangepast middels de erratalijst.	BV	GW
46	97	Bijdrage aan de MARN is nog steeds 0 euro in 2022? Betalen we daarna pas bij?	CDA4	MARN is een GR en daarom staan de deelnemende gemeenten garant voor de exploitatie. De verwachting is dat MARN de komende jaren voldoende baten heeft uit rente en de vereveningsbijdrage transportkosten om de exploitatielasten te dekken. Er is dan geen afzonderlijke	SL	WG

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
				bijdrage van gemeenten nodig.		
47	97	De Groene Metropoolregio heeft een relatie met verplaatsen, werken, gezond leven en wonen. Op pagina 45 staat echter dat de Groene Metropoolregio ook verbonden is met het programma recreëren. Waarom staat recreëren hier niet bij vermeld?	VVD2	Correct opgemerkt. Programma Recreëren zal hier toegevoegd worden. Dit wordt aangepast middels de erratalijst.	BV	GW
48	115	In het verleden was de tendens bij bouwprojecten dat er geld bij moest: grondposities werden voor een goedkope prijs doorverkocht aan de projectontwikkelaar, er werd ambtelijke gratis ondersteuning gegeven tijdens de loop van een project en de inrichting van de omgeving werd door de gemeente betaald. Hoe is het geld toeleggen op projecten te voorkomen?	CDA5	Het is onduidelijk waarop wordt gedoeld. We herkennen het door u geschetste beeld niet. Gronden worden voor marktconforme prijs verkocht. Via leges is een reële prijs voor ambtelijke inzet verschuldigd.	SL	GW
49	115	Rijksweg 156 te Plasmolen. Zijn hier binnen enkele maanden of een jaar plannen voor te verwachten ? Deze vraag ook gezien de overspannen huizenmarkt. Dit lege pand drukt sinds meer dan 3 jaar op de begroting.	CDA6	De gemeente ontwikkelt hier zelf geen plannen voor. Indien er een goed plan wordt ingediend, kan de locatie verkocht worden. Aangezien we voor de ontwikkeling afhankelijk zijn van particulier initiatief is er over de termijn van verkoop of ontwikkeling nog geen concrete uitspraak te doen.	SL	GW
50	115	Cuijksesteeg De woningbouwplannen zijn ‘on hold’ gezet. Hoe staat het met de gebiedsvisie Cuijksesteeg?	DGP11	Hierover ontvangt u dit jaar nog en separate memo.	SL	GW
51	116	Nog in deze collegeperiode wil de gemeente de gebiedsvisie vaststellen. Op welk moment worden de inwoners van onze gemeente hierbij betrokken?	VVD3	De bewoners worden reeds betrokken bij de planontwikkeling van Molenhoek-Zuid.	SL	GW
52	116	Rijksweg 156 Plasmolen Wat is de status op dit moment van het pand Rijksweg 156 Plasmolen?	DGP12	Zie het antwoord op vraag 49.	SL	GW

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
53	118	Wat is een energie neutrale gemeente? In de Benen Op Tafel sessie van de raad in Molenhoek (2019) is door de raad aangegeven dat 2030 de wens is maar dat haalbaarheid en financiering ons de mogelijkheid moet geven om 2030 ook uit te stellen naar 2040. Hoe haalbaar en betaalbaar is 2030 op dit moment?	DGP13	In de Energievisie die uw raad in 2018 heeft vastgesteld wordt onder energieneutraal verstaan: *Een energie neutrale gemeente wil zeggen dat alle verbruikte energie binnen de eigen grenzen wordt opgewekt, dus "verbruik = opgewekt". Hierbij moet bovendien alle opgewekte energie uit hernieuwbare bronnen komen.* Bij de ambitie wordt dit aangescherpt: *De gemeente wil een energie-neutrale gemeente zijn in 2030. Dit betekent:* • *Het besparen van energie. Het streven is dat het energieverbruik in 2030 met 30% is verlaagd ten opzichte van 2015.* • *In 2030 wordt de door bewoners, bedrijven en gemeente verbruikte energie duurzaam opgewekt waarbij het streven is dat dit binnen de gemeente gebeurt en in tweede instantie binnen de regio.* • *Het gaat daarbij over het energieverbruik van de woningen en andere gebouwen, de bedrijven en de gemeentelijke voorzieningen.* Alles is haalbaar, mits er voldoende budget beschikbaar wordt gemaakt. Zoals u in de raadsmemo van 15 juli 2020 heeft kunnen lezen dat er in 2021 gewerkt wordt aan de Regionale Energie Strategie en de TransitieVisie Warmte. De eerste is inmiddels door de gemeenteraad vastgesteld. De tweede zit in een participatietraject en komt op korte termijn	SL	PB

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
				naar de gemeenteraad. Naar aanleiding van deze twee documenten zal een nieuw programma duurzaamheid opgesteld worden, waarbij de horizon op 2030 ligt. In dat programma zal aangegeven kunnen worden wat er wel en niet haalbaar is binnen de ambitie van de gemeente Mook en Middelaar en welk prijskaartje daar aan hangt. Daarbij zijn we ook afhankelijk van financiering vanuit het Rijk.		

3. Financiële begroting (120-161)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
54	116+ 126	Snelfietsroute (SFR): Is een jaar geleden geopend. Project lijkt dus afgerond en de gemeente heeft het pand Rijksweg 37 gekocht. Is het project definitief afgerond? Wanneer krijgt de raad het financiële eindverslag? Hoe staat het met de plannen rond Rijksweg 37?	CDA1	Het project is afgerond. De Rijksweg 37 wordt op dit moment tijdelijk verhuurd. Er zijn nog geen concrete plannen voor de herontwikkeling van het perceel. De verantwoording van die investering(en) is gedaan middels de jaarstukken. Hierbij zijn er geen bijzonderheden geweest.	SL	GW
55	126	Werken De totale lasten nemen af van 214k in Rekening 2020, via 195k Begroting 2021 tot 186k Begroting 2022. De daling is kleiner dan 50k, maar bedraagt 13% in 2 jaar tijds. De Baten en de mutaties Reserves blijven gelijk. Is er globaal aan te geven waardoor de daling van 13% ontstaat? Uit paragraaf 2.1.5 Werken blijkt niet direct dat wij minder activiteiten	DGP1	In de kosten van 2020 zitten incidentele kosten bewegwijzering van zo'n € 20k. Vanaf 2022 zijn lagere salarislasten toegerekend aan het programma Werken en vanaf 2023 zitten er meer kapitaallasten in de lasten in verband met voorgenomen investeringen.	BV	GW

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
		willen ontplooien.				
56	127	Recreëren B2022-2023 Verschil Lasten € 168k Verschil in lasten Begroting 2022 – Begroting 2023 is € 3k. Het verschil van € 168k slaat op Begroting 2021 – Begroting 2022.	DGP2	Correct opgemerkt. Dit wordt aangepast middels de erratalijst.	BV	GW
57	128	Samenleven en Zorgen Het geraamd resultaat loopt op met 236k. 168k wordt veroorzaakt door de overheveling van salariskosten van Overhead naar Samenleven en Zorgen. De verdere stijging wordt veroorzaakt door stijging in de kosten Participatie, WMO en Geëscaleerde Zorg. Welke maatregelen heeft het college in gedachten om deze kostenstijgingen te beteugelen?	DGP3	Als onderdeel van het dekkingsplan begroting 2021 en het ZBB-traject/begroting 2022 zijn diverse voorstellen gedaan om de kostenstijging te beteugelen. Sommige maatregelen hiervan zijn of worden, na besluitvorming door raad of college, ook ingevoerd. Verder ontvangt u periodiek een overzicht van de stand van zaken aanpak tekorten. Aanvullend hierop hebben wij op dit moment verder geen maatregelen in gedachten.	SL	PB
58	130	Wonen W2020-B2022: Verschil baten 149k N De baten zijn 166k in rekening 2020 en 114k Begroting 2022. Resteert een verschil van 52k nadelig.	DGP4	Verschil baten € 149k moet zijn verschil lasten € 149k.Verschil baten is € 52k. Dit wordt aangepast middels de erratalijst.	BV	GW
59	130	Wonen W2020-B2022: Verschil baten 52k N Betreft met name iets hogere opbrengst omgevingsvergunningen en exploitatiebijdragen in 2020. De afname bedraagt ruim 30%, zijn er meer posten waar de opbrengsten beduidend lager zijn of is het woordje “iets” niet helemaal op zijn plaats?	DGP5	Op het begrotingstotaal betreft het 'iets', maar in relatie tot specifiek deze post kan het woord 'iets' beter weggelaten worden.	BV	GW
60	131	Algemene Dekkingsmiddelen B2021-B2022 Verschil Baten 547k …en een lagere doorbelasting van rente (70k N).	DGP6	Betreft een lagere interne doorbelasting van rente kapitaallasten wegens een omslagpercentage van 0%.	BV	GW

<table>
<tr><th>Vraag nr.</th><th>Pag. nr.</th><th>Vraag fractie</th><th>Fractie</th><th>Antwoord</th><th>Afd *</th><th>Porte-feuille-houder **</th></tr>
<tr><td></td><td></td><td>Minder rente doorbelast, aan wie? Extern of intern aan programma's? indien intern, aan welke programma's en waarom?</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>61</td><td>131</td><td>Kosten van overhead
W2020-B2022 Verschil lasten 610k V
Betreft met name lagere salariskosten op overhead (doorbelast naar diverse functionele programma's) en lagere kosten van inhuur.
Is er een overzicht te geven van de doorbelasting naar de diverse functionele programma's? Bij de diverse functionele programma's wordt tot 891k aan stijgingen door de doorbelastingen genoemd. Waarin zit het verschil?
Beschermen 130k, Verplaatsen 125k, Leren 47k, Recreëren 197k, Samenleven en Zorgen 168k, Gezond leven 75k en Wonen 149k, is in totaal 891k.</td><td>DGP7</td><td>Functionele doorbelasting B2022:
<table><tr><th>Programma</th><th>B2021</th><th>B2022</th><th>Ver-schil</th></tr><tr><td>Besturen</td><td>331</td><td>370</td><td>39</td></tr><tr><td>Beschermen</td><td>0</td><td>182</td><td>182</td></tr><tr><td>Verplaatsen</td><td>91</td><td>239</td><td>148</td></tr><tr><td>Werken</td><td>85</td><td>73</td><td>-12</td></tr><tr><td>Leren</td><td>99</td><td>53</td><td>-47</td></tr><tr><td>Recreëren</td><td>99</td><td>318</td><td>219</td></tr><tr><td>Samenleven en zorgen</td><td>610</td><td>778</td><td>168</td></tr><tr><td>Gezond leven</td><td>89</td><td>186</td><td>97</td></tr><tr><td>Wonen</td><td>413</td><td>558</td><td>145</td></tr><tr><td>Overhead</td><td>9</td><td>0</td><td>-9</td></tr><tr><td>Totaal</td><td>1.826</td><td>2.756</td><td>930</td></tr></table>
Verschil met vermelde saldi betreffen diverse kleinere bijstellingen. Met name de herverdeling van de salarislasten tussen overhead en functionele programma's heeft tot andere budgetten per programma geleid en is er minder achtergebleven bij de overhead.</td><td>BV/Staf</td><td>GW/WG</td></tr>
<tr><td>62</td><td>137+ 152</td><td>Centrumplan Mook: Wanneer kunnen we hiervan een eindafrekening verwachten, ook gezien het geringe saldo? Lopen er nog procedures en activiteiten rond de definitieve afsluiting van dit project. Is er nog een feestje te verwachten voor de afsluiting van dit project?</td><td>CDA2</td><td>Er moeten nog diverse onderdelen van de Centruminrichting worden uitgevoerde, zoals de sloop van het voormalige Groene Kruisgebouw. Naar verwachting kunnen alle werkzaamheden in de loop van 2022 worden afgerond.</td><td>SL</td><td>GW</td></tr>
</table>

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
63	147	Afdeling Bedrijfsvoering en Afdeling verwijzen met een asterisk naar niets. Wat ontbreekt hier in de voetnoten?	CDA3	Niets, de asterisken kunnen vervallen. Dit wordt aangepast middels de erratalijst.	BV	GW

4. Vaststellingsbesluit / Bijlagen (162-198)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
64	180	Subsidiebeleid. Kan er een overzichtje worden gegeven van de kosten, ondersteuning (ambtelijke uren) en budgetten voor de beide adviesraden ANM en ASD? Waarin en waarom verschillen deze?	GL1	Voor de ASD is voor 2022 een bedrag van afgerond € 14k geraamd in de begroting. Dit bedrag bestaat uit secretariële ondersteuning, vacatievergoedingen en een werkbudget. Deze ondersteuning is destijds bij verordening vastgesteld door de raad. Dit budget wordt niet altijd helemaal opgemaakt, omdat dit mede afhankelijk is van het aantal leden en vergaderingen. De ANM heeft een budget van € 2k, maar alleen werkelijke kosten worden gedeclareerd en betaald (2020: € 200). De ASD is wettelijk voorgeschreven, de ANM niet, maar betreft een lokale adviesregeling.	SL	GW
65	180 ev	Wanneer verwacht het College een totale heroverweging van het subsidiebeleid ter besluitvorming voor te leggen aan de gemeenteraad, en wat is hierbij de procedure? Is er gelegenheid voor de gemeenteraad om hieraan vooraf kaders te stellen?	GL2	In de Zomerrapportage 2021 is het subsidiebeleid gepresenteerd als één van de knoppen waar de raad aan kan draaien als het om bezuinigingen gaat. Vooralsnog zijn de bezuinigingen beperkt tot een aantal maatregelen uit het ZBB-traject, meer specifiek een selectie uit de quick wins en	SL	PB

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
				potentiële bezuinigingen (zie bijlage 5 Programmabegroting 2022). Het college heeft niet voorgesteld om het subsidiebeleid te heroverwegen.		
66	184	Heeft het college onderzocht of de functievervulling van een medewerker van een schoonmaakbedrijf vergelijkbaar is met die van een HH? Welke garantie is er dat die vergelijkbaar is?	PvdA1	Genoemde vragen maken onderdeel uit van de voor- en nadelen die voor deze optie in beeld worden gebracht.	SL	PB
67	184	Wmo voorziening huishoudelijke hulp -> schoonmaakbedrijf. Wat verandert er in dit voorstel in de praktijk en voor clienten?	GL3	Dit is nog niet duidelijk, omdat het voorstel nog verder wordt uitgewerkt. Het is aannemelijk dat dit in de praktijk zal betekenen dat er minder persoonlijke aandacht is voor cliënten.	SL	PB
68	185	Ad 21. Wat wordt hier bedoeld met: uitwerken optie uitbesteden?	GL4	Dit heeft betrekking op mogelijkheid 2 bij nr. 22.	SL	PB

Mook, 2 november 2021

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,

De secretaris,

J.M.G. Smits - de Kinkelder

De burgemeester,

mr. drs. W. Gradisen

Errata-lijst Programmabegroting 2022 (versie raad 11 november 2021).

Blz.	Is vermeld	Moet zijn
19	Hiervan is grofweg de ene helft de **bruto** salarissen en de andere helft betreft de loonheffing en werkgeverslasten.	Hiervan is grofweg de ene helft de **netto** salarissen en de andere helft betreft de loonheffing en werkgeverslasten.
34	Vanaf het station Mook-Molenhoek is er een (buurt)busverbinding met **Groesbeek. Wij** streven ernaar dat zo veel mogelijk inwoners (en kernen) gebruik kunnen maken van openbaar vervoer.	Vanaf het station Mook-Molenhoek is er een (buurt)busverbinding met **Groesbeek. Ook de buurtbus van Malden naar Middelaar v.v. doet het station en tevens alle kernen van de gemeente aan. Wij** streven ernaar dat zo veel mogelijk inwoners (en kernen) gebruik kunnen maken van openbaar vervoer.
96	Controlekosten accountant voor de jaren 2020 t/m 2025: 63 50 **0 0 0 0**	63 50 **50 50 50 50**
97	Naam: GR Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen Relatie met programma: Verplaatsen, **Werken, Gezond leven**, Wonen	Verplaatsen, **Werken, Recreëren, Gezond leven**, Wonen
127	Programma Recreëren **B2022-B2023**: Verschil lasten € 168k	**B2021-B2022:** Verschil lasten € 168k
130	Programma Wonen W2020-B2022: Verschil **baten** € 149k N	W2020-B2022: Verschil **lasten** € 149k N
147	Afdeling **Bedrijfsvoering *)** Afdeling Samenleving (incl. **buitendienst) **)**	Afdeling **Bedrijfsvoering** Afdeling Samenleving (incl. **buitendienst)**

Deze errata maken onderdeel uit van de vast te stellen Programmabegroting 2022 (raadsvergadering 11 november 2021).

ANTWOORDEN OP VRAGEN FRACTIES PROGRAMMABEGROTING 2022

*** Afdeling (ambtelijk)**
Staf : Staf
BV : Bedrijfsvoering
SL : Samenleving

**** Portefeuillehouder (bestuurlijk)**
WG : burgemeester mr. drs. Willem Gradisen
GW : wethouder Geertjan Wienhoven
KP : wethouder drs. Karin Peters
PB : wethouder Pepijn Baneke

1. Algemeen (1-24)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
1	6	3e regel:"..quick wins en potentiele besparingen.." een verwijzing naar pagina 179 verduidelijkt de zaak.	CDA1	De quick wins en potentiële besparingen zijn inderdaad vanaf pagina 179 vermeld in de Programmabegroting 2022	BV	GW
2	6	Zero Based Budgetting: Er wordt hier gesproken over de "de knoppen waaraan gedraaid kan worden" en "Overige knoppen is nog niet gedraaid". Dit is taalgebruik voor een select gezelschap binnen bestuur en raad. Kan dit niet verduidelijkt worden met een overzichtje van enkele regels, met daarin onderwerp(knop), wordt meegewerkt sinds/vanaf, nog niets meegedaan (voor volgende periode), actie bij: B&W, raad….. Dit is volgens mij ook een stukje overdracht voor na de verkiezingen.	CDA2	De uitwerking van het ZBB-traject is verwoord in de Zomerrapportage 2021 waarbij alle maatregelen zijn vermeld en toegelicht. Omdat er nog enige onduidelijkheid was, is dit in de Programmabegroting meer visueel beschreven. Hierbij is 'knoppen' tussen aanhalingstekens gezet omdat het geen feitelijke knop is, maar een figuurlijke knop.	BV	GW
3	15	Waarom bij 14, 18, 19 geen kosten geraamd voor 2023, 2024 en 2025.	PvdA1	Hiervoor verwijzen wij u naar de toelichting die is vermeld bij de desbetreffende nummers.	BV	GW
4	15	Nagekomen mutaties 15a Bijstelling salariskosten (CAO/Premies). 4Jaar lang 182000 euro negatief. Wordt de huidige CAO gebruikt om voor 4 jaar	CDA3	Een CAO-stijging voor 2022 betreft een structurele last voor de latere jaren. Naast de CAO-stijging zit hierin ook een bijstelling	BV	WG

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
		vooruit te plannen of is er hier sprake van een inschatting van de nog lopende Cao-onderhandelingen naar de komende 4 jaar?		voor voorziene mutaties zoals vermeld in de Kaderbrief 2022.		
5	15/17	Nagekomen mutaties: 20. Bijstelling budget Flexibel Schil: De Flexibele Schil bevatte ook inhuur voor met name (nog)niet vervulde vacatures. En de inhuur bedroeg enkele jaren geleden bijna 1 miljoen euro. Hoe kan er dan bij de problematische vervulbaarheid van vacatures bij de gemeentes(recent: Berg en Dal) afgebouwd worden tot 100.000 euro?	CDA4	Het geraamde bedrag kan afgebouwd worden omdat de inhuur niet alleen door het budget Flexibele Schil wordt bekostigd, maar ook door de onderuitputting van de salariskosten in het geval dat er vacatures zijn en door ontvangen ziekengelden.	BV	WG
6	17	Welk raadsbesluit ligt ten grondslag aan de stelling dat de hoogte van de toeristenbelasting gekoppeld is aan de investeringen op het gebied van recreatie en toerisme en derhalve de toename van de toeristenbelasting afhankelijk is van te plegen investeringen?	PvdA2	In de paragraaf lokale heffingen bij elke begroting staat vermeld: Ofschoon de toeristenbelasting en de hondenbelasting wettelijk gezien niet-bestedingsgebonden heffingen zijn, worden deze opbrengsten in Mook en Middelaar wel gelabeld voor de bestrijding van kosten daarvan. In de Begroting 2020 wordt deze insteek ook toepasbaar geacht op investeringen. In het investeringsplan is namelijk een bedrag opgenomen van € 2 miljoen voor Masterplan Plasmolen. Daarbij is vermeld dat een deel van de afschrijvingskosten gedekt kan worden door de verhoging van het tarief van de toeristenbelasting.	BV	GW
7	18	Zouden graag een staatje zien hoe het beeld eruit ziet als conform afspraak in de raad de OZB de komende vier jaren op peil blijft.	PvdA3	Wat bedoelt u met op peil blijven? In het geval u bedoelt dat de verhoging in vier jaar wordt teruggedraaid, dan vervallen de ID's 25 en 26 en nemen de lasten voor de burger toe. Zie ook antwoord op vraag 10.	BV	GW
8	18	Lagere toeristenbelasting i.v.m. uitstel investering (33k N). Hoe kan je lagere inkomsten uit toeristenbelasting berekenen? Is dat vooraf niet	GL1	De lagere toeristenbelasting hangt hier samen met lagere kapitaallasten wegens een uitgestelde investering op het gebied	BV	GW

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
		altijd een schatting?		van recreatie en toerisme.		
9	18	Hoe kan vanaf 2022 van een voordeel van 140k gesproken worden als de raad nog geen besluiten heeft genomen over de door te voeren bezuinigingen?	GL2	Het betreft een ontwerpbegroting zoals deze door het college wordt aangeboden. Uiteraard moet de raad hierover eerst nog besluiten, al dan niet gewijzigd middels amendementen.	BV	GW
10	18	Bij de belastingen punt 25 wordt de ozb verhoging uit 2021 ongedaan gemaakt. Graag zien wij ook uitgewerkt hoe het begrotingsresultaat na dekkingsplan eruit zou zien als de belastingen, zoals afgesproken, over vier jaar verdeeld terug betaald zouden worden.	VVD1	De ID's 25 en 26 komen dan te vervallen. Saldi voor de jaren 2022 t/m 2025 worden dan respectievelijk € 264k V, € 49k N, € 27k V en € 150k N. Dit leidt wel tot een hogere belastingdruk.	BV	GW
11	19	Formatie De hieraan gerelateerde salarislasten bedragen over 2022 € 5,6 miljoen. Hiervan is grofweg de ene helft de bruto salarissen en de andere helft betreft de loonheffing en werkgeverslasten. De loonheffing is toch een onderdeel van de brutosalarissen (inhouding hierop) of wordt met bruto salarissen toch de netto salarissen bedoeld?	DGP1	Dit betreft een omissie en moet inderdaad netto zijn. De loonbelasting en werknemerspremies zijn lasten voor de werkgever, maar worden ingehouden bij de werknemer. Hier bovenop komen wel extra werkgeverslasten zoals de pensioenpremie. Dit wordt aangepast middels de erratalijst.	Staf	WG
12	20	Het lijkt ons dat het gehanteerde inflatiepercentage erg laag is, gelet op de inflatie die er werkelijk is. In september 2021 is die volgens het CBS 2,7 procent.	PvdA4	De gehanteerde inflatiecorrectie wordt (al jaren) berekend aan de hand van de meicirculaire op basis van 75% prijsmutatie BBP en 25% loonmutatie overheidsconsumptie.	BV	GW
13	20	Sociaal Domein Eventuele mee- en tegenvallers worden zoveel mogelijk binnen het Sociaal Domein met elkaar verrekend. Wat betekent in dit geval “zoveel mogelijk” en waar is het van afhankelijk indien het niet binnen het Sociaal Domein wordt verrekend?	DGP2	Daar waar mogelijk worden tegenvallers 'weggestreept' tegen meevallers binnen het programma Samenleven en zorgen. Daar waar dit niet lukt, wordt gekeken naar de overige programma's. Uiteindelijk leiden alle voor- en nadelen (van alle programma's) tot een begrotingsresultaat (en bij de jaarstukken tot een rekeningresultaat)	BV	GW

2. Beleidsbegroting (25-119)

2.1. Programma Besturen

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
14	29	Relatie met verbonden partijen: In dit onderdeel mis ik eigenlijk de rol van de raadsleden en commissieleden (en het ambtelijk apparaat). Mook en Middelaar werkt samen in Limburg en in de regio Zuid Gelderland. Ook raadsleden en commissieleden spelen daarin een steeds grotere rol, omdat er steeds meer “gemeenschappelijke regelingen” komen. De opleiding van en afstemming tussen de diverse lagen zou volgens mij een grote rol moeten spelen de komende jaren. Wat vindt het college hiervan?	CDA1	Deze vraag sluit volledig aan bij de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), die naar verwachting in de loop van 2022 in werking zal treden. Hieronder volgen de belangrijkste wijzigingen van de Wgr met daarbij een korte toelichting: 1. Invoering zienswijze procedure bij treffen regeling: de raden krijgen het recht bij het treffen van een regeling door colleges en/of burgemeesters een zienswijze naar voren te brengen op de ontwerpregeling. Burgemeester en colleges dienen schriftelijk en gemotiveerd te reageren op deze zienswijze. 2. Verplichting om in de GR afspraken te maken over besluiten die voor een zienswijze worden voorgelegd aan de raden van de deelnemers: op dit moment bestaat alleen een verplichte zienswijzeprocedure bij de begroting maar het is mogelijk om de procedure ook bij andere besluiten toe te passen. In de nieuwe Wgr is het verplicht om iets te regelen over de zienswijzeprocedure. 3. Mogelijkheid regionale	Allen	Allen

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
				gemeenschappelijke raadscommissie in te stellen bij een openbaar lichaam: de raden gezamenlijk kunnen het voorstel doen een dergelijke commissie in te stellen, het algemeen bestuur is vervolgens verplicht de commissie in te stellen. Taak van de commissie is het adviseren van het bestuur van de GR en het voorbereiden van de besluitvorming van de raden. 4. Meer mogelijkheden samenstelling bestuur openbaar lichaam: bij een collegeregeling kunnen de deelnemers ervoor kiezen ook raadsleden in het algemeen bestuur te benoemen. 5. Opnemen van een actieve informatieplicht: het bestuur van een GR krijgt een actieve informatieplicht richting raden over alles wat in de GR speelt. De regeling moet een bepaling bevatten over de wijze van verstrekking van deze informatie. 6. Afspraken over evaluatie in de GR: het is verplicht in de GR afspraken op te nemen over het evalueren van de GR. De inhoud van deze afspraken is ter vrije invulling van de deelnemers. Desgewenst is het mogelijk af te zien van evaluatie en dat in de GR te vermelden. 7. Aanpassen regels uittreden uit een GR: in de GR moeten afspraken worden gemaakt over de uittreedvoorwaarden, het is niet meer mogelijk te volstaan met een bepaling dat het algemeen bestuur		

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
				de gevolgen van uittreding regelt. Deze verplichting gaat ook gelden voor tijdelijke regelingen. 8. Veranderingen in de begrotingscyclus: er komt een aanpassing van de termijnen voor het indienen van de kadernota, de ontwerpbegroting en de begroting. Hierdoor sluit de begrotingscyclus van gemeenschappelijke regelingen beter aan op die van gemeenten. Door deze betere afstemming is het voor de gemeenteraden makkelijker om te overzien wat de gevolgen zijn van uitgaven in een GR op de begroting van de eigen gemeente. De raad wordt hierover nog nader geïnformeerd. De wijzigingen dragen bij aan een verbeterde positie van de raad ten aanzien van gemeenschappelijke regelingen. Na de wijziging dienen overigens de gemeenschappelijke regelingen te worden aangepast.		

2.2. Programma Beschermen

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
15	32	Indicatoren: In een gemeente van 8000 inwoners speelt een verwijzing naar Halt, een winkeldiefstal, een geweldmisdrijf al een grote rol in deze cijfers	CDA1	Dit zien wij als een constatering en niet als een vraag.	Staf	WG

2.3. Programma Verplaatsen

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
16	34	Ad . Openbaar vervoer: waarom wordt in de eerste alinea de buurtbus Middelaar-Malden niet genoemd?	GL1	Dat is een omissie, buurtbus 569 dient inderdaad ook opgenomen te worden in de opsomming van de eerste alinea. Achter Groesbeek zou dus toegevoegd moeten worden 'Ook de buurtbus van Malden naar Middelaar v.v. doet het station en tevens alle kernen van de gemeente aan.'. Dit wordt aangepast middels de erratalijst.	SL	GW

2.4. Programma Werken

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
17	38	3. Aandacht aan bedrijfslocatie geven: "In de regio Noord Limburg is er een overaanbod aan bedrijfslocaties…" en in de Groene Metropool Arnhem Nijmegen lijkt meer sprake van nu volle	CDA1	Dit is afhankelijk van het bestemmingsplan. Een eventueel verzoek wordt getoetst aan het ruimtelijk beleid.	SL	GW

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
		bedrijfsterreinen en de oplossingen daarvoor: dus hier is meer sprake van bijbenen van de beoogde groei. En in het zuiden van Noord en Midden Limburg willen ze geen “dozen” meer, maar kwalitatief betere arbeidsplaatsen. Kortom: wat doen we als de dozen of de Gelderse industrie naar Mook en Middelaar oprukken?				
18	40	De lasten voor het programma Werken dalen tot en met 2022 en daarna springen ze omhoog naar het niveau van 2019. Wat is de verklaring?	CDA2	Zie het antwoord op vraag 55.	BV	GW

2.5. Programma Leren

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
		Geen vragen gesteld bij dit programma.				

2.6. Programma Recreëren

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
19	44	1. De kwaliteit van de leefomgeving versterken. Wat heeft het proefproject Plasmolen met de leefomgeving te maken? Hoort dat niet apart te staan gezien de status van proefproject?	CDA1	Proefproject is geen status. Het project betreft het aanpakken van de ruimtelijke structuur waardoor onder meer de leefbaarheid van Plasmolen verbetert.	SL	KP

2.7. Programma Samenleven en zorgen

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
20	48+50 +128	Ambulantisering GGZ en Beschermd Wonen;"….er per 2023 een nieuwe verdeelsleutel van het budget gehanteerd wordt waarbij onze regio er naar verwachting fors op achteruitgaat." De vraag is hoe fors? En waarom is er voor 2023 en daarna daar geen rekening mee gehouden?	CDA1	Zoals het er nu naar uitziet zullen we op regionaal niveau uiteindelijk € 10,6 miljoen minder budget ontvangen. In 2021 was op regionaal niveau het budget € 52,6 miljoen en zoals het er nu naar uitziet zal dit jaarlijks terug gaan lopen naar uiteindelijk een budget van € 42,0 miljoen in 2032. Deze middelen zijn nog niet definitief en zijn daarom nog niet aangekondigd in de circulaire van het Rijk en dus nog niet verwerkt in de begroting.	SL	PB
21	49	Het aantal personen met een bijstandsuitkering per 1.000 inwoners is wel erg hoog. Lijkt ons niet juist.	PvdA1	Deze cijfers komen rechtstreeks van het CBS. Wij hebben geen invloed op de totstandkoming hiervan.	SL	KP
22	50	We hebben nog niet inzichtelijk hoeveel jongeren met jeugdreclassering we hebben, hebben we wel inzichtelijk of we op deze post tekorten hebben en zo ja, hoeveel is dat en wat wordt er gedaan om dit onder controle te houden?	VVD1	Het CBS neemt geen cijfers op over het aantal jongeren met jeugdreclassering omdat dit er in onze gemeente te weinig zijn voor de statistieken. Wij zelf weten wel om hoeveel jongeren het gaat. Wij kunnen dit aantal niet beïnvloeden, aangezien reclassering door de rechter wordt opgelegd. Er is al een aantal jaar geen sprake van een tekort op deze post.	SL	PB
23	50	Dragen we de gelden hiervoor nog steeds af aan Nijmegen en wordt voor de uitkering hiervan het woonplaatsbeginsel toegepast?	VVD2	Uit de vraag is niet duidelijk op welke voorziening of product u hier doelt. Als u doelt op jeugdbescherming en jeugdreclassering: dit wordt regionaal ingekocht, maar er worden geen gelden aan Nijmegen voor afgedragen. We betalen wat we gebruiken.	SL	PB

2.8. Programma Gezond leven

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
24	51	Over welke daken hebben we het hier?	PvdA1	"In 2022 zijn alle daken van gemeentelijke gebouwen die hiervoor geschikt zijn voorzien van zonnepanelen." Het dak van het gemeentehuis is niet geschikt en de gemeentewerf is reeds voorzien van zonnepanelen. De overige gemeentelijke gebouwen zijn sportaccom-modaties. Daarvoor wordt onderzocht op welke wijze deze gebouwen kunnen bijdragen aan de duurzaamheidsambities.	SL	GW

2.9. Programma Wonen

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
25	55	4.Gemeentelijke woonvisie. “Daarom is het wenselijk dat de woonvisie wordt herzien. Dit gebeurt in 2022.” Dat ligt dus bij het volgende college en het bestaat uit meer onderdelen dan de Regionale woonvisie Noord-Limburg 2020-2024 en de Woondeal Arnhem-Nijmegen hoop ik toch. Waarom is de inbreng vanuit de burgers van onze gemeente niet genoemd?	CDA1	Bij het plan van aanpak en opdrachtverstrekking voor de actualisatie van onze woonvisie zal de wijze van totstandkoming van de visie aan de orde komen. Het proces en de rol van stakeholders, waaronder onze burgers, zal daarbij aan de orde komen.	SL	KP

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
26	55/56	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden respectievelijk Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden In 2021 zijn deze fors gestegen ten opzichte van 2020, 84 en 89 euro per huishouden. Indien wij het voorstel volgen van het volledig terugdraaien van de verhoging OZB van 2021 en vervolgens de 1,5% prijsindexatie volgen, wat zouden dan (bij benadering) de woonlasten per huishouden worden?	DGP1	Deze zijn vermeld in de Programmabegroting in de paragraaf Lokale heffingen (pagina 71).	BV	GW

2.10. Programma Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, Vpb en Onvoorzien

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
27	57	Uitkering gemeentefonds: voor hoelang is de beloofde uitkering? Hoelang kan een gemeente naar inschatting van B&W vertrouwen dat de beloofde uitkering zo blijft? Zijn er nog veranderingen te verwachten in de verrekening factoren?	CDA1	Als u met de 'beloofde uitkering' de extra middelen voor Jeugdzorg bedoelt, deze is alleen beschikbaar gesteld voor 2022. Het nieuwe kabinet bepaalt de hoogte van de (structurele) vervolguitkeringen. De uitkering gemeentefonds wordt herijkt. Dit zal zeker tot veranderingen leiden. De uiteindelijke uitkomst is nog te onzeker om te vermelden in de Programmabegroting 2022.	BV	GW
28	59	Overhead Personeel en Organisatie (excl. Direct verantwoord bij programma's) Rekening2020 2.514k, Begroting 2021 3.011k, Begroting 2022 2.722k. Een stijging van 208k. Op	DGP1	U vergelijkt hier realisatiecijfers met geraamde cijfers. De realisatie is bijna altijd lager omdat er ook vacatures kunnen zijn. Daarnaast wordt de voorziene formatie meegenomen in de geraamde bedragen.	BV	GW/WG

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
		pagina 131 wordt een verklaring gegeven over de met name lagere salariskosten op overhead (doorbelast naar de diverse functionele programma's). Hoe past dit in de stijging in euro's op deze regel?		Als je de raming 2021 met de raming 2022 vergelijkt, dan daalt de overhead met € 289k. Volledigheidshalve vermelden wij dat aan de andere kant de functionele salarislasten bij de diverse programma's zijn gestegen (lager aandeel overhead, hoger aandeel bij de programma's). Zie ook de antwoorden op de vragen 29 en 61.		
29	59	Overhead Financiën, Juridische zaken en Communicatie Rekening 2020 125k, Begroting 2021 108k, Begroting 2022 53k. Dit is ruim een halvering, waar wordt deze besparing verwacht? Financiën, Juridische zaken of Communicatie?	DGP2	Uitgangspunt is dat salarislasten zo veel mogelijk functioneel bij de programma's worden geraamd en verantwoord. Voor 2022 is de doorbelasting opnieuw bekeken en bijgesteld. Concreet betreft dit voor 2022 (en volgende jaren) een hogere doorbelasting van salariskosten naar de diverse programma's. Hierdoor blijven er minder kosten over als 'overhead'. Zie ook het antwoord op vraag 61.	BV	GW/WG
30	59	Huisvesting buitendienst (werf) Rekening 2020 485k, Begroting 2021 545K, Begroting 2022 186k. Waarin zit deze forse daling van de lasten?	DGP3	Zie het antwoord op vraag 29.	BV	GW/WG

2.11. Paragrafen (63-119)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
31	64	Opbrengst belastingen OZB eigenaren woningen t.o.v. W2020 is B2022 +6%, OZB eigenaren niet-woningen +18% en	DGP1	U vergelijkt realisatiecijfers met ramingen. In de realisatie van 2020 zitten ook afrekeningen van voorgaande jaren.	BV	GW

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
		OZB gebruikers niet-woningen +17% Vanwaar de 3x zo hoge stijging in de opbrengsten bij niet-woningen ten opzichte van woningen? Dit hadden wij graag aan de vertegenwoordigers van BsGW willen vragen bij de informatiebijeenkomst met hen, deze is vanwege omstandigheden helaas nog niet doorgegaan. Ligt de oorzaak in waardestijgingen, zo ja per object of is het aantal objecten fors gestegen? Of is er een andere reden?		Leidend voor de lastenstijging of -daling is de totale geraamde opbrengst ten opzichte van een vorige begrotingsjaar. B2021-2022: Eigenaar woningen -6%, eigenaren niet-woningen -9%, gebruikers niet-woningen -9%. In deze cijfers zit ook een inflatiecorrectie van + 1,5%.		
32	64	WOZ waarden Bij de vaststelling van de OZB tarieven 2021 waren veel onduidelijkheden en vraagtekens over de ontwikkelingen in de totaal WOZ waarde binnen de gemeente. Zowel bij woningen als niet-woningen. Krijgt de raad nog voor de vaststelling OZB tarieven 2022 nadere uitleg over de onduidelijkheden en vraagtekens 2021 en wanneer denkt het college de totaal WOZ waarde woningen en niet woningen aan de raad te verstrekken? Graag ruim voor de commissievergadering Begroting & Rekening zodat niet voor verrassingen komen te staan als bij de vaststelling van de tarieven OZB 2021.	DGP2	Ja, de concept gegevens zijn ontvangen van de BsGW. Deze worden nader bestudeerd en uitgewerkt in concrete voorstellen. U ontvangt een memo en/of raadsvoorstel met alle bevindingen en berekeningen uiterlijk een week voor de commissievergadering van 9 december 2021.	BV	GW
33	67	Forensenbelasting Bij de invoering van de forensenbelasting is toentertijd aangegeven dat deze tred zou houden met de OZB. Voor 2021 is deze niet meegestegen met de (toen) eenmalige OZB stijging. Door de kleine getallen is niet terug te rekenen, maar is de ontwikkeling ten opzichte van W2020 dezelfde als die nu voorzien wordt voor OZB woningen?	DGP3	De grondslag voor de forensenbelasting is de woz-waarde van een aantal panden die daarvoor in aanmerking komen. De opbrengst wordt met 1,5% geïndexeerd. Het definitieve tarief is afhankelijk van de waardeontwikkeling die we doorkrijgen van de BsGW. Zie ook het antwoord op vraag 32.	BV	GW
34	67	Toeristen- en Watertoeristenbelasting In het verleden is vaker gesproken over de mogelijkheden om ook (een vorm van)	DGP4	In samenspraak met ondernemers zijn we aan het bekijken we hoe alle ondernemers, die recreanten en toeristen tot hun klant of	SL	GW

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
		toeristenbelasting te gaan heffen voor dagrecreatie. Zijn daar ontwikkelingen in te melden?		gast mogen rekenen, kunnen betrekken bij zowel de plannen als de financiering van de plannen en daarmee hun bijdrage aan toerisme en recreatie als belangrijkste economische pijler binnen de gemeente Mook en Middelaar. Voor het einde van 2021 zorgt het college voor een voortgangsmemo omtrent dit onderwerp.		
35	68	Rioolheffing …ontstaat per saldo een nadeel, omdat deze functionele kosten niet verhaald kunnen worden middels rioolheffing (maar wel eventueel via de onroerende zaakbelastingen). Kunt u dit nader uitleggen, eventueel met cijfers, met name het deel van de functionele kosten.	DGP5	De totale overheadkosten zijn gedaald van € 4.680k naar € 3.952k (zie pagina 59 Programmabegroting 2022). Het aandeel van de overheadkosten voor riolering is gedaald van € 157k (zie Programmabegroting 2021) naar € 86k (zie pagina 68 Programmabegroting 2022). Door deze lagere overheadkosten dalen de totale lasten van riolering en hiermee dus ook de opbrengsten, omdat die maximaal 100% kostendekkend mogen zijn. Zie ook het antwoord op vraag 32.	BV	GW
36	81	Netto schuldquote De Netto schuldquote is vanaf 2021 als een positief getal begroot. Dat wil zeggen dat wil zeggen dat er een tekort aan liquide middelen en vorderingen is. Onder 1a Netto schuldquote staat immers “een negatieve schuldquote betekent dat er geen netto-schuld is, maar dat er een overschot is aan liquide middelen en vorderingen. Op pagina 82 staat dat er slechts één uitstaande geldlening s van 726k en aan de andere kant ongeveer 4,0 miljoen aanwezig is in ’s Rijks schatkist. Onderaan pagina 92 wordt daar ook weer melding van gemaakt. Hoe valt dit te rijmen met een positieve Netto schuldquote?	DGP6	In de Programmabegroting 2022 wordt ervan uitgegaan dat de overlopende investeringen van 2020 naar 2021 in 2021 worden uitgevoerd. Dit zal leiden tot lagere liquide middelen, met name het saldo in 's Rijks schatkist (het zogenaamde schatkistbankieren). Tevens wordt geanticipeerd op voorgenomen investeringen waarvoor naar alle waarschijnlijkheid in de toekomst leningen aangetrokken moeten worden. Hierdoor is de negatieve schuldquote (overschot aan liquide middelen SKB / één lening) omgeslagen in een positieve schuldquote (minder liquide middelen / op termijn meer	BV	GW

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
				leningen). De realisatiecijfers zijn sterk afhankelijk van het investeringsschema.		
37	83	Redactionele opmerking: Tabel beheerprogramma's bevat geen volgnummer. Daarna volgt 3x een beheerprogramma met volgnummer en vanaf pagina 86 vervallen de volgnummers bij de beheerprogramma's.	CDA1	Waarschijnlijk doelt u op de nummering 1, 2 en 3 onder het beheerplan Wegen. Deze nummer is vermeld omdat het beheerplan 'Wegen' is onderverdeeld in sec. wegen, bruggen en openbare verlichting.	BV	GW
38	83	Beheersplannen Het Gemeentelijk Rioleringsplan Mook en Middelaar zou herzien moeten worden in 2021 en het Groenbeheersplan heeft als datum Te herzien in Nog te bepalen meegekregen. Wanneer worden beide beheersplannen aan de raad voorgelegd?	DGP7	Het is de planning dat het Gemeentelijk Rioleringsplan nog in 2021 ter vaststelling aan de gemeenteraad wordt voorgesteld. Op dit moment zijn er geen redenen om het Groenbeheerplan te herzien.	SL	GW
39	84	Voortgang gepland onderhoud wegen Hoe is de status voor de Kerkstraat in het wegenonderhoudsplan?	DGP8	Het is nog steeds de bedoeling om het riool- en wegonderhoud in de Kerkstaat te combineren. Gelet op de voorbereidingstijd zou dit in 2023 kunnen plaatsvinden.	SL	GW
40	89	Redactioneel: In deze begroting wordt Groenbeheerplan en Groenstructuurplan gebruikt.	CDA2	Groenstructuurplan is de visie op de inrichting van het groen. Het groenbeheerplan beschrijft de wijze waarop het groen onderhouden wordt. Het zijn dus twee verschillende zaken.	SL	GW
41	93	Wat wordt hier bedoeld met tijdelijk overliquide? Wat is hier de oorzaak van?	GL1	Wij mogen maximaal € 250k werkkapitaal op de bankrekeningen hebben staan. Al het meerdere wordt verplicht weggezet bij 's Rijks Schatkist. Momenteel zit er zo'n € 4 à 5 miljoen (saldo wisselt geregeld) in 's Rijks Schatkist. We hebben dus meer liquide middelen beschikbaar dan op dit moment nodig. Deze liquide middelen worden ingezet om investeringen mee te betalen (aan de diverse leveranciers). Het saldo is sterk afhankelijk van het	BV	GW

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
				investeringsschema.		
42	94	Hybride werken Wat verstaat het college onder hybride werken? Wat is de definitie?	DGP9	Hybride werken houdt in dat medewerkers werken op de plek die op dat moment het beste past bij hun werkzaamheden. Dit kan thuis zijn, op kantoor, of ergens anders. Welke plek het beste past hangt af van het werk van dat moment, maar (soms) ook van de persoonlijke situatie. Hybride werken is geen vervanging van hoe we nu al werken, maar maakt dit juist makkelijker. Medewerkers krijgen de ruimte, verantwoordelijkheid en het vertrouwen om te kiezen waar, wanneer en met wie ze (samen)werken.	Staf	WG
43	95	In hoeverre zijn onze inwoners klaar om via onze gemeentelijke website digitaal informatie en dienstverlening te verkrijgen. Zijn zij digitaal vaardig hiervoor?	VVD1	Daar waar nodig kan hulp worden gevraagd.	SL	WG
44	96	Waarom stijgen de kosten de raad in 2022? Vergoedingen, verkiezingen etc.?	CDA3	Betreft extra budget in verband met verkiezingen en budget voor tweejaarlijks onderzoek.	Griffie	WG
45	96	Controlekosten De kosten van de accountant zijn vanaf 2022 begroot op 0 euro. is dat juist of worden deze vanaf 2022 ergens anders begroot?	DGP10	Deze zijn abusievelijk weggevallen. Het budget bedraagt € 50k structureel. Dit wordt aangepast middels de erratalijst.	BV	GW
46	97	Bijdrage aan de MARN is nog steeds 0 euro in 2022? Betalen we daarna pas bij?	CDA4	MARN is een GR en daarom staan de deelnemende gemeenten garant voor de exploitatie. De verwachting is dat MARN de komende jaren voldoende baten heeft uit rente en de vereveningsbijdrage transportkosten om de exploitatielasten te dekken. Er is dan geen afzonderlijke	SL	WG

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
				bijdrage van gemeenten nodig.		
47	97	De Groene Metropoolregio heeft een relatie met verplaatsen, werken, gezond leven en wonen. Op pagina 45 staat echter dat de Groene Metropoolregio ook verbonden is met het programma recreëren. Waarom staat recreëren hier niet bij vermeld?	VVD2	Correct opgemerkt. Programma Recreëren zal hier toegevoegd worden. Dit wordt aangepast middels de erratalijst.	BV	GW
48	115	In het verleden was de tendens bij bouwprojecten dat er geld bij moest: grondposities werden voor een goedkope prijs doorverkocht aan de projectontwikkelaar, er werd ambtelijke gratis ondersteuning gegeven tijdens de loop van een project en de inrichting van de omgeving werd door de gemeente betaald. Hoe is het geld toeleggen op projecten te voorkomen?	CDA5	Het is onduidelijk waarop wordt gedoeld. We herkennen het door u geschetste beeld niet. Gronden worden voor marktconforme prijs verkocht. Via leges is een reële prijs voor ambtelijke inzet verschuldigd.	SL	GW
49	115	Rijksweg 156 te Plasmolen. Zijn hier binnen enkele maanden of een jaar plannen voor te verwachten ? Deze vraag ook gezien de overspannen huizenmarkt. Dit lege pand drukt sinds meer dan 3 jaar op de begroting.	CDA6	De gemeente ontwikkelt hier zelf geen plannen voor. Indien er een goed plan wordt ingediend, kan de locatie verkocht worden. Aangezien we voor de ontwikkeling afhankelijk zijn van particulier initiatief is er over de termijn van verkoop of ontwikkeling nog geen concrete uitspraak te doen.	SL	GW
50	115	Cuijksesteeg De woningbouwplannen zijn ‘on hold’ gezet. Hoe staat het met de gebiedsvisie Cuijksesteeg?	DGP11	Hierover ontvangt u dit jaar nog en separate memo.	SL	GW
51	116	Nog in deze collegeperiode wil de gemeente de gebiedsvisie vaststellen. Op welk moment worden de inwoners van onze gemeente hierbij betrokken?	VVD3	De bewoners worden reeds betrokken bij de planontwikkeling van Molenhoek-Zuid.	SL	GW
52	116	Rijksweg 156 Plasmolen Wat is de status op dit moment van het pand Rijksweg 156 Plasmolen?	DGP12	Zie het antwoord op vraag 49.	SL	GW

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
53	118	Wat is een energie neutrale gemeente? In de Benen Op Tafel sessie van de raad in Molenhoek (2019) is door de raad aangegeven dat 2030 de wens is maar dat haalbaarheid en financiering ons de mogelijkheid moet geven om 2030 ook uit te stellen naar 2040. Hoe haalbaar en betaalbaar is 2030 op dit moment?	DGP13	In de Energievisie die uw raad in 2018 heeft vastgesteld wordt onder energieneutraal verstaan: *Een energie neutrale gemeente wil zeggen dat alle verbruikte energie binnen de eigen grenzen wordt opgewekt, dus "verbruik = opgewekt". Hierbij moet bovendien alle opgewekte energie uit hernieuwbare bronnen komen.* Bij de ambitie wordt dit aangescherpt: *De gemeente wil een energie-neutrale gemeente zijn in 2030. Dit betekent:* • *Het besparen van energie. Het streven is dat het energieverbruik in 2030 met 30% is verlaagd ten opzichte van 2015.* • *In 2030 wordt de door bewoners, bedrijven en gemeente verbruikte energie duurzaam opgewekt waarbij het streven is dat dit binnen de gemeente gebeurt en in tweede instantie binnen de regio.* • *Het gaat daarbij over het energieverbruik van de woningen en andere gebouwen, de bedrijven en de gemeentelijke voorzieningen.* Alles is haalbaar, mits er voldoende budget beschikbaar wordt gemaakt. Zoals u in de raadsmemo van 15 juli 2020 heeft kunnen lezen dat er in 2021 gewerkt wordt aan de Regionale Energie Strategie en de TransitieVisie Warmte. De eerste is inmiddels door de gemeenteraad vastgesteld. De tweede zit in een participatietraject en komt op korte termijn	SL	PB

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
				naar de gemeenteraad. Naar aanleiding van deze twee documenten zal een nieuw programma duurzaamheid opgesteld worden, waarbij de horizon op 2030 ligt. In dat programma zal aangegeven kunnen worden wat er wel en niet haalbaar is binnen de ambitie van de gemeente Mook en Middelaar en welk prijskaartje daar aan hangt. Daarbij zijn we ook afhankelijk van financiering vanuit het Rijk.		

3. Financiële begroting (120-161)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
54	116+ 126	Snelfietsroute (SFR): Is een jaar geleden geopend. Project lijkt dus afgerond en de gemeente heeft het pand Rijksweg 37 gekocht. Is het project definitief afgerond? Wanneer krijgt de raad het financiële eindverslag? Hoe staat het met de plannen rond Rijksweg 37?	CDA1	Het project is afgerond. De Rijksweg 37 wordt op dit moment tijdelijk verhuurd. Er zijn nog geen concrete plannen voor de herontwikkeling van het perceel. De verantwoording van die investering(en) is gedaan middels de jaarstukken. Hierbij zijn er geen bijzonderheden geweest.	SL	GW
55	126	Werken De totale lasten nemen af van 214k in Rekening 2020, via 195k Begroting 2021 tot 186k Begroting 2022. De daling is kleiner dan 50k, maar bedraagt 13% in 2 jaar tijds. De Baten en de mutaties Reserves blijven gelijk. Is er globaal aan te geven waardoor de daling van 13% ontstaat? Uit paragraaf 2.1.5 Werken blijkt niet direct dat wij minder activiteiten	DGP1	In de kosten van 2020 zitten incidentele kosten bewegwijzering van zo'n € 20k. Vanaf 2022 zijn lagere salarislasten toegerekend aan het programma Werken en vanaf 2023 zitten er meer kapitaallasten in de lasten in verband met voorgenomen investeringen.	BV	GW

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
		willen ontplooien.				
56	127	Recreëren B2022-2023 Verschil Lasten € 168k Verschil in lasten Begroting 2022 – Begroting 2023 is € 3k. Het verschil van € 168k slaat op Begroting 2021 – Begroting 2022.	DGP2	Correct opgemerkt. Dit wordt aangepast middels de erratalijst.	BV	GW
57	128	Samenleven en Zorgen Het geraamd resultaat loopt op met 236k. 168k wordt veroorzaakt door de overheveling van salariskosten van Overhead naar Samenleven en Zorgen. De verdere stijging wordt veroorzaakt door stijging in de kosten Participatie, WMO en Geëscaleerde Zorg. Welke maatregelen heeft het college in gedachten om deze kostenstijgingen te beteugelen?	DGP3	Als onderdeel van het dekkingsplan begroting 2021 en het ZBB-traject/begroting 2022 zijn diverse voorstellen gedaan om de kostenstijging te beteugelen. Sommige maatregelen hiervan zijn of worden, na besluitvorming door raad of college, ook ingevoerd. Verder ontvangt u periodiek een overzicht van de stand van zaken aanpak tekorten. Aanvullend hierop hebben wij op dit moment verder geen maatregelen in gedachten.	SL	PB
58	130	Wonen W2020-B2022: Verschil baten 149k N De baten zijn 166k in rekening 2020 en 114k Begroting 2022. Resteert een verschil van 52k nadelig.	DGP4	Verschil baten € 149k moet zijn verschil lasten € 149k.Verschil baten is € 52k. Dit wordt aangepast middels de erratalijst.	BV	GW
59	130	Wonen W2020-B2022: Verschil baten 52k N Betreft met name iets hogere opbrengst omgevingsvergunningen en exploitatiebijdragen in 2020. De afname bedraagt ruim 30%, zijn er meer posten waar de opbrengsten beduidend lager zijn of is het woordje “iets” niet helemaal op zijn plaats?	DGP5	Op het begrotingstotaal betreft het 'iets', maar in relatie tot specifiek deze post kan het woord 'iets' beter weggelaten worden.	BV	GW
60	131	Algemene Dekkingsmiddelen B2021-B2022 Verschil Baten 547k …en een lagere doorbelasting van rente (70k N).	DGP6	Betreft een lagere interne doorbelasting van rente kapitaallasten wegens een omslagpercentage van 0%.	BV	GW

<table>
<tr><th>Vraag nr.</th><th>Pag. nr.</th><th>Vraag fractie</th><th>Fractie</th><th>Antwoord</th><th>Afd *</th><th>Porte-feuille-houder **</th></tr>
<tr><td></td><td></td><td>Minder rente doorbelast, aan wie? Extern of intern aan programma’s? indien intern, aan welke programma’s en waarom?</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>61</td><td>131</td><td>Kosten van overhead
W2020-B2022 Verschil lasten 610k V
Betreft met name lagere salariskosten op overhead (doorbelast naar diverse functionele programma’s) en lagere kosten van inhuur.
Is er een overzicht te geven van de doorbelasting naar de diverse functionele programma’s? Bij de diverse functionele programma’s wordt tot 891k aan stijgingen door de doorbelastingen genoemd. Waarin zit het verschil?
Beschermen 130k, Verplaatsen 125k, Leren 47k, Recreëren 197k, Samenleven en Zorgen 168k, Gezond leven 75k en Wonen 149k, is in totaal 891k.</td><td>DGP7</td><td>Functionele doorbelasting B2022:
<table><tr><th>Programma</th><th>B2021</th><th>B2022</th><th>Ver-schil</th></tr><tr><td>Besturen</td><td>331</td><td>370</td><td>39</td></tr><tr><td>Beschermen</td><td>0</td><td>182</td><td>182</td></tr><tr><td>Verplaatsen</td><td>91</td><td>239</td><td>148</td></tr><tr><td>Werken</td><td>85</td><td>73</td><td>-12</td></tr><tr><td>Leren</td><td>99</td><td>53</td><td>-47</td></tr><tr><td>Recreëren</td><td>99</td><td>318</td><td>219</td></tr><tr><td>Samenleven en zorgen</td><td>610</td><td>778</td><td>168</td></tr><tr><td>Gezond leven</td><td>89</td><td>186</td><td>97</td></tr><tr><td>Wonen</td><td>413</td><td>558</td><td>145</td></tr><tr><td>Overhead</td><td>9</td><td>0</td><td>-9</td></tr><tr><td>Totaal</td><td>1.826</td><td>2.756</td><td>930</td></tr></table>
Verschil met vermelde saldi betreffen diverse kleinere bijstellingen. Met name de herverdeling van de salarislasten tussen overhead en functionele programma’s heeft tot andere budgetten per programma geleid en is er minder achtergebleven bij de overhead.</td><td>BV/Staf</td><td>GW/WG</td></tr>
<tr><td>62</td><td>137+ 152</td><td>Centrumplan Mook: Wanneer kunnen we hiervan een eindafrekening verwachten, ook gezien het geringe saldo? Lopen er nog procedures en activiteiten rond de definitieve afsluiting van dit project. Is er nog een feestje te verwachten voor de afsluiting van dit project?</td><td>CDA2</td><td>Er moeten nog diverse onderdelen van de Centruminrichting worden uitgevoerde, zoals de sloop van het voormalige Groene Kruisgebouw. Naar verwachting kunnen alle werkzaamheden in de loop van 2022 worden afgerond.</td><td>SL</td><td>GW</td></tr>
</table>

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
63	147	Afdeling Bedrijfsvoering en Afdeling verwijzen met een asterisk naar niets. Wat ontbreekt hier in de voetnoten?	CDA3	Niets, de asterisken kunnen vervallen. Dit wordt aangepast middels de erratalijst.	BV	GW

4. Vaststellingsbesluit / Bijlagen (162-198)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
64	180	Subsidiebeleid. Kan er een overzichtje worden gegeven van de kosten, ondersteuning (ambtelijke uren) en budgetten voor de beide adviesraden ANM en ASD? Waarin en waarom verschillen deze?	GL1	Voor de ASD is voor 2022 een bedrag van afgerond € 14k geraamd in de begroting. Dit bedrag bestaat uit secretariële ondersteuning, vacatievergoedingen en een werkbudget. Deze ondersteuning is destijds bij verordening vastgesteld door de raad. Dit budget wordt niet altijd helemaal opgemaakt, omdat dit mede afhankelijk is van het aantal leden en vergaderingen. De ANM heeft een budget van € 2k, maar alleen werkelijke kosten worden gedeclareerd en betaald (2020: € 200). De ASD is wettelijk voorgeschreven, de ANM niet, maar betreft een lokale adviesregeling.	SL	GW
65	180 ev	Wanneer verwacht het College een totale heroverweging van het subsidiebeleid ter besluitvorming voor te leggen aan de gemeenteraad, en wat is hierbij de procedure? Is er gelegenheid voor de gemeenteraad om hieraan vooraf kaders te stellen?	GL2	In de Zomerrapportage 2021 is het subsidiebeleid gepresenteerd als één van de knoppen waar de raad aan kan draaien als het om bezuinigingen gaat. Vooralsnog zijn de bezuinigingen beperkt tot een aantal maatregelen uit het ZBB-traject, meer specifiek een selectie uit de quick wins en	SL	PB

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord	Afd *	Porte-feuille-houder **
				potentiële bezuinigingen (zie bijlage 5 Programmabegroting 2022). Het college heeft niet voorgesteld om het subsidiebeleid te heroverwegen.		
66	184	Heeft het college onderzocht of de functievervulling van een medewerker van een schoonmaakbedrijf vergelijkbaar is met die van een HH? Welke garantie is er dat die vergelijkbaar is?	PvdA1	Genoemde vragen maken onderdeel uit van de voor- en nadelen die voor deze optie in beeld worden gebracht.	SL	PB
67	184	Wmo voorziening huishoudelijke hulp -> schoonmaakbedrijf. Wat verandert er in dit voorstel in de praktijk en voor clienten?	GL3	Dit is nog niet duidelijk, omdat het voorstel nog verder wordt uitgewerkt. Het is aannemelijk dat dit in de praktijk zal betekenen dat er minder persoonlijke aandacht is voor cliënten.	SL	PB
68	185	Ad 21. Wat wordt hier bedoeld met: uitwerken optie uitbesteden?	GL4	Dit heeft betrekking op mogelijkheid 2 bij nr. 22.	SL	PB

Mook, 2 november 2021

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,

De secretaris,	De burgemeester,
J.M.G. Smits - de Kinkelder	mr. drs. W. Gradisen